

Nepieciešami uzlabojumi AS “Latvijas valsts meži” pārvaldībā

Rīga 2026

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

“Nepieciešami uzlabojumi AS “Latvijas valsts meži” pārvaldībā”

25.04.2026. Nr. 2.4.1-92/2025-ZIN-90/2026

Lietderības revīzija “AS “Latvijas valsts meži” pārraudzības efektivitāte”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 21.02.2025. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-92/2025.

Ziņojumā izdarīti tehniski precizējumi ar 30.04.2026. lēmumu Nr. 2.4.1-92/2025-LEMGROZ-127/30.04.2026.

Vāka noformējumā izmantots attēls, kas radīts 29.10.2025., izmantojot mākslīgā intelekta rīku *Microsoft Copilot*.

Cienījamie lasītāji!

Sabiedrības uzticība valsts īpašumu pārvaldībai ir būtiska. Interese par pārvaldības procesiem apliecina, ka sabiedrībai rūp, kā tiek pārvaldīts viens no Latvijas nozīmīgākajiem resursiem – mežs. Šajā revīzijā vērtējam, kā tiek īstenotas valsts un sabiedrības intereses, pārvaldot un apsaimniekojot valsts mežus 1,27 miljardu *euro* vērtībā.

Šāda mēroga un nozīmīguma aktīvu pārvaldība prasa augstākā līmeņa korporatīvo pārvaldību – ar skaidri definētām īpašnieka gaidām, vienotu stratēģisko redzējumu, konsekventu atbildību par pieņemtajiem lēmumiem, kā arī atklātību pret sabiedrību.

Revīzijā konstatētais liecina, ka šāda pieeja netiek nodrošināta. Kapitālsabiedrības pārvaldībā trūkst vienotas un koordinētas rīcības – Zemkopības ministrijas, padomes un valdes lēmumi nereti nav savstarpēji saskaņoti un nav skaidri nodalītas valsts kā īpašnieka un nozares intereses. Tas rada fragmentētu pārvaldību, neveicinot līdzsvaru starp ekonomisko atdevi un ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu.

Revīzijā identificēti arī būtiski trūkumi pašā pārvaldības modelī. AS "Latvijas valsts meži" pārraudzību ilgstoši vienā un tajā pašā sastāvā veica pagaidu padome, kuru kapitāla daļu turētājs atkārtoti iecēla bez atklāta konkursa, tādējādi neievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Revīzijā konstatēts, ka kapitālsabiedrības darbības stratēģija netiek izmantota kā efektīvs vadības instruments – tā nepietiekami kalpo akcionāra gaidu īstenošanai, finanšu rezultātu uzraudzībai un dividendžu plānošanai. Vienlaikus dividendžu plānošana ir necaurskatāma un nepietiekami pamatota – prognozes tiek būtiski koriģētas bez skaidriem aprēķiniem, bet vidējā termiņā valsts budžetā tiek plānoti nepamatoti zemi maksājumi. Tas neatbilst atbildīgas valsts finanšu pārvaldības principiem.

Vienlaikus kapitālsabiedrībā ir uzkrāti ievērojami finanšu līdzekļi, kas pilnā apmērā netiek izmantoti valsts interesēs.

Revīzijā vērtējamo jautājumu lokā bija arī Ministru kabineta lēmumi, kas ļāva atsevišķiem uzņēmumiem iepirkt zāgbaļķus no AS "Latvijas valsts meži" par zemāku cenu, nekā paši iepriekš izsolēs nosolīja. Pieņemtie lēmumi ir radījuši desmitos miljonu *euro* mērāmu ieņēmumu samazinājumu AS "Latvijas valsts meži", savukārt šo lēmumu pieņemšanas necaurskatāmais process un skaidra pamatojuma neesamība ir uz visiem laikiem izskaužama prakse rīcībā ar publiskajiem finanšu līdzekļiem un mantu.

Šie secinājumi kopumā liecina par sistēmiskām nepilnībām būtisku valsts aktīvu pārvaldībā. Zemkopības ministrija "sēž uz diviem krēsliem" – pārstāv nozares intereses, vienlaikus īsteno akcionāra funkcijas ar mērķi iegūt iespējami lielākus ieņēmumus no valsts resursa apsaimniekošanas. Esošais pārvaldības modelis nenodrošina nedz skaidru atbildības sadalījumu, nedz sabalansētu lēmumu pieņemšanu starp nozares un valsts kā meža īpašnieka interesēm. Ņemot vērā šī resursa nozīmīgumu un atklātos trūkumus, secināms, ka līdzšinējā nozares ministrijas pārvaldība nav bijusi sekmīga.

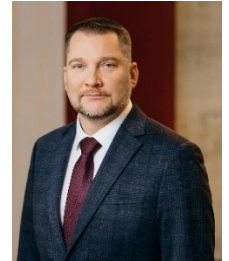
Tāpēc ir nepieciešamas skaidras un mērķtiecīgas izmaiņas – gan nozares politikas plānošanā, gan īpašnieka gaidu definēšanā, gan kapitālsabiedrības pārraudzībā. Valsts interesēs ir nodrošināt, ka šāds stratēģiski nozīmīgs resurss tiek pārvaldīts vienoti, caurskatāmi un ar maksimālu pievienoto vērtību sabiedrībai.

Pateicos visām revīzijā iesaistītajām pusēm par sadarbību un sniegto informāciju, kas ir būtiska turpmāko uzlabojumu ieviešanai!

Ar cieņu

departamenta direktors

Oskars Erdmanis

SATURS

PAMATINFORMĀCIJA	6
Kopsavilkums	7
AS "Latvijas valsts meži" darbības un pārvaldības raksturojums	18
1. Vai Zemkopības ministrija ir izstrādājusi savlaicīgus un izsekojamus politikas plānošanas dokumentus valsts mežu apsaimniekošanai?.....	22
2. Vai AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļi iecelti, organizējot atklātu konkursu?	26
3. Vai pietiekami tiek uzraudzīti AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskie mērķi?..	28
4. Vai ir sasniegti plānotie AS "Latvijas valsts meži" efektīvizācijas procesa rezultāti?	35
5. Vai AS "Latvijas valsts meži" dividenžu plānošana un finanšu pārvaldība nodrošina valstij prognozējamās un optimālas dividendes?	41
5.1. Vai AS "Latvijas valsts meži" ir izstrādāta dividenžu politika?.....	41
5.2. Vai tiek noteikti AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanas principi un mērķi, kā arī sagaidāmie rezultāti?.....	48
5.3. Vai AS "Latvijas valsts meži" tiek nodrošināta investīciju plāna izpilde?.....	49
5.4. Vai ir izvērtēta AS "Latvijas valsts meži" rīcībā esošo finanšu līdzekļu nepieciešamība?	52
6. Vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību pār AS "Latvijas valsts meži" noslēgto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību?	56
7. Vai Zemkopības ministrijas iesaiste AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskajā darbībā bija pietiekami izvērtēta un nerādīja nepamatotu ieņēmumu samazinājumu? 65	
7.1. Vai lēmumi par cenu korekciju AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāgļa piegādes līgumos bija pamatoti un izvērtēti?	65
7.2. Vai ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem pamatoti tika veiktas cenu izmaiņas 2025. un 2026. gadā?.....	97
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	102

Termini, saīsinājumi un skaidrojumi	109
1. pielikums. AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās noteiktie stratēģiskie finanšu rādītāji un to izpilde	110
2. pielikums. Lēmumi par AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu	112
3. pielikums. AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu un skujkoku II šķiras zāģbaļķu realizācija IML pārveides posmos no 2017. līdz 2024. gadam	113
4. pielikums. AS "Latvijas valsts meži" pasūtīto izvērtējumu par IML un IML pārveides procesu salīdzinājums	114
5. pielikums. Skujkoku pārstrādes uzņēmumu finanšu darbības rezultāti 2022.–2024. gadā.....	116
Atsauces.....	118

PAMATINFORMĀCIJA

53 %	Latvijas sauszemes teritorijas veido meži
47 %	ir valsts īpašumā, ko apsaimnieko AS "Latvijas valsts meži"
1,27 miljardi euro	mežaudžu vērtība (2024. gada beigās)

AS "Latvijas valsts meži" ir viens no būtiskākajiem valsts uzņēmumiem:

2. lielākais pēc dividendēm	141,3 miljoni euro 2024. gadā jeb 37 % no kopējām valsts budžetā iemaksātajām dividendēm
3. lielākais pēc apgrozījuma	586,1 miljons euro neto apgrozījums 2024. gadā
1286	pastāvīgie darbinieki 2025. gada beigās

AS "Latvijas valsts meži" dividendēs iemaksājusi:

% no neto peļņas

2021. gadā	72,4 miljonus euro	116,2 %
2022. gadā	71,4 miljonus euro	64 %
2023. gadā	162,5 miljonus euro	67,1 %
2024. gadā	141,3 miljonus euro	64 %
2025. gadā	111 miljonus euro	74 %

AS "Latvijas valsts meži" pārvalda:

Zemkopības ministrija	AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja (akcionārs)
Padome	Līdz 19.04.2024. piecu locekļu sastāvā, pēc tam – trīs locekļu sastāvā
Valde	Līdz 06.02.2026. piecu locekļu sastāvā, pēc tam – trīs locekļu sastāvā

Kopsavilkums

Galvenie secinājumi

Neraugoties uz pēdējo gadu izaicinājumiem Latvijas tautsaimniecībā, tostarp Covid-19 pandēmiju, Krievijas Federācijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā sekām, AS "Latvijas valsts meži" ir viens no lielākajiem dividenžu maksātājiem valsts budžetā. Tomēr revīzijas laikā ir secināts, ka ir nepieciešami uzlabojumi kapitālsabiedrības pārvaldībā.

Zemkopības ministrija un AS "Latvijas valsts meži" pārvaldes institūcijas – padome un valde – nav nodrošinājušas pietiekami efektīvu pārraudzību pār AS "Latvijas valsts meži" darbību.

Revīzijā ir konstatētas problēmas (1) mērķtiecīgas meža nozares politikas plānošanā, (2) valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmēra plānošanā, (3) lēmumu pieņemšanā par brīvo līdzekļu savlaicīgu novirzīšanu valsts budžetā, (4) kapitālsabiedrības darbības stratēģijas plānošanā un izpildes uzraudzībā, (5) kā arī ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārvaldībā un (6) lēmumu pamatotībā cenu samazinājumam egles un priedes II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa līgumos.

Neraugoties uz to, ka AS "Latvijas valsts meži" ir nodots apsaimniekošanā būtisks valsts resurss – 47 % no Latvijā esošajiem mežiem, Zemkopības ministrija kā kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētāja nav nodrošinājusi tādu kapitālsabiedrības pārvaldību, kas maksimāli veicinātu valsts finansiālo ieguvumu no šī resursa apsaimniekošanas. Revīzijā secināts, ka kapitālsabiedrībā pēdējos gados pieļauta ievērojama brīvo līdzekļu uzkrāšanās, kas 2025. gada beigās bija 405,3 miljoni *euro*. Pēc revidentu aplēsēm kapitālsabiedrības darbības nodrošināšanai un dividenžu izmaksai būtu nepieciešami aptuveni 275 miljoni *euro*, tādējādi vismaz 130,3 miljonus *euro* ir iespējams novirzīt valsts budžetā papildu dividenžu maksājumu veidā.

Pamatojoties uz Zemkopības ministrijas rosinātajiem, kā arī Ministru kabineta un akcionāru sapulces pieņemtajiem lēmumiem, AS "Latvijas valsts meži" 12 uzņēmumiem 2024.–2026. gadā samazināja egles un priedes II šķiras zāgbaļķu piegādes līgumos sākotnēji noteiktās cenas. Šī situācija radīja kapitālsabiedrības ieņēmumu samazinājumu 49,4 miljoni *euro*, kas, Valsts kontroles ieskatā, ir vērtējama kā AS "Latvijas valsts meži" zaudējumus radoša rīcība.

Politikas plānošana meža nozarē

Zemkopības ministrija kā nozares atbildīgā institūcija nav nodrošinājusi savlaicīgu un izsekojamu vidēja termiņa meža nozares politikas plānošanu. Zemkopības ministrija piecus gadus – kopš 2021. gada – nav iesniegusi apstiprināšanai Ministru kabinetā Meža un saistīto nozaru pamatnostādņu projektu, kurās būtu noteikti vidēja termiņa mērķi, prioritātes un sagaidāmie rezultāti meža nozarē. Tādējādi viena no nozīmīgākajām Latvijas tautsaimniecības nozarēm jau ilgstoši darbojas bez saskaņotas vidēja termiņa valsts politikas.

Apstākļos, kad nav noteikti skaidri vidēja termiņa mērķi un prioritātes meža nozarē, Zemkopības ministrija ir virzījusi būtiskus normatīvo aktu grozījumus, paredzot samazināt koku ciršanas vecumu, palielināt kailciršu platības un maksimāli pieļaujamās ciršanas apjomus, un informatīvos ziņojumus par bioloģiskās daudzveidības un klimata mērķu sasniegšanu, kas var ietekmēt saimniecisko darbību valsts mežos. Šie lēmumi nav balstīti uz aktuāliem nozares vidēja termiņa politikas dokumentiem un nav izvērtēti kompleksi. Tie nerisina arī savstarpēji konfliktējošus bioloģiskās daudzveidības, klimata mērķu sasniegšanas un valsts kā meža īpašnieka ieņēmumu gūšanas interešu jautājumus.

Ministru kabinets nosaka koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu piecu gadu periodam valsts mežos. Neskatoties uz to, ka laika posmā no 2021. līdz 2025. gadam AS "Latvijas valsts meži" izmantoja 90,4 % no pieļaujamā koku ciršanas apjoma un Ministru kabinets nākamajiem pieciem gadiem bija jau noteicis par 10 % mazāku maksimālo koku ciršanas apjomu AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos, Zemkopības ministrija 2025. gadā virzīja ieceri palielināt ciršanas apjomu kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos.

AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politika

Viens no būtiskākajiem AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskajiem darbības rādītājiem ir peļņa, kas izmaksājama dividendēs. Šis rādītājs izriet arī no 1998. gada Meža politikā noteiktā mērķa, ka valsts kā īpašnieks vēlas gūt peļņu no meža kapitāla.

Revīzijā secināts, ka AS "Latvijas valsts meži" dividenžu plānošana ir necaurskatāma un haotiska – dividenžu prognozes īsā laika posmā tiek būtiski koriģētas bez objektīva pamatojuma, kapitālsabiedrība nesniedza peļņas un dividenžu prognozes pamatojošos aprēķinus, uz kuriem balstīts budžeta ietvara likumā noteiktais valsts budžetā iemaksājamais dividenžu apmērs, savukārt budžeta ietvara likumos arī vidējā termiņā sistemātiski tiek plānoti nepamatoti mazi dividenžu apmēri. Šāda prakse neveicina atbildīgu valsts budžeta plānošanu.

AS "Latvijas valsts meži" valsts budžetā iemaksājamais dividenžu apmērs tiek noteikts budžeta ietvara likumā. Budžeta ietvara likumos AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmērs nākamajiem diviem saimnieciskajiem gadiem regulāri tiek iepilnāts ievērojami mazākā apmērā, nekā nākamā gada budžeta ietvara likumā plānotais dividenžu apmērs kārtējam gadam. Tā, piemēram, ieņēmumi no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm:

- ✓ 2024. gadam budžeta ietvara likumā (2023–2025) plānoti ne mazāk kā 55,9 miljoni *euro*, pēc gada šie ieņēmumi plānoti divarpus reizes lielāki – ne mazāk kā 138,9 miljoni *euro*;
- ✓ 2025. gadam budžeta ietvara likumā (2024–2026) plānoti ne mazāk kā 58,6 miljoni *euro*, pēc gada gandrīz divas reizes vairāk – ne mazāk kā 111 miljoni *euro*.

Pie tam budžeta ietvara likuma izstrādes laikā kārtējam gadam sākotnēji prognozētie dividenžu apmēri trīs līdz septiņu mēnešu laikā tiek būtiski palielināti – no 21,3 % līdz pat 71,6 %. Šāda prakse apgrūtina vidēja termiņa budžeta plānošanu un rada šaubas par dividenžu prognožu ticamību un pareizību.

Turklāt šo iepriekš neplānoto valsts budžetā iemaksājamo dividenžu palielinājumu Zemkopības ministrija kā budžeta "papildu resursus" ir virzījusi konkrētu pasākumu finansēšanai. Tādējādi sešos gados gandrīz puse jeb 316,9 miljoni *euro* no AS "Latvijas valsts meži" dividenžu ieņēmumiem ir novirzīti "iezīmētu" izdevumu segšanai, neradot iespēju pirms budžeta pieņemšanas izvērtēt kopējās valsts prioritātes.

Tā kā AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā neiesniedza peļņas un dividenžu prognožu aprēķinus, revīzijā nebija iespējams pārliecināties par dividenžu prognožu pamatotību.

Lai arī Korporatīvās pārvaldības kodeksa principi paredz, ka kapitālsabiedrībā tiek izstrādāta dividenžu politika, AS "Latvijas valsts meži" šāds dividenžu politikas dokuments pēc būtības nav izstrādāts. Tādēļ Valsts kontrole nepiekrīt AS "Latvijas valsts meži" korporatīvās pārvaldības ziņojumā norādītajam, ka kapitālsabiedrība ievēro Korporatīvās pārvaldības kodeksa principus attiecībā uz dividenžu politiku¹.

AS "Latvijas valsts meži" investīciju pārvaldība un finanšu līdzekļi

Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" akcionārs 2021. līdz 2025. gadā no dividendēs neizmaksātās peļņas vairāk nekā pusi jeb 119 miljonus *euro* ir atstājusi kapitālsabiedrības rīcībā bez konkrēti noteiktiem izlietojuma principiem vai mērķiem. Tādējādi netiek nodrošināta iespēja pārliecināties, vai dividendēs neizmaksātās peļņas atstāšana kapitālsabiedrības rīcībā ir pamatota.

Četru gadu laikā – no 2021. līdz 2024. gadam – AS "Latvijas valsts meži" nav īstenojusi investīcijas 47,5 miljonu *euro* apmērā jeb 18 % no plānotā investīciju apmēra.

Lai veicinātu Latvijas virzību uz enerģētisko neatkarību un klimatneitralitāti, 2022. gadā tika dibināts AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kopuzņēmums – SIA "Latvijas vēja parki". AS "Latvijas valsts meži" divus gadus pēc iesaistes SIA "Latvijas vēja parki" izbeidza savu līdzdalību kopuzņēmumā, pamatojoties uz apsvērumu, kas bija jau zināms brīdī, kad tika pieņemts lēmums par līdzdalību kopuzņēmumā, t. i., ka AS "Latvijas valsts meži" vēja enerģijas attīstīšanā var iesaistīties jau esošās kompetences ietvaros, juridiski neīstenojot līdzdalību SIA "Latvijas vēja parki". Līdz ar to secināms, ka Zemkopības ministrija kā kapitāla daļu turētāja, piekrītot šai līdzdalībai, nebija izvērtējusi visus faktiskos apstākļus šādas līdzdalības nepieciešamībai.

Plānojot mazākas valsts budžetā iemaksājamās dividendes, neīstenojot plānotās investīcijas, kā arī nenosakot konkrētus izlietojuma principus vai mērķi dividendēs neizmaksātajai peļņai, kas ir atstāta kapitālsabiedrības rīcībā, AS "Latvijas valsts meži" līdz 2025. gada beigām ir uzkrājusi 405,3 miljonus *euro*.

Pēc revidentu aplēsēm AS "Latvijas valsts meži" darbības nodrošināšanai un dividenžu izmaksai nepieciešamais finanšu līdzekļu uzkrājums 2025. gada beigās ir aptuveni 275 miljoni *euro*, tādējādi kapitālsabiedrības brīvo finanšu līdzekļu atlikums, ko būtu iespējams iemaksāt papildu dividenžu maksājumu veidā valsts budžetā, 2025. gada beigās bija vismaz 130,3 miljoni *euro*.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija

Kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģija² (turpmāk – darbības stratēģija) ir kapitālsabiedrības darbības plānošanas dokuments vismaz trīs gadu periodam, uz kura pamata jāplāno kapitālsabiedrības darbība, dividendēs izmaksājamā peļņas daļa un kapitālsabiedrības budžets.

Revīzijā secināts, ka AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija netiek izmantota kā efektīvs kapitālsabiedrības vadības instruments. Kapitālsabiedrības darbības stratēģija praksē netiek pilnvērtīgi izmantota akcionāra gaidu īstenošanā, stratēģisko finanšu rādītāju efektīvā uzraudzībā un arī dividenžu plānošanā.

AS "Latvijas valsts meži" padome nav nodrošinājusi, ka kapitālsabiedrības darbības stratēģijā tiek iekļautas akcionāra gaidas, akceptējot no 2027. gada līdz pat 33,8 miljoniem *euro* mazāku ikgadējo valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmēru, nekā noteicis akcionārs.

AS "Latvijas valsts meži" izmaksājamās dividendes kapitālsabiedrības darbības stratēģijās lielākoties tiek plānotas tikai 53 % līdz 64 % apmērā no budžeta ietvara likumā kārtējam gadam noteiktā AS "Latvijas valsts meži" budžetā iemaksājamo dividenžu apmēra.

Zemkopības ministrijas kā AS "Latvijas valsts meži" akcionāra izvirzītās gaidas par koksnes krājas pieaugumu kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos nav iekļautas kapitālsabiedrības darbības stratēģijā, tādējādi nenodrošinot šo gaidu īstenošanas stratēģisko uzraudzību.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā plānotie stratēģiskie finanšu rādītāji nav pietiekami ambiciozi, jo būtiska pārsnieguma gadījumā³ tie nav pārskatīti. Tā rezultātā šie rādītāji tiek izpildīti robežās no 100 % līdz pat 329 % no plānotā un pilnvērtīgi neatspoguļo kapitālsabiedrības attīstības iespējas, lai efektīvāk izmantotu tās rīcībā esošos resursus.

Tāpat no AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijas ir izslēgts būtisks no Meža politikas izrietošs stratēģiskais finanšu rādītājs, kas raksturo valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu, tādējādi no 2026. gada stratēģisko finanšu rādītāju uzraudzībai galvenokārt koncentrējoties uz peļņas rādītājiem. Tā rezultātā darbības stratēģijas īstenošanas ietvarā nav iespējams pārliecināties par Meža politikas īstenošanu valsts īpašumā esošajos mežos. Valsts kontroles ieskatā, pazemināti stratēģiskie finanšu rādītāji un būtiska rādītāja izslēgšana mazina iespējas objektīvi novērtēt, vai kapitālsabiedrības saimnieciskā darbība nodrošina ilgtspējīgu valsts meža kapitāla uzturēšanu, kā arī mazina darbības stratēģijas īstenošanas caurskatāmību un atbildību par valsts meža kapitāla saglabāšanu.

AS "Latvijas valsts meži" padomes darbība

Padome ir kapitālsabiedrības pārraudzības institūcija, kas pārstāv akcionāru intereses sapulču starplaikā un pārrauga valdes darbību.

AS "Latvijas valsts meži" pārraudzību ilgstoši – trīs gadus (no 03.03.2023. līdz 05.02.2026.) – veica pagaidu padome vienu un to pašu locekļu sastāvā, ko bez atklāta konkursa organizēšanas katru gadu atkārtoti iecēla AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētājs – Zemkopības ministrija, tādējādi pārkāpjot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma prasību par atklāta konkursa organizēšanu padomes locekļu kandidātu atlasei⁴.

Lai arī likums⁵ pieļauj īpašā situācijā – lai nodrošinātu kapitālsabiedrības institūcijas rīcībspēju – iecelt pagaidu padomi ar termiņu ne ilgāku kā gads, Zemkopības ministrija šo izņēmumu bez atbilstoša pamatojuma ir atkārtoti piemērojusi divas reizes.

AS "Latvijas valsts meži" padome ir apstiprinājusi darbības stratēģiju, kas praksē netiek izmantota stratēģisko finanšu rādītāju efektīvā uzraudzībā un dividenžu plānošanā.

AS "Latvijas valsts meži" no 2024. gada vidus tiek veikta kapitālsabiedrības darbības efektīvizācija, kuras rezultātā saskaņā ar kapitālsabiedrības sniegto informāciju 2025. gada beigās ir sasniegta izmaksu ekonomija 3,2 miljonu *euro* apmērā. Tomēr kopumā nav vērtēta efektīvizācijas laikā AS "Latvijas valsts meži" valdes izvirzīto rezultatīvo rādītāju sasniegšana.

2024. gadā pēc AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja lēmuma samazināt kapitālsabiedrības padomes locekļu skaitu no pieciem uz trīs, ar mērķi nodrošināt efektīvu korporatīvo pārvaldību tika izveidots amats – padomes priekšsēdētāja padomnieks, un tā atlīdzībai kopumā izlietots finansējums 48 059 *euro*. Šāda rīcība nav vērtējama kā lietderīga, ņemot vērā, ka efektīva korporatīvās pārvaldības nodrošināšana ir tiešs kapitālsabiedrības padomes pienākums.

Turklāt AS "Latvijas valsts meži" padome ir rīkojusies ārpus savas kompetences, uzdodot valdei pārveidot padomes priekšsēdētāja padomnieka amatu par neatkarīgā direktora pārvaldības un juridiskajos jautājumos amatu⁶.

AS "Latvijas valsts meži" padome arī nav nodrošinājusi lēmuma par valdes priekšsēdētāja atsaukšanu un atsaukšanas pabalsta izmaksu⁷ 27 470 *euro* apmērā caurskatāmību un skaidru pamatojumu, jo padomes sēdes protokolā nav norādīts valdes priekšsēdētāja faktiskais atsaukšanas iemesls.

2026. gada sākumā pēc AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja lēmuma samazināt kapitālsabiedrības valdes locekļu skaitu no pieciem uz trīs, pēc AS "Latvijas valsts meži" padomes aicinājuma kapitālsabiedrības valde divus bijušos valdes locekļus pieņēma darbā jaunizveidotos amatos bijušo valdes locekļu atbildības jomās. Tādējādi AS "Latvijas valsts meži" divu valdes locekļu skaita samazināšana praksē netika īstenota pēc būtības, turklāt šie darbinieki tika pieņemti darbā bez konkursa.

Zemkopības ministrijas pārraudzība pār ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību

AS "Latvijas valsts meži" administrē vēsturiski no Valsts meža dienesta pārņemtos ilgtermiņa mežizstrādes līgumus (turpmāk – IML), kuriem termiņi ir līdz pat 2096. gadam un kuri ļauj noteiktās IML platībās izstrādāt cirsma.

Revīzijā secināts, ka Zemkopības ministrija un AS "Latvijas valsts meži" ilgstoši nav nodrošinājušas pietiekami mērķtiecīgu un koordinētu rīcību IML problēmjautājumu risināšanā.

Neraugoties uz Ģenerālprokurora 2022. gada ierosinājumu izstrādāt normatīvo regulējumu IML darbībai un to izbeigšanai, kā arī Konkurences padomes 2025. gada norādījumiem par AS "Latvijas valsts meži" rīcības iespējamo neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam, ne Zemkopības ministrija, ne kapitālsabiedrība savlaicīgi neuzņēmas iniciatīvu praktisku risinājumu īstenošanai. Tādi risinājumi kā normatīvā regulējuma pilnveide, lēmumi par līgumu izbeigšanu vai vēršanos tiesā ilgstoši tika atlikti. Arī šobrīd joprojām nav skaidra turpmākā IML darbība.

Papildus jānorāda, ka no 2014. gada AS "Latvijas valsts meži" īsteno IML pārveides procesu, kurā daļa IML partneru ir atteikušies no augošu koku (cirsma) iegādes un ar AS "Latvijas valsts meži" noslēguši apaļo kokmateriālu piegādes līgumus. Kā vienu no mērķiem izvirzot IML darbības termiņu samazināšanu, AS "Latvijas valsts meži" īsteno tā IML pārveides procesa rezultātā no 2014. gada citiem kokrūpniecības nozares uzņēmumiem nebija iespēja publiskās izsolēs iegādāties maksimāli pieejamo apaļo kokmateriālu apjomu, it sevišķi skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjomu.

No 2020. gada līdz 2023. gadam AS "Latvijas valsts meži" pasūtīja astoņus ārējus izvērtējumus, kuru ietvaros ir vērtēti jautājumi par IML un IML pārveides procesa atbilstību tiesību aktiem, kas šajā laika periodā nemainījās, un to ekonomisko izdevīgumu. Izvērtējumu saturs vairākos aspektos savstarpēji pārklājas, turklāt četrus juridiskos atzinumus sniedzis viens pakalpojuma sniedzējs. Valsts kontroles ieskatā, šāda AS "Latvijas valsts meži" rīcība nav uzskatāma par pietiekami samērīgu un lietderīgu.

Lēmumi par cenu noteikšanas principu maiņu AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāgbaļķu piegādes līgumos 2024.–2026. gadā

Zemkopības ministrijas rosinātie un Ministru kabinetā un AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulcē pieņemtie lēmumi ļāva noteiktam skujkoku pārstrādes uzņēmumu lokam – 12 uzņēmumiem – samazināt AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos egles un priedes II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa līgumos⁸ un IML pārveides procesā noslēgtajos līgumos⁹ noteiktās zāgbaļķu cenas. Tas 2024.–2026. gadā AS "Latvijas valsts meži" radīja ieņēmumu samazinājumu 49,4 miljoni *euro*. Revīzijā konstatēti būtiski trūkumi šo lēmumu pamatojumā, procesa izsekojamībā un institūciju savstarpējā sadarbībā.

Pamatojums egles un priedes II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenu korekcijai 2024. gadā

Zemkopības ministrija 2023. gada beigās iesniedza Ministru kabinetā Informatīvo ziņojumu¹⁰ ar mērķi novērst korrūpcijas nozares konkurētspējas apdraudējumu, pamatojoties uz kuru Ministru Kabinets 19.12.2023. uzdeva¹¹ Zemkopības ministrijai nodrošināt, ka no 01.01.2024. AS "Latvijas valsts meži" skujkoku zāgbaļķu piegāžu ilgāka termiņa līgumiem piemēro

Istermiņa pārdošanas procedūru vidējās svērtās cenas (turpmāk – vidējās cenas).

Jānorāda, ka Informatīvajā ziņojumā nav sniegts pietiekami pamatots un visaptverošs situācijas izvērtējums, un vairākos aspektos sniegtā informācija ir nekorekti atspoguļota. Turklāt trūkst arī alternatīvi risinājumi un to ekonomiskais izvērtējums.

Lai arī Informatīvajā ziņojumā nelabvēlīgā situācija un liela daļa datu ir attiecināti uz skujkoku pārstrādes uzņēmumiem, priekšlikumus situācijas risināšanai Zemkopības ministrija virzīja noteiktam uzņēmumu lokam, t. i., uzņēmumiem, kas bija noslēguši ilgāka termiņa piegādes līgumus par egles un priedes II šķiras zāgbaļķu iegādi.

Revīzijā secināts, ka, lai gan AS "Latvijas valsts meži" skujkoku II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenas 2023. gadā bija augstākas, tomēr cenu salīdzinājums ar citām valstīm Informatīvajā ziņojumā balstīts nepilnīgā un nekonekventā datu analizē. Piemēram, lai gan Informatīvajā ziņojumā uzsvērts, ka cenu atšķirības dēļ Latvijas ražotāju produkcija bija par 40 % dārgāka nekā galveno "konkurentvalstu" ražotājiem, šāds pieaugums attiecināms tikai uz vienu valsti – Zviedriju, kur zāgbaļķu cenas, salīdzinot ar citām analizētajām valstīm, bija zemākās. Salīdzinot ar Baltijas valstīm, cenu atšķirība 2023. gadā bija vidēji zem 20 %.

Būtiski uzsvērt, ka cenu starpība galvenokārt izveidojās, jo skujkoku pārstrādes uzņēmumi 2021. gada beigās ilgāka termiņa izsolēs egles un priedes II šķiras zāgbaļķus nosolīja par cenām, kas bija vidēji par 23 % augstākas nekā sākotnējās izsoles cenas. Attiecīgi uzņēmumi, kas piedāvāja augstāku cenu, ieguva arī lielāku un garantētu skujkoku II šķiras zāgbaļķu piegāžu apjomu trīs gadu periodam.

Informatīvajā ziņojumā tika norādīts, ka AS "Latvijas valsts meži" izveidotais cenu indeksācijas mehānisms bija neatbilstošs tirgus situācijai. Tomēr šis mehānisms tika izmantots arī citiem apaļo kokmateriālu produktiem un netika uzskatīts par neatbilstošu – cenu indeksācija mainīja sākotnēji nosolīto cenu atbilstoši tirgus tendencēm, nevis koriģēja to līdz kādam noteiktam līmenim. Turklāt 2024. gadā tika akceptēta mehānisma turpināšana, paredzot tikai vienu izmaiņu – izslēgt Vāciju no monitoringa valstu saraksta.

Revīzijā konstatēts arī, ka Informatīvajā ziņojumā sniegtā informācija par ietekmi uz skujkoku pārstrādes uzņēmumu nodarbinātības un finanšu rādītājiem nav balstīta uz pilnīgu datu analīzi:

- ✓ informācija par nodarbinātības rādītāju samazināšanos balstīta uz astoņu uzņēmumu aptauju datiem, norādot, ka aptuveni 20 % no nodarbinātajiem ir atbrīvoti no esošo pienākumu pildīšanas un divas trešdaļas no tiem ir zaudējuši darbu. Atbilstoši publiski pieejamiem datiem 14 skujkoku pārstrādes uzņēmumu vidējais darbinieku skaits 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, samazinājās par 6,8 %;
- ✓ norādīta informācija par uzņēmumu apgrozījuma un rentabilitātes rādītāju kritumu. Lai arī skujkoku pārstrādes uzņēmumu finansiālā situācija 2023. gadā pasliktinājās, revīzijā analizētie dati neliecina par būtisku uzņēmumu darbības apdraudējumu. Analizējot dažādus uzņēmumu finanšu darbības rādītājus, konstatēts, ka tikai diviem no 14 uzņēmumiem tie bija salīdzinoši sliktāki.

Turklāt kokrūpniecības nozare kopumā jau vairākus gadus bija darbojusies labvēlīgos tirgus apstākļos – skujkoku zāģbaļķu eksporta vērtība 2021.–2022. gadā pieauga attiecīgi par 74 % un 80 %. Šajā periodā arī skujkoku pārstrādes uzņēmumiem bija vērojams būtisks apgrozījuma un peļņas rādītāju pieaugums – piemēram, 14 skujkoku pārstrādes uzņēmumu pārskata gada peļņa 2021. gadā, salīdzinot ar 2020. gadu, palielinājās par divām līdz pat 10 reizēm.

Valsts kontrole piekrīt, ka situācija kokrūpniecības nozarē 2023. gadā pasliktinājās. Tomēr Informatīvajā ziņojumā nepilnīgi un nekorekti atspoguļotā informācija par AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu cenu veidošanos, uzņēmumu faktisko finanšu situāciju un alternatīvo risinājumu salīdzinošā izvērtējuma trūkums ierobežoja iespēju pieņemt ekonomiski pamatotus lēmumus.

Revīzijas laikā AS "Latvijas valsts meži" norādīja, ka kapitālsabiedrība netika iesaistīta Informatīvā ziņojuma sagatavošanā, savukārt revīzijas noslēgumā AS "Latvijas valsts meži" sniedza informāciju, ka kapitālsabiedrības valdei tomēr ir bijusi komunikācija ar akciju turētāja pārstāvi pirms Informatīvā ziņojuma iesniegšanas Ministru kabinetā. Arī Zemkopības ministrijas revīzijas laikā Valsts kontrolei sniegtā informācija gan par Informatīvā ziņojuma izstrādes procesu, gan par to pamatojošo informāciju bija nepilnīga, atsevišķos aspektos pretrunīga un netika sniegta savlaicīgi.

Valsts kontrole norāda, ka šāda situācija ne tikai liedz pilnvērtīgi izsekot Informatīvā ziņojuma sagatavošanas procesam un pieņemto lēmumu pamatojumam, bet arī mazina to uzticamību un caurskatāmību.

Revīzijā secināts, ka arī nākamajā – 2024. gada jūnijā sagatavotajā Informatīvajā ziņojumā¹² par cenu korekcijas rezultātu koksnes tirgus stabilizācijai, pamatojoties uz ko Ministru kabinets 25.06.2024.¹³ uzdeva Zemkopības ministrijai uzdot AS "Latvijas valsts meži" turpināt ilgāka termiņa līgumiem piemērot cenu korekciju 2024. gadā, sniegtā informācija par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cenām un ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" dividendžu apmēru bija neatbilstoša. Tāpat Valsts kontroles ieskatā piemērotās cenu korekcijas ietekmi nebija iespējams pilnvērtīgi izvērtēt pēc viena ceturkšņa darbības rādītājiem.

Cenu korekcijas 2024. gadā ietekme uz AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājumu

Skujkoku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa un IML pārveides procesā noslēgtajiem līgumiem 2024. gadā piemērojot īstermiņa līgumu vidējās cenas, salīdzinot ar sākotnējiem līgumu nosacījumiem, radīts AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums 37 miljoni *euro*. Valsts kontroles ieskatā,

Zemkopības ministrijas izvēlētais risinājums un tā piemērošanas ilgums nebija pietiekami ekonomiski izvērtēts un pamatots.

Valsts kontroles ieskatā, lēmumu pieņemšanas procesā par cenu korekcijas piemērošanu netika analizēti un izvērtēti AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu, tostarp skujkoku II šķiras zāģbaļķu, pārdošanas un cenu veidošanās principi, un netika piemērots tāds mehānisms, kas daļēji kompensētu arī tirgus riskus, ko skujkoku pārstrādes uzņēmumi bija uzņēmušies, piedaloties un slēdzot ilgāka termiņa līgumus 2021. gada izsolē.

Analizējot 2024. gadā faktiski noteiktās AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu¹⁴ piegādes līgumu cenas, konstatēts, ka:

- ✓ ilgāka termiņa līgumu egles II šķiras zāģbaļķu cenas bija vidēji par 4,1 % un priedes II šķiras zāģbaļķu cenas vidēji par 3,6 % zemākas, salīdzinot ar īstermiņa līgumu vidējām cenām;
- ✓ cenu korekcija 2024. gadā tika piemērota visiem ilgāka termiņa līgumiem vienādi, lai arī 2021. gada izsolē uzņēmumi piedāvāja atšķirīgas cenas, un tie uzņēmumi, kas solīja augstāku cenu, saņēma arī lielāku zāģbaļķu apjomu.

Tāpat jānorāda, ka vidējās īstermiņa līgumu cenas, kas tika piemērotas ilgāka termiņa līgumiem, bija noteiktas, balstoties uz mazo un vidējo uzņēmumu AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa izsolēs solītajām cenām. Šie uzņēmumi 2024. gadā iegādājās tikai 11 % no kopējā pieejamā AS "Latvijas valsts meži" skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjoma. Līdz ar to šāda cenu noteikšana neatspoguļoja visu tirgu un nebija uzskatāma par objektīvu tirgus cenu, jo tās veidošanā netika iekļauta lielākā daļa AS "Latvijas valsts meži" piedāvātā skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjoma.

Lemjot par cenu noteikšanas principu maiņu 2024. gadā, netika ņemts vērā apsvērums, ka AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumiem paredz par 10 % augstāku sākotnējo izsoles cenu. Šāda pieeja tiek īstenota, jo ilgāka termiņa sadarbībā uzņēmumiem tiek sniegtas priekšrocības – garantētas piegādes trīs gadu periodā un arī optimālas zāģbaļķu transportēšanas izmaksas līdz uzņēmumu piegādes vietai.

Ja cenu korekcijas mehānismā tiktu piemēroti papildu nosacījumi, piemēram, ilgāka termiņa līgumiem paredzēt par 10 % augstāku cenu, salīdzinot ar īstermiņa līgumu vidējām zāģbaļķu cenām, pēc revidentu aplēsēm AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums varēja būt 19,5 miljoni *euro* nevis 37,07 miljoni *euro*.

Par to, ka cenu korekcijas nepieciešamība nav tikusi pietiekami izvērtēta, liecina arī skujkoku pārstrādes uzņēmumu finanšu rezultāti 2024. gadā.

Revīzijā tika analizēti publiski pieejamie gada pārskati 12 skujkoku pārstrādes uzņēmumiem, kuru piegādes līgumiem piemēroja cenu korekciju. Secināts, ka gandrīz visi uzņēmumi 2024. gadu noslēdza ar peļņu, tajā skaitā septiņiem no 12 uzņēmumiem pārskata gada peļņa bija no 3,2 miljoniem *euro* līdz 11,8 miljoniem *euro*. Turklāt atsevišķi uzņēmumi gan 2023., gan 2024. gadā veica arī dividenžu izmaksas, viens uzņēmums pat 8,2 miljonu *euro* apmērā, kas norāda uz pietiekamiem brīvajiem finanšu līdzekļiem laikā, kad piegādes līgumos tika samazinātas zāģbaļķu cenas.

Cenu samazināšana IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem 2024.–2026. gadā

AS "Latvijas valsts meži" par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu piegādi 2024. gadā bija spēkā:

- ✓ 14 ilgāka termiņa līgumi ar darbības termiņu 2022.–2024. gadam – noslēgti publiskās pārdošanas procedūras rezultātā;
- ✓ divi IML pārveides procesā noslēgti piegādes līgumi ar darbības termiņu 2022.–2026. gadam – noslēgti kapitālsabiedrības organizētā piedāvājuma IML pārveidei 2022.–2026. gadam rezultātā. Skujkoku zāģbaļķu cena šajos līgumos tika noteikta, balstoties uz 2021. gada ilgāka termiņa izsoles rezultātiem, ar uzņēmumu savstarpēji vienojoties.

Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmums balstījās uz Informatīvo ziņojumu, kurā Latvijas skujkoku pārstrādes uzņēmumu konkurētspējas samazinājums tika pamatots ar AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu augstajām cenām, kas tika noslēgti periodam no 2022. līdz 2024. gadam.

Valsts kontroles vērtējumā AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru sapulces lēmums cenu korekciju 2024. gadā piemērot arī diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem ar darbības termiņu 2022.–2026. gads neizriet no Informatīvā ziņojumā norādītās informācijas. Revīzijas laikā arī Zemkopības ministrija nesniedza skaidru pamatojumu par cenu korekcijas piemērošanu šiem līgumiem.

Lai arī pirms Informatīvā ziņojuma iesniegšanas Ministru kabinetā AS "Latvijas valsts meži" valde akciju turētāja pārstāvim sniedza informāciju arī par spēkā esošajiem IML pārveides procesā noslēgtajiem līgumiem un Konkurences padome savā atzinumā aicināja Informatīvo ziņojumu papildināt, norādot konkrētu līgumu skaitu, Informatīvais ziņojums netika papildināts ar precīzu informāciju par līgumu veidiem un skaitu, uz kuriem būtu attiecināma cenu noteikšanas maiņa. Tādējādi pieņemtā lēmuma attiecināmība uz konkrētiem līgumu veidiem un to skaitu nebija skaidri noteikta.

Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmums noteica Zemkopības ministrijai uzdot AS "Latvijas valsts meži" turpināt ilgāka termiņa sadarbības līgumos cenu indeksācijas mehānisma piemērošanu līdz brīdim, kad tiks izstrādāts jauns cenošanas mehānisms, vai līdz visu spēkā esošo ilgāka termiņa līgumu darbības perioda beigām, bet ne ilgāk kā līdz 31.05.2025. 2024. gada beigās tika apstiprināts, ka AS "Latvijas valsts meži" ir izstrādājusi jaunu cenošanas mehānismu, un cenu korekcija tika piemērota līdz 2024. gada beigām, t.i. līdz ilgāka termiņa līgumu darbības termiņa beigām.

Tomēr 2024. gada beigās starp IML partneri un AS "Latvijas valsts meži" radās viedokļu atšķirības par Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma izpildi. Balstoties uz Valsts kancelejas sniegto skaidrojumu, AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulce pieņēma lēmumu 2025. un 2026. gadā IML pārveides procesā noslēgtajiem piegādes līgumiem piemērot citu cenu noteikšanas kārtību, nevis līgumos sākotnēji paredzēto, kā rezultātā AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumi 2025. un 2026. gadā tiks samazināti par 12,3 miljoniem *euro*.

Būtiski norādīt, ka atbilstoši līgumu nosacījumiem IML partnerim bija tiesības bez kompensācijas samaksas vienpusēji atteikties no piegādēm 2025. un 2026. gadā, taču šī iespēja netika izmantota.

Valsts kontroles vērtējumā, akcionāru sapulces lēmums ir balstīts uz nepilnīgu pamatojumu un, pieņemot šo lēmumu, netika ņemti vērā arī Konkurences padomes norādītie riski saistībā ar IML un to pārveides procesu. Valsts kancelejas sniegtais skaidrojums par Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma izpildi bija balstīts uz nepilnīgu informāciju par AS "Latvijas valsts meži" piegādes līgumu veidiem un problēmjautājuma būtību. Tāpat Zemkopības ministrija un AS "Latvijas valsts meži" Valsts kancelejai nesniedza pilnīgu un precīzu informāciju, lai radusies situācija tiktu visaptveroši izvērtēta.

Turklāt akcionāru sapulce pretēji normatīvajā aktā¹⁵ noteiktajam kapitālsabiedrību pārvaldes institūciju kompetenču nodalījumam pieņēma lēmumu, kas pēc būtības ir kapitālsabiedrības valdes kompetence.

Valsts kontroles ieskatā, iepriekšminētā situācija būtu novērsta, ja Zemkopības ministrijas atbildīgās amatpersonas būtu nodrošinājušas, ka 25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā un Ministru kabineta protokollēmumā tiek skaidri noteikti skujkoku II šķiras zāģbaļķu līgumu cenu piemērošanas principi pēc 2024. gada, tostarp attiecībā uz cenu korekcijā ietvertajiem IML pārveides procesā noslēgtajiem piegādes līgumiem ar darbības termiņu līdz 2026. gadam.

Papildus jāuzsver, ka attiecībā uz lēmumiem par IML pārveides procesā noslēgto piegādes līgumu cenu noteikšanu Valsts kontrole uzskata par nepieļaujamu situāciju, kurā nekvalitatīvi sagatavotu dokumentu rezultātā tiek radītas atšķirīgas interpretācijas iespējas par pieņemto lēmumu atbilstošu izpildi, kas rada ietekmi vairāku miljonu *euro* apmērā.

Kopumā situācija, kādā tika virzīti un pieņemti lēmumi par cenu korekciju AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu piegādes līgumos 2024.–2026. gadā, norāda ne tikai uz būtiskiem trūkumiem lēmumu pamatojumā un procesa izsekojamībā, bet arī uz nepietiekamu institūciju savstarpējo sadarbību un augstāko valsts institūciju lēmumu pieņemšanu, kas pārsniedz to pilnvaras.

Valsts kontroles ieskatā, Ministru kabineta un Zemkopības ministrijas kā akcionāra lēmumi par cenu izmaiņām AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos skujkoku II šķiras zāģbaļķu piegādes līgumos ir pieņemti, pārsniedzot savu kompetenci.

Ministru kabinets ir iejaucies kapitālsabiedrības valdes ekskluzīvajā kompetencē vadīt un pārstāvēt kapitālsabiedrību¹⁶ un Zemkopības ministrijai ir devis uzdevumu, kas nav savienojams ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteikto akciju sabiedrības pārvaldes modeli, kas skaidri nodala akcionāra un valdes funkcijas. Likums¹⁷ neparedz pilnvarojumu ne akcionāram, ne akcionāru sapulcei noteikt kapitālsabiedrības civiltiesisko darījumu saturu, tostarp ietekmēt noslēgto līgumu finansiālos nosacījumus. AS "Latvijas valsts meži" īstenoja akcionāru sapulcē un valsts sekretāra rezolūcijā doto uzdevumu.

Šādas rīcības rezultātā netika ievērotas Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma¹⁸ prasības, kas uzliek pienākumu atsavināt mantu par iespējami augstāko cenu.

Situācija liecina arī par Zemkopības ministrijas kā nozares ministrijas un AS "Latvijas valsts meži" akcionāra interešu sabalansētības trūkumu. Zemkopības ministrijai ir pienākums vienlaikus nodrošināt nozares politikas interešu pārstāvību un arī īstenot akcionāra funkcijas – nodrošinot kapitālsabiedrības pārraudzību tādā veidā, lai gūtu maksimāli iespējamo atdevi valstij no valsts mantas atsavināšanas. Zemkopības ministrijas rīcība un publiski paustā informācija par cenu korekcijas ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" peļņas un dividendu apmēru liecina, ka akcionāra funkcijas šajā procesā nav pietiekami efektīvi īstenotas.

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz revīzijā konstatēto un secināto, Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži" tika sniegti astoņi ieteikumi, lai:

- ✓ nodrošinātu, ka meža nozare darbojas saskaņā ar aktuāliem vidēja termiņa stratēģiskajiem mērķiem un sasniedzamajiem politikas rezultātiem;

- ✓ pirms būtisku normatīvo aktu meža nozarē pieņemšanas tiktu novērsta vai samazināta nelabvēlīgā ietekme uz vidi;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" pārraudzības funkcijas veiktu padomes locekļi, kas atlasīti atklātā konkursā;
- ✓ kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģija tiktu izmantota kā efektīvs kapitālsabiedrības vadības instruments;
- ✓ kapitālsabiedrības rīcībā esošie finanšu līdzekļi nepārsniegtu saimnieciskajai darbībai objektīvi nepieciešamo apjomu.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ✓ AS "Latvijas valsts meži" darbības un pārvaldības raksturojums;
- ✓ revīzijas secinājumi, konstatējumi un ieteikumi, sadalot tos septiņās nodaļās. Katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis, izsecinot būtiskāko un to tālāk nodaļā pamatojot ar revīzijas konstatējumiem;
- ✓ revīzijas raksturojums, metodes un kritēriji.

Ziņojuma pirmajā nodaļā ir vērtēts, vai Zemkopības ministrija ir izstrādājusi savlaicīgus un izsekojamus politikas plānošanas dokumentus valsts mežu apsaimniekošanai.

Ziņojuma otrajā nodaļā ir vērtēts, vai AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļi iecelti, organizējot atklātu konkursu.

Ziņojuma trešajā nodaļā ir vērtēts, vai tiek pietiekami uzraudzīti un īstenoti AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskie mērķi, tajā skaitā, vai ir nodrošināta Zemkopības ministrijas kā AS "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu īstenošana, un vai AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskie finanšu rādītāji ir pietiekami ambiciozi.

Ziņojuma ceturtajā nodaļā ir vērtēts, vai ir sasniegti plānotie AS "Latvijas valsts meži" efektivizācijas procesa rezultāti.

Ziņojuma piektajā nodaļā ir vērtēts, vai AS "Latvijas valsts meži" dividendžu plānošana un finanšu pārvaldība nodrošina valstij prognozējamās un optimālas dividendes, tajā skaitā, vai AS "Latvijas valsts meži" ir izstrādāta dividendžu politika, vai tiek noteikti AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanas principi un mērķi, kā arī sagaidāmie rezultāti, vai AS "Latvijas valsts meži" tiek nodrošināta investīciju plāna izpilde, un vai ir izvērtēta AS "Latvijas valsts meži" rīcībā esošo finanšu līdzekļu nepieciešamība.

Ziņojuma sestajā nodaļā ir vērtēts, vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību pār AS "Latvijas valsts meži" noslēgto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību.

Ziņojuma septītajā nodaļā ir vērtēts, vai Zemkopības ministrijas iesaiste AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskajā darbībā bija pietiekami izvērtēta un neradīja nepamatotu ieņēmumu samazinājumu, tajā skaitā, vai lēmumi par cenu korekciju AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu piegādes līgumos bija pamatoti un izvērtēti, un vai ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem bija piemērojama cenu maiņa 2025. un 2026. gadā.

Sadaļā "Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes" ir informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, revīzijas apjomu, revīzijas metodēm, kā arī norādīti vērtēšanas kritēriji.

Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži" bija iespēja iepazīties ar revīzijas ziņojuma projektu un sniegt rakstveida paskaidrojumus.

AS "Latvijas valsts meži" darbības un pārvaldības raksturojums

AS "Latvijas valsts meži" izveidota 1999. gadā ar mērķi pārvaldīt un apsaimniekot valsts meža īpašumus¹⁹. Kapitālsabiedrība apsaimnieko 1,62 miljonus hektāru valsts zemes, tajā skaitā 1,6 miljonus hektāru meža zemes.

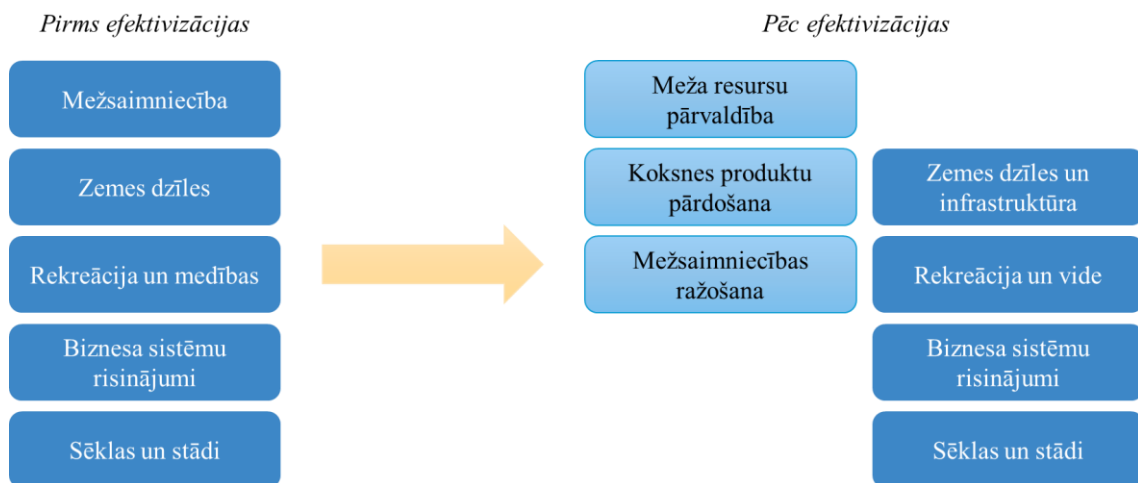
AS "Latvijas valsts meži" pamatkapitāls ir 525 989 324 *euro* un 100 % kapitāla daļu turētājs ir valsts Zemkopības ministrijas personā. Laika posmā no 2021. gada līdz 28.02.2026. AS "Latvijas valsts meži" ir bijuši četri kapitāla daļu turētāja pārstāvji. AS "Latvijas valsts meži" un tās akcijas nav atsavināmas vai privatizējamas²⁰.

AS "Latvijas valsts meži" darbība

AS "Latvijas valsts meži" pamatdarbība ir ilgtspējīga un klimata gudra valsts meža īpašuma pārvaldīšana un apsaimniekošana, kas ietver pilna cikla meža audzēšanu no meža koku sēklu iegūšanas līdz koksnes produktu realizācijai, kā arī meža apsaimniekošanas rezultātā radot citus koksnes, nekoksnes un rekreāciju produktus un pakalpojumus²¹.

AS "Latvijas valsts meži" 2024. gadā, izpildot kapitāla daļu turētājas izteiktās gaidas, uzsāka kapitālsabiedrības efektivizācijas procesu, pārskatot biznesa procesus un meklējot risinājumus resursu efektīvākai izmantošanai. AS "Latvijas valsts meži" 2024. gada beigās bija nodarbināti 1379 pastāvīgie darbinieki, 2025. gada beigās – 1286 pastāvīgie darbinieki²².

Pēc efektivizācijas procesa tika veiktas strukturālas izmaiņas, tajā skaitā AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskās darbības organizēšanā, un 2025. gadā kapitālsabiedrības saimnieciskā darbībā ietver septiņus biznesa virzienus (skatīt 1. attēlu).

1. attēls. AS "Latvijas valsts meži" biznesa virzieni pirms un pēc efektivizācijas procesa 2025. gadā

Kapitālsabiedrība ir viens no nozīmīgākajiem koksnes produktu – apaļo kokmateriālu (skuju koku zāģbaļķi, bērza finierkluči, jauktu koku tehnoloģiskā koksne u. c.) un enerģētiskās šķeldas – piegādātājiem Latvijā.

Koksnes produktu pārdošana tiek veikta, balstoties uz kapitālsabiedrības padomes apstiprinātu Koksnes produktu pārdošanas koncepciju²³ un pamatā tiek veikta publiski izsludinātu pārdošanas procedūru veidā,

Istenojot ilgāka termiņa sadarbību un īstermiņa sadarbību. Spēkā ir arī vairāki deviņdesmitajos gados noslēgti ilgtermiņa mežizstrādes līgumi, kas paredz augošu koku pārdošanu.

AS "Latvijas valsts meži" noteikts²⁴ tirgū piedāvāt koksni ar vismaz tuvākajos 30 gados stabilām un prognozējamām koksnes produktu piegādēm, vidēji vismaz 6,8 miljonus kubikmetru gadā. Atbilstoši AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskās darbības datiem²⁵ no 2023. gada koksnes produktu pārdošanas apjoms ir pieaudzis, 2024. gadā sasniedzot lielāko pārdošanas apjomu (skatīt 1. tabulu).

1. tabula

Koksnes produktu pārdošanas apjomi 2022.–2025. gadā

Koksnes produkti	2022		2023		2024		2025	
	Plāns	Fakts	Plāns	Fakts	Plāns	Fakts	Plāns	Fakts
Koksnes pārdošana, miljoni kubikmetru	6,95	6,59	7,14	7,07	7,52	7,67	7,25	7,26
<i>Apaļie kokmateriāli, miljoni kubikmetru</i>	6,78	6,39	6,97	6,94	7,35	7,44	7,07	7,06
<i>Augoši koki, miljoni kubikmetru</i>	0,17	0,19	0,17	0,13	0,17	0,23	0,18	0,20
Enerģētiskā šķelda, tūkstoši MWh	498	661	664	591	706	673	706	647

AS "Latvijas valsts meži" peļņa 2024. gadā bija 150,1 miljons *euro*, kas trīs gadu laikā no 2022. gada ir samazinājusies par 38 %. Pamata ieņēmumu apmēru veido ieņēmumi no koksnes produktu pārdošanas un 2024. gadā sasniedza 586,2 miljonus *euro*, savukārt AS "Latvijas valsts meži" kopējie izdevumi 2024. gadā bija 448,7 miljoni *euro*. Kapitālsabiedrības galveno ieņēmumu un izdevumu struktūru 2022.–2024. gadā skatīt 2. tabulā.

2. tabula

AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumi un izdevumi 2022.–2024. gadā²⁶, *euro*

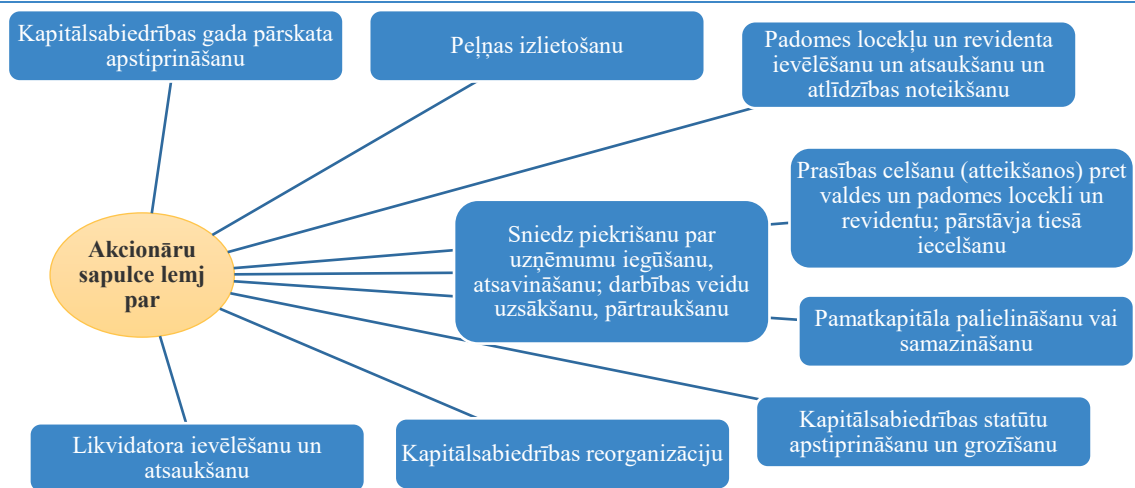
Peļņas vai zaudējuma aprēķina posteņa nosaukums	2022	2023	2024
IEŅĒMUMI KOPĀ	570 448 563	637 800 831	598 847 770
Neto apgrozījums (ieņēmumi no līgumiem ar klientiem)	566 612 297	626 018 844	586 119 570
<i>Kokmateriālu pārdošana</i>	536 609 563	601 449 034	553 046 906
<i>Augošu koku pārdošana</i>	10 708 084	7 116 403	10 924 514
<i>Meža stādu pārdošana</i>	8 100 543	7 944 668	7 307 001
<i>Derīgo izrakteņu pārdošana</i>	4 002 601	2 433 566	3 971 166
<i>Ieņēmumi no medību un rekreācijas pakalpojumiem</i>	1 965 381	1 927 666	1 888 833
<i>Citi ieņēmumi, tajā skaitā zemes noma</i>	5 226 125	5 147 507	8 981 150
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	3 724 630	5 462 203	2 581 397
Procentu ieņēmumi	111 636	6 319 784	10 146 803
IZDEVUMI KOPĀ	328 255 583	416 962 732	448 751 672
Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas, tajā skaitā:	300 208 269	364 792 942	399 459 036
<i>Darbu un pakalpojumu izmaksas</i>	200 481 769	254 148 562	270 763 172
<i>Personāla izmaksas</i>	40 132 507	47 471 573	52 674 968
Pārdošanas izmaksas	441 141	342 842	204 065
Administrācijas izmaksas, tajā skaitā:	8 240 233	9 342 771	9 845 122
<i>Personāla izmaksas</i>	4 976 856	5 760 743	6 102 458
Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas	753 411	926 218	3 117 867 ²⁷
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	500 057	607 106	558 591
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	18 112 472	40 950 853	35 566 991
PEĻŅA	242 192 980	220 838 099	150 096 098

AS "Latvijas valsts meži" dividendēs valsts budžetā ir iemaksājusi 2021. gadā 72,4 miljonus *euro* jeb 116,2 % no neto peļņas, 2022. gadā – 71,4 miljonus *euro* jeb 64 % no neto peļņas, 2023. gadā – 162,5 miljonus *euro* jeb 67,1 % no neto peļņas, 2024. gadā – 141,3 miljonus *euro* jeb 64 % no neto peļņas un 2025. gadā – 111 miljonus *euro* jeb 74 % no neto peļņas.

AS "Latvijas valsts meži" pārvaldība

AS "Latvijas valsts meži" pārvaldību regulē Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums. Jautājumos, kurus neregulē šis likums, piemēro Komerclikuma noteikumus²⁸. Kapitālsabiedrību pārvalda akcionārs, akcionāru sapulce, padome un valde. Akciju sabiedrības pārvaldē ir nodalītas pārvaldes institūciju kompetences.

Akcionāru sapulce ir AS "Latvijas valsts meži" augstākā lēmējinstiitūcija. Akcionāru sapulces kompetencē esošos lēmumus pieņem akciju turētāja – Zemkopības ministrijas – pārstāvis²⁹. Akcionāru sapulces uzdevumus skatīt 2. attēlā.

2. attēls. Kapitālsabiedrības akcionāru sapulces uzdevumi³⁰

AS "Latvijas valsts meži" padome pārstāv akcionāru intereses akcionāru sapulču starplaikā un pārrauga valdes darbību³¹. Padomes uzdevumus skatīt 3. attēlā.

3. attēls. Kapitālsabiedrības padomes uzdevumi³²

AS "Latvijas valsts meži" izpildinstitūcija ir valde, kura vada un pārstāv kapitālsabiedrību³³. Valde pieņem lēmumus visos kapitālsabiedrības darbības jautājumos, izņemot jautājumos, kuros lēmumus saskaņā ar likumu³⁴ un sabiedrības statūtiem pieņem attiecīgi akcionārs vai akcionāru sapulce un padome³⁵. Statūtos var paredzēt arī citus jautājumus, kuru izlemšanai valdei jāsaņem akcionāru sapulces vai padomes piekrišana³⁶. AS "Latvijas valsts meži" statūtos³⁷ paredzēts, ka valdei nepieciešama:

- ✓ akcionāru sapulces piekrišana kapitālsabiedrības īpašumā esošās meža zemes atsavināšanai un nekustamā īpašuma ar augstu pirkuma cenu iegūšanai;
- ✓ padomes piekrišana liela apjoma darījumu, iepirkumu vai saistību plānošanai.

Saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" 06.02.2026. apstiprinātajiem statūtiem³⁸ padome sastāv no trīs padomes locekļiem un valde – trīs valdes locekļiem. Faktiski no 2026. gada februāra kapitālsabiedrības padomes sastāvā ir divi pastāvīgie un viens pagaidu padomes loceklis³⁹, savukārt valdes sastāvā – divi locekļi⁴⁰.

Lai veicinātu kvalitatīvu un efektīvu korporatīvo pārvaldību, kapitālsabiedrību pārvaldībā ir piemērojami arī starptautiskie un Latvijā izstrādātie pārvaldības principi.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) vadlīnijas publisku personu kapitālsabiedrību pārvaldībai⁴¹ uzskatāmas par vadošo standartu efektīvas valsts uzņēmumu pārvaldības stiprināšanā un ir izstrādātas, lai uzlabotu to darbības efektivitāti, caurskatāmību un ilgtspējīgu attīstību.

Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"⁴² apkopo labāko starptautisko praksi uzņēmumu pārvaldībā un ietver 18 principus, kuri veicina uzņēmuma ilgtermiņa vērtības pieaugumu, tā efektīvu pārvaldību un darbības caurskatāmību. Minētie principi paredzēti normatīvajos aktos noteiktās kārtības papildināšanai un aptver gan konceptuālus uzņēmuma pārvaldības jautājumus, gan, piemēram, jautājumus par padomes ievēlēšanu un sastāvu.

Ar mērķi nodrošināt vienotu un saskaņotu pieeju kapitālsabiedrību pārvaldībā, kā arī skaidrot normatīvo aktu piemērošanu valsts uzņēmumos, ir apstiprinātas vairākas Valsts kancelejas⁴³ izstrādātas labas korporatīvās pārvaldības vadlīnijas, aptverot plašu tematiku – investīciju plānošana, valdes locekļu atlīdzība un darbības izvērtēšana u. c.⁴⁴

1. Vai Zemkopības ministrija ir izstrādājusi savlaicīgus un izsekojamus politikas plānošanas dokumentus valsts mežu apsaimniekošanai?

Zemkopības ministrija piecus gadus – kopš 2021. gada – nav iesniegusi apstiprināšanai Ministru kabinetā Meža un saistīto nozaru pamatnostādņu projektu⁴⁵, tādējādi nenodrošinot savlaicīgu, izsekojamu un aktuālu meža nozares politiku. Līdz ar to viena no būtiskākajām Latvijas tautsaimniecības nozarēm – meža nozare – ilgstoši darbojas bez noteiktiem vidēja termiņa stratēģiskajiem mērķiem un sasniedzamajiem politikas rezultātiem.

Lai arī meža nozarē nav noteikti vidēja termiņa attīstības virzieni, Zemkopības ministrija 2025. gadā ir virzījusi būtiskus normatīvo aktu grozījumus meža nozarē, kas paredz (1) samazināt koku ciršanas vecumu⁴⁶, (2) palielināt kailciršu platības⁴⁷ un (3) maksimāli pieļaujamās ciršanas apjomus valsts mežos⁴⁸. Jānorāda, ka pirms šo grozījumu ierosināšanas nav vērtēts šo grozījumu iespējamās ietekmes būtiskums un nepieciešamība veikt stratēģisko novērtējumu⁴⁹ atbilstoši Satversmes tiesas norādītajam⁵⁰.

Vienlaikus Zemkopības ministrija 2025. gadā ir virzījusi arī informatīvos ziņojumus ar būtisku ietekmi uz saimniecisko darbību valsts mežos. Informatīvajos ziņojumos paredzētie pasākumi bioloģiskās daudzveidības un klimata mērķu sasniegšanai valsts mežos nav vērtēti kompleksi, kas var radīt ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" saimniecisko darbību. Tas norāda uz politikas plānošanas sadrumstalotību un vidēja termiņa stratēģisko attīstības virzienu trūkumu meža nozarē.

Lai arī AS "Latvijas valsts meži" iepriekšējā periodā nav izmantojusi 10 % no atļautā maksimāli pieļaujamā ciršanas apjoma valsts mežos⁵¹, Zemkopības ministrija ir virzījusi ieceri palielināt ciršanas apjomu kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos.

Vidēja termiņa meža politikas plānošanas dokumenta trūkums

AS "Latvijas valsts meži" apsaimnieko aptuveni pusi no visiem Latvijas mežiem, līdz ar to kapitālsabiedrības darbības plānošanā un mērķu noteikšanā ir būtiska valsts politika meža nozarē⁵².

Latvijas meža politikas (1998. gads) vispārīgais mērķis ir:

meža un meža zemju ilgtspējīga (nenoplicinoša) apsaimniekošana.

Meža ilgtspējīga apsaimniekošana ir meža pārvaldīšana un izmantošana tādā veidā un intensitātē, kas saglabā meža bioloģisko daudzveidību, produktivitāti, atjaunošanās spēju, dzīvotspēju un potenciālu tagadnē un nākotnē, spēju pildīt nozīmīgas ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas vietējā, nacionālā un globālā līmenī, kā arī nerada draudus citām ekosistēmām⁵³.

Tiesību akts⁵⁴ nosaka, ka Zemkopības ministrijai līdz 2021. gadam ir jāizstrādā Meža un saistīto nozaru pamatnostādņu projekts 2021.–2027. gadam.

Pamatnostādnes izstrādā, lai noteiktu jaunus vidēja termiņa attīstības virzienus nozaru politikās. Pamatnostādnes ietver⁵⁵ politikas mērķus, politikas rezultātus un to rezultātos rādītājus mērķu sasniegšanas progressa mērīšanai, kā arī atbildīgās institūcijas, informāciju par politikas mērķu sasaisti ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem un Eiropas Savienības politikas plānošanas dokumentiem.

Līdz 2026. gada aprīlim⁵⁶ nav apstiprināts meža nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments – Meža un saistīto nozaru pamatnostādnes 2021.–2027. gadam⁵⁷. Līdz ar to jau piecus gadus meža nozare darbojas bez noteiktiem vidēja termiņa stratēģiskajiem mērķiem un sasniedzamajiem politikas rezultātiem.

Zemkopības ministrija Meža un saistīto nozaru pamatnostādņu izstrādes kavēšanos skaidroja⁵⁸ ar:

nenoteiktību Eiropas Savienības līmenī notiekošajos politikas un normatīvā regulējuma procesos (klimata politika, bioloģiskās daudzveidības, ilgtspējīga finansējuma, atmežošanas un dabas atjaunošanas regulējums), kas ir galvenais iemesls, kas kavē kvalitatīvi sagatavot meža nozares plānošanas dokumentu.

Valsts kontroles ieskatā, tieši nenoteiktības apstākļos ir nepieciešams kvalitatīvs nozares politikas plānošanas dokuments, kas noteiktu skaidru valsts politiku mainīgos ārējos apstākļos.

2025. gada septembrī Zemkopības ministrija savā tīmekļvietnē ievietoja Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu 2026.–2050. gadam projektu⁵⁹, un tam ir uzsākts stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma process⁶⁰.

Meža nozares normatīvo aktu izmaiņu un informatīvo ziņojumu virzīšana bez apstiprinātām Meža nozares pamatnostādņēm

Zemkopības ministrija 2025. gadā rosināja grozījumus vairākos normatīvajos aktos, (1) paredzot samazināt koku ciršanas vecumu⁶¹, (2) palielināt kailciršu platības⁶², kā arī (3) palielināt koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu valsts mežos⁶³. Šie grozījumi paredz būtiskas izmaiņas, piemēram, atsevišķām koku sugām samazinot ciršanas vecumu pat par 40 gadiem⁶⁴, vairākumā meža tipu palielinot kailciršu platības vairāk nekā uz pusi – no diviem uz pieciem hektāriem.

Nozaru politikas pamatnostādņēm ir jāveic stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk – stratēģiskais novērtējums)⁶⁵. Satversmes tiesa ir norādījusi⁶⁶, ka:

pirms tāda normatīvā akta pieņemšanas, kuram var būt būtiska ietekme uz vidi, ir jāvērtē šīs iespējamās ietekmes būtiskums un nepieciešamība veikt stratēģisko novērtējumu.

Lai arī joprojām nav apstiprinātas Meža nozares pamatnostādnes un nav noteikti meža nozares politikas vidēja termiņa attīstības virzieni, Zemkopības ministrija ir rosinājusi grozījumus vairākos normatīvajos aktos, kas būtiski ietekmēs meža nozares turpmāko darbību.

Vienlaikus šo normatīvo aktu grozījumu projektiem nav veikts stratēģiskais novērtējums, lai novērtētu šo plānoto grozījumu ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Plānotais ciršanas vecuma samazinājums:

- ✓ priedei – līdz 40 gadiem
- ✓ eglei – 30 gadi
- ✓ bērzam – līdz 20 gadiem
- ✓ melnalksnim – 20 gadi
- ✓ apsei – 10 gadi

Tāpat jānorāda: lai arī Zemkopības ministrija ir rosinājusi vairākumā meža tipu palielināt kailcirtes platības vairāk nekā uz pusi, ministrija nav vispusīgi izvērtējusi ar kailcirtēm saistītos aspektus, lai arī šāda izvērtējuma veikšanu Ministru kabinets bija uzdevis ministrijai veikt līdz 2022. gada oktobrim⁶⁷.

Koku ciršanas apjoma ierobežojumi valsts mežos ir noteikti galvenajā cirtē⁶⁸, Ministru kabinetam ar rīkojumu nosakot koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu piecu gadu periodam, ņemot vērā meža resursu izmantošanas ilgspēju un ciršanas apjomu ilgtermiņā. AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos maksimāli pieļaujamo un izmantoto koku ciršanas apjomu skatīt 3. tabulā.

3. tabula

AS "Latvijas valsts meži" atļautais un izmantotais koku ciršanas apjoms

Koku suga	Koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjoms						
	2016.–2020. gads ⁶⁹			2021.–2025. gads ⁷⁰			2026. - 2030. gads ⁷¹
	Atļautais, ha	Izmantotais, ha	Izmantotais, %	Atļautais, ha	Izmantotais, ha	Izmantotais, %	Atļautais, ha
Priede	31 628	31 474,2	99,5	30 376,9	30 344,1	99,9	28 794,85
Egle	11 334	10 947,7	96,6	12 932,4	9210,4	71,2	12 441,8
Bērzs	35 132	28 117,6	80,0	30 496,6	28 814,0	94,5	24 705,7
Apse	5318,3	5287,7	99,4	6532,5	6532,5	100,0	6072,65
Melnalksnis	4317	1952,6	45,2	5019,0	2540,5	50,6	5006,6
Osīs	321,3	55,3	17,2	221,4	22,8	10,3	74,65
Ozols	84,5	1,3	1,5	96,9	0,0	0,0	115,05
Kopā	88 135,1	77 836,4	88,3	85 675,7	77 464,3	90,4	77 211,30

AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos galvenajā cirtē no 2016. līdz 2020. gadam tika atļauts nocirst 88 135 hektārus, bet no 2021. līdz 2025. gadam – 85 676 hektārus jeb par 3 % mazāk. Savukārt 21.01.2025. Ministru kabinets rīkojums nosaka, ka nākamajos piecos gados no 2026. līdz 2030. gadam ir atļauts nocirst 77 211 hektārus jeb par 10 % mazāk nekā iepriekšējā periodā.

AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos galvenajā cirtē no 2016. līdz 2020. gadam tika izmantoti 88,3 % no pieļaujamā apjoma, bet no 2021. līdz 2025. gadam – 90,4 % no pieļaujamā apjoma.

Neskatoties uz to, ka laika posmā no 2021. līdz 2025. gadam AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos galvenajā cirtē tika izmantoti 90,4 % no pieļaujamā apjoma un arī Ministru kabinets jau bija noteicis par 10 % mazāku maksimālo koku ciršanas apjomu AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos, Zemkopības ministrija 2025. gada septembrī rosināja grozījumus palielināt koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu valsts mežos⁷². Jānorāda, ka ministrijas rosinātie grozījumi netika veikti⁷³.

Saistībā ar saimniecisko darbību AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos Zemkopības ministrija 2025. gadā sagatavoja divus informatīvo ziņojumu⁷⁴ projektus, kuros Zemkopības ministrija:

- ✓ lai sasniegtu Eiropas Savienības Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2030. gadam noteiktos mērķus⁷⁵, iesniedza priekšlikumu par papildu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju 51 810 hektāru apmērā noteikšanu AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos⁷⁶, kas ir 4 % no apsaimniekoto mežu platības;
- ✓ lai noteiktu šo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ietekmi uz klimata mērķu sasniegšanu, secināja, ka īstermiņā⁷⁷ emisijas samazināsies, palielinot piesaisti, tomēr ilgtermiņā⁷⁸ emisijas pieaugs, jo vecās mežaudzes vairs neveido piesaisti, bet rada emisijas⁷⁹.

Nosakot papildu aizsargājamās dabas teritorijas valsts mežos, saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" prognozēm samazinātos kapitālsabiedrības piedāvātais apaļkoku sortimenta apjoms un peļņa – 2030. gadā par 44,2 miljoniem *euro*, savukārt 2050. gadā – jau par 58,1 miljonu *euro* (skatīt 4. tabulu).

4. tabula

AS "Latvijas valsts meži" prognozētā ietekme uz peļņu un sortimenta apjomu, nosakot papildu aizsargājamās teritorijas kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos⁸⁰

Scenārijs	Ikgadējā peļņa, miljonos euro			Sortimenta apjoms, miljonos kubikmetru		
	2030. gads	2050. gads	120 gados vidēji	2030. gads	2050. gads	120 gados vidēji
Bāzes scenārijs ⁸¹	274,3	288,2	246,1	6,2	6,5	5,8
Dabas aizsardzības scenārijs	230,1	230,1	195,8	5,4	5,5	4,8
Starpība	44,2	58,1	50,3	0,8	1,0	1,0

Valsts kontroles ieskatā, šīs AS "Latvijas valsts meži" prognozes ir vērtējami kritiski, jo bāzes scenārijā, t. i., situācijā, ja netiek palielinātas īpaši aizsargājamo teritoriju platības:

- ✓ norādītā plānotā peļņa ir vairāk nekā divas reizes lielāka par AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā⁸² plānoto peļņu 2030. gadā;
- ✓ norādītais plānotais sortimenta apjoms ir par 12 % mazāks nekā AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā⁸³ plānotais sortimenta apjoms 2030. gadā.

Zemkopības ministrija ir virzījusi divus informatīvo ziņojumu projektus, kuros katrā ir norādīti pasākumi dažādu valsts izvirzīto mērķu – bioloģiskās daudzveidības un klimata – sasniegšanā, kas nākotnē būtiski ietekmēs saimniecisko darbību valsts mežos. Tiek plānots, ka, lai sasniegtu Eiropas Savienības noteiktās prasības bioloģiskās daudzveidības jomā, ir jāpalielina aizsargājamās dabas teritorijas valsts mežos, kas saskaņā ar prognozēm⁸⁴ vienlaikus sekmēs arī klimata mērķu sasniegšanu īstermiņā, tomēr ilgtermiņā tieši samazinās klimata mērķu sasniegšanas iespējas. Līdz ar to Zemkopības ministrija ar dažādiem informatīvajiem ziņojumiem risina savstarpēji konfliktējošus jautājumus.

Valsts kontroles ieskatā, savstarpēji konfliktējoši jautājumi būtu risināmi kompleksi, konstruktīvi sadarbojoties visām iesaistītajām institūcijām, tajā skaitā Zemkopības ministrijai, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai un Klimata un enerģētikas ministrijai, lai nodrošinātu visu nozaru interešu samērīgu īstenošanu.

Zemkopības ministrijas sagatavotajā Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu 2026.–2050. gadam projektā⁸⁵ informācija par bioloģiskās daudzveidības un klimata mērķu izaicinājumiem un to risināšanas iespējas nav norādītas.

Ieteikumi

Zemkopības ministrijai nodrošināt, ka meža nozarē ir aktuāli vidēja termiņa stratēģiskie mērķi un sasniedzamie politikas rezultāti.

Zemkopības ministrijai nodrošināt, ka, pieņemot normatīvos aktus meža nozarē, tiek novērtēta un novērsta vai samazināta nelabvēlīgā ietekme uz vidi.

2. Vai AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļi iecelti, organizējot atklātu konkursu?

Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja nav ievērojusi *Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma* prasību par atklāta konkursa organizēšanu padomes locekļu kandidātu atlasei⁸⁶.

Zemkopības ministrija, nenodrošinot padomes locekļu kandidātu atlases procesa savlaicīgu uzsākšanu⁸⁷, ilgstoši – trīs gadus (no 03.03.2023. līdz 05.02.2026.) – ir uzticējusi kapitālsabiedrības pārraudzību pagaidu padomei vienu un to pašu pagaidu padomes locekļu sastāvā. Lai arī likums⁸⁸ pieļauj īpašā situācijā – lai nodrošinātu kapitālsabiedrības institūcijas rīcībspēju – iecelt pagaidu padomi ar termiņu ne ilgāku kā gads, Zemkopības ministrija bez sevišķa pamatojuma padomi ir atkārtoti apstiprinājusi divas reizes.

Padomes locekļu kandidāti tiek atlasīti, organizējot publisku kandidātu pieteikšanās procedūru, nodrošinot atklātu, godīgu un profesionālu padomes locekļu atlasīti, kas veicina profesionālas un kompetentas kapitālsabiedrības pārvaldes institūcijas izveidi⁸⁹.

*Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums*⁹⁰ pieļauj divus izņēmumus padomes locekļu nominēšanas kārtībā, ja:

- ✓ valsts kapitāla daļu turētājs pēc padomes locekļa iepriekšējā pilnvaru termiņā paveiktā izvērtēšanas nolēmij izvirzīt viņu uz nākamo pilnvaru termiņu;
- ✓ padomes locekļa kandidātu nav iespējams nominēt termiņā, kas nodrošinātu kapitālsabiedrības institūcijas rīcībspēju.

Ja padomes locekļa kandidātu nav iespējams nominēt termiņā, kas nodrošinātu kapitālsabiedrības institūcijas rīcībspēju, valsts kapitāla daļu turētājs par padomes locekli ieceļ kandidātu, kas atbilst nepieciešamās profesionalitātes un kompetences kritērijiem. Šādā kārtībā ieceltie padomes locekļi amata pienākumus pilda līdz brīdim, kad valsts kapitāla daļu turētājs padomes locekļus ievēlē normatīvajā aktā⁹¹ noteiktajā kārtībā, bet ne ilgāk par vienu gadu⁹².

Lēmumu uzsākt padomes locekļu nominācijas procesu pieņem kapitāla daļu turētājs⁹³, un tā uzdevums ir nodrošināt, ka padomes locekļu kandidātu atlases un novērtēšanas process tiek uzsākts laikus⁹⁴.

AS "Latvijas valsts meži" pārraudzību no 03.03.2023. līdz 05.02.2026. nodrošināja pagaidu padome, kas tika iecelta trīs reizes⁹⁵, katru reizi ar termiņu – ne ilgāku kā viens gads.

2023. gada februārī un martā⁹⁶ no amata atkāpās AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļi, un 03.03.2023. valsts kapitāla daļu turētājs iecēla⁹⁷ pagaidu padomi. Pēc pagaidu padomes iecelšanas 2023. gada sākumā Zemkopības ministrija publiski norādīja⁹⁸, ka:

jau tuvākajā laikā plānots izsludināt atklātu konkursu uz padomes locekļu amatam.

Pēc gada – 09.02.2024. –, ņemot vērā, ka nebija uzsākts nominācijas process padomes locekļu amatam, valsts kapitāla daļu turētājs atkārtoti iecēla⁹⁹ pagaidu padomi to pašu locekļu sastāvā ar pilnvaru termiņu – ne ilgāk kā gadu.

30.01.2025. tika izsludināts konkurss uz trim AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu amatiem trīs atbildības jomās: (1) korporatīvajā pārvaldībā, uzņēmuma un komandas vadībā; (2) meža apsaimniekošanas un vides aizsardzības jomā; (3) finanšu jautājumu, audita, risku vadības un iekšējās kontroles sistēmas jomā. Izsludinātais konkurss jau pēc vienas dienas – 31.01.2025. – tika pārtraukts¹⁰⁰. Zemkopības ministrija skaidroja¹⁰¹, ka konkurss tika pārtraukts, jo bija nepieciešams aktualizēt padomes locekļu kandidātiem izvirzāmās prasības.

Akcionāru 07.02.2025. sapulcē jau trešo reizi pēc kārtas tika iecelta¹⁰² AS "Latvijas valsts meži" pagaidu padome to pašu locekļu sastāvā.

Valsts kanceleja¹⁰³ sadarbībā ar Zemkopības ministriju 30.09.2025. atkārtoti izsludināja atklātu konkursu¹⁰⁴ uz trīs AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu amata vietām, šādās atbildības jomās:

- ✓ korporatīvās pārvaldības, uzņēmuma stratēģijas izstrādes un īstenošanas, uzņēmuma un komandas vadības, uzņēmuma kvalitātes vadības un iesaistīto pušu vadības jomā (turpmāk – korporatīvās pārvaldības joma);
- ✓ meža nozarē un vides aizsardzības jomā;
- ✓ finanšu jautājumu, audita, risku vadības un iekšējās kontroles sistēmas jomā.

Salīdzinot 2025. gada janvārī un 2025. gada septembrī padomes locekļu amata kandidātiem izvirzītās prasības, būtiskas atšķirības izvirzītajās prasībās netika konstatētas. Galvenokārt tika precizētas profesionālās pieredzes prasības, nevis prasības zināšanās un izpratnē par attiecīgo atbildības jomu. Piemēram, padomes locekļa kandidātam korporatīvās pārvaldības jomā 2025. gada janvārī izvirzīta prasība:

*obligāta darba pieredze vadošā amatā pēdējo 10 gadu laikā; **vismaz trīs gadi** korporatīvās pārvaldības jautājumos, uzņēmuma un komandas vadībā un uzņēmuma stratēģijas izstrādē un īstenošanā¹⁰⁵,*

bet 2025. gada septembrī izvirzītas prasības:

*pēdējo piecu gadu laikā **vismaz divu gadu** nepārtraukta pieredze lielas kapitālsabiedrības padomes locekļa amatā vienā uzņēmumā; pēdējo 10 gadu laikā vēlama **vismaz piecu gadu** pieredze vadošā akadēmiskā personāla amatā (profesors, asociētais profesors) uzņēmumu vadības, kvalitātes vadības virzienos¹⁰⁶.*

Noslēdzoties atlases konkursam, 06.02.2026. uz pieciem gadiem ir iecelta AS "Latvijas valsts meži" padome divu padomes locekļu sastāvā ar atbildības jomām korporatīvās pārvaldības un finanšu jautājumos, bet par meža nozari un vides aizsardzības jomas virzienu atbildība ir deleģēta vienam no līdzšinējiem pagaidu padomes locekļiem. Zemkopības ministrija ir norādījusi¹⁰⁷, ka:

uz trešo padomes locekļa amatu ar kompetenci meža nozares un vides aizsardzības jomā kandidātu atlase ir beigusies bez rezultāta un tiks organizēts jauns nominācijas process tuvākajā laikā.

AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu iecelšanas procesu skatīt 4. attēlā.

4. attēls. AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu iecelšanas laika grafiks

Ieteikums

Zemkopības ministrijai nodrošināt, ka AS "Latvijas valsts meži" pārraudzības funkcijas veic padomes locekļi, kas atlasīti atklātā konkursā, tādējādi veicinot profesionālas un kompetentas kapitālsabiedrības pārvaldes institūcijas izveidi¹⁰⁸.

3. Vai pietiekami tiek uzraudzīti AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskie mērķi?

Darbības stratēģijā vairāki stratēģiskie finanšu rādītāji noteikti neambiciozi un būtiski mazāki par iepriekšējo gadu faktisko izpildi. AS "Latvijas valsts meži" padome, nerosinot pārskatīt darbības stratēģiju, stratēģisko finanšu rādītāju faktiskajai izpildei pārsniedzot 15 %, nav rīkojusies saskaņā ar labās prakses prasībām¹⁰⁹.

No darbības stratēģijas ir izslēgts rādītājs, kas raksturo valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu un izriet no Meža politikas¹¹⁰. Šāda pieeja ierobežo iespēju darbības stratēģijas īstenošanas ietvarā izvērtēt, vai kapitālsabiedrības saimnieciskā darbība nodrošina ilgtspējīgu valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu.

AS "Latvijas valsts meži" padome nav nodrošinājusi, ka kapitālsabiedrības darbības stratēģijā tiek iekļautas akcionāra gaidas par koksnes krājas pieaugumu kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos, kā arī par dividendēs izmaksājamo apmēru, akceptējot no 2027. gada līdz pat 33,8 miljoniem *euro* mazāku ikgadējo valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmēru, nekā noteicis akcionārs.

Lai gan Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja ir sniegusi augstus kapitālsabiedrības darbības stratēģijas izpildes un padomes darba novērtējumus, Valsts kontroles ieskatā, pazemināti stratēģiskie finanšu rādītāji, kā arī būtiska no Meža politikas izrietoša stratēģiskā finanšu rādītāja, kas raksturo valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu, izslēgšana norāda uz ierobežotām iespējām objektīvi izvērtēt kapitālsabiedrības darbību stratēģijas īstenošanas ietvaros.

Zemkopības ministrijas valsts sekretārs gandrīz trīs gadus nenodrošināja normatīvajā aktā¹¹¹ paredzētā atbildīgā darbinieka iecelšanu ministrijas sadarbībai ar AS "Latvijas valsts meži". Tas ir radījis komunikācijas problēmas Zemkopības ministrijā jautājumos, kas saistīti ar AS "Latvijas valsts meži" pārvaldības procesu organizēšanu.

AS "Latvijas valsts meži" vispārējo stratēģisko mērķi ir noteicis Ministru kabinets¹¹².

AS "Latvijas valsts meži" vispārējais stratēģiskais mērķis ir:

Istenot uzņēmuma rīcībā esošo stratēģisko aktīvu ilgtspējīgu, efektīvu un sociāli atbildīgu apsaimniekošanu, palielinot meža produktivitāti un oglekļa piesaisti augošajā koksņē un sekmējot Latvijas konkurētspēju globālajās vērtību ķēdēs, kā arī veicināt noteikto valsts klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu.

Savukārt Meža politikā¹¹³ noteikts, ka valsts meža īpašums saglabājams pašreizējā platībā un tādā veidā, kas nodrošina šo mežu efektīvu apsaimniekošanu, un valstij kā valsts meža īpašniekam ir divas pamatintereses:

meža vērtība nedrīkst samazināties, tai vēlams pieaugt;

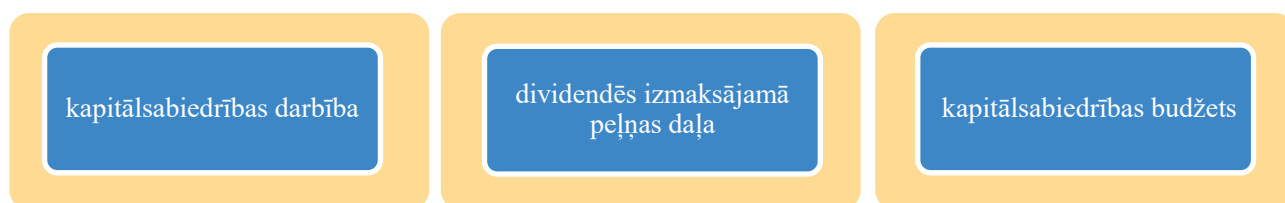
īpašnieks vēlas gūt peļņu no kapitāla (meža).

Meža likumā¹¹⁴ noteikts, ka AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja nosaka Meža politikā formulēto mērķu sasniegšanu raksturojošos rādītājus un uzrauga to sasniegšanu kapitālsabiedrības darbībā.

Akcionāru sapulce apstiprina dokumentu, kas detalizē kapitālsabiedrības attīstības virzienus, vispārējos stratēģiskos, finanšu un nefinanšu mērķus, kā arī sniedz skaidrojumu par publiskas personas iecerēm, ko tā noteiktā periodā vēlas īstenot ar līdzdalību kapitālsabiedrībā (turpmāk – gaidu vēstule)¹¹⁵.

Ņemot vērā akcionāra gaidu vēstulē noteiktos augsta līmeņa finanšu un nefinanšu mērķus, kas izriet no kapitālsabiedrībai noteiktajiem vispārējiem stratēģiskajiem mērķiem, tiek izstrādāta valsts kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģija¹¹⁶ (turpmāk – darbības stratēģija).

Darbības stratēģija¹¹⁷ ir kapitālsabiedrības darbības plānošanas dokuments vismaz trīs gadu periodam, uz kura pamata tiek plānota:

Kapitālsabiedrības darbības stratēģijas projekts tiek izstrādāts, savstarpēji sadarbojoties kapitāla daļu turētājam, kapitālsabiedrības padomei un kapitālsabiedrības valdei¹¹⁸. Kapitālsabiedrības darbības stratēģiju apstiprina un tās īstenošanu uzrauga padome¹¹⁹, bet par tās ieviešanu un izpildi ir atbildīga kapitālsabiedrības valde¹²⁰.

AS "Latvijas valsts meži" no 2021. gada ir apstiprinātas darbības stratēģijas ar šādiem darbības termiņiem: 2021.–2025. gadam¹²¹; 2023.–2027. gadam¹²²; 2024.–2030. gadam¹²³ un 2026.–2030. gadam¹²⁴.

Darbības stratēģiju izstrādā, pamatojoties uz kapitālsabiedrības rīcībā esošajiem un plānotajiem resursiem un rūpīgu kapitālsabiedrības darbības un attiecīgā tirgus izvērtējumu¹²⁵. Darbības stratēģijā tiek ietverti¹²⁶:

- ✓ kapitālsabiedrības finanšu mērķi – mērķi, kas saistīti ar kapitālsabiedrības finanšu darbības stāvokli, tajā skaitā rentabilitāte, kapitāla struktūra, apgrozījums, dividendes un peļņa¹²⁷;
- ✓ nefinanšu mērķi – mērķi, kas izriet no kapitālsabiedrībai noteiktā vispārējā stratēģiskā mērķa, tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem un ir saistīti ar publiskai personai noteikto funkciju izpildes nodrošināšanu¹²⁸;
- ✓ prognoze peļņas vai zaudējumu aprēķinam.

Darbības stratēģijā nosaka rezultatīvos rādītājus finanšu mērķiem (turpmāk – stratēģiskie finanšu rādītāji) un nefinanšu mērķiem, norādot sasniedzamās vērtības un īstenošanas periodus to novērtēšanai¹²⁹.

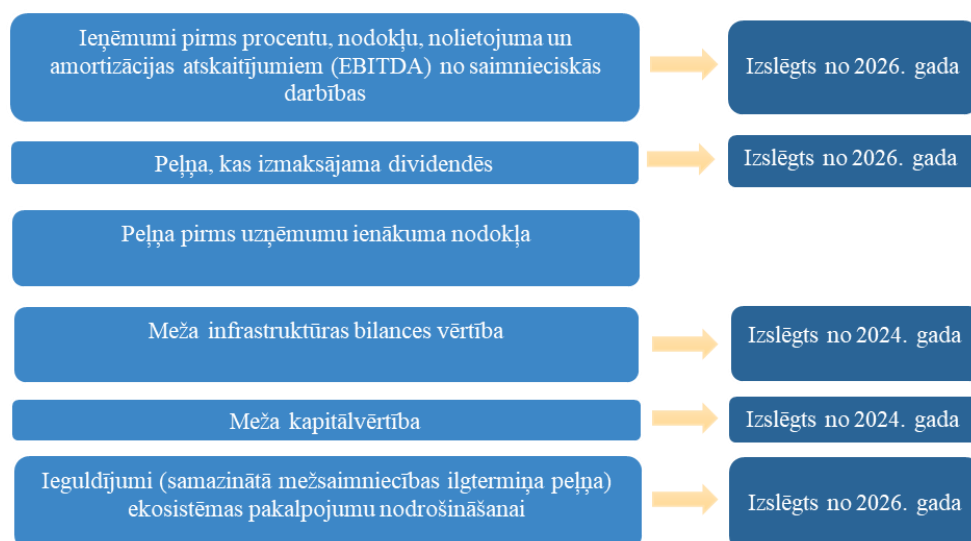
AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā (2024.–2030. gads)¹³⁰ ir noteikti trīs stratēģiskie finanšu rādītāji un 23 stratēģiskie nefinanšu rādītāji, savukārt izstrādājot nākamo darbības stratēģiju (2026.–2030. gads)¹³¹ – viens stratēģiskais finanšu rādītājs un septiņi stratēģiskie nefinanšu rādītāji. Apkopojumu par AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās noteiktajiem stratēģiskajiem finanšu rādītājiem un to izpildi skatīt 1. pielikumā.

Kapitālsabiedrības darbības stratēģijas īstenošanas periodā reizi gadā ir nepieciešams novērtēt kapitālsabiedrības darbības rezultātus un nepieciešamības gadījumā veikt grozījumus¹³². Par būtisku ir uzskatāma rezultatīvo rādītāju novirze, kas pārsniedz 15 % no plānotajiem rezultātiem¹³³.

No darbības stratēģijas izslēgti vairāki stratēģiskie finanšu rādītāji

AS "Latvijas valsts meži" stratēģijā 2021. gadā bija iekļauti seši stratēģiskie finanšu rādītāji. Revīzijā konstatēts, ka laika gaitā no stratēģijas ir izslēgti vairāki rādītāji (skatīt 5. attēlu), piemēram, rādītājs:

- ✓ meža infrastruktūras bilances vērtība¹³⁴ – izslēgts no 2024. gada, lai arī 2023. gada beigās meža infrastruktūras bilances vērtība bija trešā daļa no kapitālsabiedrības bilances¹³⁵;
- ✓ meža kapitālvērtība – izslēgts no 2024. gada, lai arī šis rādītājs ir noteikts Meža politikā¹³⁶ un saskaņā ar Meža likumu¹³⁷ kapitāla daļu turētājam jāuzrauga šī rādītāja sasniegšana;
- ✓ ieguldījumi ekosistēmas pakalpojumu nodrošināšanai¹³⁸ – rādītājs izslēgts no 2026. gada, lai arī 2024. gada beigās šī rādītāja īpatsvars bija 32,8 % no uzņēmuma peļņas tīrās tagadnes vērtības.

5. attēls. AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskie finanšu rādītāji

Saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" aktualizēto stratēģiju¹³⁹ no 2026. gada tiks vērtēta viena stratēģiskā finanšu rādītāja – peļņas pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa – izpilde. AS "Latvijas valsts meži" mērķa rādītāju izslēgšanu skaidroja¹⁴⁰ šādi:

26 stratēģiskos mērķus raksturojošie rādītāji ir nesamērīgi liels skaits stratēģiskajam līmenim. Stratēģija tika pārstrukturēta trijos augsta līmeņa stratēģiskajos mērķos, katram nosakot ierobežotu skaitu (3–4) visatbilstošāko rādītāju, savukārt kapitāla saglabāšanas aspekti netika noteikti kā stratēģiskie indikatori arī tādēļ, ka ārējais normatīvais regulējums šādu rādītāju noteikšanu neprasa un par veikto pieeju netika saņemti kompetento institūciju iebildumi.

Valsts kontrole norāda, ka rādītājs – meža kapitālvērtība – izriet no normatīvo aktu regulējuma un politikas plānošanas dokumentiem.

Meža likums¹⁴¹ nosaka:

plānojot meža apsaimniekošanu, meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro meža ražības un vērtības saglabāšana un paaugstināšana.

Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēs ir norādīts, ka Latvijas hierarhiski augstākā nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokumenta – Latvijas Nacionālā attīstības plāna¹⁴² – mērķi meža nozarē tiek sasniegti, **atbalstot un īstenojot meža vērtības palielināšanas pasākumus** – jaunaudžu kopšana, neproduktīvu mežaudžu nomaiņa, meža atjaunošana ar Latvijā iegūtu augstvērtīgu meža reproductīvo materiālu, meža infrastruktūras izveide un uzturēšana¹⁴³ –, kas ir tiešā mežu apsaimniekotāja, tajā skaitā AS "Latvijas valsts meži" kompetencē.

Arī Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu 2026.–2050. gadam projektā¹⁴⁴ norādīts, ka:

saimnieciskajos mežos (mežos, kur galvenais apsaimniekošanas mērķis ir koksnes ieguve) pielietojami mežsaimniecības paņēmieni, kas nodrošina meža īpašumu kapitālvērtības pieaugumu.

Ņemot vērā, ka meža kapitālvērtības rādītājs, kas raksturo valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu, izriet gan no Meža politikas¹⁴⁵, gan no Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņēm¹⁴⁶, gan arī no Meža likuma¹⁴⁷, Valsts kontroles ieskatā, kapitālsabiedrības darbības stratēģijā būtu nepieciešams iekļaut no politikas plānošanas dokumentiem un normatīvajiem aktiem izrietošu rādītāju. Šāda pieeja sekmētu iespēju AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijas īstenošanas ietvarā izvērtēt, vai kapitālsabiedrības saimnieciskā darbība nodrošina ilgtspējīgu valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu.

Normatīvais akts¹⁴⁸ nosaka, ka padomei pirms kapitālsabiedrības izstrādātās darbības stratēģijas apstiprināšanas jāsaņem nozares ministrijas un Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcijas (turpmāk – Koordinācijas institūcija) atzinums.

Pirms AS "Latvijas valsts meži" aktualizētās darbības stratēģijas¹⁴⁹ apstiprināšanas kapitālsabiedrības padome nelūdza Koordinācijas institūcijas un nozares ministrijas – Zemkopības ministrijas – atzinumus, līdz ar to arī nebija iespējams saņemt kompetento institūciju atzinumus, bet darbības stratēģija pēc apstiprināšanas tika nosūtīta kompetentajām institūcijām tikai informācijai.

Ņemot vērā, ka AS "Latvijas valsts meži" aktualizētajā darbības stratēģijā¹⁵⁰ ir veikti būtiski grozījumi, Valsts kontroles ieskatā, arī pirms aktualizētās darbības stratēģijas apstiprināšanas būtu jāsaņem nozares ministrijas un Koordinācijas institūcijas atzinums.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā plānoto dividenžu apmērs neatbilst akcionāra izvirzītajām gaidām

Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" akcionārs 2023. gada vidū sagatavoja pirmo gaidu vēstuli. No 2023. līdz 2025. gadam akcionāra gaidu vēstule aktualizēta četras reizes¹⁵¹.

Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" akcionārs 2024. gada beigās informēja kapitālsabiedrību¹⁵²:

akcionārs sagaida, ka ikgadējā prognozējamā uzņēmuma dividendēs izmaksājamā peļņas daļa būtu tādā pašā līmenī kā prognozētā dividendēs izmaksājamā peļņas daļa par 2024. saimnieciskās darbības gadu.

Saskaņā ar likumu¹⁵³ AS "Latvijas valsts meži" 2025. gadā jāizmaksā dividendes 70 % apmērā no 2024. gada peļņas, bet ne mazāk kā 111 miljonus euro.

Aptuveni pusgadu vēlāk – 2025. gada maijā – AS "Latvijas valsts meži" padome apstiprināja darbības stratēģiju¹⁵⁴, kurā norādīts, ka no 2026. gada peļņas tiek plānots izmaksāt dividendes 70 % apmērā, bet no 2027. gada plānotais dividenžu apmērs ir 64 % no kapitālsabiedrības peļņas. Savukārt naudas izteiksmē ikgadējais dividenžu apmērs visā darbības stratēģijas periodā ir plānots no 24,8 miljoniem *euro* līdz 33,8 miljoniem *euro* mazāks, nekā sagaida akcionārs (skatīt 5. tabulu). Darbības stratēģijā nav sniegts skaidrojums, kādēļ plānotais dividenžu apmērs ir mazāks par akcionāra gaidu vēstulē noteikto.

5. tabula

Akcionāra gaidas un AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā
2026.–2030. gadam plānotais dividenžu apmērs

Gads	Akcionāra gaidas ¹⁵⁵		AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija 2026.–2030. gadam ¹⁵⁶		Starpība miljoni <i>euro</i>
	%	ne mazā kā, miljoni <i>euro</i>	%	miljoni <i>euro</i>	
2026	70	111,0	70	86,2	24,8
2027	70	111,0	64	77,2	33,8
2028	70	111,0	64	78,9	32,1
2029	70	111,0	64	79,5	31,5
2030	70	111,0	64	80,2	30,8

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija¹⁵⁷, uz kura pamata jāplāno dividendēs izmaksājamā peļņas daļa, neatbilst valsts kā īpašnieka gaidām, ko tā vēlas sasniegt no AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajiem valsts meža īpašumiem.

Revīzijas laikā AS "Latvijas valsts meži" padome skaidroja¹⁵⁸, ka:

lai gan, atbilstoši gaidu vēstulē minētajam, stratēģijā plānotā peļņa un dividenžu apmērs prognozēti, ņemot vērā līdzekļu nepieciešamību akcionāra gaidu vēstulē un uzņēmuma darbības stratēģijā nosprausto mērķu realizācijai, taču, kas ir būtiskākais – peļņa un dividenžu apmērs prognozēti, ievērojot normalizētus uzņēmuma saimnieciskās darbības un tirgus rādītājus. Savukārt, mainīgie tirgus apstākļi nav akcionāra gaidu vēstules ietvars.

*Datos balstītas AS "Latvijas valsts meži" prognozes liecina, ka objektīvs dividenžu apmērs svārstās ap 80 miljoniem *euro* gadā.*

Tādējādi secināms, ka AS "Latvijas valsts meži" padome nepiekrīt Zemkopības ministrijas kā AS "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidām par sagaidāmo uzņēmuma dividenžu līmeni.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā nav iekļautas akcionāra gaidas par koksnes krājas pieaugumu

AS "Latvijas valsts meži" akcionārs 2025. gada aprīļa gaidu vēstulē¹⁵⁹ noteica, ka kapitālsabiedrībai jānodrošina:

mežaudžu ražības un vērtības saglabāšana un paaugstināšana, palielinot ikgadējo kopējo koksnes krājas pieaugumu līdz 2050. gadam par diviem miljoniem kubikmetru.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā¹⁶⁰ nav iekļautas akcionāra gaidas par koksnes krājas pieaugumu kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos, tādējādi netiek nodrošināta šo gaidu īstenošanas stratēģiskā uzraudzība.

AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā norādīja¹⁶¹, ka:

koksnes krājas pieauguma mērķa rādītājs tiks iekļauts AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijas ikgadējās aktualizācijas procesā 2026. gadā.

AS "Latvijas valsts meži" ir noteikusi zemu stratēģiskos finanšu rādītājus

No AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās noteiktajiem stratēģiskajiem finanšu rādītājiem:

- ✓ no 2021. līdz 2023. gadam: no četriem rādītājiem trīs ir izpildīti vai pārpildīti, savukārt vienam rādītājam ir nebūtiska neizpilde;
- ✓ no 2024. līdz 2025. gadam: no trīs rādītājiem visi ir izpildīti vai pārpildīti.

Analizējot AS "Latvijas valsts meži" stratēģisko finanšu rādītāju faktisko izpildi, konstatēts, ka:

- ✓ peļņas rādītājs – ieņēmumi pirms procentu, nodokļu, nolietojuma un amortizācijas atskaitījumiem (*EBITDA*) no saimnieciskās darbības – ir izpildīts¹⁶² no 153 % līdz pat 329 % no plānotā;
- ✓ meža kapitālvērtības rādītājs¹⁶³ ir izpildīts¹⁶⁴ no 110 % līdz pat 171 % no plānotā;
- ✓ rādītājs – peļņa, kas izmaksājama dividendēs, procentuāli – ir izpildīts¹⁶⁵ no 100 % līdz pat 181 % no plānotā.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās šie stratēģiskie finanšu rādītāji netika pārskatīti atbilstoši iepriekšējo gadu faktiskajiem rezultātiem, lai arī vadlīnijās¹⁶⁶ noteikts: ja plānoto mērķu sasniegšana tiek ietekmēta vairāk nekā par 15 %, stratēģijā ir jāveic grozījumi.

Jānorāda, ka šo rādītāju sasniedzamās vērtības regulāri tiek noteiktas zemākas par iepriekšējo gadu faktiskajiem rezultātiem. Labā prakse¹⁶⁷ paredz, ka kapitālsabiedrības mērķi jānosaka tā, lai tie būtu pietiekami ambiciozi un vienlaikus arī izpildāmi, nevis tos nosakot zemākus par vēsturiskajiem rādītājiem vai tādus pašus.

AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā skaidroja¹⁶⁸, ka:

pēc būtības pēdējos piecus gadus AS "Latvijas valsts meži" darbojas absolūti neprognozējamos ģeopolitiskos apstākļos, kas ļoti būtiski ietekmē darbības rādītājus. Līdz ar to neviena institūcija un neviens uzņēmums nav spējīgs prognozēt un stratēģijā vai gada prognozē precīzi paredzēt ietekmi no šiem notikumiem.

Valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvis katru gadu, ievērojot nozares ministrijas un Koordinācijas institūcijas atzinumu, izvērtē kapitālsabiedrībai izvirzīto mērķu sasniegšanu¹⁶⁹, kā arī novērtē padomes darbu¹⁷⁰.

Zemkopības ministrija kā valsts kapitāla daļu turētāja par AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijas izpildi par laiku no 2021. līdz 2024. gadam ir sniegusi augstāko vērtējumu "ļoti labi"¹⁷¹, izņemot par 2023. gadu, kad sniegts vērtējums "labi"¹⁷², savukārt kapitālsabiedrības padomes darbs visā šajā laika posmā tika novērtēts ar augstāko vērtējumu "ļoti labi".

Iepriekš secināts, ka AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā noteiktie stratēģiskie finanšu rādītāji vairākos gadījumos ir noteikti salīdzinoši zemi, t.i., zem iepriekšējo gadu faktiskā izpildes līmeņa, kā arī darbības stratēģija nav pārskatīta pat situācijās, kad faktiskie rezultāti būtiski pārsniedza plānoto. Šādos apstākļos augstie kapitālsabiedrības darbības stratēģijas izpildes novērtējumi neveido objektīvu priekšstatu par kapitālsabiedrības patieso sniegumu, bet drīzāk formāli apstiprina viegli sasniedzamu mērķu izpildi.

AS "Latvijas valsts meži" atbildīgā darbinieka trūkums radījis komunikācijas problēmas

Normatīvais akts¹⁷³ nosaka, ka ministrijas valsts sekretārs no ministrijas ierēdņu vidus ieceļ atbildīgo darbinieku, kas kapitāla daļu turētāja pārstāvim sniedz nepieciešamās ziņas un sagatavo dokumentus, lai varētu pildīt kapitāla daļu turētāja funkcijas vai pieņemt akcionāru sapulces lēmumus valsts kapitālsabiedrībā.

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas kārtību¹⁷⁴ viens no atbildīgā darbinieka uzdevumiem ir kapitāla daļu turētājas uzdevumā, sadarbojoties ar ministrijas departamentiem un kapitālsabiedrības valdi un padomi, organizēt un koordinēt gaidu vēstules izstrādes procesu.

Zemkopības ministrijas valsts sekretārs trīs gadus no 01.08.2022. līdz 25.06.2025.¹⁷⁵ nebija noteicis atbildīgo darbinieku AS "Latvijas valsts meži".

Zemkopības ministrijā Meža departaments ir atbildīgais nozares politikas plānošanas departaments par AS "Latvijas valsts meži"¹⁷⁶, un šim departamentam ir jāpiedalās īpašnieka gaidu vēstules izstrādē¹⁷⁷.

Zemkopības ministrija 18.04.2025. nosūtīja AS "Latvijas valsts meži" aktualizētu gaidu vēstuli¹⁷⁸. Revīzijas laikā Zemkopības ministrijas Meža departaments nevarēja Valsts kontrolei iesniegt šo aktualizēto gaidu vēstuli, jo tā rīcībā nebija informācijas par šādas gaidu vēstules sagatavošanu¹⁷⁹.

Iepriekšminētais liecina par komunikācijas problēmām Zemkopības ministrijā jautājumos, kas saistīti ar AS "Latvijas valsts meži" pārvaldības procesu organizēšanu. Valsts kontroles ieskatā, atbildīgā darbinieka iecelšanai būtu jānovērš iekšējās komunikācijas problēmas par jautājumiem, kas saistīti ar Zemkopības ministrijas atbildībā esošo kapitālsabiedrību AS "Latvijas valsts meži".

Ieteikumi

AS "Latvijas valsts meži" nodrošināt, ka Zemkopības ministrijas kā akcionāra gaidas tiek ņemtas vērā kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādē un izpildē.

AS "Latvijas valsts meži" nodrošināt izsekojamu un izmērāmu valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu, kā arī pietiekami ambiciozu un vienlaikus arī izpildāmu stratēģisko finanšu rādītāju noteikšanu.

Zemkopības ministrija trīs gadus nebija noteikusi atbildīgo darbinieku sadarbībai ar AS "Latvijas valsts meži".

4. Vai ir sasniegti plānotie AS "Latvijas valsts meži" efektivizācijas procesa rezultāti?

AS "Latvijas valsts meži" no 2024. gada vidus tiek veikta kapitālsabiedrības darbības efektivizācija, kuras rezultātā saskaņā ar kapitālsabiedrības sniegto informāciju, 2025. gada beigās ir sasniegta izmaksu ekonomija 3,2 miljonu *euro* apmērā. Vienlaikus Valsts kontrolei revīzijas ietvaros nebija iespējams visaptveroši novērtēt AS "Latvijas valsts meži" īstenotā efektivizācijas procesa rezultātu, jo šis process īstenots bez skaidri definētiem sasniedzamajiem rezultātiem.

Lai arī kapitālsabiedrība revīzijas laikā uzsvēra, ka efektivizācijas procesa īstenošana nav projekts, kuram nosakāmi sasniedzamie rezultāti, kapitālsabiedrības valdes priekšsēdētājs, informējot padomi par šo procesu, norādīja četrus sasniedzamos rezultātīvos rādītājus. Tomēr kapitālsabiedrības padome pēc efektivizācijas procesa pabeigšanas nav pieprasījusi valdei sniegt informāciju par tās izvirzīto rezultātīvo rādītāju sasniegšanu, tādējādi nenodrošinot pietiekamu pārraudzību pār rezultātīvo rādītāju sasniegšanu.

Ar mērķi nodrošināt efektīvu korporatīvo pārvaldību 2024. gadā tika izveidots amats – padomes priekšsēdētāja padomnieks, un tā atlīdzībai kopumā izlietots finansējums 48 059 *euro*. Šāda rīcība nav vērtējama kā lietderīga, ņemot vērā, ka efektīva korporatīvās pārvaldības nodrošināšana ir tiešs kapitālsabiedrības padomes pienākums.

Vienlaikus AS "Latvijas valsts meži" padome, uzdodot valdei pārveidot padomes priekšsēdētāja padomnieka amatu par neatkarīgā direktora pārvaldības un juridiskajos jautājumos amatu, ir rīkojusies ārpus savas kompetences, jo normatīvais regulējums kapitālsabiedrības padomei šādu uzdevumu neparedz.

Jānorāda, ka arī akcionāra lēmums samazināt valdes locekļu skaitu no pieciem līdz trim praksē netika īstenots pēc būtības, jo pēc valdes locekļu skaita samazināšanas kapitālsabiedrība, lai sniegtu atbalstu valdes darbam, izveidoja divas jaunas direktoru amata vietas, kurās tika pieņemti bijušie valdes locekļi.

Lai arī AS "Latvijas valsts meži" 2025. gadā īstenotās efektivizācijas procesa ietvaros izstrādātie principi paredz, ka veidojot jaunu amata vietu ir jārīko iekšējais konkurss, uz neatkarīgā direktora pārvaldības un juridiskajos jautājumos un jaunizveidoto direktoru amatiem konkurss netika rīkots.

AS "Latvijas valsts meži" padome nav nodrošinājusi lēmuma par valdes priekšsēdētāja atsaukšanu un atsaukšanas pabalsta izmaksu¹⁸⁰ 27 470 *euro* apmērā caurskatāmību un skaidru pamatojumu, jo padomes sēdes protokolā nav norādīts valdes priekšsēdētāja faktiskais atsaukšanas iemesls.

AS "Latvijas valsts meži" padome nav pietiekami uzraudzījusi kapitālsabiedrības īstenoto efektivizācijas procesu

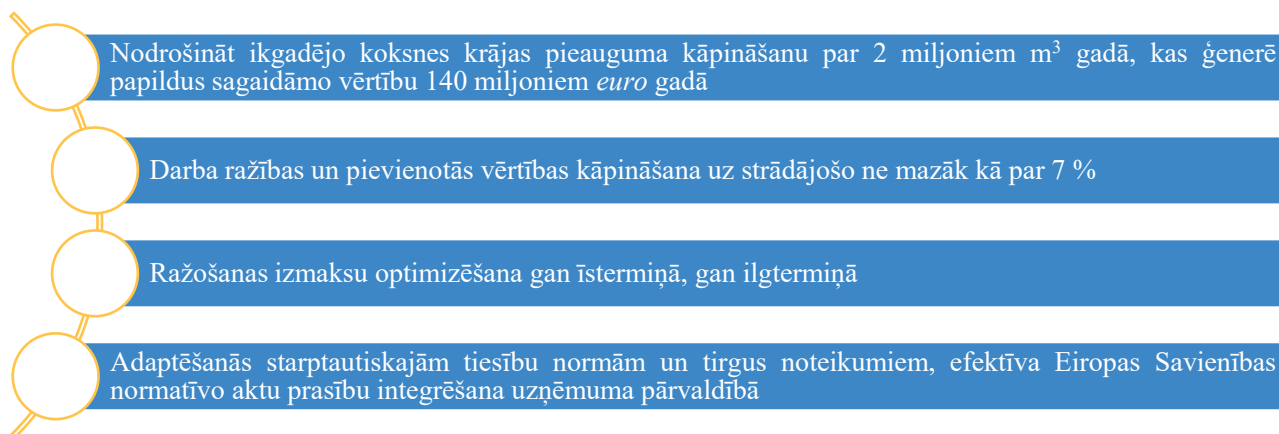
AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētājs 2024. gada decembrī izteica savas gaidas:

pastāvīgi efektīvizēt uzņēmuma darbību, pārskatot, uzlabojot, attīstot pārvaldības, ražošanas, pārdošanas, un visus citus procesus, sasniedzot optimālo uzņēmuma jaudu ar vienkāršu, caurskatāmu, viegli piemērojamu, ātru, bet augsti efektīvu procesu palīdzību, kas tiek realizēti ar optimālu kompaktu cilvēkresursu palīdzību¹⁸¹.

AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā norādīja, ka efektīvus, mūsdienīgus, tehnoloģijām pielāgotus un labajai biznesa praksei atbilstošu procesus kapitālsabiedrība sāka veidot jau 2024. gada vasarā¹⁸². Tomēr AS "Latvijas valsts meži" nevarēja iesniegt plānoto efektīvizācijas procesa norises grafiku, sasniedzamos mērķus un sagaidāmos rezultātus, norādot, ka:

AS "Latvijas valsts meži" veiktais efektīvizācijas process nav klasiskā izpratnē vienreizējs projekts, kuram izstrādājams grafiks, rezultatīvie rādītāji un sasniedzamie mērķi. Tas ir fokusēts ikdienas darbs ikkatrā struktūrvienībā un biznesa virzienā, kad nepārtraukti tiek meklēti pilnveides risinājumi. Šajā posmā efektīvitātes procesa virsmērķis – izvērtēti un pārskatīti procesi ar mērķi sasniegt augstāku rezultātu un meklēt risinājumus efektīvākai resursu izmantošanai¹⁸³.

Lai arī AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā norādīja, ka efektīvizācijas process netiek īstenots kā projekts, kuram nosakāmi mērķi un sasniedzamie rezultāti, AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs 2025. gada aprīlī, informējot kapitālsabiedrības padomi par efektīvizācijas procesa galvenajiem sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem un ekonomisko ieguvumu¹⁸⁴, norādīja četrus galvenos rezultatīvos rādītājus:

Savukārt kā plānotos ekonomiskos ieguvumus kapitālsabiedrības valdes priekšsēdētājs norādīja:

- ✓ personāla un autotransporta izmaksu ekonomija 1,2 miljoni euro gadā;
- ✓ ietaupījumi no koksnes kvalitātes saglabāšanas meža bojājumu gadījumā – vismaz + 10 %.

Noslēdzoties AS "Latvijas valsts meži" efektīvizācijas procesam, kapitālsabiedrība 29.12.2025. informēja padomi¹⁸⁵ par sasniegto rezultātu, norādot, ka efektīvizācijas procesa rezultātā kopējā izmaksu ekonomija ir 3,2 miljoni euro, kas radusies, samazinot 161 amata vietu un 85 autotransporta vienības¹⁸⁶.

AS "Latvijas valsts meži" valde, informējot padomi par efektīvizācijas procesa rezultātiem, nesniedza un padome nepieprasīja informāciju par 2025. gada aprīlī valdes norādītajiem šī procesa rezultātā sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem.

Padomes priekšsēdētāja padomnieka amats izveidots padomes kompetencē esošu uzdevumu veikšanai

AS "Latvijas valsts meži" 01.03.2024. izveidota jauna amata vieta – padomes priekšsēdētāja padomnieks¹⁸⁷. AS "Latvijas valsts meži" padome amata vietas nepieciešamību pamatoja ar to, ka 2024. gada sākumā būtiski – no pieciem uz trim – tika samazināts padomes locekļu skaits un:

lai arī turpmāk nodrošinātu efektīvu korporatīvo pārvaldību, AS "Latvijas valsts meži" valde izveidoja jaunu amatu – padomes priekšsēdētāja padomnieks.

Šāda amata izveide padomei radīja mehānismu, lai gūtu pārliecību, ka no uzņēmuma puses savlaicīgi un godprātīgi tiek sniegta visa lēmumu pieņemšanai nepieciešamā un akcionāram un citām iesaistītajām pusēm nododamā informācija¹⁸⁸.

Padomes priekšsēdētāja padomnieka amata mērķis ir nodrošināt juridiskās konsultācijas, atzinumus un ekspertīzes par AS "Latvijas valsts meži" padomes kompetencē esošajiem jautājumiem¹⁸⁹.

Akcionārs rosināja samazināt padomes locekļu skaitu, pamatojot to ar AS "Latvijas valsts meži" izvērtējumu¹⁹⁰, ar mērķi padarīt efektīvu kapitālsabiedrības darbību. Līdz ar to, Valsts kontroles ieskatā, AS "Latvijas valsts meži" padomei arī trīs locekļu sastāvā bija jāspēj nodrošināt efektīva kapitālsabiedrības pārraudzība, gan pārstāvot akcionāra intereses, gan pārraugot valdes darbību.

AS "Latvijas valsts meži" padomes priekšsēdētāja padomniekam tika noteikta pamatalga 2447 euro, no 08.07.2024. to palielinot līdz 3500 euro. No 01.03.2024. līdz 31.05.2025. padomes priekšsēdētāja padomniekam atlīdzībā ir izmaksāti 48 059 euro. Valsts kontroles ieskatā, šāda rīcība nav vērtējama kā lietderīga, jo nodrošināt efektīvu korporatīvo pārvaldību ir padomes tiešs uzdevums.

Pamatojums neatkarīgā direktora pārvaldības un juridiskajos jautājumos amata izveidošanai neatbilst publisko kapitālsabiedrību pārvaldīšanas principiem

AS "Latvijas valsts meži" padome 2025. gada maijā uzdeva¹⁹¹ valdei pārveidot padomes priekšsēdētāja padomnieka amatu par neatkarīgā direktora pārvaldības un juridiskajos jautājumos amatu (turpmāk – neatkarīgais direktors). Šāda amata izveidošanas nepieciešamību AS "Latvijas valsts meži" padome pamatoja ar to, ka¹⁹²:

AS "Latvijas valsts meži" valde ar padomi, pārsprīžot pirmā darbības gada laikā padomes padomnieka paveikto, kopīgi identificēja virkni jautājumu, kuri joprojām atrodas ārpus uzņēmuma personāla ikdienas kompetences to satura vai mēroga dēļ, kuru risināšana aizņem ārkārtīgi daudz laika un prasa specifisku darbinieka iesaistes līmeni, kompetenču un prasmju loku.

Tādēļ, balstoties uz OECD un ICGN¹⁹³ konceptiem, kas nosaka neatkarīgu padomes locekļu, kā arī valdes locekļu lomu risku uzraudzībā un interešu konfliktu novēršanā, apspriežoties ar akcionāru, tika sperts tālāks solis uzņēmuma korporatīvās pārvaldības stiprināšanā – ieviests neatkarīgā direktora amats kā pilnvērtīgs, pastāvīgs pārvaldības instruments.

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk – OECD) un Starptautiskā korporatīvās pārvaldības tīkla (turpmāk – ICGN) vadlīnijās tiek lietots jēdziens *independent director* vai *independent board member*, ar to saprotot valdes vai padomes locekli, kurš ir neatkarīgs no uzņēmuma vadības, uzņēmuma kā darba devēja, kontrolējošā akcionāra (piemēram, valsts), kā arī no būtiskām personiskām vai biznesa interesēm. Šī neatkarība tiek nodrošināta, piemēram, nosakot neatkarības kritērijus, profesionālās kompetences prasības, amata termiņu¹⁹⁴.

Līdz ar to *OECD* un *ICGN* vadlīnijās netiek paredzēts, ka korporatīvās pārvaldības uzlabošanai būtu nepieciešams izveidot amatu "neatkarīgais direktors", kas nav ne padomes loceklis, ne valdes loceklis.

Vienlaikus jānorāda, ka normatīvais regulējums¹⁹⁵ neparedz kapitālsabiedrības padomes kompetenci noteikt kapitālsabiedrības struktūru, tajā skaitā uzdot valdei izveidot vai pārveidot amata vietas. Līdz ar to AS "Latvijas valsts meži" padome, uzdodot valdei pārveidot padomes priekšsēdētāja padomnieka amatu par neatkarīgā direktora amatu, ir rīkojusies ārpus savas kompetences.

No 01.06.2025. AS "Latvijas valsts meži" ir izveidots jauns amats – neatkarīgais direktors, kuram, salīdzinot ar padomes priekšsēdētāja padomnieka amatu, ir mainīti amata pienākumi un paplašināts veicamo uzdevumu loks, vienlaikus ceļot atbildības līmeni un pakāpi¹⁹⁶. Jaunajam amatam – neatkarīgais direktors – noteikta pamatalga [IP] mēnesī.

Neatkarīgajam direktoram nav padots neviens darbinieks, bet pamatalga noteikta par 14 % augstāka nekā, piemēram, citas struktūrvienības direktoram, kura padotībā ir trīs struktūrvienības ar 325 darbiniekiem¹⁹⁷. Par atlīdzības noteikšanu neatkarīgā direktora amatam AS "Latvijas valsts meži" padome norādīja, ka¹⁹⁸:

atlīdzības noteikšanas principi atbilstoši ICGN vadlīnijām ir jāveido tādi, kuri spēj nodrošināt konkurētspējīgu atalgojumu, lai radītu interesi un spētu algot iespējami labākos tirgū pieejamos profesionāļus, it sevišķi attiecībā uz neatkarīgajiem direktoriem. Tādēļ atlīdzībai būtu jābūt noteiktai tuvu pie augstākā korporatīvā līmeņa direktora vidējās atlīdzības, taču zemākai par valdes locekļa atlīdzību.

Saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" 2025. gadā īstenotās efektivizācijas procesa ietvaros izstrādātajiem principiem gadījumos, kad tiek veidota jauna amata vieta, jāriko iekšējais konkurss, publicējot sludinājumu iekšējā portālā¹⁹⁹. Valsts kontrole norāda, ka, nerīkojot konkursu uz neatkarīgā direktora amata vietu, AS "Latvijas valsts meži" nav nodrošinājusi vienlīdzīgu un caurskatāmu kandidātu atlasī.

Valdes locekļu skaita samazināšana praksē netika īstenota pēc būtības

AS "Latvijas valsts meži" akcionārs 06.02.2026. nolēma samazināt kapitālsabiedrības valdes locekļu skaitu no pieciem līdz trīs valdes locekļiem²⁰⁰.

Kapitālsabiedrības valde vairākkārt norādīja²⁰¹, ka uzņēmuma darbības mēroga, valsts deleģēto funkciju un dažādo biznesa virzienu dēļ optimālāks pārvaldības modelis būtu piecu valdes locekļu sastāvā.

Divi valdes locekļi, kuru atbildībā bija (1) vides, klimata un ilgtspējas un (2) ekonomikas un inovāciju vadības profila jautājumi, informēja kapitālsabiedrības padomi par gatavību valdes sastāva samazināšanas gadījumā turpināt darbu kapitālsabiedrībā kā darbinieki²⁰². AS "Latvijas valsts meži" padome par šo nodomu informēja AS "Latvijas valsts meži" akcionāru²⁰³.

AS "Latvijas valsts meži" padome²⁰⁴, ņemot vērā valdes locekļu paustās vēlmes, aicināja kapitālsabiedrības valdi rast iespēju nodrošināt vides, klimata un ilgtspējas profila, kā arī ekonomikas un inovāciju vadības profila pārvaldības jomu integrēšanu uzņēmuma darbības struktūrā, izveidojot amata vietas ar atbilstošajām specifiskajām atbildības jomām un piesaistot speciālistus ar nepieciešamo zināšanu un kompetenču tvērumu.

AS "Latvijas valsts meži" valde un padome vienojās, ka abi amati tiks izveidoti kā atbalsts valdes darba administratīvajai pārvaldībai bez pakļautībā esošām struktūrvienībām²⁰⁵.

AS "Latvijas valsts meži" valde 20.02.2026. izveidoja divas jaunas amata vietas²⁰⁶:

- ✓ uzņēmuma ilgtspējas direktors;
- ✓ informācijas tehnoloģiju un attīstības direktors.

2026. gada februārī divi bijušie valdes locekļi, kuri bija izteikuši vēlmi turpināt darbu kapitālsabiedrībā, tika pieņemti darbā AS "Latvijas valsts meži" uzņēmuma ilgtspējas direktora²⁰⁷ un informācijas tehnoloģiju un attīstības direktora²⁰⁸ amatos, ar pamatalgu [IP] mēnesī.

Abiem izveidotajiem amatiem padotībā nav plānoti darbinieki, bet noteikts, ka informācijas tehnoloģiju un attīstības direktoram uz laiku līdz AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētāja amata vietas aizpildīšanai padotībā ir trīs struktūrvienības²⁰⁹. Abiem amatiem pamatalga noteikta par 13 % augstāka nekā, piemēram, citas struktūrvienības direktoram, kura padotībā pastāvīgi ir trīs struktūrvienības ar 325 darbiniekiem²¹⁰.

AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā norādīja²¹¹, ka:

pie situācijas ar samazinātiem diviem valdes locekļiem un jauniem diviem direktoriem vienlaikus ir izpildīts akcionāra lēmums un uzdevums par pārvaldības izdevumu samazinājumu – vismaz par 104 tūkstošiem euro 12 mēnešu periodam. Tajā pašā laikā nodrošinot būtisku zināšanu un kompetenču neaizplūšanu no uzņēmuma un darbības nepārtrauktības nodrošināšanu.

AS "Latvijas valsts meži" divu valdes locekļu skaita samazināšana praksē netika īstenota pēc būtības, jo 2026. gada februārī šie bijušie valdes locekļi bez konkursa tika pieņemti darbā jaunizveidotos amatos bijušo valdes locekļu atbildības jomās.

Neapšaubot direktoru profesionālo kompetenci, Valsts kontrole norāda, ka, nerīkojot konkursus uz jaunizveidotajiem amatiem, AS "Latvijas valsts meži" nav rīkojusies saskaņā ar pašas kapitālsabiedrības izstrādātajiem principiem²¹² un nav nodrošinājusi vienlīdzīgu un caurskatāmu kandidātu atlasī.

Valsts kontroles ieskatā, akcionāra lēmums samazināt valdes locekļu skaitu praksē netika īstenots pēc būtības, jo AS "Latvijas valsts meži" bijušo valdes locekļu atbildības jomās, lai atbalstītu valdes darbu, izveidoja jaunas amata vietas, kurām nav padots neviens darbinieks, bet alga ir lielāka par augstākā korporatīvā līmeņa direktoru atlīdzību, un kurās bez konkursa pieņēma un nodarbina bijušos valdes locekļus.

Valdes priekšsēdētāja atsaukšanas pamatojums – necaurskatāms

Normatīvie akti²¹³ nosaka, ka valdes locekļi var beigt pildīt amata pienākumus:

- ✓ atstājot amatu, par to iesniedzot paziņojumu kapitālsabiedrībai, vai
- ✓ padome var atsaukt valdes locekli, pamatojoties uz svarīgu iemeslu.

Normatīvais akts²¹⁴ nosaka, ka atsaukšanas pabalstu izmaksā, ja tas ir pielīgts pilnvarojuma līgumā, ja valdes loceklis no amata atsaukts pirms termiņa beigām un, ja atsaukšana nav saistīta ar pienākumu neizpildi vai nepienācīgu izpildi, kā arī ar kaitējuma nodarīšanu sabiedrības interesēm. Atsaukšanas pabalstu neizmaksā, ja valdes loceklis uzsaka pilnvarojuma līgumu un atstāj valdes locekļa amatu²¹⁵.

Atsaukšanas pabalsta mērķis ir mazināt negatīvo ietekmi uz personas ienākumiem, kas saistīta ar ārējiem un no personas neatkarīgiem apstākļiem, piemēram, kapitālsabiedrības reorganizāciju vai likvidāciju²¹⁶.

Akcionāru 16.10.2025. ārkārtas sapulces protokolā norādīts²¹⁷, ka:

AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs informē, ka ar 31.10.2025. pārtrauks pildīt AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētāja amata pienākumus un līdz 31.10.2025. atradīsies atvaļinājuma prombūtnē.

Akcionāru sapulce uzdeva AS "Latvijas valsts meži" padomei pieņemt atbilstošus lēmumus saskaņā ar valdes priekšsēdētāja informāciju atbilstoši Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumam²¹⁸.

Savukārt AS "Latvijas valsts meži" padome 31.10.2025. sēdē nolēma ar 31.10.2025. atsaukt valdes priekšsēdētāju no AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētāja amata un izmaksāt atsaukšanas pabalstu 27 460 euro apmērā²¹⁹. Padomes priekšsēdētāja kā iemeslu valdes priekšsēdētāja atsaukšanai norādīja, ka:

līdz šim nav saņemts valdes priekšsēdētāja rakstisks paziņojums par atkāpšanos no valdes priekšsēdētāja amata, un ievērojot iepriekš minēto, padome saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrās daļas 1. punktu atsauks AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētāju no valdes priekšsēdētāja amata pirms termiņa beigām²²⁰.

Revīzijas noslēgumā AS "Latvijas valsts meži" padomes priekšsēdētāja sniedza papildu informāciju²²¹ par apstākļiem, kas saistīti ar valdes priekšsēdētāja atsaukšanu no amata, un kas nebija norādīti ne akcionāru 16.10.2025. ārkārtas sapulces protokolā²²², ne padomes 31.10.2025. sēdes protokolā²²³. Papildus sniegtajā informācijā norādīts faktiskais valdes priekšsēdētāja atsaukšanas iemesls un vienlaikus lūgts to noteikt kā ierobežotas pieejamības informāciju, lai novērstu fiziskas personas reputācijas apdraudējumu, nodrošinot personas tiesisko un ar likuma aizsargāto interešu aizsardzību²²⁴:

[IP]

Vienlaikus bijušais AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs²²⁵ revīzijas laikā sniedza informāciju²²⁶, ka:

nekad neesmu vērsies pie uzņēmuma padomes ar iesniegumu par manu pirmstermiņa atbrīvošanu no amata. (...) Padome pirms manu pilnvaru termiņa beigām, vienpusēji un pēc savas iniciatīvas atcēla mani no amata.

Jānorāda, ka AS "Latvijas valsts meži" padomes 22.04.2026. Valsts kontrolei norādītais valdes priekšsēdētāja atsaukšanas iemesls neatbilst akcionāru 16.10.2025. sapulces protokolā un padomes 31.10.2025. sēdes protokolā norādītajam.

Valsts kontroles ieskatā, AS "Latvijas valsts meži" padome nav nodrošinājusi lēmuma par valdes priekšsēdētāja atsaukšanu un atsaukšanas pabalsta izmaksu²²⁷ 27 470 euro apmērā caurskatāmību un skaidru pamatojumu, jo šajā dokumentā nav norādīts valdes priekšsēdētāja faktiskais atsaukšanas iemesls.

5. Vai AS "Latvijas valsts meži" dividenžu plānošana un finanšu pārvaldība nodrošina valstij prognozējamās un optimālās dividendes?

5.1. Vai AS "Latvijas valsts meži" ir izstrādāta dividenžu politika?

Lai arī AS "Latvijas valsts meži" apgalvo, ka kapitālsabiedrība ievēro Korporatīvās pārvaldības kodeksa principus attiecībā uz dividenžu politiku, revīzijā secināts, ka dividenžu politika pēc būtības kapitālsabiedrībā nav izstrādāta. Valsts kontroles ieskatā, likuma par valsts budžetu un budžeta ietvaru citēšana nevar aizstāt dokumentu, kurā būtu nosakāma izsvērtā un pamatota stratēģija rīcībai ar kapitālsabiedrības peļņu.

AS "Latvijas valsts meži" dividenžu plānošana ir necaurskatāma un neprognozējama, jo:

- ✓ balstoties uz AS "Latvijas valsts meži" sagatavotajām prognozēm, Zemkopības ministrija dividenžu apmēru budžeta ietvara likumos plāno nekonsekventi un neprognozējami, jo kārtējam gadam sākotnēji prognozētie dividenžu apmēri trīs līdz septiņu mēnešu laikā tiek būtiski palielināti – no 21,3 % līdz pat 71,6 %; šāda prakse apgrūtina vidēja termiņa budžeta plānošanu un rada šaubas par dividenžu prognožu ticamību un pareizību²²⁸;
- ✓ palielinot valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmēru, Zemkopības ministrija vienlaikus rosina šos ieņēmumus kā iepriekš neplānotus budžeta "papildu resursus" izmantot konkrētu pasākumu finansēšanai; sešos gados gandrīz puse jeb 316,9 miljoni *euro* no AS "Latvijas valsts meži" dividenžu ieņēmumiem ir novirzīti "iezīmētu" izdevumu segšanai, tādējādi neradot iespēju pirms budžeta pieņemšanas izvērtēt kopējās valsts prioritātes.

Tā kā AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā neiesniedza peļņas un dividenžu prognožu aprēķinus, revīzijā nebija iespējams pārliecināties par dividenžu prognožu pamatotību.

Viens no būtiskākajiem AS "Latvijas valsts meži" stratēģiskajiem darbības rādītājiem ir peļņa, kas izmaksājama dividendēs. Šis rādītājs izriet arī no Meža politikā noteiktā mērķa, ka īpašnieks (valsts) vēlas gūt peļņu no kapitāla (meža).

Zemkopības ministrijai kā akcionāram un kapitālsabiedrībai ir atšķirīgs viedoklis par AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politikas esamību

Valsts kapitālsabiedrību dividenžu noteikšanas kārtību Latvijā reglamentē vairāki normatīvie akti – kārtējā gada likums par valsts budžetu un budžeta ietvaru (turpmāk – budžeta ietvara likums), Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums un Ministru kabineta noteikumi²²⁹.

Kapitālsabiedrības dividendēs izmaksājamā peļņas daļa jāprognozē un jānosaka atbilstoši labas korporatīvās pārvaldības principiem, tādējādi veicinot kapitālsabiedrības vispārējo stratēģisko mērķu sasniegšanu un valsts ieguldītā vai kapitālsabiedrības apsaimniekotā valsts kapitāla atbilstošu atdevi²³⁰.

Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"²³¹ (turpmāk – Korporatīvās pārvaldības kodekss), nosaka, ka:

uzņēmums izstrādā un ar akcionāru apspriež dividenžu politiku;
dividenžu politika nosaka stratēģiju rīcībai ar uzņēmuma peļņu, ievērojot uzņēmuma īstermiņa un ilgtermiņa mērķus, finanšu situāciju, nozari, kurā uzņēmums strādā, tirgus situāciju, kā arī investīciju plānus.

Korporatīvās pārvaldības kodeksā noteiktie principi ir paredzēti normatīvajos aktos noteiktās kārtības papildināšanai²³².

AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politika kā atsevišķs dokuments nav izstrādāts. Kapitālsabiedrība tīmekļvietnē katru gadu ievieto informāciju, ka AS "Latvijas valsts meži" dividenžu izmaksu reglamentē budžeta ietvara likums, norādot likumā noteikto dividenžu izmaksas apmēru kalendārājā gadā.

Zemkopības ministrija revīzijas laikā norādīja²³³, ka:

Zemkopības ministrija neredz nepieciešamību izstrādāt dividenžu politiku. Vēršam uzmanību uz to, ka šo jautājumu regulē normatīvais akts²³⁴.

No 2021. gada lielajiem uzņēmumiem, tajā skaitā AS "Latvijas valsts meži", katru gadu jā sagatavo paziņojums par korporatīvo pārvaldību²³⁵. Paziņojumā jānorāda, vai un kā kapitālsabiedrība piemēro Korporatīvās pārvaldības kodeksā iekļautos principus²³⁶.

AS "Latvijas valsts meži" korporatīvās pārvaldības ziņojumā par 2024. gadu²³⁷ par korporatīvās pārvaldības principu "Uzņēmums izstrādā un ar akcionāriem apspriež dividenžu politiku" norādīts, ka kapitālsabiedrība ir ievērojusi šim principam noteiktos kritērijus:

- ✓ kapitālsabiedrība ir izstrādājusi un publiskojuši aktuālu dividenžu politiku;
- ✓ dividenžu politika ir apspriesta ar akcionāriem akcionāru sapulces laikā.

Valsts kontrole nevar piekrist AS "Latvijas valsts meži" apgalvojumam, ka kapitālsabiedrībā ir izstrādāta dividenžu politika atbilstoši Korporatīvās pārvaldības kodeksa principiem, jo dividenžu politikai ir jāpapildina normatīvajos aktos noteiktās prasības, nevis tās jādublē.

No Zemkopības ministrijas revīzijas laikā sniegtās informācijas ir secināms, ka AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politika ar Zemkopības ministriju kā akcionāru nav apspriesta:

Zemkopības ministrija nenosaka AS "Latvijas valsts meži" valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apjomu. Informācija par peļņas prognozi tiek saņemta no AS "Latvijas valsts meži" un tieši tāda arī tiek sūtīta uz Finanšu ministriju²³⁸.

Tāpat secināms, ka Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži" ir atšķirīgs viedoklis par AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politikas esamību – AS "Latvijas valsts meži" norāda, ka kapitālsabiedrībā ir izstrādāta dividenžu politika, savukārt Zemkopības ministrija neuzskata par nepieciešamu šādu politiku izstrādāt.

Revīzijā konstatēts, ka ne Zemkopības ministrija, ne AS "Latvijas valsts meži" nav izvērtējusi faktiskās AS "Latvijas valsts meži" dividenžu piemērošanas prakses efektivitāti.

Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži" atšķirīgs viedoklis par dividenžu politikas esamību

Valsts kontroles ieskatā, regulāra dividenžu politikas efektivitātes izvērtēšana ir būtiska, lai nodrošinātu pienācīgu atdevi no valstij piederošajiem aktīviem, vienlaikus nosakot pamatotu investīciju apmēru kapitālsabiedrības attīstībai.

Baltijas un Skandināvijas reģiona valstīs ir dažādas pieejas dividenžu noteikšanā

Revīzijā analizēta dividenžu politika Baltijas un Skandināvijas valstu uzņēmumos, kuri apsaimnieko valsts īpašumā esošos mežus. Konstatēts, ka lielākajā daļā valstu dividendes tiek aprēķinātas no neto peļņas (skatīt 6. tabulu).

6. tabula

Dividenžu apmērs Baltijas un Skandināvijas valstu uzņēmumos, kuri apsaimnieko valsts īpašumā esošos mežus, 2022.–2025. gadā

Valsts	Uzņēmuma nosaukums	Iemaksas veids valsts budžetā	Apmērs	Valsts	Uzņēmuma nosaukums	Iemaksas veids valsts budžetā	Apmērs
	Valsts aģentūra "Riigimetsa Majandamise Keskus"		54–100 % no neto peļņas. No 2025. gada 75 % no neto peļņas.		Valsts uzņēmums "Metsähallitus"	Fiksēta koncesijas maksa par valsts mežu izmantošanu	Līdz 2024. gadam 95 miljoni <i>euro</i> . No 2025. gada 110 miljoni <i>euro</i> . (66–84 % no neto peļņas).
	Akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži"	Maksājums no neto peļņas	Minimālais apmērs 64 % no neto peļņas. 2025. gadā 70 % no neto peļņas.		Valsts uzņēmums "Statskog"		~75 % no neto peļņas
	Valsts uzņēmums "Valstybinių miškų urėdija"		60–85 % no neto peļņas, atkarībā no kapitāla atdeves ²³⁹ . Papildus: ✓ 15 % atskaitījums no ieņēmumiem par valsts mežu apsaimniekotāja pārdoto koksnī; ✓ maksa par valsts kapitāla izmantošanu: 2 % no kapitāla vērtības.		Akciju sabiedrība "Sveaskog"	Maksājums no neto peļņas	~70–100 % no neto peļņas

Dividenžu iemaksas Baltijas un Skandināvijas reģionā pārsvarā veido lielāko peļņas daļu: Igaunijā 54–100 %, Norvēģijā ~75 %, Zviedrijā ~70–100 %.

Latvijā noteiktais minimālais dividenžu apmērs ir 64 % no neto peļņas, 2025. gadā tas veidoja 70 %, bet no 2026. līdz 2028. gadam ar Ministru kabineta lēmumu²⁴⁰ tika nolemts, ka AS "Latvijas valsts meži" dividendēs jāizmaksā vismaz 90 % no kapitālsabiedrības peļņas. Lietuva izmanto elastīgu dividenžu izmaksas pieeju: 60–85 % no neto peļņas atkarībā no kapitāla atdeves, t. i., iemaksas apmērs ir saistīts ar kapitāla atdevi. Turklāt dividendēm Lietuvā ir noteikti papildu maksājumi: 15 % atskaitījums no ieņēmumiem par pārdoto koksnī un 2 % maksa par valsts kapitāla izmantošanu.

Baltijas un Skandināvijas reģiona valstīs ir dažādas pieejas dividenžu noteikšanā

Salīdzinājumā ar citām Baltijas un Skandināvijas valstīm, kur dividenžu apmēru aprēķina no neto peļņas, Somijā ir cita pieeja – ir noteikta fiksēta koncesijas maksa par valsts mežu izmantošanu: līdz 2024. gadam 95 miljoni *euro*, no 2025. gada 110 miljoni *euro*, kas atbilst ~66–84 % no neto peļņas.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija netiek izmantota kā līdzeklis dividenžu plānošanai

Valsts kapitālsabiedrību minimālā prognozējamā dividendēs izmaksājamā peļņas daļa ir noteikta Ministru kabineta noteikumos²⁴¹, un tā no 2020. gada ir 64 % no kapitālsabiedrības peļņas, ja kapitālsabiedrības darbības stratēģijā nav noteikts citādi.

Budžeta ietvara likumā lielajām valsts kapitālsabiedrībām, tajā skaitā AS "Latvijas valsts meži", tiek noteikts valsts budžetā iemaksājamais dividenžu apmērs.

Revīzijā konstatēts, ka AS "Latvijas valsts meži" izmaksājamās dividendes darbības stratēģijās lielākoties tiek plānotas 53 % līdz 64 % apmērā no budžeta ietvara likumā kārtējam gadam noteiktā AS "Latvijas valsts meži" budžetā iemaksājamo dividenžu apmēra. Piemēram, darbības stratēģijā plānots (skatīt 7. tabulu):

- ✓ 2025. gadā dividendēs izmaksāt 58,6 miljonus *euro*, kas ir 53 % no likumā noteiktā budžetā iemaksājamā dividenžu apmēra;
- ✓ 2026. gadā dividendēs izmaksāt 86,2 miljonus *euro*, kas ir 55 % no likumā noteiktā budžetā iemaksājamā dividenžu apmēra.

7. tabula

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās un budžeta ietvara likumā plānotās dividendes

Gads	AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija		Budžeta ietvara likums, budžetā iemaksājamās dividendes, ne mazāk kā, miljonus <i>euro</i>	Darbības stratēģijā plānotās dividendes, % no budžeta ietvara likumā plānotā
	izmaksājamās dividendes, miljonus <i>euro</i>	dividendēs izmaksājamā peļņas daļa, ne mazāk kā, %		
2021	72,4 ²⁴²	64 ²⁴³	72,4 ²⁴⁴	100
2022	30,3 ²⁴²	64 ²⁴³	55,9	54
2023	nav norādīts ²⁴⁵	64 ²⁴³	162,5	?
2024	nav norādīts ²⁴⁵	64 ²⁴³	138,9	?
2025	58,6 ²⁴⁶	64 ²⁴³	111,0	53
2026	86,2 ²⁴⁷	70	155,9	55
2027	77,2 ²⁴⁷	64	123,3 ²⁴⁸	63
2028	78,9 ²⁴⁷	64	123,3 ²⁴⁸	64
2029	79,5 ²⁴⁷	64	-	-
2030	80,2 ²⁴⁷	64	-	-

AS "Latvijas valsts meži" padome, kas apstiprina kapitālsabiedrības darbības stratēģiju, revīzijas laikā sniedza informāciju²⁴⁹, ka AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijā:

peļņa un dividenžu apmērs prognozēti, ievērojot normalizētus uzņēmuma saimnieciskās darbības un tirgus rādītājus.

Stratēģijas aktualizācija nav pabeigta un joprojām ir procesā. Tā kā dividendēs izmaksājamo peļņas daļu nosaka ārējie normatīvie akti, tajā skaitā likums "Par valsts budžetu", tad stratēģija nav galvenais instruments dividenžu apmēra noteikšanai.

Situācija, ka AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās izmaksājamās dividendes plāno būtiski mazākā apmērā, nekā tās tiek plānotas budžeta ietvara likumā, liecina, ka AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģija netiek izmantota kā līdzeklis dividenžu apmēra plānošanai.

Zemkopības ministrijas pieeja, budžeta ietvara likumos plānojot AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmēru – nekonekventa un neprognozējama

Ministrija ir atbildīga par valsts budžeta pieprasījuma informācijas sagatavošanu, datu aktualizāciju, ticamību, pareizību un precizitāti²⁵⁰.

Budžeta ietvaros plānotos AS "Latvijas valsts meži" dividenžu maksājumus skatīt 8. tabulā.

8. tabula

Budžeta ietvara likumos plānotie AS "Latvijas valsts meži" dividenžu maksājumi, miljonos *euro*²⁵¹

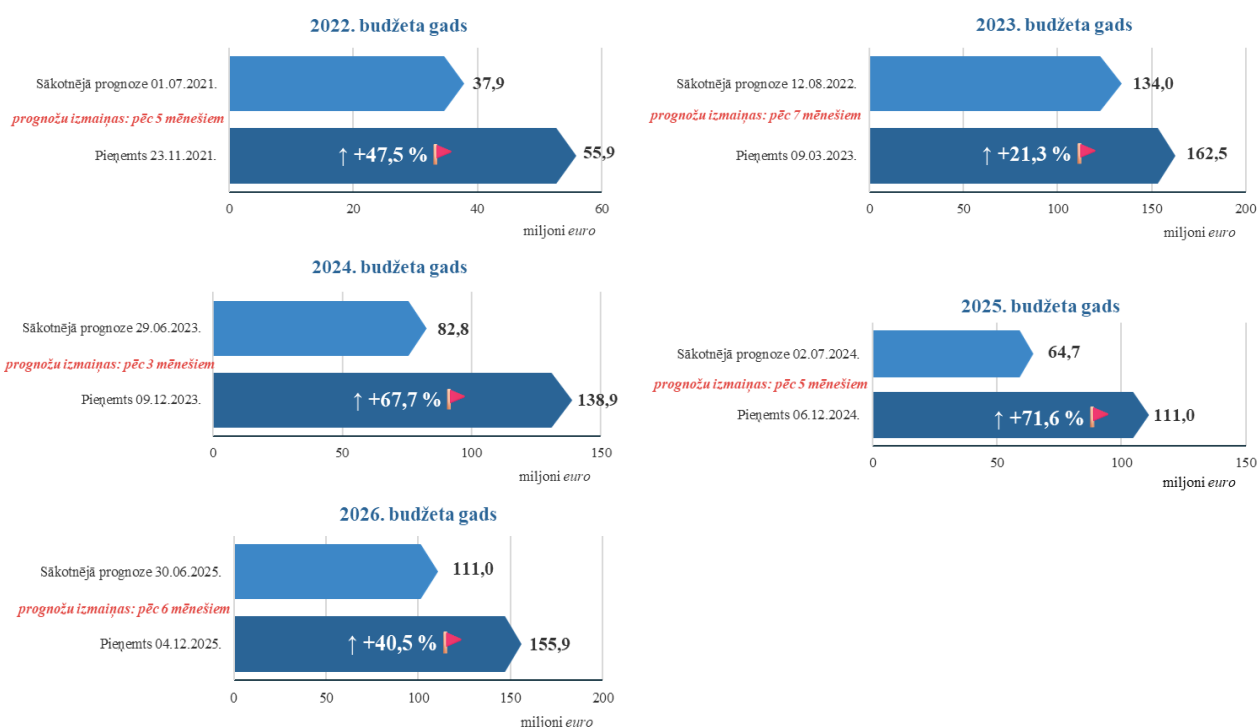
Budžeta ietvars	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
2021–2023 ²⁵²	72,4	30,3	30,6					
2022–2024		55,9	31,8	nav iepilānots				
2023–2025			162,5	55,9	58,6			
2024–2026				138,9	58,6	nav iepilānots		
2025–2027					111,0	nav iepilānots	nav iepilānots	
2026–2028						155,9	123,3	123,3

Revīzijā konstatēts, ka budžeta ietvara likumos AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmērs nākamajiem diviem saimnieciskajiem gadiem regulāri iepilānots ievērojami mazākā apmērā nekā nākamā gada budžeta ietvara likumā plānotais dividenžu apmērs kārtējam gadam (skatīt 8. tabulu). Piemēram, ieņēmumi no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm:

- ✓ 2023. gadam budžeta ietvara likumā 2022.–2024. gadam²⁵³ plānoti ne mazāk kā 31,8 miljoni *euro*, taču pēc gada²⁵⁴ šie ieņēmumi plānoti jau piecas reizes lielāki, t. i., ne mazāk kā 162,5 miljoni *euro*;
- ✓ 2024. gadam budžeta ietvara likumā 2023.–2025. gadam²⁵⁵ plānoti ne mazāk kā 55,9 miljoni *euro*, taču pēc gada²⁵⁶ šie ieņēmumi plānoti jau divarpus reizes lielāki, t. i., ne mazāk kā 138,9 miljoni *euro*;
- ✓ 2025. gadam budžeta ietvara likumā 2024.–2026. gadam²⁵⁷ plānoti ne mazāk kā 58,6 miljoni *euro*, taču pēc gada²⁵⁸ šie ieņēmumi plānoti gandrīz divas reizes lielāki, t. i., ne mazāk kā 111 miljoni *euro*.

No 2021. līdz 2025. gadam Zemkopības ministrija budžeta ietvara likumprojekta izstrādes laikā kārtējam gadam ir sniegusi vairākus AS "Latvijas valsts meži" dividenžu prognožu variantus.

Revīzijā konstatēts, ka 2022. līdz 2026. gada budžeta ietvara likumprojekta izstrādes laikā Zemkopības ministrija trīs līdz septiņu mēnešu laikā būtiski no 21,3 % līdz pat 71,6 % ir palielinājusi kārtējam gadam sākotnēji prognozētos dividenžu apmērus (skatīt 6. attēlu). Iepriekšminētais ļauj apšaubīt Zemkopības ministrijas prognozēto AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmēra ticamību un pareizību²⁵⁹.

6. attēls. AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmēra prognozes un to izmaiņas (euro)

Par Zemkopības ministrijas nekoncekvento dividenžu plānošanu liecina arī tas, ka, piemēram, 2023. gadā izstrādājot budžeta ietvara likumprojektu 2024.–2026. gadam, jau iepriekš 2022. gadā plānotajām²⁶⁰ 2025. gada dividendēm 58,6 miljonu euro apmērā Zemkopības ministrija rosināja divas reizes samazināt dividenžu apmēru – 2023. gada jūnijā līdz 42,3 miljoniem euro²⁶¹ jeb par 28 %, bet pēc trim mēnešiem – līdz pat 34,7 miljoniem euro²⁶² jeb kopumā par 41 %. Jānorāda, ka pieņemtajā budžeta ietvara likumā AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmērs tomēr netika samazināts.

Ņemot vērā, ka Zemkopības ministrija revīzijas laikā norādīja, ka informācija par peļņas prognozi tiek saņemta no AS "Latvijas valsts meži" un tieši tāda arī tiek sūtīta uz Finanšu ministriju²⁶³, revīzijas laikā revidenti lūdza AS "Latvijas valsts meži" iesniegt budžeta ietvara izstrādes laikā sagatavoto peļņas un dividenžu prognožu pamatojošos aprēķinus, kā arī izmantotos pieņēmumus. AS "Latvijas valsts meži" norādīja²⁶⁴, ka:

atsevišķas izdrukas par tā brīža pieņēmumiem un prognozēm netiek saglabātas izdrukas formātā. Veicot dividenžu prognozi, tiek ņemti vērā konkrētajā brīdī zināmie iespējamie riski/iespējas, kas var ietekmēt rezultātu līdz gada beigām.

Prognozējot dividendes, tiek ievērots piesardzības princips, jo iespējamie riski ir ar ļoti lielu ietekmi. Ja prognoze būs pārāk optimistiska, tad uzņēmumam var iestāties saistības (atbilstoši likumam par valsts budžetu) iemaksāt dividendēs nesamērīgi lielu peļņas daļu.

Budžeta ietvara likumā (2026.–2028. gadam)²⁶⁵ noteikts, ka AS "Latvijas valsts meži" valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmērs 2026. gadā ir ne mazāks kā 155,9 miljoni euro. Šāds dividenžu apmērs tika noteikts saskaņā ar Ministru kabineta protokollēmumu, ka AS "Latvijas valsts meži" tiek sagatavots priekšlikums dividenžu apmēra²⁶⁶ noteikšanai 2026.–2028. gadā vismaz 90 % no pārskata gada peļņas.

AS "Latvijas valsts meži" 2025. gada novembrī sniedza prognozes²⁶⁷ kārtējā gada valsts budžetam par 2026. gadā valsts budžetā iemaksājamām dividendēm 155,9 miljonu *euro* apmērā. Prognozes sniegšanas brīdī jau bija zināma AS "Latvijas valsts meži" 2025. gada deviņu mēnešu operatīvā peļņa, tas ir, 153,6 miljoni *euro*²⁶⁸. Līdz ar to secināms, ka kapitālsabiedrība 2025. gada peļņu bija plānojuši 173,3 miljonu *euro* apmērā²⁶⁹, tādējādi gada pēdējos trīs mēnešos prognozējot peļņu 11 % no gada peļņas. Šāda gada pēdējo trīs mēnešu prognoze neatbilst AS "Latvijas valsts meži" līdzšinējās darbības praksei, jo laika posmā no 2021. līdz 2024. gadam vidējā gada pēdējo trīs mēnešu peļņa²⁷⁰ veidoja vidēji 26 % no kapitālsabiedrības gada peļņas. Ņemot vērā, ka AS "Latvijas valsts meži" revīzijas laikā neiesniedza šo peļņas un dividendžu prognožu pamatojošos aprēķinus, revīzijā nebija iespējams pārbaudīt izdarīto pieņēmumu un aprēķinu pamatotību.

Revīzijas laikā AS "Latvijas valsts meži" norādīja²⁷¹, ka kapitālsabiedrība valsts budžetā 2026. gadā plāno iemaksāt dividendes 90 % no kapitālsabiedrības 2025. pārskata gada peļņas, kas provizoriski pie pārskata perioda operatīvās peļņas 204,3 miljoniem *euro*²⁷² veido iemaksājamās dividendes 183,9 miljonus *euro*.

Puse no AS "Latvijas valsts meži" dividendžu ieņēmumiem tiek novirzīti jau "iezmētu" izdevumu segšanai, neradot iespēju izvērtēt kopējās valsts prioritātes

Revīzijā konstatēts, ka, aktualizējot prognozes un palielinot AS "Latvijas valsts meži" kārtējā gada dividendžu apmēru, Zemkopības ministrija vienlaikus ir arī sniegusi pieprasījumus daļu no dividendžu ieņēmumiem novirzīt konkrētu pasākumu finansēšanai.

No 2021. līdz 2026. gadam gandrīz puse jeb 316,9 miljoni *euro* no AS "Latvijas valsts meži" valsts budžetā iemaksājamajām dividendēm ir novirzīta "iezmētu" pasākumu finansēšanai, tajā skaitā lielākā daļa – 288,6 miljoni *euro* jeb 91,1 % – novirzīti Zemkopības ministrijas resora "ieکشējām vajadzībām", t. i., valsts atbalstam lauksaimniecības un lauku attīstībai. Ieņēmumi no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm ir novirzīti arī *Rail Baltica* projekta pārprojektēšanai, PVN samazinātās likmes saglabāšanai augļiem, ogām un dārzeņiem, līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem u. c. pasākumiem (skatīt 9. tabulu).

9. tabula

No 2021. līdz 2026. gadam konkrētu pasākumu finansēšanai novirzītais AS "Latvijas valsts meži" dividendžu apmērs

Pasākums	Finansējums, <i>euro</i>	% no kopējā	Pasākums	Finansējums, <i>euro</i>	% no kopējā
 Valsts atbalstam lauksaimniecības un lauku attīstībai	288 555 719	91,11%	 Aizsargāto elektroenerģijas lietotāju atbalstam	1 949 536	0,62%
 Būvprojektu izstrādei, tajā skaitā <i>Rail Baltica</i> projekta pārprojektēšanai	8 300 000	2,62%	 Kultūrai, tajā skaitā Valsts kultūrkapitāla fondam	1 902 908	0,60%
 PVN samazinātās likmes saglabāšanai augļiem, ogām un dārzeņiem	7 800 000	2,46%	 E-paraksta uzturēšanai	1 115 420	0,35%
 Līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem	4 168 687	1,32%	 Labklājībai	350 000	0,11%
 Izglītībai, tajā skaitā dziesmu un deju svētkiem	2 585 699	0,82%	 Sabiedrības integrācijai	150 000	0,05%
Kopā:		316 877 969			

Ņemot vērā, ka AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmērs prognožu aktualizācijas rezultātā tiek palielināts, palielinot plānotos valsts budžeta ieņēmumus, Zemkopības ministrija pieprasījumus papildu pasākumu finansēšanai ir iesniegusi kā "fiskāli neitrālus priekšlikumus", kas nerada negatīvu ietekmi uz valsts budžeta finansiālo deficītu, rodot iepriekš nieieplānotus "papildu resursus" pasākumu finansēšanai.

Šādas Zemkopības ministrijas darbības liecina par, iespējams, apzinātu rīcību – sākotnēji plānojot mazāku AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmēru, lai prognožu aktualizācijas gaitā iegūtu resursus citām konkrēti plānotām vajadzībām, galvenokārt Zemkopības ministrijas resoram.

Tā rezultātā valsts budžeta vispārējais ieņēmums dažādu valsts vajadzību īstenošanai faktiski tika novirzīta tikai puse no AS "Latvijas valsts meži" plānotā dividenžu apmēra jeb 397,8 miljoni *euro*.

Valsts kontroles ieskatā, šāda Zemkopības ministrijas rīcība rada necaurskatāmu un visaptveroši neizvērtētu budžeta plānošanu, jo prognožu aktualizācijas gaitā AS "Latvijas valsts meži" palielinātais dividenžu apmērs netiek novirzīts pasākumiem, pirms budžeta pieņemšanas neradot iespēju izvērtēt kopējās valsts prioritātes.

5.2. Vai tiek noteikti AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanas principi un mērķi, kā arī sagaidāmie rezultāti?

AS "Latvijas valsts meži" akcionārs no 2021. līdz 2025. gadam no dividendēs neizmaksātās peļņas vairāk nekā pusi jeb 119 miljonus *euro* ir atstājis kapitālsabiedrības rīcībā bez skaidri noteiktiem izlietojuma principiem vai mērķiem. Vienlaikus nevienā lēmumā par dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu akcionārs nav norādījis, ko ir plānots sasniegt ar šo finansējumu, lai varētu nodrošināt lēmuma pamatotību un iespēju novērtēt sasniegtos rezultātus.

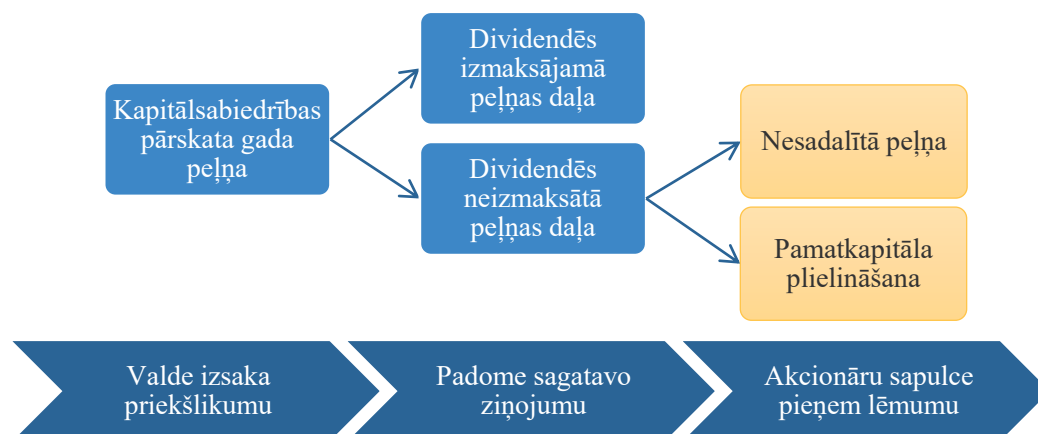
Akcionāra lēmumos par dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu nenosakot konkrētus izlietojuma principus un mērķus, kā arī sasniedzamos rezultātus, netiek radīta iespēja pārliecināties par dividendēs neizmaksātās peļņas atstāšanas kapitālsabiedrības rīcībā nepieciešamību un pamatotību.

Kapitālsabiedrības valdei, pamatojoties uz kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģiju, ir jāsniedz kapitāla daļu turētājam priekšlikumi par prognozējamo peļņas daļu, kas izmaksājama dividendēs²⁷³. Kapitālsabiedrības padomei ir jāizskata valdes priekšlikumi par peļņas izlietošanu, jāsapulcē par tiem padomes ziņojums un jāiesniedz tas akcionāru sapulcei²⁷⁴.

Tiesības pieņemt lēmumus par peļņas izlietošanu ir akcionāru sapulcei²⁷⁵. Akcionāru sapulce nosaka dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanas principus, ievērojot kapitālsabiedrības darbības rezultātus un darbības stratēģiju²⁷⁶.

Dividendēs neizmaksāto peļņas daļu var atstāt nesadalītu vai ieguldīt kapitālsabiedrības pamatkapitālā. Pieņemot lēmumu par kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšanu, kapitālsabiedrības akcionāru sapulcei ir jānorāda pamatkapitāla palielināšanas mērķis vai iemesli²⁷⁷.

Valsts kapitālsabiedrības peļņas izlietošanas shematisko procesu skatīt 7. attēlā.

7. attēls. Valsts kapitālsabiedrības peļņas izlietošanas shematiskais process

No 2021. līdz 2025. gadam AS "Latvijas valsts meži" valde ir sagatavojusi un padome atbalstījusi un iesniegusi akcionāram sešus priekšlikumus par dividendēs neizmaksātās peļņas sadali – gan par tās atstāšanu kā nesadalītu, gan ieguldīšanu pamatkapitālā (skatīt 2. pielikumu).

Analizējot AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulces lēmumus par dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu, konstatēts, ka no 2021. līdz 2025. gadam kapitālsabiedrības rīcībā kopumā tika atstāts 206 miljonu *euro* finansējums (skatīt 2. pielikumu). No šīs summas 58 % jeb 119 miljoniem *euro* nav norādīti konkrēti izlietojuma principi vai mērķis, tajā skaitā:

- ✓ 35,7 miljoniem *euro* jeb 30 % vispār nenorādot finansējuma izlietojuma principus vai mērķi;
- ✓ 83,2 miljoniem *euro* jeb 70 % norādot vispārīgus finansējuma izlietojuma principus vai mērķi, piemēram, "darbības stratēģijas mērķu sasniegšanai".

Valsts kontroles ieskatā, lēmumos par dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu būtiski ir norādīt ne tikai šī finansējuma izlietošanas principus vai mērķi, bet arī sasniedzamos rezultātus, kas nodrošinātu lēmuma pamatotību un iespēju novērtēt sasniegtos rezultātus.

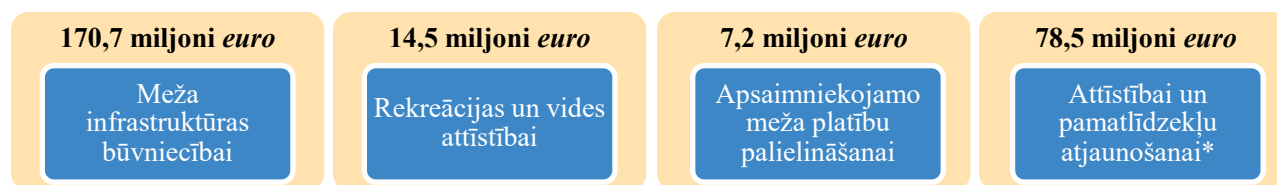
5.3. Vai AS "Latvijas valsts meži" tiek nodrošināta investīciju plāna izpilde?

Četrus gadus laikā AS "Latvijas valsts meži" nav īstenojusi investīcijas 47,5 miljonu *euro* apmērā jeb 18 % no plānotā investīciju apmēra. Kapitālsabiedrības padome, kuras uzdevums²⁷⁸ ir uzraudzīt kapitālsabiedrības darbības stratēģijas, tajā skaitā investīciju izpildi, nav rosinājusi kapitāla daļu turētājam investīcijās neizlietos līdzekļus novirzīt dividendu izmaksai. Tādējādi netiek radīta iespēja palielināt kapitālsabiedrības iemaksas valsts budžetā.

AS "Latvijas valsts meži" divus gadus pēc iesaistes SIA "Latvijas vēja parki" izbeidza savu līdzdalību kopuzņēmumā, pamatojoties uz apsvērumu, kas bija jau zināms brīdī, kad tika pieņemts lēmums par līdzdalību kopuzņēmumā. Līdz ar to secināms, ka Zemkopības ministrija kā kapitāla daļu turētāja, piekrišot šai līdzdalībai, nebija izvērtējusi visus faktiskos apstākļus šīs līdzdalības nepieciešamībai.

Valsts kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģijā norāda plānoto investīciju apmēru pa gadiem un būtiskākos investīciju projektus²⁷⁹.

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās no 2021. līdz 2024. gadam kopumā bija plānojuši 270,9 miljonu *euro* investīcijas četriem galvenajiem investīciju virzieniem (skatīt 8. attēlu).

* Tajā skaitā investīcijas kopuzņēmuma SIA "Latvijas vēja parki" dibināšanai 400 000 *euro*.

8. attēls. AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās plānotās investīcijas no 2021. līdz 2024. gadam

AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās no 2021. līdz 2024. gadam investīcijām plānoja izlietot 95 % no kapitālsabiedrības plānotās peļņas²⁸⁰ (skatīt 10. tabulu), vienlaikus dividendēs²⁸¹ tika plānots izmaksāt ne mazāk kā 80 % no peļņas. Tas norāda, ka šajā periodā plānoto dividenžu un investīciju apmēru nav iespējams nosegt no plānotās peļņas.

AS "Latvijas valsts meži" katru gadu sagatavo kapitālsabiedrības budžetu kalendārajam gadam, kas ietver galvenos finanšu un darbības rādītājus un mērķu sasniegšanai nepieciešamos resursus, tajā skaitā konkrētajam gadam plānoto investīciju apmēru. Šo dokumentu apstiprina un tā izpildi uzrauga AS "Latvijas valsts meži" padome²⁸².

Budžetā kalendārajam gadam plānoto investīciju apmērs var atšķirties no darbības stratēģijās plānotā investīciju apmēra, jo budžeta izstrādes procesā investīcijas izvērtē atbilstoši faktiskajai situācijai.

Neskatoties uz to, ka budžetā investīciju apmēru precīzē atbilstoši faktiskajai situācijai, kapitālsabiedrība faktiski īstenoja investīcijas vidēji 82 % apmērā no budžetā plānotā. Vienlaikus jāņem vērā, ka 13 % no budžetā plānotajām investīcijām veidoja no iepriekšējiem periodiem pārnestas nepabeigtās investīcijas (skatīt 10. tabulu).

10. tabula

AS "Latvijas valsts meži" plānotās un faktiski īstenotās investīcijas

Gads	Stratēģijās plānotās investīcijas, miljoni <i>euro</i>	Budžetā plānotās investīcijas, miljoni <i>euro</i>			Faktiski īstenotās investīcijas, miljoni <i>euro</i> ²⁸³	Investīciju izpilde no budžetā plānotā (plānotas periodā)	
		Pārnestas no iepriekšējā gada	Plānotas periodā	Kopā		miljoni <i>euro</i>	%
1	2	3	4	5=3+4	6	7=4-6	8=6/4
2021	57,67 ²⁸⁴	1,24	54,84	56,08	44,59	-10,25	81
2022	60,37 ²⁸⁵	3,46	70,67	74,13	46,29	-24,38	66
2023	73,26 ²⁸⁶	21,82	66,68	88,50	56,12	-10,56	84
2024	79,62 ²⁸⁷	13,68	71,14	84,82	68,85	-2,29	97
Kopā	270,9	40,2	263,3	303,5	215,9	-47,5	82

Četrus gadus laikā – no 2021. līdz 2024. gadam – AS "Latvijas valsts meži" neīstenoto investīciju apmērs bija 47,5 miljoni *euro*²⁸⁸. AS "Latvijas valsts meži" norādīja²⁸⁹, ka investīciju neizpilde ir radusies iepirkumu procedūru dēļ, kavējoties projektu īstenošanai, atsevišķus projektus pārceļot uz nākamajiem gadiem. Būtiskākā daļa investīciju tiek novirzīta meža infrastruktūras attīstībai, tostarp būvniecības un meliorācijas projektiem, kas ir kritiski ražošanas procesa nodrošināšanai, projektu īstenošanas kavējumi tieši ietekmē kopējo investīciju izpildi. Vienlaikus uzņēmums katru gadu veic arī ieguldījumus zemju iegādē, palielinot apsaimniekojamo meža platību²⁹⁰.

Normatīvais regulējums²⁹¹ paredz, ka kapitāla daļu turētājs var sniegt priekšlikumus Finanšu ministrijai un Koordinācijas institūcijai²⁹² par nepieciešamību palielināt dividendēs izmaksājamās peļņas daļu, ja kapitālsabiedrība nav veikusi investīciju ieguldījumus, kuru īstenošanai ir novirzīta peļņas daļa.

Lai arī AS "Latvijas valsts meži" no 2021. līdz 2024. gadam nav īstenojusi investīcijas 47,5 miljonu *euro* apmērā, kapitālsabiedrības padome, kuras viens no uzdevumiem ir uzraudzīt budžeta izpildi, nav sniegusi ierosinājumus kapitāla daļu turētājam par iespējamo dividendžu apmēra palielināšanu. Arī Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja nav sniegusi priekšlikumus Finanšu ministrijai par iespēju palielināt dividendēs izmaksājamās peļņas daļu.

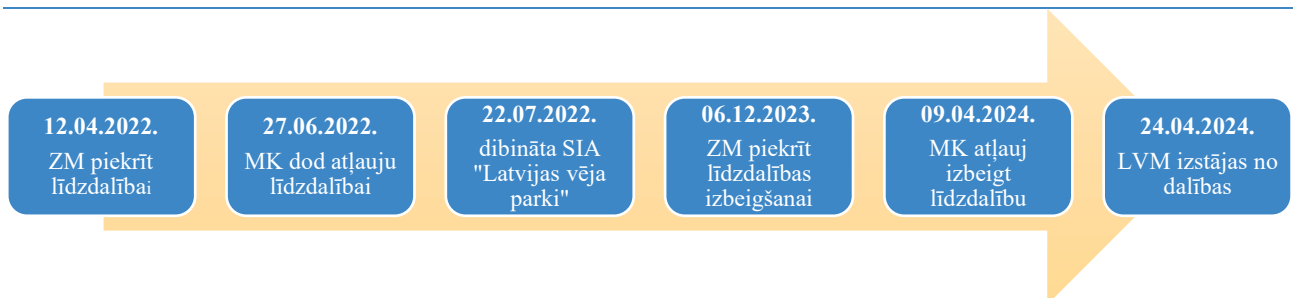
AS "Latvijas valsts meži" līdzdalība SIA "Latvijas vēja parki" nepietiekami izvērtā

Lai veicinātu Latvijas virzību uz enerģētisko neatkarību un klimatneitralitāti, 22.07.2022. tika dibināts AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kopuzņēmums – SIA "Latvijas vēja parki"²⁹³.

Ministru kabinets 22.02.2022. uzdeva²⁹⁴ AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kapitāldaļu turētājiem sagatavot un noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā tiesību akta projektu par atļaujas sniegšanu AS "Latvenergo" un AS "Latvijas valsts meži" kopuzņēmuma dibināšanai, kas valsts meža zemēs īsteno vēja parku projektu Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.–2030. gadam mērķu sasniegšanai.

Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja piekrita šī uzdevuma izpildei²⁹⁵, saņemot Ministru kabineta atļauju AS "Latvijas valsts meži" līdzdalībai kopuzņēmumā SIA "Latvijas vēja parki"²⁹⁶. AS "Latvijas valsts meži" līdzdalībai SIA "Latvijas vēja parki" 2022. gadā ieguldīja naudas līdzekļus 400 tūkstošu *euro* apmērā²⁹⁷.

Gandrīz divus gadus vēlāk – 2023. gada beigās – Zemkopības ministrija piekrita AS "Latvijas valsts meži" līdzdalības izbeigšanai SIA "Latvijas vēja parki", atsavinot AS "Latvijas valsts meži" piederošās kopuzņēmuma kapitāla daļas AS "Latvenergo"²⁹⁸, un pēc Ministru kabineta atļaujas saņemšanas 24.04.2024. izstājās no dalības kopuzņēmumā²⁹⁹. Lēmumu pieņemšanas secību AS "Latvijas valsts meži" līdzdalībai SIA "Latvijas vēja parki" skatīt 9. attēlā.

ZM – Zemkopības ministrija
LVM – AS "Latvijas valsts meži"

9. attēls. Lēmumi par AS "Latvijas valsts meži" līdzdalību SIA "Latvijas vēja parki"

Izbeigt līdzdalību SIA "Latvijas vēja parki" ierosināja AS "Latvijas valsts meži", pamatojot savu lēmumu ar to, ka³⁰⁰:

- ✓ AS "Latvijas valsts meži" vēja enerģijas attīstīšanā var iesaistīties jau esošās kompetences ietvaros, piešķirot valsts meža zemju apbūves tiesības, papildus juridiski neīstenojot līdzdalību SIA "Latvijas vēja parki";
- ✓ lai AS "Latvijas valsts meži" veicinātu tai noteikto valsts klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu, kā priekšnoteikums nav kapitālsabiedrības līdzdalība SIA "Latvijas vēja parki".

Iepriekšminētais ļauj secināt, ka Zemkopības ministrija kā kapitāla daļu turētāja, piekrītot AS "Latvijas valsts meži" līdzdalībai SIA "Latvijas vēja parki", nebija izvērtējusi visus apstākļus šīs līdzdalības faktiskajai nepieciešamībai.

5.4. Vai ir izvērtēta AS "Latvijas valsts meži" rīcībā esošo finanšu līdzekļu nepieciešamība?

AS "Latvijas valsts meži" ilgstoši ir uzkrājusi finanšu līdzekļus, kas 2025. gada beigās bija 405,3 miljoni *euro*. Revīzijā konstatēts, ka daļa no šī finanšu līdzekļu uzkrājuma AS "Latvijas valsts meži" darbības nodrošināšanai un gadskārtējai dividenžu izmaksai nav nepieciešama.

Revīzijā netika gūta pārlicība, ka AS "Latvijas valsts meži" padome būtu vērtējusi kapitālsabiedrības darbības nodrošināšanai un dividenžu izmaksai nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru.

Pēc revidentu aplēsēm AS "Latvijas valsts meži" darbības nodrošināšanai un dividenžu izmaksai nepieciešamais finanšu līdzekļu uzkrājums 2025. gada beigās ir aptuveni 275 miljoni *euro*, tādējādi kapitālsabiedrības brīvo finanšu līdzekļu atlikums, ko būtu iespējams iemaksāt papildu dividenžu maksājumu veidā valsts budžetā, 2025. gada beigās bija vismaz 130,3 miljoni *euro*.

No 2018. gada AS "Latvijas valsts meži" ir palielinājušies finanšu līdzekļu uzkrājumi (skatīt 11. tabulu), 2025. gada beigās veidojot finanšu līdzekļu uzkrājumus 405,3 miljonu *euro* apmērā.

11. tabula

Finanšu līdzekļu uzkrājumi AS "Latvijas valsts meži"

Gads	Naudas līdzekļi ³⁰¹ (<i>euro</i>)	Īstermiņa finanšu ieguldījumi ³⁰¹ (<i>euro</i>)	Kopā ³⁰¹
2017	49 430 201	-	49 430 201
2018	98 477 800	-	98 477 800
2019	114 710 183	-	114 710 183
2020	99 108 142	-	99 108 142
2021	112 899 745	-	112 899 745
2022	241 359 155	-	241 359 155
2023	71 822 213	237 000 000	308 822 213
2024	41 607 292	256 000 000	297 607 292
2025	60 270 501	345 000 000	405 270 501

AS "Latvijas valsts meži" finanšu līdzekļu uzkrājumu palielināšanās ir skaidrojama ar vairākiem iemesliem – tajā skaitā valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmēra neaurskatāmas un neprognozējamās plānošanas rezultātā (skatīt ziņojuma 5.1. apakšnodaļu "Vai AS "Latvijas valsts meži" ir izstrādāta dividenžu politika?"), AS "Latvijas valsts meži" akcionāram vairāk nekā pusei no AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas nenosakot izlietošanas principus vai mērķus, kā arī nenosakot sagaidāmos rezultātus (skatīt ziņojuma 5.2. apakšnodaļu "Vai tiek noteikti AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanas principi un mērķi, kā arī sagaidāmie rezultāti?"), kā arī kapitālsabiedrības investīciju plāna regulāras neizpildes rezultātā (skatīt ziņojuma 5.3. apakšnodaļu "Vai AS "Latvijas valsts meži" tiek nodrošināta investīciju plāna izpilde?").

Analizējot AS "Latvijas valsts meži" finanšu rādītājus, AS "Latvijas valsts meži" norādīja³⁰², ka kapitālsabiedrības saimnieciskās darbības likviditātes noteikšanai tiek rēķināts absolūtās likviditātes koeficients, kas visprecīzāk būtu rēķināms uz dividenžu³⁰³ izmaksas brīdi. AS "Latvijas valsts meži" aprēķinātais³⁰⁴ absolūtās likviditātes koeficients 2025. gada maijā³⁰⁵ pirms dividenžu izmaksas bija 0,8, jo koeficienta aprēķinā netiek iekļauta 2025. gada piecu mēnešu uzkrātā peļņa, kā arī īstermiņa finanšu ieguldījumi, jo tie tiek rezervēti iespējamajai dividenžu izmaksai nākamajos periodos³⁰⁶.

Lai noteiktu kapitālsabiedrības kopējo optimālo līdzekļu apjomu, vienlaikus nosakot arī brīvo līdzekļu apjomu, ko būtu iespējams novirzīt dividenžu maksājumos valsts budžetā, Valsts kontroles ieskatā, svarīgi aprēķinā iekļaut iepriekš minētos posteņus. Pēc Valsts kontroles aprēķiniem kapitālsabiedrības absolūtās likviditātes koeficients³⁰⁷ 2025. gada maijā³⁰⁸ pirms dividenžu izmaksas bija 2,1, kas koeficienta maksimālo optimālo robežu pārsniedza trīs reizes. Iepriekšminētais norāda uz iespēju pārskatīt AS "Latvijas valsts meži" finanšu līdzekļu izmantošanu.

Valsts kapitālsabiedrības padomei jāuzrauga kapitālsabiedrības darbības stratēģijas īstenošana un ikgadējā budžeta izpilde, kā arī pastāvīgi jāuzrauga, lai sabiedrības lietas tiktu kārtotas saskaņā ar normatīvo tiesību aktu prasībām³⁰⁹.

AS "Latvijas valsts meži" padome revīzijas laikā skaidroja³¹⁰, ka:

līdzekļu apjomu veicinājusi neparedzēti labāka situācija koksnes produktu tirgū, kā arī AS "Latvijas valsts meži" padomes virzīto efektivitātes pasākumu ietvars, kas prasīja pieejas un attieksmes maiņu attiecībā uz virkni ar finansēm un investīcijām saistītiem risinājumiem. Lielā apjoma dēļ aizkavējās šo finansēšanas un investēšanas pasākumu savlaicīga realizācija, saglabājot daļu no plānotajiem finanšu līdzekļiem uzņēmuma rīcībā, to izlietošanai nākamajos periodos.

Vēlamies skaidrot, ka šāds pieejamais līdzekļu apjoms nodrošinās uzņēmuma spēju izmaksāt lielāku peļņas daļu dividendēs atbilstoši 2026. gada budžeta likumam, vienlaikus nomaksājot uzņēmumu ienākuma nodokli, turklāt ar mazāku ietekmi uz uzņēmuma ikdienas saimniecisko darbību, kā arī finansēšanas un investēšanas pasākumiem.

Revīzijā netika gūta pārlicība, ka AS "Latvijas valsts meži" padome uzraudzības ietvaros būtu vērtējusi kapitālsabiedrības darbības nodrošināšanai un dividenžu izmaksai nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru.

No 2023. gada uzkrātos naudas līdzekļus AS "Latvijas valsts meži" ir izvietojusi īstermiņa termiņdepozītos kredītiestādēs, gūstot procentu ieņēmumus, piemēram, 2025. gadā AS "Latvijas valsts meži" no ieguldīšanas darbības guva procentu ieņēmumus 8,24 miljoni euro (skatīt 12. tabulu).

12. tabula

AS "Latvijas valsts meži" procentu ieņēmumi un gada vidējais finanšu līdzekļu atlikums

Gads	Procentu ieņēmumi (euro)	Gada vidējais finanšu līdzekļu atlikums (euro)	Vidējā faktiskā procentu likme ³¹¹ (%)	Īstermiņa finanšu ieguldījumu likmes (%)	Faktiskā inflācija ³¹² (%)
2023	6 319 784	275 090 684	2,30	1,50–4,03	0,6
2024	10 146 803	303 214 753	3,35	2,80–3,86	3,3
2025	8 242 082	351 438 897	2,35	2,06–2,58	3,5

Ņemot vērā, ka inflācija 2025. gadā bija 3,5 %, kas pārsniedza vidējo termiņdepozītu ieguldījuma procentu likmi, AS "Latvijas valsts meži" ieguldījumu darbības rezultātā ir izdevies mazināt inflācijas ietekmi.

Tomēr jāvērs uzmanība, ka daļa no finanšu līdzekļu uzkrājumiem nav nepieciešama AS "Latvijas valsts meži" darbības nodrošināšanai un gadskārtējai dividendu izmaksai. Piemēram, kapitālsabiedrībā laika posmā no 2021. līdz 2025. gadam regulāri ir uzkrāta nesadalītā peļņa.

AS "Latvijas valsts meži" ir norādījusi³¹³, ka:

nesadalītās peļņas apmērs regulāri tiek pārrunāts ar Zemkopības ministriju; atkārtoti iespēja izmaksāt dividendēs daļu no nesadalītās peļņas tiks izvērtēta, apstiprinot 2025. gada pārskatu.

Pēc revidentu aplēsēm attiecībā uz termiņdepozītos ieguldīto vidējo nesadalītās peļņas apjomu 2025. gadā (95,5 miljoni euro) inflācijas dēļ šīs naudas vērtība ir samazinājusies par 1,1 miljonu euro, jo gūtie procentu ieņēmumi no termiņdepozītiem tikai daļēji kompensēja inflācijas ietekmi. Valsts kontroles ieskatā, AS "Latvijas valsts meži" valdei rosinot un akcionāram savlaicīgi lemjot par brīvo uzkrāto naudas līdzekļu izlietojumu, tiktu novērsts inflācijas ietekmē radītais naudas vērtības samazinājums (skatīt 13. tabulu).

13. tabula

Inflācijas ietekme uz AS "Latvijas valsts meži" termiņdepozītos ieguldīto vidējo nesadalītās peļņas apmēru 2025. gadā

Vidējais depozītu apjoms (miljoni euro)	Nesadalītā peļņa (miljoni euro)		Vidējā faktiskā procentu likme (%)	Faktiskā inflācija ³¹⁴ (%)	Vidējās faktiskās procentu likmes un inflācijas starpība (%)	Vidējā depozītu apjoma vērtības izmaiņas (miljoni euro)
	Uz gada sākumu	Uz gada beigām				
300,5	75,9	115,1	2,35	3,5	-1,15	-1,1
Vidēji:	95,5					

Revīzijas laikā AS "Latvijas valsts meži" norādīja³¹⁵, ka kapitālsabiedrība valsts budžetā 2026., 2027. un 2028. gadā plāno iemaksāt dividendes 90 % no kapitālsabiedrības 2025., 2026. un 2027. pārskata gada peļņas, kas:

- ✓ 2026. gadā provizoriski pie gada operatīvās peļņas 204,3 miljoniem euro³¹⁶ veido iemaksājamās dividendes un uzņēmumu ienākuma nodokli kopumā 229,9 miljonus euro;

- ✓ 2027. un 2028. gadā provizoriski pie AS "Latvijas valsts meži" prognozētās gada peļņas³¹⁷ 137 miljoniem *euro* veido iemaksājamās dividendes un uzņēmumu ienākuma nodokli kopumā katru gadu 154,2 miljonus *euro*.

Ņemot vērā, ka AS "Latvijas valsts meži" norādīja³¹⁸, ka kapitālsabiedrība valsts budžetā 2026., 2027. un 2028. gadā plāno iemaksāt dividendes 90 % no kapitālsabiedrības, saskaņā ar revidentu piesardzīgām aplēsēm, ņemot vērā kapitālsabiedrībai nepieciešamos līdzekļus īstermiņa saistību segšanai, AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskajai darbībai nepieciešamais finanšu līdzekļu atlikums 2025. gada beigās ir aptuveni 275 miljoni *euro*³¹⁹.

AS "Latvijas valsts meži" finanšu līdzekļu atlikums 2025. gada beigās bija 405,3 miljoni *euro* (skatīt 11. tabulu). Līdz ar to AS "Latvijas valsts meži" brīvo finanšu līdzekļu atlikums, ko būtu iespējams novirzīt papildu dividenžu maksājumiem valsts budžetā, 2025. gada beigās bija vismaz 130,3 miljoni *euro*.

Ieteikumi

Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži" nodrošināt AS "Latvijas valsts meži" finanšu līdzekļu pārvaldību, lai kapitālsabiedrības rīcībā esošie finanšu līdzekļi nepārsniegtu saimnieciskajai darbībai objektīvi nepieciešamo apjomu, brīvos finanšu līdzekļus savlaicīgi novirzot valsts budžetā papildu dividenžu veidā.

Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži" nodrošināt, ka AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija tiek izmantota kā efektīvs kapitālsabiedrības vadības instruments gan akcionāra gaidu īstenošanā, gan stratēģisko finanšu rādītāju efektīvā uzraudzībā, gan arī dividenžu plānošanā.

Zemkopības ministrijai nodrošināt pamatotu AS "Latvijas valsts meži" dividenžu prognožu sniegšanu valsts budžetam.

6. Vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību pār AS "Latvijas valsts meži" noslēgto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu darbību?

Zemkopības ministrijas un AS "Latvijas valsts meži" sadarbība nav bijusi pietiekami koordinēta un mērķtiecīga, lai savlaicīgi un efektīvi risinātu problēmjautājumus, kas saistīti ar vēsturiski noslēgto un AS "Latvijas valsts meži" no Valsts meža dienesta pārņemto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu (turpmāk – IML) darbību.

Zemkopības ministrija jau no 2022. gada, saņemot Ģenerālprokurora rosinājumu, nav lēmusi par speciālā regulējuma izstrādi par IML darbības jautājumiem. Arī pēc Konkurences padomes norādījumu saņemšanas 2025. gada jūnijā par šo līgumu un to pārveides iespējamo neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam ilgstoši nesevoja Zemkopības ministrijas un AS "Latvijas valsts meži" savstarpēji koordinētas darbības, lai novērstu uzraugošo iestāžu identificētās problēmas.

Kā vienu no mērķiem izvirzot IML darbības termiņu samazināšanu, AS "Latvijas valsts meži" īstenotā IML pārveides procesa rezultātā no 2014. gada citiem uzņēmumiem kokrūpniecības nozarē nebija iespēja publiskās izsolēs iegādāties maksimāli pieejamo apaļo kokmateriālu apjomu, it sevišķi skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjomu. [IP]

AS "Latvijas valsts meži" laika periodā no 2020. līdz 2023. gadam³²⁰ pasūtīja astoņus ārējus izvērtējumus par noslēgto IML un to pārveides procesa tiesiskumu un ekonomisko izdevīgumu. Ņemot vērā, ka šo izvērtējumu saturs vairākos aspektos savstarpēji pārklājas un izvērtējumos analizētais normatīvais regulējums šajā laika posmā nemainījās, šāda rīcība nav vērtējama kā pietiekami samērīga un lietderīga. Četrus juridiskos atzinumus sniedzis viens pakalpojuma sniedzējs, kura piesaistīšana ne visos gadījumos ir skaidri izsekojama un pamatota.

Turklāt, lai gan šajos juridiskajos izvērtējumos sniegti atzinumi, kas bijuši arī par pamatu AS "Latvijas valsts meži" IML pārveides procesa turpināšanai, tika saņemtas Konkurences padomes norādes par IML un IML pārveides procesa iespējamo neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam no 2020. gada.

AS "Latvijas valsts meži" 2000. gadā no Valsts meža dienesta pārņēma 361 IML³²¹. Līgumi noslēgti no 1991. līdz 1998. gadam ar darbības termiņu līdz pat 2096. gadam. Atbilstoši IML nosacījumiem IML partneri no AS "Latvijas valsts meži" pērk augošus kokus/cirsmas, veicot cirsmu izstrādi. AS "Latvijas valsts meži" šobrīd administrē 11 IML, kas noslēgti ar pieciem IML partneriem.

Ar mērķi saīsināt IML darbības termiņus, paaugstināt meža apsaimniekošanas efektivitāti, iespējami mazināt cirsmu pārdošanu un gūt pēc iespējas lielāku ekonomisko ieguvumu no IML³²², AS "Latvijas valsts meži" pēc IML partneru rosinājuma no 2014. gada uzsāka IML pārveides procesu.

No 2014. gada īstenoti trīs IML pārveides posmi: 2014.–2016. gadam, 2017.–2021. gadam un 2022.–2026. gadam. Kopā IML pārveides procesā piedalījās pieci partneri par deviņu IML pārveidi. Šobrīd spēkā ir divas 2022. gadā noslēgtas vienošanās par IML pārjaunošanu³²³ pieciem IML un ar tiem saistītie trīs IML pārveides procesā noslēgtie piegādes līgumi³²⁴ (turpmāk arī – IML pārveides līgumi). Savukārt seši IML partneri atteicās piedalīties IML pārveides procesā, un šos IML īsteno kā cirsmu pirkuma līgumus (skatīt 14. tabulu).

14. tabula

AS "Latvijas valsts meži" administrētie IML un plānotie koksnes pārdošanas apjomi

[IP]

IML pārveide īstenoja saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" izstrādāto un akciju turētāja 2013. gadā apstiprināto koncepciju AS "Latvijas valsts meži" piedāvājumam par IML termiņa samazināšanu vai izbeigšanu (turpmāk – koncepcija)³²⁵. Koncepcija paredz, ka IML partneri atsakās no augošu koku pirkšanas, tā vietā noslēdzot līgumu par noteikta apjoma konkrēta apaļo kokmateriālu sortimenta iegādi – IML pārveides līgumu. Sākotnēji, līdz 2021. gadam, IML partneris varēja izvēlēties slēgt apaļo kokmateriālu piegādes līgumu un/vai mežizstrādes un kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu līgumu. No 2022. gada iespējams noslēgt tikai apaļo kokmateriālu piegādes līgumu.

Koncepcija paredz, ka IML partneri var pretendēt slēgt piegādes līgumu par ražošanas un tehnoloģiskajām iespējām atbilstošu apaļo kokmateriālu sortimenta piegādi, sortimenta apjomu veidojot gan no IML platībās pieejamā visu produktu apjoma līguma darbības laikā, gan produktu apjoma, kas ir pieejams attiecīgā IML platībās nākotnes gados. Šādā gadījumā samazina IML kopējo darbības laiku gados.

Faktiski IML pārveides līguma darbības laikā IML partnera platībās pieejamā produktu apjoma vērtība un IML nākotnes gados izmantojamā produktu apjoma vērtība tiek "apmainīta" pret IML partnera vajadzībām atbilstošu apaļo kokmateriālu sortimenta apjoma vērtību.

[IP]

IML pārveides procesa rezultātā citiem kokrūpniecības nozares uzņēmumiem nebija iespēja iegādāties noteiktu apaļo kokmateriālu apjomu

AS "Latvijas valsts meži" noteiktie IML pārveides principi³²⁶ paredz, ka pārveides līguma priekšmets – apaļo kokmateriālu produkts un apjoms – balstās uz IML partneru izteiktajiem priekšlikumiem par vēlamu sortimentu un apjomu. Turklāt IML pārveides līgumu izpildei tiek novirzīts gan IML platībās, gan citās AS "Latvijas valsts meži" ražošanas platībās pieejamais apaļo kokmateriālu produktu apjoms.

Vērtējot IML pārveides procesu 2022.–2026. gadam, konstatēts, ka 2022. gadā noslēgtajos IML pārveides līgumos noteiktais apaļo kokmateriālu sortimenta apjoms pilnībā sakrīt ar IML partneru priekšlikumiem³²⁷.

AS "Latvijas valsts meži" revīzijā norādīja³²⁸, ka:

pirms visiem trīs IML pārveides posmiem AS "Latvijas valsts meži" ir atbildīgi izvērtējusi iespējas apjomam, kas var tikt novirzīts IML pārveidei. Ņemot vērā veikto izvērtējumu, AS "Latvijas valsts meži" apjoms ir bijis pietiekošs, lai pieņemtu IML partneru priekšlikumus par IML pārveides darījumu apjomu (..) AS "Latvijas valsts meži" vērtētu iespējas piedāvāt arī lielāku apjomu pārveides darījumu ietvaros, veicinot vēl lielāku IML termiņa samazinājumu vai tā izbeigšanu.

Revīzijā konstatēts, ka IML pārveides līgumu darbības laikā lielākais apaļo kokmateriālu apjoms šo līgumu saistību izpildei tiek piegādāts no citām AS "Latvijas valsts meži" ražošanas platībām:

[IP]

Pārējais apaļo kokmateriālu apjoms, kas pieejams IML platībās un netiek piegādāts IML pārveides līguma ietvaros, piemēram, finierkluči, priedes I šķiras zāģbaļķi, paliek AS "Latvijas valsts meži" rīcībā (skatīt 15. tabulu).

15. tabula

2022. gadā noslēgtie IML pārveides līgumi un IML pārveides līgumu platībās pieejamie apjomi³²⁹

[IP]

Līdz ar to secināms, ka, slēdzot IML pārveides līgumus, līgumu partneri uz nākotnes rēķina – samazinot IML darbības termiņu – iegūst iespēju piecu gadu laikā iegādāties ievērojami lielāku konkrētā sortimenta apjomu, nekā šajā periodā ir pieejams IML platībās.

Jānorāda, ka [IP] pārveides līguma ietvaros pārdoto produktu [IP] AS "Latvijas valsts meži" nepiedāvā publiskās pārdošanas procedūrās un iegūst no AS "Latvijas valsts meži" piedāvātā sortimenta – jauktu koku tehnoloģiskās koksnes. AS "Latvijas valsts meži" ir norādījusi³³⁰, ka pieprasījums pēc konkrētā sortimenta ir reģionāli būtiski atšķirīgs un nereti nepietiekams. Savukārt [IP] pārveides līgumā ietvertos [IP] pārdod publiskās ilgtermiņa un īstermiņa pārdošanas procedūrās un atbilstoši AS "Latvijas valsts meži" pārdošanas rezultātiem tie vērtējami kā tirgū pieprasīti produkti.

AS "Latvijas valsts meži" IML pārveides principos³³¹ paredzēts nosacījums, ka IML pārveide nesamazina apaļo kokmateriālu apjoma piedāvājumu, t. i.:

- ✓ 2014.–2016. un 2017.–2021. gadā produktu apjoma piedāvājums piegādes līgumiem nesamazina apaļo kokmateriālu apjomu piedāvājumu programmu "Stabilitāte" un "Iespējas" (ilgtermiņa un īstermiņa pārdošanas procedūras) ietvaros, salīdzinājumā ar 2013. gadu;
- ✓ 2022.–2026. gadā IML pārveide tiek īstenota, nesamazinot, būtiski nesvārstot un nodrošinot stabilu un prognozējamu apaļo kokmateriālu produktu, t. sk. zāģbaļķu un finierkluču, piedāvājumu kokrūpniecības nozarei, par atskaites punktu izmantojot vidējo viena gada apaļo kokmateriālu pārdošanas apjomu pēdējo piecu gadu (2017.–2021. gada) periodā.

AS "Latvijas valsts meži" norādīja³³², ka:

realizējot IML pārveidi, AS "Latvijas valsts meži" ir pilnībā ievērojusi akcionāra lēmumā noteikto un kokrūpniecības nozarei svarīgo aspektu – apaļo kokmateriālu pārdošanas apjomu piedāvājums ne tikai nav bijis samazināts salīdzinājumā ar 2013. gadu, bet ir bijis pieaugošs. Tādējādi tirgus dalībniekiem tika un tiek nodrošināta piekļuve valsts resursiem, brīvi konkurējot uz to publiska pārdošanas procesa ietvaros.

Lai arī Konceptijā tika izvirzīts IML pārveides princips par apaļo kokmateriālu apjoma piedāvājuma nesamazināšanos salīdzinājumā ar 2013. gadu, netika norādīti principi, kā tiks uzraudzīta šī nosacījuma izpilde, piemēram, vidēji IML pārveides posma periodā, gadā vai citā periodā. Revīzijā netika iesniegti tādi aprēķini, kas apliecinātu nosacījuma par nozarei pieejamā apaļo kokmateriālu apjoma nesamazināšanos uzraudzību katrā IML pārveides posmā.

Revīzijas noslēguma posmā AS "Latvijas valsts meži" iesniedza datus³³³ par IML pārveides nosacījuma izpildi, ņemot vērā apaļo kokmateriālu pamatapjoma plānoto pārdošanas piedāvājumu sadalījumā pa gadiem.

Ar mērķi pārliecināties par uzņēmumiem, kuri noslēdza IML pārveides līgumus, un pārējiem kokrūpniecības nozares uzņēmumiem pieejamo apaļo kokmateriālu apjomu pēc IML pārveides procesa uzsākšanas, revīzijā tika analizēti dati arī par AS "Latvijas valsts meži" kopējo faktiski realizēto apaļo kokmateriālu un skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjomu 2013.–2024. gadā.

Atbilstoši analizētajiem datiem³³⁴ tika konstatēts, ka, slēdzot IML pārveides līgumus, 2014. gadā, salīdzinot ar 2013. gadu, kokrūpniecības nozarei piegādātais apaļo kokmateriālu apjoms pirmajā IML pārveides posmā 2014.–2016. gadam ir samazināts vidēji par 5,6 % gadā (skatīt 16. tabulu).

16. tabula

AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu un skujkoku II šķiras zāģbaļķu realizācija IML pārveides posmā no 2013. līdz 2016. gadam

[IP]

Jānorāda, ka arī otrajā pārveides posmā 2017.–2021. gadam joprojām bija spēkā nosacījums par apaļo kokmateriālu apjoma piedāvājuma nesamazināšanos salīdzinājumā ar 2013. gadu.

Slēdzot IML pārveides līgumus 2017.–2021. gadam un 2022.–2026. gadam, šis nosacījums – salīdzinājums pret 2013. gadu un pret vidējo 2017.–2021. gadā – faktiski vairs neierobežoja apaļo kokmateriālu piedāvājuma apjomu IML partneriem, jo šajā laikā palielinājās AS "Latvijas valsts meži" kopējais realizētais apaļo kokmateriālu apjoms no 5,45 miljoniem kubikmetru 2017. gadā līdz 7,45 miljoniem kubikmetriem 2024. gadā. Līdz ar to nozarei pieejamais apjoms, salīdzinot ar konkrētā laika posmā fiksētu apjomu, nesamazinājās (skatīt 3. pielikumu).

Jāmin, ka jau 2013. gadā Latvijas Kokrūpniecības federācija AS "Latvijas valsts meži" norādīja³³⁵, ka nav viennozīmīgi izprotams, no kādām platībām plānots veikt piegādes IML pārveides līgumu partneriem un ka nepieciešams nodrošināt, ka IML pārveide nesamazina apaļo kokmateriālu produktu piedāvājumu kokrūpniecības nozarei šobrīd un nākotnē. 2024. un 2025. gadā Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija norādīja³³⁶ AS "Latvijas valsts meži", ka pie esošā IML pārveides varianta nav iespējams nesamazināt citās pārdošanas programmās piedāvāto skujkoku zāģbaļķu un tehnoloģiskās koksnes potenciāli maksimālo apjomu, līdz ar to ir radīti riski godīgai konkurencei, un aicināja neturpināt IML pārveides procesu, pusēm savstarpēji vienojoties par IML pārveides līgumu izbeigšanu pirms termiņa.

AS "Latvijas valsts meži" 2020.–2023. gadā pasūtīja astoņus ārējus izvērtējumus par IML un to pārveides procesu

01.01.2020. stājās spēkā Konkurences likuma grozījumi – t. s. konkurences neitralitāte –, kas aizliedz valsts kapitālsabiedrībām kropļot konkurenci, kas var izpausties, piemēram, kā tirgus dalībnieku diskriminācija³³⁷.

No 2020. gada līdz 2023. gadam – pirms trešā IML pārveides posma un tā laikā – AS "Latvijas valsts meži" piesaistīja četrus ārpalpojuma sniedzējus, kas sniedza astoņus izvērtējumus par 217 829 euro³³⁸, kuru ietvaros ir vērtēti jautājumi par IML un IML pārveides atbilstību tiesību aktiem, kas nemainījās pēc 01.01.2020., un to ekonomisko izdevīgumu. Četrus izvērtējumus sniedza viens un tas pats pakalpojuma sniedzējs (skatīt 17. tabulu).

17. tabula

AS "Latvijas valsts meži" pasūtītie izvērtējumi par IML un IML pārveides procesu

Pakalpojuma sniedzējs	Izvērtējuma datums	Izvērtējuma mērķis	Līguma summa, euro
Pakalpojuma sniedzējs A	09.11.2020.	Atzinums par AS "Latvijas valsts meži" kokmateriālu pārdošanas procesa un principu, tajā skaitā pildot IML un īstenojot IML pārveidi, atbilstību: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Konkurences likumam; ✓ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumam; ✓ Publiskas personas mantas atsavināšanas likumam. Tiek vērtētas arī IML izbeigšanas iespējas.	50 818 ³³⁹
Pakalpojuma sniedzējs B	16.11.2020.	AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu sortimentu pārdošanas procesa, tajā skaitā pildot IML un īstenojot IML pārveidi, juridiskais izvērtējums un atbilstības audits, vērtējot tā atbilstību: <ul style="list-style-type: none"> ✓ iekšējiem un ārējiem tiesību aktiem; ✓ Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņem 2015.–2020. gadam; ✓ kapitālsabiedrības vidēja termiņa stratēģijai, ieskaitot īpašnieka ekonomiskajām interesēm; ✓ labai biznesa praksei. 	50 819 ³⁴⁰
Pakalpojuma sniedzējs A	02.07.2021.	Juridisks atzinums, vai AS "Latvijas valsts meži" līdzšinēji īstenotais IML pārveides process un tā turpināšana pēc 31.12.2021. atbilst(-u) Konkurences likumam, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumam un Publiskas personas mantas atsavināšanas likumam.	9151

NAV KLASIFICĒTS

NEPIECIEŠAMI UZLABOJUMI AS "LATVIJAS VALSTS MEŽI" PĀRVALDĪBĀ

Pakalpojuma sniedzējs	Izvērtējuma datums	Izvērtējuma mērķis	Līguma summa, euro
Pakalpojuma sniedzējs C	12.08.2021.	IML pārveides procesa 2014.–2021. gadā ekonomiskā efekta izvērtēšana, salīdzinot ar alternatīvu, kurā IML pārveides process netiktu īstenots.	12 040
Pakalpojuma sniedzējs D	28.02.2023.	Dokumentu analīze un priekšlikumi nākotnes rīcībai saistībā ar IML pārveidē piemēroto sarunu procedūru mežizstrādes un pārvadājumu pakalpojumu saņemšanai un vairāku IML pārveidošanu par labu konkrētam IML partnerim.	10 650 ³⁴¹
Pakalpojuma sniedzējs D	28.02.2023.	Dokumentu analīze un priekšlikumi nākotnes rīcībai saistībā ar 2000. gada tiesvedību, ar kuru AS "Latvijas valsts meži" uzlikts pienākums pildīt IML.	
Pakalpojuma sniedzējs A	28.02.2023.	Juridisks atzinums, kurā: <ul style="list-style-type: none"> ✓ izvērtē Ģenerālprokuratūras prokurora brīdinājumā minētos faktus; ✓ sniedz viedokli par IML pārveides 2022.–2026. gadā atbilstību Konkurences likumam, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumam, Publiskas personas mantas atsavināšanas likumam un valsts atbalsta regulējumam; ✓ sniedz viedokli par to, vai IML un to pārveides process rada konkurences kropļošanas risku; ✓ izvērtē IML tiesiskumu, tajā skaitā izstrādā priekšlikumu IML turpināšanai un sniedz vērtējumu par IML izbeigšanas iespējām. 	33 668
Pakalpojuma sniedzējs A	07.09.2023.	IML un IML pārveides vienošanos likumības un atbilstības audits, kurā izvērtē: <ul style="list-style-type: none"> ✓ vai AS "Latvijas valsts meži" bija/ir tiesisks pamats pildīt IML un no tiem izrietošās saistības; ✓ vai IML un to tiem izrietošās saistības rada nepamatotas priekšrocības vai negatīvu ietekmi uz konkurenci; ✓ vai kapitālsabiedrības pārvaldes institūciju darbība IML pārveides procesā bija atbilstoša; ✓ sarunu procedūras, ko piemēroja, īstenojot IML pārveidi, mežizstrādes un pārvadājumu pakalpojumu saņemšanai, pamatotību; ✓ vairāku IML pārveidošanas par labu konkrētam IML partnerim pamatotību; ✓ IML izbeigšanas iespējas; ✓ sniedz priekšlikumus par IML turpināšanu. 	50 684

Revīzijā konstatēts, ka AS "Latvijas valsts meži" saņemtie izvērtējumi vairākos aspektos savstarpēji pārklājas. No astoņiem izvērtējumiem:

- ✓ piecos izvērtējumos³⁴² vērtēta IML un IML pārveides procesa atbilstība Konkurences likumam;
- ✓ piecos izvērtējumos³⁴³ vērtēta IML un IML pārveides procesa atbilstība Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumam;
- ✓ piecos izvērtējumos³⁴⁴ vērtēta IML un IML pārveides procesa atbilstība Publiskas personas mantas atsavināšanas likumam;
- ✓ četros izvērtējumos³⁴⁵ sniegti priekšlikumi IML turpināšanai, veicot IML pārveides procesu;
- ✓ trīs izvērtējumos³⁴⁶ vērtēta IML pārveides atbilstība Publisko iepirkumu likumam;

- ✓ trīs izvērtējumos³⁴⁷ vērtēts IML tiesiskums un iespējas atzīt tos par spēkā neesošiem (skatīt 4. pielikumu).

Jānorāda, ka četrus no astoņiem izvērtējumiem ir sniedzis viens pakalpojuma sniedzējs – Pakalpojuma sniedzējs A. Salīdzinot pakalpojuma sniedzēja 09.11.2020. un 02.07.2021. sniegtos atzinumus, kā arī 28.02.2023. un 07.09.2023. sniegtos atzinumus, konstatēts, ka tie savstarpēji būtiski pārklājas (skatīt 4. pielikumu). Revidenti norāda, ka starp pakalpojuma sniedzēja 09.11.2020. un 02.07.2021. atzinumiem, kā arī starp 28.02.2023. un 07.09.2023. atzinumiem faktiskie un tiesiskie apstākļi nebija mainījušies.

Turklāt konkrētā pakalpojuma sniedzēja piesaistīšana ne visos gadījumos ir izsekojama un skaidri pamatota. Piemēram:

- ✓ Pakalpojuma sniedzēja A 02.07.2021. atzinums sniegts, pamatojoties uz 22.12.2020. juridisko pakalpojumu līgumu³⁴⁸ par juridiskās palīdzības sniegšanu ar IML nesaistītā administratīvajā procesā un kurš neparedzēja juridisku atzinumu sniegšanu par IML jautājumu;
- ✓ pēc 28.02.2023. Pakalpojuma sniedzēja A³⁴⁹ un Pakalpojuma sniedzēja D ziņojumu³⁵⁰ saņemšanas, kuros tika sniegti pretēji vērtējumi, kapitālsabiedrība vēlreiz piesaistīja Pakalpojuma sniedzēju A IML un IML pārveides likumības un atbilstības audita veikšanai³⁵¹. Tomēr AS "Latvijas valsts meži" neiesniedza dokumentus, kas apliecinātu veikto tirgus izpēti, uz kā pamata piesaistīts pakalpojuma sniedzējs.

Nevienā no veiktajiem astoņiem izvērtējumiem no 2020. gada netika konstatēti tiesību aktu, tajā skaitā Konkurences likuma, pārkāpumi. AS "Latvijas valsts meži" pamatā balstījās uz izvērtējumu rezultātiem, pieņemot lēmumus par IML un to pārveidi³⁵².

Valsts kontroles ieskatā, ārēju ekspertu piesaistīšana par noteiktu kapitālsabiedrības īstenoto procesu izvērtējumu ir izprotama. Vienlaikus šāda rīcība – salīdzinoši īsā laika posmā piesaistīt un izlietot kapitālsabiedrības līdzekļus par ārējiem izvērtējumiem, kas savstarpēji vairākos aspektos pārklājas, – nav vērtējama kā pietiekami samērīga un lietderīga.

Zemkopības ministrija un AS "Latvijas valsts meži" ilgstoši nav atrisinājušas situāciju ar noslēgtajiem IML

Neskatoties uz veiktajiem ārējiem izvērtējumiem par IML un to pārveides atbilstību tiesību aktiem, AS "Latvijas valsts meži" un Zemkopības ministrija saņēma:

- ✓ 2022. gadā Ģenerālprokuratūras prokurora brīdinājumu³⁵³ par nepieciešamību AS "Latvijas valsts meži" ievērot uz valsts kapitālsabiedrībām attiecināmo normatīvo regulējumu par līguma slēgšanas procedūru, īstenojot IML pārveidi;
- ✓ 2022. gadā Ģenerālprokurora ierosinājumu³⁵⁴ Zemkopības ministrijai lemt par speciālā regulējuma izstrādi, lai atrisinātu IML darbības jautājumu;
- ✓ 2025. gadā Konkurences padomes norādījumus par iespējamo neatbilstību³⁵⁵, bet 2026. gada janvārī par neatbilstību³⁵⁶ konkurences neitralitātes regulējumam, veicot IML un IML pārveides līgumu izpildi. 2026. gada februārī Konkurences padome ierosināja lietu par AS "Latvijas valsts meži" darbību neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam³⁵⁷. Jānorāda, ka Konkurences padomes un AS "Latvijas valsts meži" sarakste par IML jautājumu tika uzsākta un norisinājās jau pirms 2025. gada³⁵⁸.

Ģenerālprokuratūra 29.12.2022. nosūtīja vēstuli Zemkopības ministrijai³⁵⁹, norādot, ka:

pārbaudes gaitā identificēto problēmu pamatā ir apstākļi, ka pastāv regulējuma robs attiecībā uz IML darbību, jo normatīvajos aktos nav paredzēts speciāls mehānisms, kā AS "Latvijas valsts meži" var mainīt vai grozīt IML darbību.

Šobrīd, neesot speciālam regulējumam attiecībā uz IML darbību, to grozīšanu un izbeigšanu, AS "Latvijas valsts meži" veic IML pārveidošanu tādos veidos, kas rada nevienlīdzīgas attieksmes risku pret citiem tirgus dalībniekiem un tādējādi neatbilst labas pārvaldības principam.

Ģenerālprokuratūra ierosināja Zemkopības ministrijai lemt par speciālā regulējuma izstrādi, lai atrisinātu IML darbības jautājumu, informējot Ģenerālprokuratūru par ministrijas rīcību līdz 31.03.2023.

Savukārt Konkurences padome 10.06.2025. norādīja³⁶⁰ AS "Latvijas valsts meži" un Zemkopības ministrijai uz AS "Latvijas valsts meži" rīcības, veicot IML un IML pārveides līgumu izpildi, sākot no 01.01.2020., iespējamo neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam³⁶¹. Konkurences padome lūdza sagatavot priekšlikumus darbību plānam, lai novērstu konkurences tiesību problemātiku³⁶², kā arī aicināja uz klātienes tikšanos, lai pārrunātu konkrētus risinājumus.

Zemkopības ministrija 04.07.2025. norādīja³⁶³, ka kopā ar kapitālsabiedrību norit darbs pie priekšlikumu sagatavošanas un aicināja Konkurences padomi ieplānot tikšanos augusta otrajā pusē, apņēmoties priekšlikumus iesniegt ne vēlāk kā līdz 11.08.2025.

AS "Latvijas valsts meži" norādīja³⁶⁴, ka saņēma mutisku informāciju no Zemkopības ministrijas nesniegt konkurētus risinājumus Konkurences padomei līdz Zemkopības ministrijas un Konkurences padomes tikšanās laikam. Konkurences padomes tikšanās ar Zemkopības ministriju notika tikai 28.11.2025.³⁶⁵, bet tikšanās ar AS "Latvijas valsts meži" – 19.12.2025.³⁶⁶

2025. gada nogalē AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulce uzdeva AS "Latvijas valsts meži" neslēgt jaunus IML pārveides līgumus³⁶⁷. Savukārt zemkopības ministrs pauda³⁶⁸, ka:

attiecībā uz iespējamo konkurences problemātiku ilgtermiņa mežizstrādes līgumos tiks gatavoti priekšlikumi izmaiņām normatīvajā regulējumā, kuri tiks izstrādāti, sadarbojoties atbildīgām ministrijām un iesaistoties Konkurences padomei.

Jāvērš uzmanība, ka normatīvais regulējums neparedz akcionāru sapulces kompetenci uzdot kapitālsabiedrībai neslēgt noteikta rakstura līgumus³⁶⁹. Uzdotot AS "Latvijas valsts meži" neslēgt jaunus IML pārveides līgumus, akcionāru sapulce rīkojās ārpus savas kompetences.

Revīzijā arī konstatēts, ka normatīvā regulējuma grozījumi nav izstrādāti. Risinājums – normatīvā regulējuma grozījumi – varēja tikt izvēlēts jau trīs gadus agrāk, kad uz to aicināja Ģenerālprokuratūra³⁷⁰, bet Zemkopības ministrija šādu risinājumu noraidīja kā neiespējamu³⁷¹.

AS "Latvijas valsts meži" rakstiskus priekšlikumus Konkurences padomei iesniedza 16.12.2025.³⁷² pēc Zemkopības ministrijas un Konkurences padomes tikšanās un atkārtotas Konkurences padomes vēršanās pie kapitālsabiedrības³⁷³. Kapitālsabiedrības piedāvātie risinājumi IML izbeigšanai, proti,

- ✓ pušu vienošanās vai vienpusēja atkāpšanās no IML;
- ✓ vēršanās tiesā ar prasību par IML atcelšanu;
- ✓ normatīva akta izdošana,

ir tie paši, ko AS "Latvijas valsts meži" izstrādāja³⁷⁴ un nosūtīja Zemkopības ministrijai gandrīz sešus mēnešus iepriekš³⁷⁵.

09.01.2026. Konkurences padome norādīja³⁷⁶, ka atbilstoši AS "Latvijas valsts meži" un Konkurences padomes 19.12.2025. tikšanās rezultātiem iestāde līdz 01.02.2026. sagaida informāciju par kapitālsabiedrības veiktajām darbībām Konkurences likuma 14.¹ panta neatbilstības novēršanai. Savukārt 16.01.2026. AS "Latvijas valsts meži" organizēja tikšanos ar IML partneriem, lai pārrunātu risinājumus Konkurences likuma 14.¹ panta neatbilstības novēršanai³⁷⁷. IML partneri pušu vienošanos par IML izbeigšanu neakceptēja³⁷⁸.

2026. gada janvārī AS "Latvijas valsts meži" atkal piesaistīja Pakalpojuma sniedzēju A juridiska atzinuma sniegšanai, izvērtējot AS "Latvijas valsts meži" turpmākās rīcības variantus saistībā ar Konkurences padomes norādījumiem par IML³⁷⁹. 26.01.2026. pakalpojuma sniedzējs sniedza atzinumu, kas AS "Latvijas valsts meži" izmaksāja 7260 euro³⁸⁰.

Revīzijas laikā AS "Latvijas valsts meži" norādīja, ka kapitālsabiedrība ir pielikusi visas saprātīgās pūles, lai nodrošinātu IML atbilstību normatīvajam regulējumam, taču tiesa ir uzlikusi IML izpildes pienākumu³⁸¹. Tiesvedība, uz ko kapitālsabiedrība atsaucās, tika uzsākta, kad 1999. gadā atsevišķi IML partneri vērsās tiesā pret Saldus valsts virsmežniecību un tās tiesību pārņēmēju AS "Latvijas valsts meži", kas bija pārstājuši pildīt IML. Kurzemes apgabaltiesa 10.10.2000. spriedumā atstāja spēkā Saldus rajona tiesas spriedumu³⁸², norādot³⁸³, ka, ja AS "Latvijas valsts meži":

uzskata, ka līgumi ar prasītājiem nav likumīgi noslēgti vai pagarināti to termiņi, tad [AS "Latvijas valsts meži"] vajadzēja tos apstrīdēt likumā paredzētajā kārtībā – iesniedzot tiesā prasības par līgumu vai to atsevišķu noteikumu atzīšanu par spēkā neesošiem. Kamēr līgumi un to noteikumi ir spēkā, tie ir jāpilda.

Uz Valsts kontroles jautājumu, vai AS "Latvijas valsts meži" izvērtēja iespēju sniegt tiesā prasību IML atzīšanai par spēkā neesošiem, kapitālsabiedrība norādīja, ka IML prettiesiskums nav pierādīts³⁸⁴, un attiecīgi līdz šim nav bijis pamata vērsties tiesā ar šādu prasību. 29.01.2026. AS "Latvijas valsts meži" piesaistīja ārējo pakalpojuma sniedzēju, lai sagatavotu un iesniegtu prasību tiesā par IML atzīšanu par spēkā neesošiem un apturēšanu, kā arī veiktu AS "Latvijas valsts meži" pārstāvību tiesā šajā jautājumā³⁸⁵. 30.01.2026. AS "Latvijas valsts meži" vērsās tiesā ar prasības pieteikumu par IML atzīšanu par spēkā neesošiem, vienlaikus lūdzot tiesu apturēt IML darbību līdz brīdim, kad stāsies spēkā tiesas nolēmums³⁸⁶. Par prasības sagatavošanu AS "Latvijas valsts meži" samaksāja 13 068 euro³⁸⁷.

Valsts kontroles ieskatā, arī šo risinājumu varēja izvēlēties krietni agrāk, piemēram, pēc tam, kad stājās spēkā konkurences neitralitātes regulējums 2020. gadā.

Ņemot vērā, ka Konkurences padome 05.02.2026. ir ierosinājusi lietu par AS "Latvijas valsts meži" darbību neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam³⁸⁸ un to, ka kapitālsabiedrība ir vērsusies tiesā, prasot atzīt IML par spēkā neesošiem un apstādināt to darbību³⁸⁹, Valsts kontrole nesniedz ieteikumu IML un IML pārveides līgumu jautājumā.

Vienlaikus Valsts kontrole aicina turpmāk izvērtēt un ārējos ekspertus piesaistīt tikai objektīvas nepieciešamības gadījumā.

7. Vai Zemkopības ministrijas iesaiste AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskajā darbībā bija pietiekami izvērtēta un neradīja nepamatotu ieņēmumu samazinājumu?

7.1. Vai lēmumi par cenu korekciju AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāgļaļķu piegādes līgumos bija pamatoti un izvērtēti?

2023. gada beigās Zemkopības ministrija rosināja un Ministru kabinets, pamatojoties uz Zemkopības ministrijas sagatavotiem informatīvajiem ziņojumiem, lēma³⁹⁰ 2024. gadā piemērot citus cenu noteikšanas principus AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāgļaļķu ilgāka termiņa līgumiem, kas AS "Latvijas valsts meži" radīja ievērojamu ieņēmumu samazinājumu – 37 miljonus *euro*.

Zemkopības ministrijas Informatīvajā ziņojumā³⁹¹ rosinātais piedāvājums nebija pietiekami pamatots ar visaptverošu situācijas izvērtējumu, kā arī citiem alternatīviem risinājumiem, tādējādi Ministru kabinetam netika sniegta pilnvērtīga informācija izsvērtā lēmuma pieņemšanai.

Turklāt, Valsts kontroles ieskatā, Ministru kabineta un Zemkopības ministrijas kā akcionāra lēmumi par cenu samazināšanu AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos piegādes līgumos ir pieņemti, pārsniedzot savu kompetenci.

Ministru kabinets ir iejaucies kapitālsabiedrības valdes ekskluzīvajā kompetencē vadīt un pārstāvēt kapitālsabiedrību³⁹² un Zemkopības ministrijai ir devis uzdevumu, kas nav savienojams ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā noteikto akciju sabiedrības pārvaldes modeli, kas skaidri nodala akcionāra un valdes funkcijas. Likums³⁹³ neparedz pilnvarojumu ne akcionāram, ne akcionāru sapulcei noteikt kapitālsabiedrības civiltiesisko darījumu saturu, tostarp ietekmēt noslēgto līgumu finansiālos nosacījumus.

Jāvērš uzmanība, ka arī citas Ministru kabineta lēmumu projektu saskaņošanā iesaistītās institūcijas nav novērsušas ārpus Ministru kabineta kompetences esošu lēmumu pieņemšanu.

Ministru kabineta un Zemkopības ministrijas kā akcionāra noteiktā cenu samazināšana ir pretrunā arī Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma³⁹⁴ prasībām, kas uzliek pienākumu atsavināt mantu par iespējami augstāko cenu, nevis samazināt AS "Latvijas valsts meži" piegādes līgumu cenas, kas noteiktas publiskā izsolē. Vienlaikus AS "Latvijas valsts meži" valde īstenoja akcionāru sapulcē un valsts sekretāra rezolūcijā doto uzdevumu.

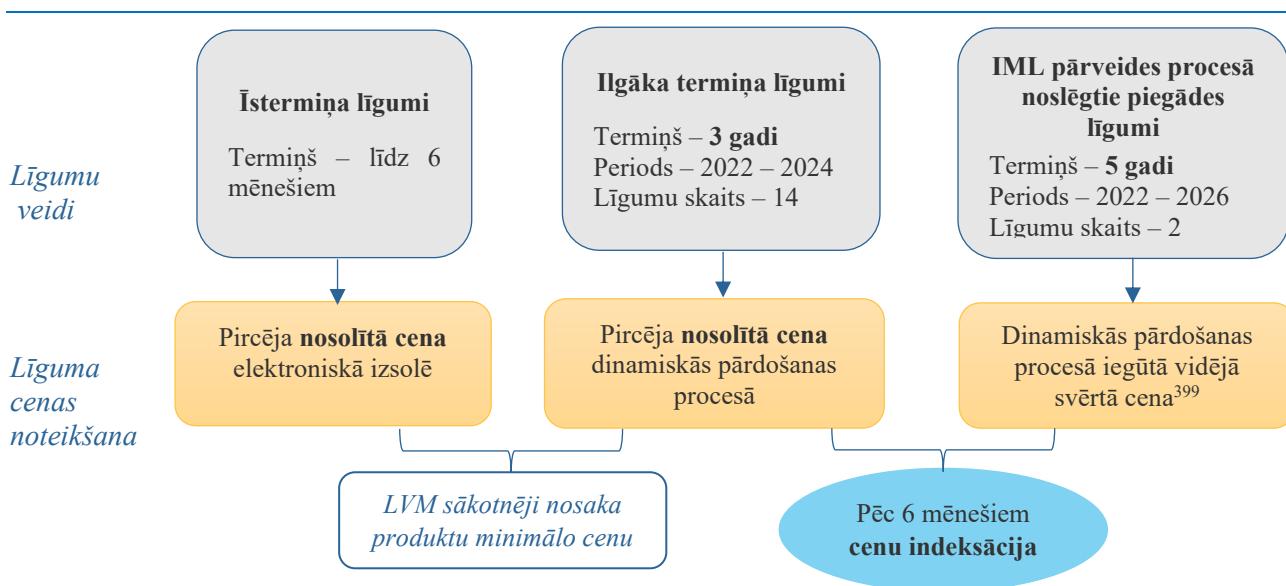
Šāda rīcība radīja AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājumu 37 miljonu *euro*, kas, Valsts kontroles ieskatā, ir vērtējama kā AS "Latvijas valsts meži" zaudējumus radoša rīcība.

2021. gada beigās noslēdzās iepriekšējais AS "Latvijas valsts meži" piecu gadu sadarbības perioda cikls un tika rīkota jauna publiskās pārdošanas procedūra apaļo kokmateriālu, tajā skaitā egles un priedes II šķiras zāģbaļķu (turpmāk arī – skujkoku II šķiras zāģbaļķu), pārdošanai ilgākam termiņam (trīs gadiem). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2022.–2024. gadam tika ieviests jauns pārdošanas veids – dinamiskā pārdošana³⁹⁵, kurā apaļo kokmateriālu gala cena tiek noteikta, piercējiem savstarpēji konkurējot ar cenas piedāvājumiem (turpmāk – ilgāka termiņa izsole).

Ilgāka termiņa izsoles rezultātā par skujkoku II šķiras zāģbaļķu iegādi 2022.–2024. gadam AS "Latvijas valsts meži" uz trīs gadiem noslēdza 14 piegādes līgumus ar 14 uzņēmumiem, piemērojot ilgāka termiņa izsolē noteiktās cenas. Šajā laika periodā par skujkoku II šķiras zāģbaļķu piegādi spēkā bija vēl divi piegādes līgumi ar termiņu uz pieciem gadiem³⁹⁶, kas noslēgti IML pārveides procesā.

No 2022. gada ieviesta arī jauna pieeja, kas paredz³⁹⁷, ka noslēgtajiem ilgāka termiņa apaļo kokmateriālu piegādes līgumiem pēc sešiem mēnešiem tiek pārskatīta līguma cena, piemērojot cenu indeksāciju. Cenu indeksu aprēķina, pamatojoties uz tirgus monitoringa datiem par apaļo kokmateriālu produktu vidējām kalendārā ceturkšņa cenām, katram apaļo kokmateriālu produktam³⁹⁸ piemērojot vidējās aritmētiskās monitoringa cenas noteiktās valstīs. Piemēram, skujkoku II šķiras zāģbaļķiem cenu indekss laika posmā no 2022. līdz 2024. gadam tika aprēķināts, ņemot vērā tirgus monitoringa cenas septiņās valstīs – Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā un Vācijā.

AS "Latvijas valsts meži" skujkoku II šķiras zāģbaļķu līgumu veidus un cenu noteikšanas principus skatīt 10. attēlā.

10. attēls. AS "Latvijas valsts meži" līgumu veidi un cenu noteikšanas principi 2022.–2024. gadā

Pamatojoties uz Zemkopības ministrijas 2023. gada beigās⁴⁰⁰ un 2024. gada jūnijā⁴⁰¹ sagatavotajiem informatīvajiem ziņojumiem, Ministru kabinets uzdeva Zemkopības ministrijai kā AS "Latvijas valsts meži" akciju turētājam:

- ✓ nodrošināt, ka no 01.01.2024. AS "Latvijas valsts meži" skujkoku zāģbaļķu piegāžu ilgāka termiņa līgumos piemēro vidējās svērtās zāģbaļķu cenas, kas attiecīgam periodam noteiktas AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa pārdošanas procedūrā⁴⁰²;

- ✓ uzdot valsts AS "Latvijas valsts meži" turpināt ilgāka termiņa sadarbības līgumos noteiktā mainītā cenu indeksācijas mehānisma piemērošanu līdz brīdim, kad tiks izstrādāts jauns cenošanas mehānisms visiem ilgāka termiņa sadarbības partneriem, vai līdz visu spēkā esošo ilgāka termiņa līgumu darbības perioda beigām, bet ne vēlāk kā līdz 31.05.2025.⁴⁰³

Saskaņā ar šiem lēmumiem skujkoku II šķiras zāgbaļķu piegāžu ilgāka termiņa līgumiem, ilgāka termiņa izsolē uzņēmumu nosolīto cenu vietā visu 2024. gadu AS "Latvijas valsts meži" piemēroja īstermiņa līgumu vidējās svērtās zāgbaļķu cenas (turpmāk – cenu korekcija).

Skujkoku pārstrādes uzņēmumi 2021. gada beigās egles un priedes II šķiras zāgbaļķus nosolīja par cenām, kas bija vidēji par 23 % lielākas nekā sākotnējās izsoles cenas

Egles un priedes II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenas noteica atklātās izsolēs, zāgbaļķu pircējiem pašiem paaugstinot zāgbaļķu cenas vidēji par 23 %, salīdzinot ar AS "Latvijas valsts meži" noteiktajām sākotnējām izsoles cenām.

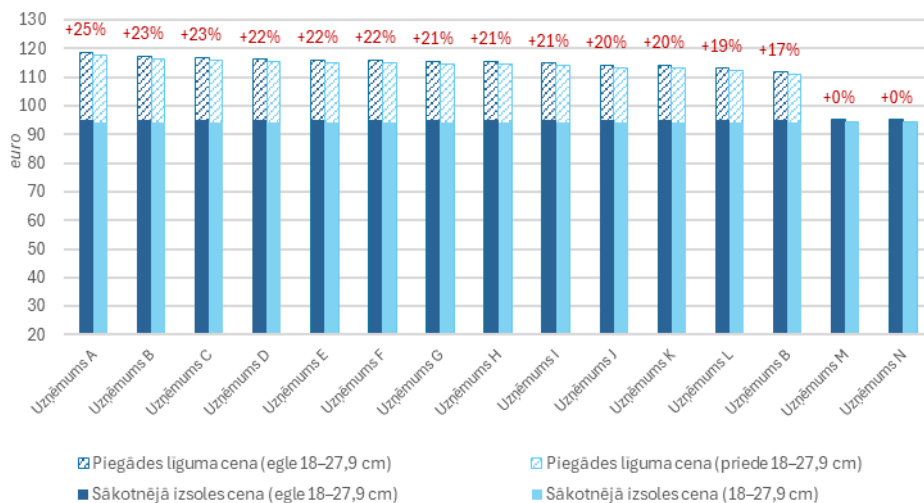
Egles un priedes II šķiras zāgbaļķu pārdošanu 2022.–2024. gadam izsludināja 29.10.2021. Pārdošanai trīs gados piedāvāja 4,77 miljonus kubikmetru egles un priedes II šķiras zāgbaļķu trīs produktu grupās (ar caurmēru 14–17,9 cm, 18–27,9 cm un virs 28 cm).

Gan īstermiņa, gan ilgāka termiņa pārdošanai AS "Latvijas valsts meži" nosaka apaļo kokmateriālu minimālo cenu. AS "Latvijas valsts meži" pārdošanas principi paredz, ka ilgāka termiņa sadarbībai minimālo cenu palielina par 10 %. Atkarībā no produkta veida (caurmēra pakāpes) egles un priedes II šķiras zāgbaļķu minimālā cena (turpmāk – sākotnējā izsoles cena) ilgāka termiņa līgumiem 2022. gada 1. pusgadam noteikta no 75,80 euro/m³ līdz 95,45 euro/m³ egles II šķiras zāgbaļķiem un no 79,55 euro/m³ līdz 94,60 euro/m³ priedes II šķiras zāgbaļķiem.

Ilgāka termiņa pārdošanas procedūrā AS "Latvijas valsts meži" katram uzņēmumam atbilstoši to pārstrādes apjomam nosaka maksimālo apaļo kokmateriālu piegāžu apjomu, piedāvājot apaļo kokmateriālu pamatapjomu un papildapjomu. Uzņēmums iegūst apaļo kokmateriālu pamatapjomu, ja ir iesniedzis cenu piedāvājumu vismaz sākotnējās izsoles cenas apmērā. 2022.–2024. gada pārdošanas procesā AS "Latvijas valsts meži" uzņēmumiem noteica garantēto pamatapjomu 15 % apjomā no uzņēmumam aprēķinātā maksimālā piegāžu apjoma⁴⁰⁴. Savukārt pārējo apjomu noteica kā papildapjomu, par kura iegādi uzņēmumi iesniedza savus cenu piedāvājumus.

Atšķirībā no citām izsolēm ilgāka termiņa produktu piegādēm, kas tika organizētas 2021. gada beigās, tieši egles un priedes II šķiras zāgbaļķu pārdošana norisinājās gandrīz divus mēnešus, jo uzņēmumi vairākkārtīgi sniedza jaunus cenu piedāvājumus – pašiem paaugstinot piedāvātās cenas. Uzņēmumu piedāvātā cena noteica to, kādu apaļo kokmateriālu apjomu katrs uzņēmums iegūs trim gadiem. Attiecīgi cenas paaugstināšana ļāva iegūt pēc iespējas lielāku apaļo kokmateriālu apjomu.

2021. gada beigās rīkotajā egles un priedes II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa izsolē pircēju līgumu cenas, salīdzinot ar izsoles sākuma cenām, palielinājās vidēji par 23 %⁴⁰⁵, atkarībā no pircēja un produkta veida⁴⁰⁶ gala cenas palielinājās par 17–31 %⁴⁰⁷. Piemēram, egles un priedes II šķiras zāgbaļķu ar caurmēru 18–27,9 cm ilgāka termiņa līgumu cenas ar piegādi izsoles rezultātā palielinājās par 17 % līdz 25 % (skatīt 11. attēlu).

11. attēls. AS “Latvijas valsts meži” izsoles rezultātā ilgāka termiņa līgumos piemēroto egles un priedes II šķiras zāģbaļķu (ar caurmēru 18–27,9 cm) cenu salīdzinājums ar sākotnējo izsoles cenu

Izsoles rezultātā 14 uzņēmumi noslēdza ilgāka termiņa piegādes līgumus par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu (turpmāk arī – skujkoku II šķiras zāģbaļķu) piegādi no 2022. līdz 2024. gadam par apjomu no 34,2 tūkstošiem kubikmetru līdz 577,2 tūkstošiem kubikmetru. No tiem divi uzņēmumi ilgāka termiņa izsoles rezultātā iegādājās piedāvāto pamatapjomu par AS “Latvijas valsts meži” noteikto sākotnējo izsoles cenu.

Salīdzinājumam citās pārdošanas procedūrās apaļo kokmateriālu (priedes I šķiras zāģbaļķi, bērza finierkluči, jaukta tehnoloģiskā koksne) cenām nebija šāda ievērojama pieauguma. Piemēram, priedes I šķiras zāģbaļķu cenas, salīdzinot ar sākotnējo izsoles cenu, palielinājās tikai līdz 5 %.

Attiecīgi katra uzņēmuma ilgāka termiņa izsolē nosolītā cena tiešā veidā saistīta ar iespēju iegādāties noteiktu apaļo kokmateriālu apjomu – uzņēmumi, kas piedāvāja augstāku cenu, ieguva arī lielāku skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjomu.

Kopējais ilgāka termiņa sadarbībā un IML pārveides procesā piedāvātais egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjoms 2022.-2024. gadā saskaņā ar pārdošanas rezultātiem⁴⁰⁸ un vienošanās⁴⁰⁹ nosacījumiem norādīts 18. tabulā.

18. tabula

Ilgāka termiņa sadarbībā un IML pārveides procesā piedāvātais egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjoms 2022.–2024. gadā

Sadarbības veids	Apaļo kokmateriālu produkta veids	Plānotais piegādes apjoms gadā, kubikmetri		
		2022	2023	2024
Ilgāka termiņa līgumi – 14	Egles un priedes II šķiras zāģbaļķi 14 cm<	1 590 500	1 590 500	1 590 500
IML pārveides procesā noslēgtie piegādes līgumi – 2	Egles un priedes II šķiras zāģbaļķi [IP]		[IP]	

Sadarbības trūkums starp Zemkopības ministriju un AS "Latvijas valsts meži" Informatīvā ziņojuma sagatavošanā

Nav iespējams novērtēt Informatīvā ziņojuma sagatavošanas laikā Zemkopības ministrijas virzītā priekšlikuma – no 01.01.2024. skujkoku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumiem piemērot īstermiņa pārdošanas procedūrās iegūtās vidējās svērtās cenas – pamatošību, jo nav izsekojams šī priekšlikuma sagatavošanas process, tostarp iespējamo risinājumu izvērtējums un iesaistīto pušu savstarpējā sadarbība.

Nepilnu gadu pēc ilgāka termiņa līgumu noslēgšanas, proti, – 2022. gada beigās, vairāki kokrūpniecības uzņēmumi un kokrūpniecības nozari un uzņēmumus pārstāvošās organizācijas – Latvijas Kokrūpniecības federācija (turpmāk arī – LKF) un Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija (turpmāk arī – LKRTA) – vērsās AS "Latvijas valsts meži" un Zemkopības ministrijā, norādot uz būtisku Latvijas skujkoku zāģētavu konkurētspējas samazinājumu, kas radusies Krievijas iebrukuma Ukrainā un energoresursu cenu pieauguma dēļ, kā arī tādēļ AS "Latvijas valsts meži" skujkoku II šķiras zāģbaļķu augstās cenas un cenu indeksēšanas mehānisms neatbilst esošajai tirgus situācijai.

Lai risinātu šo situāciju, uzņēmumi un minētās organizācijas aicināja AS "Latvijas valsts meži" veikt koriģējošas darbības skujkoku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumos. Uzņēmumi un LKRTA/LKF situācijas risināšanai sniedza vairākus ierosinājumus:

2022. gads

pārskatīt cenas indeksācijas metodoloģiju, veikt vienreizēju korekciju cenai, kas tiek indeksēta, to pielīdzinot reālajai tirgus situācijai

izskatīt iespēju rīkot atkārtotas skujkoku zāģbaļķu izsoles

izskatīt iespēju nepiemērot piegādes līgumā paredzēto kompensāciju pircējam tā vienaspusējas piegādes līguma izbeigšanas gadījumā

2023. gads

izbeigt līguma darbību pirms termiņa, savstarpēji par to vienojoties

no 01.01.2024. atļaut bez sankcijām pārtraukt ar AS "Latvijas valsts meži" noslēgtos piegādes līgumus un rīkot izsoli uz šo līgumu zāģbaļķu apjomu

ilgāka termiņa sadarbības partneriem paredzētās 2024. gada piegādes daļēji pārlikt uz 2025. un 2026. gadu

Lai arī kā vienu no argumentiem augstajām skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenām ilgāka termiņa līgumos uzņēmumi norādīja cenu indeksācijas mehānisma neatbilstību esošajai tirgus situācijai, tomēr jānorāda, ka vairāku kokrūpniecības uzņēmumu un LKF pārstāvji iesaistījās šī mehānisma izstrādē, piedaloties AS "Latvijas valsts meži" izveidotajā meža nozares ekspertu grupā un vienojoties par šāda mehānisma izmantošanu ilgāka termiņa līgumos.

AS "Latvijas valsts meži" sarakstē ar uzņēmumiem gan 2022. gadā, gan 2023. gadā, atsaucoties uz tiesiskiem un ekonomiskiem apsvērumiem:

- ✓ neakceptēja iespēju mainīt ilgāka termiņa līgumos noteiktās skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenas, norādot, ka piegādes līgumu cena ir veidojusies no pārdošanas procesa noteikumiem un no

pārdošanas norises brīdī izdarītajiem pircēju lēmumiem, un AS "Latvijas valsts meži" nav pamata atcelt vai mainīt līgumcenu kādam konkrētam vai visiem vienas produktu grupas pircējiem;

- ✓ norādīja, ka nav tiesīga nepiemērot piegādes līgumā paredzēto kompensāciju piegādes līguma izbeigšanas gadījumā vai vienoties par līguma darbības izbeigšanu pirms termiņa.

AS "Latvijas valsts meži" papildus arī pasūtīja un Zemkopības ministrijai iesniedza ārēju juridisku izvērtējumu⁴¹⁰, kurā piesaistītais eksperts norādīja, ka AS "Latvijas valsts meži" saskaņā ar privātautonomijas principu ir tiesības prasīt vai neprasīt no zāģbaļķu pircējiem kompensācijas summas jeb atkāpšanās naudas samaksu. Tomēr selektīva atkāpšanās naudas samaksas nepieprasīšana radītu konkurences tiesību pārkāpuma⁴¹¹ risku, kā arī atkāpšanās naudas nepieprasīšana būtu neatļauts dāvinājums pretēji Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma prasībām⁴¹².

Kopumā 2022. un 2023. gadā Zemkopības ministrijā un AS "Latvijas valsts meži" saņemti iesniegumi no četriem uzņēmumiem un LKRТА/LKF par iebildumiem ilgāka termiņa līgumu izpildē. Septiņi uzņēmumi lūdza un AS "Latvijas valsts meži" akceptēja līgumos paredzēto iespēju par 10 % samazināt kopējo piegāžu apjomu 2023. gadā. Hronoloģisko secību, ņemot vērā revidentiem sniegto informāciju, par situācijas virzību līdz 19.12.2023. Informatīvā ziņojuma apstiprināšanai Ministru kabinetā skatīt 12. attēlā.

01.12.2023.-
31.12.2023.

05.12.2023. – LKRTA vēstule Ministru prezidentei ar lūgumu rast risinājumu nozares problēmām

06.12.2023. – akcionāru sapulcē tiek norādīts, ka Zemkopības ministrija **sagatavojusi informatīvo ziņojumu** "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" un to plānots līdz 2023.gada beigām izskatīt Valdības sēdē

06.12.2023.–07.12.2023. – AS "Latvijas valsts meži" valde e-pasta vēstulē **iesniedz akciju turētāja pārstāvim viedokli** par Informatīvo ziņojumu, pamatojoties uz akciju turētāja pārstāvja 04.12.2023. e-pasta vēstuli AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājam

15.12.2023. – tiek iesniegts **Informatīvais ziņojums** Ministru kabinetā **ar vienu priekšlikumu** par skujkoku II šķiras zāģbaļķu **cenu korekciju** ilgāka termiņa līgumos

12. attēls. Hronoloģiskā secība situācijas virzībai līdz Informatīvā ziņojuma iesniegšanai Ministru kabinetā

Zemkopības ministrija revīzijā sniedza informāciju, ka:

informatīvais ziņojums bija tikai rezultāts diskusiju procesam gada garumā par risinājumiem, kā nodrošināt godīgu konkurenci⁴¹³.

Jānorāda, ka 2023. gada jūnijā sarakstē ar Ekonomikas ministriju par uzņēmēju situāciju mežizstrādes nozarē un AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos zāģbaļķu piegādes līgumos noteikto cenu politiku Zemkopības ministrija norādīja⁴¹⁴, ka piekrīt AS "Latvijas valsts meži" paustajiem argumentiem, tajā skaitā:

atbilstoši noslēgtajiem trīsgadīgajiem zāģbaļķu piegādes līgumiem līgumcena ir veidojusies no pārdošanas procesa noteikumiem un no pārdošanas norises brīdī izdarītajiem pircēju lēmumiem. AS "Latvijas valsts meži" nav tiesiska un ekonomiska pamata atcelt vai mainīt līgumcenu kādam konkrētam vai visiem vienas produktu grupas pircējiem⁴¹⁵.

Revīzijas laikā netika iegūta informācija par Zemkopības ministrijas organizētām diskusijām vai darba grupām, analizēto informāciju un iespējamo situācijas risinājumu izvērtējumu. Revīzijas laikā revidenti arī vairākkārtīgi norādīts, ka atbildīgie darbinieki, kas pieņēma lēmumus, ir pārtraukuši darba attiecības ar Zemkopības ministriju, un ministrijai nav pilnīgas informācijas par tā brīža apsvērumiem un veikto vērtējumu.

Arī AS "Latvijas valsts meži" Valsts kontrolei apstiprināja⁴¹⁶, ka nav piedalījies Zemkopības ministrijas organizētās sanāksmēs vai darba grupās, kurās būtu vērtēta situācija un apspriesti risinājumi attiecībā uz kokrūpniecības uzņēmumu un LKRTA/LKF sniegto informāciju, un AS "Latvijas valsts meži" netika iesaistīta abu informatīvo ziņojumu sagatavošanā. 15.01.2025. akcionāru sapulcē⁴¹⁷ AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs norādīja, ka kapitālsabiedrība netika iesaistīta arī abu Ministru kabineta protokollēmumu sagatavošanas procesā.

Vienlaikus revīzijas ziņojuma sagatavošanas laikā – 2026. gada februārī – AS "Latvijas valsts meži" sniedza⁴¹⁸ jaunu informāciju, kas apliecināja AS "Latvijas valsts meži" valdes komunikāciju ar akciju turētāja pārstāvi e-pasta sarakstē pirms Informatīvā ziņojuma iesniegšanas Ministru kabinetā, kas pirms tam netika norādīts.

Ar pamatojumu mazināt AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu cenu atšķirību ar atbilstoša sortimenta apaļo kokmateriālu tirgus cenām Latvijā un novērst kokrūpniecības nozares konkurētspējas apdraudējumu, Zemkopības ministrija Ministru kabinetā 15.12.2023. iesniedza informatīvo ziņojumu "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu"⁴¹⁹, kas izskatīts Ministru kabineta 19.12.2023. sēdē (turpmāk – Informatīvais ziņojums).

Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka ir jākorrigē cenu indeksēšanas mehānisma piemērošana ilgāka termiņa sadarbības līgumos, lai mazinātu ekstrēmu īstermiņa tirgus svārstību ietekmi uz cenu veidošanos un skujkoku II šķiras zāģbaļķus realizētu atbilstoši tā brīža tirgus cenām, kā priekšlikumu sniegtot piedāvājumu:

Zemkopības ministrijai kā AS "Latvijas valsts meži" akciju turētājai uzdot AS "Latvijas valsts meži", sākot ar 01.01.2024., ieviest korekcijas ilgāka termiņa sadarbības līgumos, mainot cenu indeksācijas mehānismu un piemērojot vidējās svērtās cenas, kuras konkrētajam periodam iegūtas no AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa pārdošanas procedūrām.

Informatīvais ziņojums Vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā netika saskaņots

Lai arī Informatīvā ziņojuma saskaņošanas procesā Vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā pēc institūciju sniegtajiem iebildumiem Zemkopības ministrija Informatīvo ziņojumu papildināja, vairāki Zemkopības ministrijas veiktie precizējumi bija nepilnīgi.

Informatīvā ziņojuma saskaņošanas procesā Vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā (TAP) atzinumus sniedza četras iestādes – Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija (divas reizes), Finanšu ministrija (divas reizes), Tieslietu ministrija (saskaņots bez iebildumiem un priekšlikumiem) un Konkurences padome.

Zemkopības ministrija izziņā par atzinumos izteiktajiem iebildumiem un priekšlikumiem (turpmāk – izziņa) ir norādījusi, ka visi iebildumi ņemti vērā, papildinot vai precizējot informatīvo ziņojumu.

Tomēr jānorāda, ka vairākos gadījumos Zemkopības ministrijas precizējumi bija nepilnīgi vai neatbilda izteikto iebildumu būtībai. Piemēram, informatīvā ziņojuma pirmajā redakcijā Zemkopības ministrija papildus priekšlikumam par cenas korekciju norādījusi⁴²⁰:

nepieciešams rast risinājumus, kā abām līgumslēdzēju pusēm izbeigt līgumattiecības bez kompensācijām un ierobežojumiem turpmākai daļībai īstermiņa un ilgāka termiņa pārdošanas procedūrās.

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija savos atzinumos⁴²¹ lūdza Zemkopības ministriju Informatīvajā ziņojumā izvērtēt un ietvert arī citus norādītos risinājumus, turklāt atkārtoti norādīja, ka:

uzturam iebildumu, ka pie informatīvā ziņojuma priekšlikumiem un protokollēmumā nekas nav noteikts attiecībā uz esošo līgumu izbeigšanu (bez sankcijām), kas ir minēts kā viens no iespējamajiem risinājumiem.

Zemkopības ministrija, ņemot vērā šo iebildumu, informāciju – par risinājuma rašanu izbeigt līgumattiecības bez kompensācijām un turpmākās darbības ierobežojumiem – no Informatīvā ziņojuma dzēsa, vienlaikus izziņā norādīja⁴²², ka iebildums ir ņemts vērā un informatīvais ziņojums ir papildināts.

Finanšu ministrija atzinumā⁴²³ lūdza norādīt datus un sniegt vērtējumu par nozares attīstību arī kaimiņvalstīs Igaunijā un Lietuvā, tomēr Informatīvais ziņojums tika papildināts ar informāciju tikai par Igauniju. Finanšu ministrija lūdza arī sniegt vērtējumu par virzītā lēmuma ietekmi uz vidēja termiņa budžeta likumprojektā 2024.–2026. gadam iekļauto AS "Latvijas valsts meži" peļņas/dividenžu apmēru un

iespēju robežās izdalīt pa gadiem, kāds būs AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu/peļņas samazinājums, pārskatot līgumos fiksētās cenas (atbalsts kokapstrādes nozarei), un ieņēmumu/peļņas palielinājums, kāpinot mežizstrādes apjomus.

Zemkopības ministrija Informatīvo ziņojumu papildināja ar vērtējumu par dividenžu prognozēm, neprecizējot informāciju par ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumiem/peļņu:

izvērtējot nepieciešamās līgumu cenu izmaiņas un plānotos papildus ienākumus no iespējamā mežizstrādes palielinājuma ilgtspējīgas mežizstrādes apjomu ietvaros, nav nepieciešams veikt dividenžu prognožu korekciju un cenu izmaiņas neatstās negatīvu ietekmi uz vidēja termiņa budžeta likumprojektu 2024.–2026. gadam.

Zemkopības ministrija⁴²⁴ Valsts kontrolei norādīja, ka visi saņemtie iebildumi ņemti vērā un Informatīvā ziņojuma teksts un protokollēmums atbilstoši papildināts un precizēts:

tā kā bija būtiski izmaiņas cenu noteikšanas metodikā uzsākt ar 01.01.2024., protokollēmums un informatīvais ziņojums tika skatīti 2023. gada nogales Ministru kabineta sēdē. Iebildumu sniedzējiem bija iespēja iepazīties ar Izziņu un precizējumiem, un izteikt viedokli sēdes laikā.

Jānorāda, ka TAP kā institūciju⁴²⁵ saskaņošanas rezultāts Informatīvajam ziņojumam un Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmumam norādīts "Nesaskaņots". Zemkopības ministrija revīzijas laikā uz revidentu pieprasījumu nesniedza skaidrojumu par šo situāciju. Saskaņā ar Dienesta pārbaudes komisijas ziņojumu⁴²⁶ Informatīvā ziņojuma projekts tika skatīts kā Ministru kabineta lieta Ministru kabineta sēdes slēgtajā daļā.

Pamatojums egles un priedes II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenu samazināšanai bija nepietiekams un visaptveroši neatspoguļoja situāciju

Revīzijā secināts, ka Informatīvais ziņojums, uz kura pamata pieņemts lēmums samazināt cenas AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos egles un priedes II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumos, kopumā nav sagatavots pietiekami kvalitatīvi, visaptveroši neatspoguļo Latvijas skujkoku pārstrādes uzņēmumu situāciju, un atsevišķos gadījumos informācija nav korekta.

Dati par skujkoku pārstrādes uzņēmumu darbības rādītājiem nav atspoguļoti pēc vienotas metodikas, analizējamā laika perioda, kā arī sniegtā informācija ne vienmēr ir pārbaudāma. Savukārt dati par skujkoku zāģbaļķu cenām Latvijā un citās valstīs analizēti pēc atšķirīgas metodikas, kas nav precīzi salīdzināmi un nav korekti atspoguļoti.

Informatīvajā ziņojumā uzsvērts, ka cenu atšķirības dēļ Latvijas ražotāju produkcija bija par 40 % dārgāka nekā citās valstīs, lai arī faktiski šis sadārdzinājums attiecināms tikai uz vienu valsti – Zviedriju, kurai no visām analizētajām valstīm bija viszemākās egles un priedes zāģbaļķu cenas. Salīdzinot ar Baltijas valstīm, cenu atšķirība 2023. gadā vidēji bija zem 20 %.

Sniegtā informācija par ietekmi uz skujkoku pārstrādes uzņēmumu nodarbinātību, darbaspēka nodokļu apmēra samazinājumu valsts budžetā un finanšu rādītājiem nav norādīta korekti un nav balstīta uz pilnīgu datu analīzi. Informatīvajā ziņojumā:

- ✓ informācija par nodarbinātības rādītāju samazināšanos balstīta uz astoņu uzņēmumu aptauju datiem, norādot, ka aptuveni 20 % no nodarbinātajiem ir atbrīvoti no esošo pienākumu pildīšanas un divas trešdaļas no tiem ir zaudējuši darbu. Atbilstoši publiski pieejamiem datiem 14 skujkoku pārstrādes uzņēmumu vidējais darbinieku skaits 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, samazinājās par 6,8 %;
- ✓ norādīta informācija par uzņēmumu apgrozījuma un rentabilitātes rādītāju kritumu. Lai arī skujkoku pārstrādes uzņēmumu finansiālā situācija 2023. gadā pasliktinājās, revīzijā analizētie dati neliecina par būtisku uzņēmumu darbības apdraudējumu. Analizējot dažādus uzņēmumu finanšu darbības rādītājus, konstatēts, ka tikai diviem no 14 uzņēmumiem tie bija salīdzinoši sliktāki.

Informatīvajā ziņojumā neatbilstoši faktiskajai situācijai norādīts, ka, laužot līgumus, uzņēmumiem būtu ierobežojumi turpmākai dalībai īstermiņa un ilgāka termiņa pārdošanas procedūrās. AS "Latvijas valsts meži" Zemkopības ministrijai bija sniegusi pretēju informāciju.

Zemkopības ministrijai, iesniedzot Informatīvo ziņojumu Ministru kabinetā, kura rezultātā būtiski samazinās ienākumi no publisko resursu atsavināšanas, nebija pietiekamas uz datiem un pierādījumiem balstītas informācijas par situāciju nozarē. Zemkopības ministrija paļāvās tikai uz kokrūpniecības nozari un uzņēmumus pārstāvošo organizāciju sniegto situācijas vērtējumu un datiem, bet nesadarbojās ar AS "Latvijas valsts meži" datu un iespējamo risinājumu izvērtēšanā.

Tāpat Informatīvajā ziņojumā netika sniegta informācija par citu alternatīvo risinājumu izvērtējumu. Ņemot vērā arī iepriekš minēto, Ministru kabinetam kopumā netika sniegta pilnvērtīga informācija izsvērtā lēmuma pieņemšanai.

Jāpiekrīt Informatīvajā ziņojumā norādītajam, ka pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022. gada februārī Eiropā mainījās ekonomiskā situācija, palielinoties energoresursu un izejvielu izmaksām un samazinoties būvniecības apjomiem, kas attiecīgi ietekmēja arī kokrūpniecības nozari.

Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka 2023. gadā situācija īpaši pasliktinājās gan kokrūpniecībā kopumā, gan tieši skujkoku pārstrādes uzņēmumiem:

situācija skujkoku pārstrādes uzņēmumu sektorā ir īpaši pasliktinājusies, jo pēdējā gada laikā izlaides, apgrozījuma un nodarbinātības rādītāji ir samazinājušies par vairāk nekā 20 %, bet vēl vairāk ir samazinājušies eksporta vērtība.

Lai arī Informatīvajā ziņojumā uzņēmumu darbības rādītāju kritums un liela daļa analizēto datu ir attiecināti uz skujkoku pārstrādes uzņēmumiem, priekšlikumus situācijas risināšanai Zemkopības ministrija virzīja noteiktam uzņēmumu lokam, t. i., uzņēmumiem, kas bija noslēguši ilgāka termiņa piegādes līgumus par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu iegādi. Jānorāda, ka skujkoku pārstrādes uzņēmumu sastāvā ietilpst arī uzņēmumi, kas veic priedes I šķiras zāģbaļķu pārstrādi, kā arī mazie un

vidējie uzņēmumi. Tomēr Informatīvajā ziņojumā nav sniegts detalizēts vērtējums par šo uzņēmumu situāciju.

Kopējā ekonomiskā situācija ietekmēja ne tikai Latvijas kokrūpniecības nozari, bet arī citas Eiropas valstis, tajā skaitā citas Baltijas valstis. Zāģmateriālu eksporta apjomi un vērtība strauji samazinājās gan Latvijā, gan Lietuvā un Igaunijā – visās trīs valstīs eksporta vērtība naudas izteiksmē 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, samazinājās par 41 % līdz 43 %⁴²⁷. Tomēr, skatoties ilgākā laika periodā, jāņem vērā, ka 2021. un 2022. gadā zāģmateriālu eksporta vērtība būtiski pieauga. Latvijā, salīdzinot ar 2020. gadu, skujkoku zāģmateriālu eksporta vērtība 2021. un 2022. gadā palielinājās par 74 % līdz 80 %, kas skujkoku pārstrādes uzņēmumiem veicināja būtisku apgrozījuma un peļņas pieaugumu⁴²⁸.

Informācija Informatīvajā ziņojumā par skujkoku pārstrādes uzņēmumu darbību

Jānorāda, ka Informatīvajā ziņojumā kopumā dati par skujkoku pārstrādes uzņēmumu darbības rādītājiem nav atspoguļoti pēc vienotas metodikas, analizējamā laika perioda, precīzām atsaucēm uz datu avotiem, kā arī ne vienmēr dati ir pārbaudāmi, lai objektīvi novērtētu sniegto informāciju par situāciju nozarē. Piemēram, pamatojumam iekļauta informācija par aptaujātiem 12 skujkoku pārstrādes uzņēmumiem par kopējiem šo uzņēmumu pārstrādes apjomiem, analizēti arī kopējie zāģētās produkcijas apjoma indeksi par visiem uzņēmumiem, kuru darbība saistīta ar zāģēšanu⁴²⁹.

Informatīvajā ziņojumā Latvijas uzņēmumu darbība salīdzināta arī ar citām valstīm, tomēr norādītie dati nesniedz visaptverošu analīzi. Turpmāk minēti piemēri.

- ✓ Par zāģēšanas sektora izlaidi norādīts, ka Latvijā, salīdzinot ar Igauniju, ir zemāki rādītāji, tomēr nav sniegta informācija par Lietuvu. Saskaņā ar publiski pieejamiem datiem⁴³⁰ Lietuvā, salīdzinot ar Latviju, 2022.–2023. gadā bija vēl straujāks produkcijas apjoma kritums. Piemēram, 2023. gada jūlijā rūpniecības produkcijas apjoma indekss, salīdzinot ar Latviju, Lietuvā bija zemāks par 16 punktiem, 2023. gada oktobrī – par 7,9 punktiem⁴³¹.
- ✓ Norādot informāciju par Latvijas uzņēmumu saražotās gala produkcijas situāciju zāģmateriālu tirgū, AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu zāģbaļķu izejmateriāla cena salīdzināta ar konstrukcijas materiāla cenu Vācijā. Tomēr nav sniegta informācija par citām valstīm, turklāt eksports uz Vāciju veido nebūtisku Latvijas zāģmateriālu eksporta apjomu – 3 %⁴³². Saskaņā ar publiski pieejamiem datiem⁴³³, piemēram, Apvienotajā Karalistē, uz kuru Latvija eksportē 37 % no zāģbaļķu eksporta apjoma⁴³⁴, ražotāju cenu indeksi 2018.–2023. gadā uzrādīja mazākas cenu svārstības nekā Informatīvajā ziņojumā norādītie Vācijas dati.⁴³⁵

AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cenas salīdzinājumā ar citām valstīm

Zemkopības ministrijas Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka atšķirīgā kokrūpniecības uzņēmumu konkurētspēja lielā mērā balstīta uz izejmateriālu izmaksu atšķirību, kas Latvijas ražotājiem spiež straujāk samazināt biznesa aktivitāti nekā konkurentiem kaimiņvalstīs. Latvijā skujkoku zāģbaļķu cena ir daudz augstāka nekā "konkurentvalstīs", tomēr vislielākā cena ir AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa skujkoku zāģbaļķu piegāžu līgumos⁴³⁶.

Informatīvajā ziņojumā ir analizētas egles un priedes zāģbaļķu cenas 2022.–2023. gadā, salīdzinot AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes zāģbaļķu 18–28 cm diametra cenas ilgāka termiņa līgumos ar Igaunijas un Lietuvas valsts mežu ilgāka termiņa līgumu cenām un Zviedrijas un vidējā groza⁴³⁷ zāģbaļķu cenām, norādot:

lai gan kopumā Latvijā skujkoku zāģbaļķu cenas ir ievērojami augstākas nekā konkurentvalstīs, tomēr vislielākā cena ir AS "Latvijas valsts meži" koksnes produkcijai, kas tiek piedāvāta ilgāka termiņa sadarbības programmā koksnes produktu iegādei 2022.–2024. gadam.

Latvijas skujkoku pārstrādes uzņēmumi, kam ir ilgāka termiņa skujkoku zāģbaļķu piegāžu līgumi ar AS "Latvijas valsts meži", sākot no 2022. gada ceturtā ceturkšņa ir zaudējuši konkurētspēju gan pret lielāko tirgus dalībnieku – Zviedrijas skujkoku pārstrādes uzņēmumiem, gan Baltijas valstu starpā. Pašreizējās cenu atšķirības dēļ Latvijas ražotāju produkcija ir par 40 % dārgāka nekā galveno konkurentvalstu ražotājiem.

Analizējot Informatīvajā ziņojumā norādīto informāciju, konstatēts, ka apgalvojums – cenu atšķirības dēļ Latvijas ražotāju produkcija ir par 40 % dārgāka nekā galvenajiem "konkurentvalstu" ražotājiem – ir attiecināms tikai uz vienas valsts produkciju, proti, Zviedriju, kurai no visām analizētajām valstīm ir viszemākās egles un priedes zāģbaļķu cenas. Salīdzinot ar AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu cenām, Zviedrijas egles un priedes zāģbaļķu cenas vidēji 2022. un 2023. gadā bija par 42 *euro/m*³ jeb 35 % zemākas. Arī salīdzinot ar vidējā groza valstu cenām, Zviedrijas egles un priedes zāģbaļķu cenas 2022. un 2023. gadā bija zemākas – attiecīgi par 21 % un 12 % (skatīt 13. attēlu).

Informatīvajā ziņojumā ir norādīts, ka AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu cenas ar citām valstīm ir salīdzinātas par vienu egles un priedes II šķiras zāģbaļķu produktu – 18–28 cm diametra zāģbaļķiem. AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa sadarbībā piedāvā iegādāties zāģbaļķus trīs produktu grupās – ar caurmēru 14–17,9 cm, 18–27,9 cm un virs 28 cm, attiecīgi arī katrai produktu grupai nosakot atšķirīgu cenu. Piemēram, 2023. gadā egles zāģbaļķu ar caurmēru 14–17,9 cm vidēja svērtā cena bija vidēji par 20 % zemāka nekā egles zāģbaļķiem ar caurmēru 18–27,9 cm. Zemkopības ministrija norādīja, ka konkrētais produkta veids izvēlēts, lai varētu salīdzināt tos ar citām valstīm.

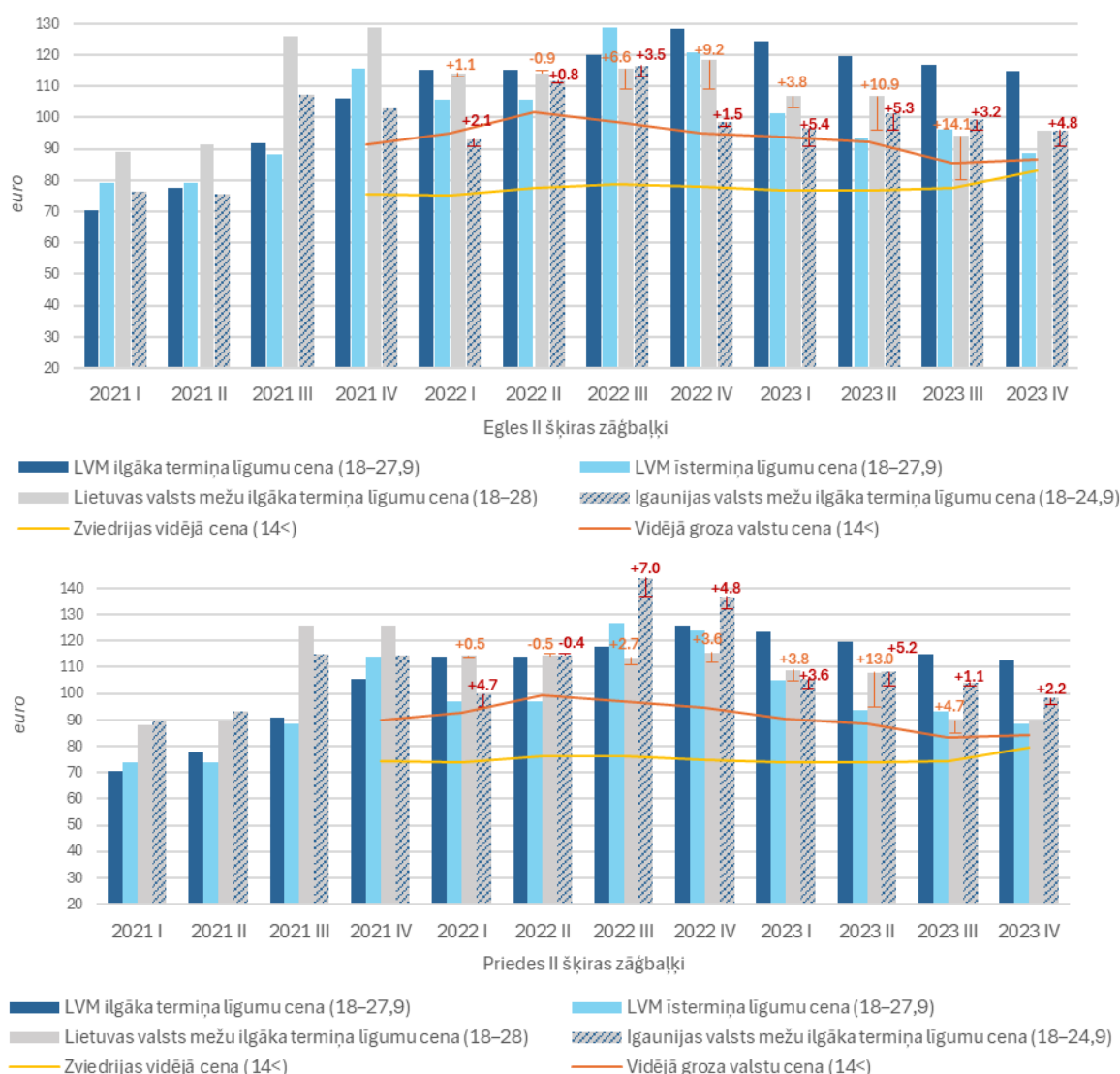
Tomēr no revīzijā analizētās informācijas secināms, ka tikai attiecībā uz AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu cenām ir analizēta informācija par šo produkta veidu – zāģbaļķiem ar caurmēru 18–27,9 cm, savukārt citu valstu datu analizē izmantota informācija par vidējām cenām vairākās produktu grupās un ne tikai par ilgāka termiņa piegādēm, piemēram:

- ✓ attiecībā uz Zviedriju ir analizētas vidējās īstermiņa un ilgāka termiņa līgumu cenas skujkoku zāģbaļķiem ar caurmēru no 14 cm, kas ietver vairākas produktu grupas;
- ✓ Lietuvas valsts mežu cenas atbilst Lietuvas valsts mežu publiski pieejamajiem datiem⁴³⁸, kuros norādīta kopējā informācija par dažādu veidu skujkoku zāģbaļķu produktu cenām konkrētos mēnešos;
- ✓ Igaunijas valsts mežu cenas norādītas, ņemot vērā vidējās cenas dažādās produktu grupās, turklāt Igaunijas valsts meži nepiedāvā skujkoku zāģbaļķus ar caurmēru 18–28 cm, bet gan ar caurmēru 18–24,9 cm un 25–31,9 cm.

Līdz ar to Informatīvajā ziņojumā AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu cenas ar citām valstīm nav salīdzinātas pēc vienotiem principiem un parametriem. Piemēram, Informatīvajā ziņojumā AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenu starpība ar Lietuvas valsts mežu ilgāka termiņa līgumu cenām vidēji 2023. gadā norādīta 23 %. Atbilstoši Valsts kontrolei iesniegtajiem datiem Lietuvas valsts mežu egles un priedes zāģbaļķu ar caurmēru 18–28 cm ilgāka termiņa līgumu cenas⁴³⁹, salīdzinot ar AS "Latvijas valsts meži" cenām, 2023. gadā vidēji bija par 18 *euro/m*³ jeb 15 % zemākas. Savukārt Igaunijas valsts mežu egles un priedes zāģbaļķu ar caurmēru 18–24,9 cm cenas⁴⁴⁰ 2023. gadā vidēji bija attiecīgi par 21 *euro/m*³ jeb 17 % un 14 *euro/m*³ jeb 12 % zemākas (detalizēti cenu salīdzinājumu skatīt 13. attēlā).

Informatīvajā ziņojumā nav norādīta informācija ne par vidējām skujkoku zāģbaļķu cenām Latvijā, ne par AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa līgumu cenām, kas norādītas kā vistuvāk raksturojošās tirgus cenas.

Salīdzinot AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa līgumu egles un priedes zāģbaļķu ar caurmēru 18–27,9 cm cenas ar šāda produkta veida ilgāka termiņa līgumu cenām, konstatēts, ka 2023. gadā tās bija vidēji par 23 *euro/m³* jeb 20 % zemākas. Tomēr starpība pamatā skaidrojama ar 2021. gada izsoles rezultātiem – egles un priedes II šķiras zāģbaļķu ar caurmēru 18–27,9 cm izsoles cena vidēji palielinājās par 20 *euro/m³* jeb 21 % (skatīt 11. attēlu). Jānorāda arī, ka īstermiņa pārdošanas procedūru cenas gan 2021. gadā, gan 2022. gada 2. pusgadā bija augstākas par ilgāka termiņa līgumu cenām vai līdzvērtīgas ar tām. Tas liecina, ka atsevišķos posmos uzņēmumi, kam bija noslēgti ilgāka termiņa līgumi, ir bijuši arī salīdzinoši labākā situācijā (skatīt 13. attēlu).

13. attēls. AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu (ar caurmēru 18–27,9 cm) cenu salīdzinājums ar citām valstīm 2021.–2023. gadā

Datu avoti: AS "Latvijas valsts meži" informācija par vidējām svērtām ilgāka termiņa un īstermiņa līgumu zāģbaļķu cenām, SLA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts" dati par apažo kokmateriālu tirgus cenu monitoringa rezultātiem 2021.–

2023. gadā, Lietuvas valsts kontroles iesniegti dati par Lietuvas valsts mežu (Valstybinių miškų urėdija) ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu cenām, Igaunijas valsts mežu (Riigimetsa Majandamise Keskus) iesniegtie dati par ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu cenām.

Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem⁴⁴¹ 2023. gadā vidējās skujkoku zāģbaļķu⁴⁴² cenas Latvijā, salīdzinot ar AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu zāģbaļķu⁴⁴³ cenām, bija vidēji par 12 % zemākas egles zāģbaļķiem un par 13 % zemākas priedes zāģbaļķiem.

Papildus jānorāda, ka Zemkopības ministrija revīzijas laikā vairākkārtīgi nevarēja iesniegt konkrētus datus un to avotus par Informatīvajā ziņojumā analizētajām egles un priedes zāģbaļķu cenām. Revīzijas noslēgumā ministrija apstiprināja⁴⁴⁴, ka datus par zāģbaļķu cenām Informatīvajam ziņojumam sniedza Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija.

Jāmin, ka citās Baltijas valstīs 2023. gadā skujkoku zāģbaļķu cenas tika samazinātas, ievērojot piegādes līgumu vai pārdošanas procedūru nosacījumus:

- ✓ Lietuvā apaļo kokmateriālu ilgtermiņa (trīs līdz desmit gadi) piegādes līgumu cena, sākot ar līguma darbības otro pusgadu, tiek noteikta atbilstoši īstermiņa (sešu mēnešu) līgumu izsoļu vidējai svērtajai cenai;⁴⁴⁵
- ✓ Igaunijā apaļo kokmateriālu cena tiek noteikta regulārās izsolēs katram piegādes periodam (pusgads vai ceturksnis), un izsolēs piedalās tikai ilgtermiņa sadarbības partneri.⁴⁴⁶

Ilgāka termiņa līgumu cenu indeksācija

Informatīvajā ziņojumā norādīts:

AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumos noteiktā skujkoku zāģbaļķu cenu indeksācija ne tikai vāji korelē ar konkrētā perioda Latvijas un visas Baltijas valstu skujkoku zāģbaļķu tirgus cenām, bet arī neatspoguļo situāciju gala produkcijas noieta tirgos.

Aprēķini liecina, ka 2024. gadā esošā cenu indeksācija neatbildīs notikumiem tirgū un padziļinās Latvijas kokrūpniecības recesiju.

Lai arī Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka ir veikti aprēķini, kas liecina, ka AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumiem piemērotā cenu indeksācija 2024. gadā neatbildīs notikumiem tirgū, aprēķini Informatīvajā ziņojumā nav iekļauti. Zemkopības ministrija revīzijas laikā arī nevarēja iesniegt šos aprēķinus, norādot⁴⁴⁷, ka:

informatīvā ziņojuma tapšanas laikā bija zināms, ka atbilstoši metodikai cenām vajadzēja samazināties par 6 % priedes zāģbaļķim un 7 % egles zāģbaļķim, kas tāpat būtu novedis pie situācijas, ka AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa cenas būtu stingri augstākas nekā tā brīža tirgus cenas reģionā.

Informatīvajā ziņojumā uzsvērts, ka AS "Latvijas valsts meži" izstrādātais skujkoku zāģbaļķu cenu indeksācijas mehānisms ir nepilnīgs un tā piemērošana nenodrošinās, ka ilgāka termiņa līgumiem zāģbaļķu cenas atbildīs tirgus cenām.

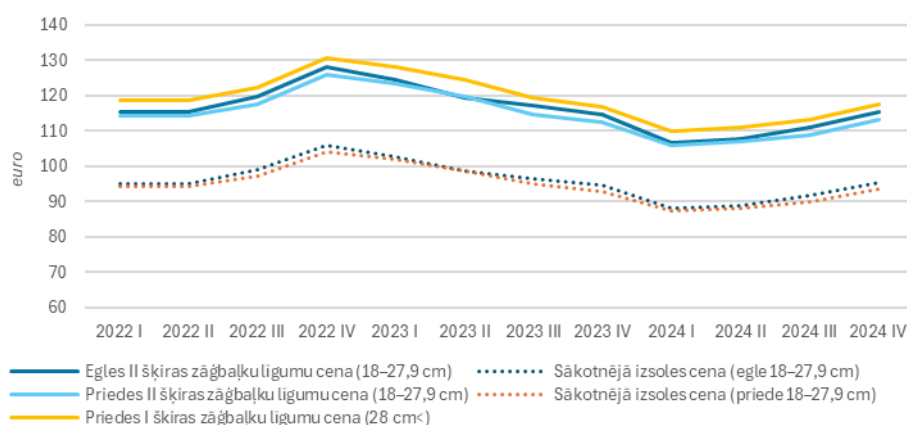
Kā jau iepriekš norādīts, cenu indeksēšanas mehānisma izveidē tika iesaistīti gan uzņēmumi, gan Latvijas Kokrūpniecības federācija, izveidojot meža nozares ekspertu grupu. Zemkopības ministrija norādīja⁴⁴⁸:

cenu indeksēšanas mehānisma izveidē iesaistījās meža nozares ekspertu grupa, kas tika plaši pārstāvēta no AS "Latvijas valsts meži" klientu un Latvijas Kokrūpniecības federācija biedru puses. (...) Valstu grozs tika izvēlēts atvērtās diskusijās kā Latvijas kokrūpniecības tirgu visprecīzāk raksturojošais un par to tika panākta savstarpēja vienošanās.

Līdz ar to secināms, ka kokrūpniecības uzņēmumiem jau sākotnēji bija pieejama informācija, ka, ņemot vērā datu iegūšanas iespējas, indeksētās ilgāka termiņa līgumu cenas atspoguļos tirgus cenu izmaiņas (to palielinājumu vai samazinājumu) ar novirzi laikā un cenu tendence var nesakrist ar aktuālo situāciju tirgū.

Vienlaikus Valsts kontrole nevar piekrist Zemkopības ministrijas norādītajam, ka cenu indeksācijas mehānisms bija neatbilstošs egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cenu pārskatīšanā, jo šāds cenu indeksācijas mehānisms piemērots arī citiem apaļo kokmateriālu produktiem. Citu apaļo kokmateriālu produktu cenu neatbilstību tirgus situācijai Zemkopības ministrija nav norādījusi.

Cenu indeksācijas mehānisma būtība ir tiešā veidā saistīta ar sākotnējo ilgāka termiņa izsolē nosolīto cenu, jo indeksācijas rezultātā tiek mainīta sākotnēji nosolītā cena atbilstoši izmaiņām tirgū, nevis tiek koriģēta cena līdz noteiktam līmenim. Piemēram, priedes I šķiras zāģbaļķiem indeksētās cenas izmainījās pēc tāda paša principa kā egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cenas (skatīt 14. attēlu).

14. attēls AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu vidējās svērtās cenas, piemērojot cenu indeksācijas mehānismu 2022.–2024. gadā

2024. gadā, koksnes produktu pārdošanas principu izstrādē 2025.–2027. gadam iesaistot arī Latvijas Kokrūpniecības federāciju, tika akceptēta cenu indeksācijas mehānisma turpināšana. Salīdzinot ar iepriekšējo periodu, cenu indeksācijas mehānismā tika veiktas izmaiņas, no tirgus monitoringa valstu saraksta izslēdzot Vāciju.

Ilgāka termiņa līgumu pārtraukšanas iespējas

AS "Latvijas valsts meži" noslēgtie skujkoku II šķiras zāģbaļķu piegādes līgumi paredzēja, ka zāģbaļķu pircējiem, samaksājot AS "Latvijas valsts meži" kompensācijas summu⁴⁴⁹, ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma izpildes attiecībā uz produktu piegādēm.

Informatīvajā ziņojumā norādīts:

skujkoku pārstrādes uzņēmumi līgumus ar AS "Latvijas valsts meži" gan nelauza, jo tie paredz ne tikai lielu atkāpšanās naudu, bet arī ierobežojumus turpmākai dalībai īstermiņa un ilgāka termiņa pārdošanas procedūrās.

Apgalvojums, ka, laužot līgumus, uzņēmumiem būtu ierobežojumi turpmākai dalībai īstermiņa un ilgāka termiņa pārdošanas procedūrās, nav patiess, jo AS "Latvijas valsts meži" gan Zemkopības ministriju, gan LKRTA/LKF 2023. gada oktobrī bija informējusi⁴⁵⁰, ka piegādes līguma vienpusēja izbeigšana,

izmaksājot kompensācijas summu, neveidos ierobežojumus turpmākai dalībai īstermiņa un ilgāka termiņa pārdošanas procedūrās.

Ja uzņēmumi lauztu līgumus no 01.01.2024., atkarībā no katram uzņēmumam plānotā piegāžu apjoma tiem būtu jāizmaksā AS "Latvijas valsts meži" kompensācijas summa no 180,6 tūkstošiem *euro* līdz 2,11 miljoniem *euro*⁴⁵¹.

Analizējot publiski pieejamos 14 uzņēmumu gada pārskatu datus, secināms, ka gan 2022., gan 2023. gada beigās daļai uzņēmumu bija ievērojami naudas līdzekļu atlikumi – 2023. gada beigās pieciem uzņēmumiem no 15,8 miljoniem *euro* līdz 72,8 miljoniem *euro* (skatīt 5. pielikumu).

Jānorāda, ka AS "Latvijas valsts meži" 2025.–2027. gada piegādes līgumos ir mainījusi nosacījumus, kā aprēķina kompensācijas summas. Tās piemēro diferencēti atkarībā no laika perioda, kad līgums tiek lauzts – pēdējā no trim gadiem paredzēts samazināts kompensācijas apmērs.

Ietekme uz skujkoku zāgbaļķu pārstrādes uzņēmumu nodarbinātības rādītājiem

Kā viena no negatīvajām tendencēm Informatīvajā ziņojumā norādīta nodarbinātības rādītāju samazināšanās:

individuālās aptaujās ar dažāda kapitāla piederības un lieluma skujkoku pārstrādes uzņēmumiem noskaidrots, ka aptuveni 20 % no nodarbinātajiem ir atbrīvoti no esošo pienākumu pildīšanas – divas trešdaļas no tiem ir zaudējuši šo darbu, un ar atlikušo trešdaļu ir vienošanās par citu pienākumu pildīšanu uzņēmumā.

*Ja situācija korrūpcijas nozarē neuzlabosies, nodarbināto atļaišana turpināsies. Jau pašlaik šo uzņēmumu atļaišie nodarbinātie samazina iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas valsts budžetā par 2,4 miljoniem *euro*, neskaitot bezdarbnieka pabalstus.*

Revidenti neapšaubā, ka uzņēmumu pārstrādes apjomu kritums ietekmēja arī nodarbinātības rādītājus, tomēr jānorāda, ka Informatīvajā ziņojumā sniegtā informācija par ietekmi uz nodarbinātības rādītājiem skujkoku pārstrādes uzņēmumos un darbaspēka nodokļu apmēra samazinājumu valsts budžetā nav korekti atspoguļota un nav balstīta uz pilnīgiem datiem.

Informācija par nodarbinātības rādītāju samazināšanos balstīta uz astoņu uzņēmumu aptauju datiem, norādot, ka aptuveni 20 % no nodarbinātajiem ir atbrīvoti no esošo pienākumu pildīšanas un divas trešdaļas no tiem ir zaudējuši darbu. Turklāt Informatīvajā ziņojumā nav norādīts, par kādu laika periodu ir analizēti šie dati.

Revīzijā analizēti gada pārskatu dati 14 uzņēmumiem, kuriem ar AS "Latvijas valsts meži" bija noslēgti ilgāka termiņa līgumi. Secināts, ka kopumā 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, vidējais darbinieku skaits samazinājies par 6,8 %. Darbinieku skaits par vairāk nekā 10 % samazinājies piecos uzņēmumos, savukārt četros uzņēmumos darbinieku skaits pat pieaudzis.

Pamatojoties uz astoņu uzņēmumu aptaujas datiem, Informatīvajā ziņojumā arī norādīts uz darbaspēka nodokļu iemaksu samazinājumu valsts budžetā 2,4 miljoni *euro*. Tomēr nav norādīts, uz kādu laika periodu attiecināts aprēķinātais darbaspēka nodokļu samazinājums, kā arī no sniegtās informācijas nav skaidri izsekojams šī aprēķina pamatojums. Turklāt Informatīvajā ziņojumā sniegta informācija, ka vienā uzņēmumā atļaiesti 108 darbinieki, lai gan atbilstoši gada pārskata datiem 2023. gadā uzņēmuma darbinieku skaits, salīdzinot ar 2022. gadu, bija samazinājies par 59 jeb gandrīz uz pusi mazāk. Attiecīgi

arī Informatīvajā ziņojumā teorētiski aprēķinātais darbaspēka nodokļu samazinājums – 2,4 miljoni *euro* – samazinātos par vismaz 592 tūkstošiem *euro*.

Ietekme uz skujkoku zāģbaļķu pārstrādes uzņēmumu finanšu darbības rādītājiem

Informatīvajā ziņojumā uzsvērts arī uzņēmumu finanšu darbības rādītāju kritums:

lai arī respondentu vidējo apgrozījuma kritumu par aptuveni 30 % daļēji var skaidrot ar veiksmīgo 2022. gada sākumu, tomēr pēc LKRTA informācijas, salīdzinot arī ar 2021. gada rādītājiem, šo respondentu apgrozījums ir samazinājies par aptuveni 23 %. Vērtējot situāciju, svarīgs ir ne tikai apgrozījuma samazinājums, bet arī uzņēmumu rentabilitātes rādītāji, kas būtiski pasliktinājušies.

Revīzijā konstatēts, ka saskaņā ar uzņēmumu gada pārskatu datiem 2023. gadā apgrozījuma kritums 14 skujkoku pārstrādes uzņēmumos vidēji bija 27 %. Tomēr situācija visos uzņēmumos nebija vienāda – apgrozījuma kritums bija no 6 % līdz 56 %, vienam uzņēmumam pieauga par 23 %. Vienlaikus par uzņēmuma finansiālo situāciju un darbību liecina visaptverošāki uzņēmuma finanšu darbības rādītāji, turklāt vairāku gadu periodā. Informatīvajā ziņojumā nav norādīta plašāka analīze, arī Zemkopības ministrija apstiprināja⁴⁵², ka papildu dati par uzņēmumiem netika analizēti un ministrija paļāvās uz LKRTA/LKF sniegto informāciju.

Atbilstoši uzņēmumu gada pārskatu datiem, lai arī 2023. gadā uzņēmumiem bija apgrozījuma un rentabilitātes rādītāju kritums, kopumā lielākajai daļai uzņēmumu bija stabila finansiālā situācija – 10 no 14 uzņēmumiem finanšu darbību un maksāspēju raksturojošie rādītāji (piemēram, likviditātes, maksāspējas rādītāji) bija normas robežās vai augstāki. Tikai diviem uzņēmumiem 2023. gadā finanšu darbības rādītāji bija salīdzinoši sliktāki (detalizētu finanšu rādītāju analīzi skatīt 19. tabulā un 5. pielikumā).

19. tabula

Skujkoku pārstrādes uzņēmumu finanšu darbības rādītāji 2022.–2023. gadā⁴⁵³

Uzņēmums	Apgrozījuma rentabilitāte (ROS)		Aktīvu rentabilitāte (ROA)		Kopējās likviditātes koeficients		Absolūtās likviditātes koeficients		Kopējās maksāspējas koeficients		Finansiālās neatkarības koeficients	
	<i>Pietiekama/ optimāla > 5 %</i>		<i>Pietiekama/ optimāla > 5 %</i>		<i>Norma 1–2</i>		<i>Norma 0,1–0,7</i>		<i>Norma 2–3</i>		<i>Norma >0,5</i>	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
SIA "Gaujas Koks"	19,23	0,30	23,36	0,16	9,27	8,31	5,87	4,78	14,20	15,12	0,93	0,93
SIA "KUREKSS"	2,25	-1,12	2,82	-0,97	3,72	5,95	1,84	2,56	2,66	3,18	0,64	0,70
SIA "PATA JĒKABPILS"	0,35	-49,17	0,70	-21,43	0,39	0,34	0,02	0,00	1,06	1,05	0,06	0,05
SIA "PATA Saldus"	1,85	-8,26	3,70	-10,78	1,11	0,62	0,0005	0,0003	1,46	1,12	0,50	0,35
SIA "Rettenmeier Baltic Timber"	14,01	-4,75	18,97	-3,06	1,13	0,58	0,09	0,03	3,64	1,75	0,73	0,44
SIA "AKZ"	19,37	6,10	13,47	3,14	29,31	21,14	23,05	17,23	3,34	2,86	0,70	0,66
SIA "BSW Latvia"	x	4,48	x	5,92	x	5,29	x	3,11	x	6,65	x	0,85
SIA "Silpec"	21,73	13,99	20,79	9,62	26,91	32,96	17,61	22,62	30,76	37,22	0,97	0,97
SIA "SMILTENE IMPEX"	0,18	-10,43	0,72	-33,53	5,53	2,25	3,28	0,61	8,33	3,68	0,78	0,73

NAV KLASIFICĒTS

NEPIECIEŠAMI UZLABOJUMI AS "LATVIJAS VALSTS MEŽI" PĀRVALDĪBĀ

Uzņēmums	Aproziējuma rentabilitāte (ROS)		Aktīvu rentabilitāte (ROA)		Kopējās likviditātes koeficients		Absolūtās likviditātes koeficients		Kopējās maksāspējas koeficients		Finansiālās neatkarības koeficients	
	Pietiekama/ optimāla > 5 %		Pietiekama/ optimāla > 5 %		Norma 1–2		Norma 0,1–0,7		Norma 2–3		Norma >0,5	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
AS "STORA ENSO LATVIJA"	3,29	10,55	3,73	10,30	1,60	2,68	0,16	0,27	3,09	4,72	0,82	0,89
SIA "Vika Wood"	17,52	-3,81	31,38	-4,38	14,33	19,99	8,78	12,10	10,60	25,27	0,92	0,96
SIA "VUDLANDE"	0,06	-25,25	0,03	-18,98	6,87	3,18	0,45	0,31	8,99	4,78	0,89	0,79
SIA "KRAUZERS"	9,92	0,44	22,37	0,68	1,38	1,01	0,06	0,05	2,19	1,79	0,54	0,44
SIA "Piebalgas"	4,81	-5,20	10,61	-8,74	5,04	4,34	2,61	1,84	5,59	5,00	0,82	0,80

Vienlaikus jānorāda, ka, ņemot vērā kopējo apaļo kokmateriālu gatavās produkcijas pieprasījuma un cenu pieaugumu, uzņēmumu apgrozījuma apmēri būtiski pieauga tieši 2021. un 2022. gadā, nodrošinot arī ievērojami lielākus peļņas rādītājus, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Uzņēmumu pārskata gada peļņa 2021. gadā, salīdzinot ar 2020. gadu, palielinājās no 30 % līdz pat 10 reizēm, 2022. gadā joprojām visiem uzņēmumiem darbojoties ar peļņu, tajā skaitā 10 no 14 uzņēmumiem pārskata gada peļņa bija no 1,3 miljoniem euro līdz 24,6 miljoniem euro (skatīt 20. tabulu).

20. tabula

Skujkoku pārstrādes uzņēmumu peļņa/zaudējumi 2021.–2024. gadā, miljoni euro

Gads	SIA "KUREKSS"	SIA "Gaujas Koks"	SIA "PATA JĒKABPILS"	SIA "PATA Saldus"	SIA "Rettenmeier Baltic Timber"	SIA "AKZ"	SIA "BSW Latvija"	SIA "Slpec"	SIA "SMILTENE IMPEX"	AS "STORA ENSO LATVIJA"	SIA "Vika Wood"	SIA "VUDLANDE"	SIA "KRAUZERS"	SIA "Piebalgas"
2021	19,2	33,5	0,09	7,0	19,6	51,3	22,2	2,0	0,7	23,2	19,0	15,3	1,8	0,9
2022	2,0	24,6	0,13	1,8	12,7	19,6	9,6	1,3	0,04	4,3	18,5	0,01	3,3	0,46
2023	-0,7	0,19	-8,0	-5,5	-3,1	4,9	3,6	0,7	-1,6	11,3	-2,7	-5,5	0,13	-0,36
2024	3,2	5,8	0,3	4,3	0,5	10,1	11,8	1,2	0,1	9,6	7,3	-0,5	0,2	0,1

Papildus norādāms, ka uzņēmumiem, kas bija noslēguši ilgāka termiņa līgumus, piemēram, par priedes I šķiras zāģbaļķu iegādi, apgrozījuma un peļņas/zaudējumu rādītāji 2023. gadā arī bija ievērojami samazinājušies. Vidēji šo uzņēmumu apgrozījuma kritums 2023. gadā bija 30 %, visiem uzņēmumiem bija samazinājusies peļņa un trīs no astoņiem uzņēmumiem 2023. gadu noslēdza ar zaudējumiem.

Zemkopības ministrijas virzītais priekšlikums

Zemkopības ministrija, lai risinātu skujkoku II šķiras zāģbaļķu pārstrādes uzņēmumu konkurētspējas kritumu, Informatīvajā ziņojumā sniedza vienu priekšlikumu, norādot, ka:

labākais risinājums, kas pēc būtības novērš radušos neatbilstību tirgus situācijai, neparedzot būtisku administratīvo slogu un procedūras, kā arī nodrošina ilgāka termiņa sadarbības līgumu atbilstību tirgus cenām, ir pārtraukt cenu indeksācijas mehānismu piemērošanu ilgāka termiņa sadarbības līgumiem, sākot ar 01.01.2024. Ilgāka termiņa sadarbības līgumos 2024. gadā 2. šķiras zāģbaļķu

sortimentiem jāpiemēro vidējās svērtās cenas, kas attiecīgam periodam noteiktas AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa pārdošanas procedūrās.

Piedāvātais risinājums kopumā uzlabos godīgu AS "Latvijas valsts meži" sadarbības partneru konkurētspēju, tostarp negatīvi neietekmēs īstermiņa partnerus.

Zemkopības ministrija kā vienu no pamata argumentiem norādīja vienlīdzīgas konkurences apstākļu nodrošināšanu. Tomēr faktiski veiktie grozījumi līgumos un vienādas zāģbaļķu cenas piemērošana visiem uzņēmumiem, kas iegādājās skujkoku II šķiras zāģbaļķus vienā pārdošanas procedūrā, radīja priekšrocības tiem uzņēmumiem, kas iegādājās lielāku zāģbaļķu apjomu 2021. gada beigās rīkotajā ilgāka termiņa izsolē salīdzinājumā ar uzņēmumiem, kas nepiedāvāja augstākus cenu piedāvājumus.

Informatīvajā ziņojumā nav informācijas par citiem alternatīviem risinājumiem un to īstenošanas novērtējuma. Tātad situācija netika visaptveroši un pilnīgi izvērtēta. Lēmuma pieņemējiem netika sniegta iespēja izvērtēt piemērotāko risinājumu, uz ko balstīt lēmumu Informatīvā ziņojuma izskatīšanas laikā.

Lai arī Informatīvajā ziņojumā piedāvātais priekšlikums ir tieši saistīts ar AS "Latvijas valsts meži" darbību – koksnes produktu pārdošanas procesa organizēšanu –, AS "Latvijas valsts meži" netika iesaistīti Informatīvā ziņojuma sagatavošanā⁴⁵⁴. Tas kopumā vērtējams kā būtisks trūkums pilnīgas informācijas nodrošināšanai un situācijas analīzei.

No Informatīvā ziņojuma un pieejamās informācijas izriet, ka pamatojumam un situācijas analīzei galvenokārt izmantoti LKRTA/LKF iesniegtie dati un analīze. Sadarbība ar kokrūpniecības nozari un uzņēmumus pārstāvošām organizācijām ir izprotama un arī bija nepieciešama, tomēr, virzot Informatīvo ziņojumu izskatīšanai Ministru kabinetā, Zemkopības ministrijai vajadzēja⁴⁵⁵ sniegt visaptverošu un pilnīgu informāciju, tajā skaitā, nepieciešamības gadījumā precizējot un papildinot datus.

Akcionāru sapulce lēma cenu korekciju piemērot arī IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem

AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulces lēmums cenu korekciju 2024. gadā piemērot arī diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem neizriet no Informatīvā ziņojuma un Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmuma. Lai gan pirms Informatīvā ziņojuma iesniegšanas Ministru kabinetā akciju turētāja pārstāvim bija informācija par AS "Latvijas valsts meži" spēkā esošiem dažāda veida līgumiem, Informatīvais ziņojums netika precizēts, un lēmuma pieņemējiem nebija pieejama pilnīga informācija.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmumu, AS "Latvijas valsts meži" 29.12.2023. ārkārtas akcionāru sapulce uzdeva⁴⁵⁶ AS "Latvijas valsts meži" valdei veikt pārrunas ar katru ilgāka termiņa skujkoku II šķiras zāģbaļķu piegādes līguma partneri un apstiprināšanas gadījumā piemērot cenu aizstāšanu 2024. gada 1. pusgadā.

No 14 uzņēmumiem, kuriem bija noslēgti ilgāka termiņa līgumi, 12 uzņēmumi piekrita cenu aizstāšanai 2024. gada 1. pusgadā. Savukārt divi uzņēmumi nepiekrita piedāvātajai cenu korekcijai un turpināja iegādāties skujkoku II šķiras zāģbaļķus saskaņā ar piegādes līgumos sākotnēji paredzētajiem cenu noteikšanas principiem. Minētie divi uzņēmumi 2021. gada ilgāka termiņa izsolē bija iegādājušies AS "Latvijas valsts meži" piedāvāto zāģbaļķu pamatapjomu par sākotnējo izsoles cenu.

Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmums tika balstīts uz Informatīvo ziņojumu, kurā Latvijas skujkoku pārstrādes uzņēmumu konkurētspējas samazinājums tika pamatots ar AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu augstajām cenām, kas tika noslēgti periodam no 2022. līdz 2024. gadam. Informatīvajā ziņojumā sniegta informācija:

uzņēmumu konkurētspēju būtiski ietekmē AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa skujkoku zāģbaļķu piegāžu līgumi, kas noslēgti 2021. gada decembrī, periodam no 2022. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim;

AS "Latvijas valsts meži" ik gadu realizē aptuveni 2,2 miljonus kubikmetru skujkoku zāģbaļķu, kas veido nepilnus 40 % no Latvijas tirgū pieejamiem vietējiem un importa izcelsmes skujkoku zāģbaļķiem. No šiem aptuveni 2,2 miljoniem kubikmetru ilgāka termiņa sadarbības līgumu ietvaros realizē 1,6 miljonus kubikmetru skujkoku zāģbaļķu.

Akcionāru sapulce uzdeva⁴⁵⁷ AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa līgumu vidējās svērtās cenas piemērot ne tikai noslēgtajiem ilgāka termiņa līgumiem, bet arī IML pārveides procesā noslēgtiem diviem piegādes līgumiem, kuru darbības termiņš ir no 2022. līdz 2026. gadam. Papildus tika sagatavots akcionāru sapulces protokola pielikums⁴⁵⁸, uzrādot 16 līgumus, kuriem piemērojama cenu korekcija – 14 līgumi, kuru noslēgšanas pamats ir Apaļo kokmateriālu pārdošanas procedūra ilgāka termiņa sadarbībai piegādēm 2022.–2024. gadā un divi līgumi, kuru noslēgšanas pamats ir Ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides piedāvājums 2022.–2026. gadam.

Revīzijas laikā Zemkopības ministrija nesniedza skaidru pamatojumu par cenu korekcijas piemērošanu diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem – sākotnēji Zemkopības ministrija nesniedza skaidrojumu, savukārt vēlāk norādīja uz vienlīdzības principa ievērošanu.

Revīzijas ziņojuma sagatavošanas laikā – 2026. gada februārī – AS "Latvijas valsts meži" iesniedza⁴⁵⁹ Valsts kontrolei jaunu informāciju. Atbilstoši iesniegtajiem dokumentiem un norādītajai informācijai:

- ✓ akciju turētāja pārstāvis e-pasta vēstulē 04.12.2023. nosūtīja AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājam 19.12.2023. Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu un sākotnēji sagatavoto Informatīvo ziņojumu;
- ✓ kapitālsabiedrības valde 06.12.2023. un 07.12.2023. akciju turētāja pārstāvim iesniedza viedokli⁴⁶⁰ par Informatīvo ziņojumu attiecībā uz jautājumiem, kas skar AS "Latvijas valsts meži" darbību, norādot, ka AS "Latvijas valsts meži" ir spēkā arī IML pārveides procesā noslēgtie līgumi un no 19.12.2023. Ministru kabineta protokollēmuma nav skaidrs, uz kādiem līgumiem izmaiņas plānots attiecināt:

AS "Latvijas valsts meži" aicina precizēt, ka izmaiņas attiecināmas uz ilgāka termiņa līgumiem, kuru darbības termiņš ir 3 gadi un vairāk (uzziņai: standarta ilgāka termiņa līgumi slēgti uz 3 gadiem, Ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides līgumi – uz 5 gadiem. Abi līgumu veidi uzskatāmi par ilgāka termiņa līgumiem, tomēr slēgti atšķirīgos procesos).

Saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" sniegto informāciju⁴⁶¹ pēc viedokļa sniegšanas akciju turētāja pārstāvim AS "Latvijas valsts meži" nebija pieejama informācija par Informatīvā ziņojuma saturu, jo tam tika noteikts ierobežotas pieejamības statuss, kā arī:

gatavojoties akcionāru sapulcei, AS "Latvijas valsts meži" sagatavoja pilnīgu informāciju par visiem spēkā esošajiem skujkoku II šķiras zāģbaļķu līgumiem ilgāka termiņa sadarbībai, norādot līguma partneri, līguma priekšmetu, līguma darbības termiņu un līguma noslēgšanas pamatu (Apaļo

kokmateriālu pārdošanas procedūra ilgāka termiņa sadarbībai piegādēm 2022.–2024. gadā un ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides piedāvājums 2022.–2026. gadam).

Jānorāda, ka saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" koksnes produktu pārdošanas koncepciju 2022.–2024. gadam⁴⁶² publiskās pārdošanas procedūru veidā kapitālsabiedrība uzņēmumiem piedāvā divu veidu sadarbību – īstermiņa sadarbību, slēdzot piegādes līgumus ar termiņu līdz sešiem mēnešiem, un ilgāka termiņa sadarbību, slēdzot piegādes līgumus ar termiņu līdz trīs gadiem.

IML pārveides procesā noslēgtie piegādes līgumi slēgti AS "Latvijas valsts meži" organizētā piedāvājuma IML pārveidei 2022.–2026. gadam rezultātā, ar uzņēmumu savstarpēji vienojoties par līguma nosacījumiem un līguma cenu. Šajos līgumos skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenas noteiktas, balstoties uz 2021. gada ilgāka termiņa izsoles rezultātiem un no 2022. gada 3. ceturkšņa paredzot cenu indeksāciju. Vienlaikus saskaņā ar šo līgumu⁴⁶³ noteikumiem uzņēmumiem līdz 31.03.2024. bija iespēja atkāpties no apaļo kokmateriālu piegādēm 2025. un 2026. gadā, neveicot kompensācijas summas samaksu.

Lai arī pirms Informatīvā ziņojuma iesniegšanas Ministru kabinetā AS "Latvijas valsts meži" valde akciju turētāja pārstāvim sniedza informāciju arī par spēkā esošiem IML pārveides procesā noslēgtiem līgumiem, arī Konkurences padome Informatīvā ziņojuma saskaņošanas laikā TAP savā atzinumā⁴⁶⁴ lūdza veikt papildinājumus ar norādi par konkrētu līgumu skaitu, Informatīvais ziņojums netika papildināts ar precīzu informāciju par līgumu veidu un skaitu, uz kuriem būtu attiecināma cenu noteikšanas maiņa.

Atbilstoši divos IML pārveides procesā noslēgtajos piegādes līgumos paredzētajam piegādes apjomam AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums 2024. gadā bija 6,8 miljoni *euro*⁴⁶⁵.

Pamatojums turpināt cenu korekciju 2024. gadā balstīts tikai uz viena ceturkšņa darbības izvērtējumu

Revīzijā konstatēts, ka arī 2024. gada jūnijā Zemkopības ministrijas sagatavotajā informatīvajā ziņojumā sniegtā informācija par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cenām vairākos aspektos neatbilda faktiskajai situācijai. Turklāt Valsts kontroles ieskatā, cenu korekcijas ietekmi nebija iespējams pilnvērtīgi izvērtēt, balstoties tikai uz viena ceturkšņa datiem.

Vienlaikus, pieņemot lēmumu turpināt cenu korekciju ilgāka termiņa egles un priedes II šķiras zāģbaļķu līgumiem, netika pietiekami izvērtēti AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa un īstermiņa līgumu cenu veidošanās principi. Piemēram, ilgāka termiņa līgumiem, ņemot vērā to sniegtās priekšrocības, sākotnējā izsoles cena tiek noteikta par 10 % augstāka nekā īstermiņa līgumiem. Analizējot AS "Latvijas valsts meži" datus par faktiskajām skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenām, konstatēts, ka 2024. gada 1. ceturksnī AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu cenas pat bija zemākas nekā īstermiņa līgumu cenas.

Turklāt īstermiņa pārdošanas procedūru vidējās svērtās cenas, kuras Zemkopības ministrija pielīdzināja tirgus cenām, neatspoguļoja visu tirgu un nebija uzskatāmas par objektīvām tirgus cenām, jo šo cenu noteikšanā netika iekļauta lielākā daļa AS "Latvijas valsts meži" piedāvātā skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjoma – gandrīz 90 %.

Pamatojoties uz Ministru kabineta uzdoto⁴⁶⁶, Zemkopības ministrija 11.06.2024. iesniedza Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu koksnes tirgus stabilizācijai"⁴⁶⁷ (turpmāk – 25.06.2024. Informatīvais ziņojums).

25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā norādīts, ka:

vērtējot tirgus monitoringa datus par 1. ceturksni, redzams, ka cenas ir izlīdzinājušās un no izmaksu viedokļa Latvijas produkcija nav dārgākā un arī kopumā visā reģionā zāģbaļķu cenas ir kļuvušas līdzvērtīgas. Tāpat nav padarīti nekonkurētspējīgāki valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" īsāka termiņa skujkoka zāģbaļķu pircēji, jo vidējās svērtās cenas īsāka un ilgāka termiņa skujkoku II šķiras zāģbaļķa pārdošanas programmās ir vienādas.

Revīzijā konstatēts, ka 25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā norādītā informācija par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cenām neatbilst faktiskajai situācijai 2024. gada 1. ceturksnī. Piemēram:

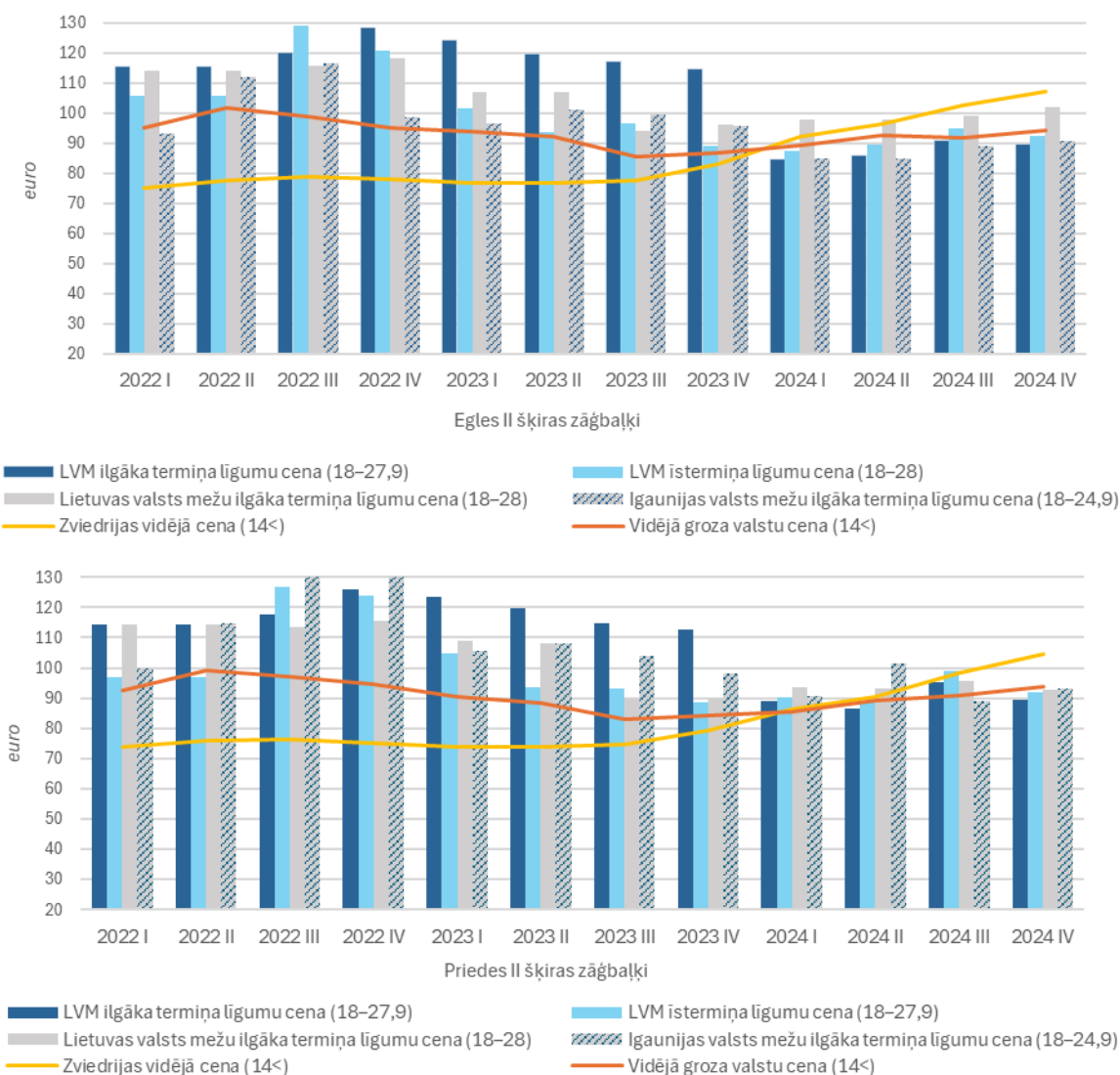
- ✓ Zviedrijā vidējā egles zāģbaļķu⁴⁶⁸ cena⁴⁶⁹ bija 92 *euro/m³*, bet 25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā ir norādīta par septiņiem *euro* mazāka cena, t. i., 85 *euro/m³*. Turklāt Zviedrijas egles un priedes zāģbaļķu cenas jau 2023. gada 4. ceturksnī sāka palielināties;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" egles II šķiras zāģbaļķu (ar caurmēru 18–27,9 cm) ilgāka termiņa līgumu cena bija 84,65 *euro/m³*, bet 25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā ir norādīta lielāka cena – 87 *euro/m³*.

Revīzijā arī konstatēts, ka faktiski AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumu skujkoku II šķiras zāģbaļķu vidējās svērtās cenas 2024. gada 1. ceturksnī bija zemākas nekā īstermiņa līgumu vidējās cenas – egles II šķiras zāģbaļķu cenas (ar caurmēru 14–17,9 cm, 18–27,9 cm un virs 28 cm) bija vidēji par 4,4 % un priedes II šķiras zāģbaļķu cenas vidēji par 3,2 % zemākas. Starpība veidojās, jo ilgāka termiņa līgumiem, salīdzinot ar īstermiņa līgumiem, ilgāka termiņa izsoles procesā bija noteiktas zemākas piegādes izmaksas.

Šāda tendence saglabājās visu 2024. gadu – ilgāka termiņa līgumu egles II šķiras zāģbaļķu cenas bija vidēji par 4,1 % un priedes II šķiras zāģbaļķu cenas vidēji par 3,6 % zemākas, salīdzinot ar īstermiņa līgumu vidējām cenām.

Valsts kontrole norāda, ka AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu pārdošanas principi neparedz vienādu cenu noteikšanas pieeju īstermiņa un ilgāka termiņa līgumiem. Kā norādīts iepriekš, ilgāka termiņa līgumiem sākotnējā izsoles cena tiek noteikta par 10 % lielāka nekā īstermiņa līgumiem, tādējādi uzņēmumiem sniedzot priekšrocības – gan garantētas piegādes trīs gadu periodā, gan arī optimālas zāģbaļķu transportēšanas izmaksas līdz uzņēmumu piegādes vietai.

Ņemot vērā minēto un skujkoku zāģbaļķu cenu tendences citās valstīs, uzņēmumi, kuriem ar AS "Latvijas valsts meži" bija noslēgti ilgāka termiņa līgumi, pēc cenu korekcijas nokļuva labākā situācijā (skatīt 15. attēlu).

15. attēls. AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu (ar caurmēru 18–27,9 cm) cenu salīdzinājums ar citām valstīm

Datu avoti: AS "Latvijas valsts meži" informācija par vidējām svērtām ilgāka termiņa un īstermiņa līgumu zāģbaļķu cenām, SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts" dati par apažo kokmateriālu tirgus cenu monitoringa rezultātiem (no 2024. gada 3. ceturksņa vidējā groza valstu cenā nav iekļauti dati par Vāciju), Lietuvas valsts kontroles iesniegti dati par Lietuvas valsts mežu (Valstybinių miškų urėdija) ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu cenām, Igaunijas valsts mežu (Riigimetsa Majandamise Keskus) iesniegtie dati par ilgāka termiņa līgumu skujkoku zāģbaļķu cenām 2022.–2024. gadā.

Jāuzsver, ka vidējās svērtās īstermiņa līgumu cenas 2024. gadā tika noteiktas, ņemot vērā AS "Latvijas valsts meži" plānotajās īstermiņa pārdošanas procedūrās izsludināto egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjomu, kas, piemēram, 2024. gada 1. ceturksnī bija tikai 9 % no kopējā pārdotā egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjoma (2024. gadā – vidēji 11 %).⁴⁷⁰ Līdz ar to cena, kas tika piemērota ilgāka termiņa līgumu partneriem, veidojās pamatā no mazo un vidējo uzņēmumu izsoles rezultātiem, kas neatspoguļoja visu tirgu, jo cenas veidošanā netika iekļauta lielākā daļa AS "Latvijas valsts meži" piedāvātā skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjoma.

Sagatavojot šo informatīvo ziņojumu, netika norādīta informācija par 12 uzņēmumu, kuru ilgāka termiņa līgumiem piemēroja cenu korekciju, finansiālo situāciju pēc 2024. gada 1. ceturkšņa.

AS "Latvijas valsts meži", sniedzot Zemkopības ministrijai informāciju par koksnes tirgus stabilizācijas pasākumu rezultātiem, norādīja⁴⁷¹, ka pēc 2024. gada 1. ceturkšņa nevar sniegt novērtējumu par koksnes tirgus stabilizāciju 19.12.2023. Ministru kabineta protokollēmuma ietekmē, jo "tirgus norises ir cikliskas, kopumā pasaules ekonomika salīdzinājumā ar 2023. gadu piedzīvo mērenu izaugsmi, būvniecības aktivitāte ir pieņemamā līmenī, attiecīgi nav iespējams objektīvi novērtēt, kādu ietekmi uz tirgus stabilizēšanos atstāj katrs no faktoriem".

Valsts kontroles ieskatā, cenu korekcijas ietekmi nebija iespējams pilnvērtīgi izvērtēt, balstoties tikai uz viena ceturkšņa datiem. Turklāt, uzdodot sniegt vērtējumu par koksnes tirgus stabilizāciju skujkoku II šķiras zāģbaļķu piegādēm pēc 2024. gada pirmā ceturkšņa, netika norādīts sagaidāmais rezultāts, saskaņā ar kuru veikt vērtējumu.

Par cenu korekcijas ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" 2024. gada peļņu Zemkopības ministrija norādīja, ka:

AS "Latvijas valsts meži" vērtējumā ilgāka termiņa piegādes līgumu izpildē 2024. gada 1. ceturksnī faktiski piegādāto skuju koku 2. šķiras zāģbaļķu apjoma (440,9 tūkstoši kubikmetru) realizācija, piemērojot koriģēto cenu indeksācijas mehānismu, ir radījusi cenu starpību un veido 2024. gada 1. ceturkšņa ieņēmumu un attiecīgi peļņas samazinājumu 7,54 miljonu euro apmērā.

Attiecīgi, pamatojoties uz Zemkopības ministrijas sagatavoto Informatīvo ziņojumu⁴⁷², Ministru kabinets 25.06.2024.⁴⁷³ lēma turpināt ilgāka termiņa līgumiem piemērot cenas korekciju līdz brīdim, kad tiks izstrādāts jauns cenošanas mehānisms visiem ilgāka termiņa sadarbības partneriem, vai līdz visu spēkā esošo ilgāka termiņa līgumu darbības perioda beigām, bet ne vēlāk kā līdz 31.05.2025. Cenu korekcija faktiski tika piemērota līdz 2024. gada beigām.

Cenu korekcijas rezultātā 2024. gadā AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums par 37 miljoniem euro

Analizētie dati par faktiski piemērotajām skujkoku zāģbaļķu cenām, tirgus tendencēm un skujkoku pārstrādes uzņēmumu finanšu darbības rezultātiem 2024. gadā liecina, ka izvēlētais risinājums – cenu korekcija – un tā piemērošanas ilgums nebija pietiekami ekonomiski izvērtēts un pamatots. Gandrīz visi uzņēmumi 2024. gadā strādāja ar peļņu, turklāt bija arī tādi uzņēmumi, kuriem radās brīvi naudas līdzekļi dividenžu izmaksai.

Ja cenu korekcijas mehānismā tiktu piemēroti papildu nosacījumi, piemēram, saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" pieeju ilgāka termiņa līgumiem paredzēt par 10 % augstāku cenu, salīdzinot ar īstermiņa līgumu vidējām cenām, pēc revidentu aplēsēm AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums varēja būt 19,5 miljoni euro nevis 37,07 miljoni euro.

Netika arī pietiekami izvērtēta lēmumu faktiskā ietekme uz AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu un peļņas samazinājumu 2024. gadā. Zemkopības ministrijas sniegtā informācija par cenu korekcijas pozitīvu ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" dividenžu apmēru un valsts budžetu gan abu informatīvo ziņojumu izskatīšanas laikā, gan publiskajā telpā neatbilst faktiskajai situācijai.

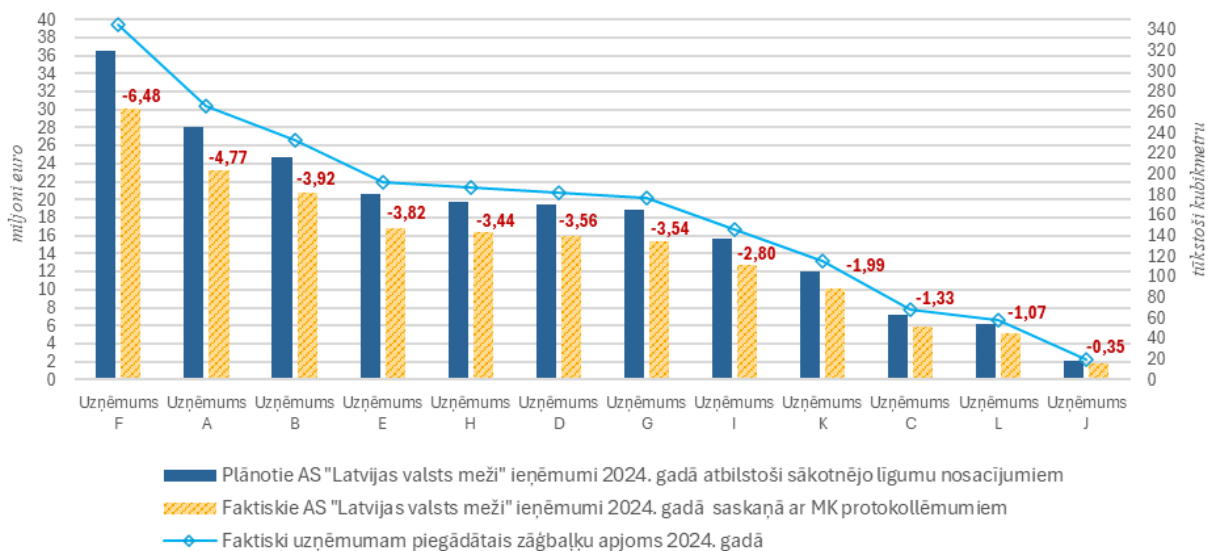
AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums un lēmumu ietekme uz tautsaimniecību

Pieņemot, ka AS "Latvijas valsts meži" noslēgtie piegādes līgumi 2024. gadā tiktu pildīti atbilstoši līgumu nosacījumiem, salīdzinot līgumos sākotnēji paredzētās līgumu cenas⁴⁷⁴ un faktiski piemērotās cenas saskaņā ar Ministru kabineta protokollēmumiem, AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu pārdošanas ieņēmumu samazinājums 2024. gadā ir 37,07 miljoni *euro*.⁴⁷⁵

Analizējot, kādā apmērā katram uzņēmumam tika samazināta piegādes līgumos fiksētā cena un kā cenu korekcija ietekmēja kopējās piegādes līgumu cenas izmaiņas 2024. gadā, secināms, ka:

- ✓ egles un priedes II šķiras zāģbaļķu cena atkarībā no produkta veida tika samazināta, piemēram, 2024. gada 1. ceturksnī par 9 % līdz 22 % egles zāģbaļķiem un par 5 % līdz 18 % priedes zāģbaļķiem;
- ✓ kopējā piegādes līguma cena atkarībā no katra uzņēmuma piegādes apjomiem tika samazināta par 348,2 tūkstošiem *euro* līdz 6,48 miljoniem *euro* jeb 16 % līdz 19 %.

Kopējās piegādes līgumu cenas izmaiņas konkrētiem uzņēmumiem 2024. gadā norādītas 16. attēlā.

16. attēls. AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums 2024. gada cenu korekcijas rezultātā sadalījumā pa uzņēmumiem

Kā iepriekš tika minēts, cenu korekcijas piemērošanā netika ņemts vērā AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu pārdošanas princips ilgāka termiņa līgumiem sākotnējo izsoles cenu noteikt par 10 % lielāku nekā īstermiņa līgumiem, ņemot vērā uzņēmumiem sniegtās ilgāka termiņa līgumu priekšrocības.

Revidenti veica aplēses par kapitālsabiedrības ieņēmumu apmēra izmaiņām, ja, lemjot par cenu korekciju 2024. gadā, tiktu ņemts vērā AS "Latvijas valsts meži" princips ilgāka termiņa procedūrās paredzēt augstāku cenu. Atbilstoši aprēķiniem un ņemot vērā 2024. gadā īstermiņa pārdošanas procedūrās noteiktās skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenas un faktiski piegādāto zāģbaļķu apjomu, kapitālsabiedrības ieņēmumu samazinājums varēja būt mazākā apmērā:

- ✓ 2024. gada īstermiņa pārdošanas procedūru sākotnējām izsoles cenām paredzot par 10 % augstāku cenu, AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums būtu 26,4 miljoni *euro*, nevis

37,07 miljoni *euro* jeb vismaz par 10,7 miljoniem *euro* mazāks.⁴⁷⁶ Jānorāda, ka šāds ieņēmumu samazinājums būtu vēl pirms izsoles procesa, kura laikā cenas tiek paaugstinātas;

- ✓ 2024. gada īstermiņa pārdošanas procedūrās noteiktajām vidējām svērtām cenām piemērojot papildus 10 %, AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājums būtu 19,5 miljoni *euro* nevis 37,07 miljoni *euro* jeb par 17,5 miljoniem *euro* mazākā apmērā.⁴⁷⁷ Revidentu aprēķini norādīti 21. tabulā.

21. tabula

AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājuma aplēses 2024. gadā, miljoni *euro*

2024. gads	Ieņēmumi atbilstoši sākotnējām piegādes līgumu cenām	Ieņēmumi saskaņā ar MK protokollēmumiem	<i>Starpība ar sākotnējām līgumu cenām</i>	Ieņēmumi, sākotnēji noteiktajām īstermiņa izsoles cenām paredzot 10 % palielinājumu	<i>Starpība ar sākotnējām līgumu cenām</i>	Ieņēmumi, īstermiņa pārdošanas procedūrās iegūtajām cenām paredzot 10 % palielinājumu	<i>Starpība ar sākotnējām līgumu cenām</i>
1. ceturksnis	43 762 029	36 317 604	-7 444 425	38 544 268	-5 217 761	39 983 589	-3 778 440
2. ceturksnis	53 084 791	43 510 310	-9 574 481	46 954 096	-6 130 695	47 875 390	-5 209 401
3. ceturksnis	52 674 387	45 261 255	-7 413 132	46 825 471	-5 848 916	49 827 684	-2 846 703
4. ceturksnis	61 819 530	49 176 974	-12 642 556	52 637 897	-9 181 633	54 114 382	-7 705 148
Kopā	211 340 737	174 266 143	-37 074 594	184 961 732	-26 379 005	191 801 045	-19 539 692

Cenu korekcijas mehānismā ilgāka termiņa līgumiem paredzot augstākas cenas, salīdzinot ar īstermiņa pārdošanas procedūru cenām, ne tikai tiku ņemts vērā, ka īstermiņa pārdošanas procedūru cenu noteikšanā netika iekļauta lielākā daļa AS "Latvijas valsts meži" piedāvātā skujkoku II šķiras zāģbaļķu apjoma, bet arī daļēji tiku kompensēti tirgus riski, ko skujkoku pārstrādes uzņēmumi bija uzņēmušies, piedaloties un slēdzot ilgāka termiņa līgumus 2021. gada izsolē.

Zemkopības ministrija sniedzot skaidrojumu⁴⁷⁸ Ministru prezidentei par Ministru kabineta protokollēmumu ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību, norādīja, ka ir sarežģīti precīzi prognozēt koriģētā cenu indeksācijas mehānisma ietekmi uz kopējiem AS "Latvijas valsts meži" peļņas rādītājiem par 2024. gadu, sniedza informāciju par analizētajiem teorētiskajiem scenāriju modeļiem par ietekmēto uzņēmumu nodarbinātības līmeņa samazināšanos, kā arī minēja⁴⁷⁹, ka:

plānojot 2024. gada budžetu 2023. gada oktobrī un novembrī nebija zināms, ka valdība 19.12.2023. pieņems Ministru kabineta sēdē informatīvo ziņojumu "Par Latvijas korrūpcijas nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" un tobrīd AS "Latvijas valsts meži" dividendu prognoze bija 58,5 miljoni euro. Vēlāk decembrī tika pieņemts attiecīgais informatīvais ziņojums un dividendes iekasētas 111 miljoni euro, kas ir par aptuveni 52 miljoniem vairāk. Šis ir konkrēts fakts, kas norāda, ka Ministru kabinets rīkojās pareizi, koksnes tirgū nodrošinot vienlīdzīgu konkurenci un valsts budžetā iekasējot ievērojami lielāku summu.

Arī publiskajā telpā Zemkopības ministrija norādīja⁴⁸⁰, ka valdības lēmums atstājis pozitīvu ietekmi uz Latvijas meža nozari un valsts ekonomiku kopumā, kā arī deva vairāk nekā 52 miljonus *euro* papildu valsts budžetā.

Zemkopības ministrijas apgalvojums, ka 2023. gadā pieņemtais lēmums radījis vairāk nekā 52 miljonus *euro* papildu ienākumus valsts budžetā, neatbilst faktiskajai situācijai. Kā ziņojumā iepriekš norādīts, izpildot Ministru kabineta 19.12.2023. un 25.06.2024. protokollēmumus, AS "Latvijas valsts meži"

ieņēmumi 2024. gadā samazinājās par 37,07 miljoniem *euro*, savukārt peļņas apmērs ir tieši atkarīgs no produkcijas pārdošanas ieņēmumiem. Turklāt ieņēmumi no koksnes produktu pārdošanas ir AS "Latvijas valsts meži" pamata ieņēmumu gūšanas veids. Zemkopības ministrijas norādītā cēloņsakarība, ka, samazinot egles un priedes II šķiras zāģbaļķu piegādes līgumu cenas, palielinās kapitālsabiedrības peļņa un attiecīgi dividendes, pat teorētiski nav iespējama.

Revīzijas ziņojumā jau iepriekš norādīts uz necaurskatāmu AS "Latvijas valsts meži" budžetā iemaksājamo dividenžu apmēra plānošanu, secinot, ka Zemkopības ministrija dividendes budžeta ietvarā nākamajiem gadiem bez pamatojuma plāno mazākā apmērā nekā kārtējam budžeta gadam. Līdz ar to Zemkopības ministrijas norādītie 52 miljoni *euro* nav papildu ieņēmumi valsts budžetā, bet starpība starp piesardzīgi plānoto dividenžu prognozi un vēlāk budžetā apstiprināto.

Vienlaikus Valsts kontrole vērs uzmanību arī uz 25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā norādīto nelogisko informāciju:

2024. gada februārī, izvērtējot 1. ceturkšņa kokmateriālu līgumcenas un prognozējot ieņēmumus 2024. gadam, AS "Latvijas valsts meži" ir sniegusi aktualizēto informāciju Finanšu ministrijai par peļņas prognozēm (..) prognozētā peļņa 2024. gadam 69,8 miljoni euro apmērā pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa nomaksas ir lielāka nekā likumā noteiktās dividendes – ne mazāk kā 58,6 miljoni euro.

Valsts kontrole norāda, ka 25.06.2024. Informatīvajā ziņojumā sniegtais salīdzinājums, ka prognozētā peļņa ir lielāka nekā dividendes, nav korekts, jo dividendes tiek maksātas kā daļa no peļņas – t. i., peļņa vienmēr būs lielāka⁴⁸¹ nekā dividendes. Turklāt, lai valsts budžetā iemaksātu dividendes ne mazāk kā 58,6 miljoni *euro* (64 % no 2024. gada pārskata gada peļņas⁴⁸²), AS "Latvijas valsts meži" peļņai būtu jābūt vismaz 91,6 miljoni *euro*. Līdz ar to Zemkopības ministrijas norādītais liecina, ka, ņemot vērā aktualizētās prognozes, dividenžu apmērs būtu pat samazinājies.

Jānorāda, ka arī 19.12.2023. Informatīvā ziņojuma sagatavošanas laikā Zemkopības ministrija pēc Finanšu ministrijas iebilduma papildināja ziņojumu, norādot, ka:

nav nepieciešams veikt dividenžu prognožu korekciju un cenu izmaiņas neatstās negatīvu ietekmi uz vidēja termiņa budžeta likumprojektu 2024.–2026. gadam (..) AS "Latvijas valsts meži" dividenžu maksājums valsts pamatbudžeta ieņēmumos 2025. gadā (par 2024. pārskata gadu) plānots 64 procentu apmērā no pārskata gada peļņas, bet ne mazāks kā 58,6 miljoni euro.

Valsts kontroles ieskatā, norādot šo informāciju, Zemkopības ministrijai bija zināms, ka plānotā prognoze par dividendēm vismaz 58,6 miljonu *euro* apmērā ir piesardzīga un tiks koriģēta 2024. gadā atbilstoši aktuālajām prognozēm.

Ministru kabineta protokollēmumu ietekme uz skujkoku pārstrādes uzņēmumiem

Revīzijā analizēti publiski pieejamie gada pārskati 12 skujkoku pārstrādes uzņēmumiem, kuru piegādes līgumiem piemēroja cenu korekciju. Secināts, ka uzņēmumu finanšu darbības rādītāji 2024. gadā uzlabojās – apgrozījums 9 uzņēmumiem pieauga no 4,6 % līdz 39 %, vienam uzņēmumam – vairāk nekā divas reizes, un 11 no 12 uzņēmumiem 2024. gadu noslēdza ar peļņu, tajā skaitā septiņiem no 12 uzņēmumiem pārskata gada peļņa bija no 3,2 miljoniem *euro* līdz 11,8 miljoniem *euro* (skatīt 5. pielikumu).

Trīs uzņēmumi 2024. gadā dividendes! 2023. un izmaksāja

SIA "Gaujas koks"

2023 – 821 963 *euro*

2024 – 522 266 *euro*

SIA "PATA Saldus"

2023 – 1 967 794 *euro*

2024 – 603 468 *euro*

SIA "Kurekss"

2023 – 1 210 000 *euro*

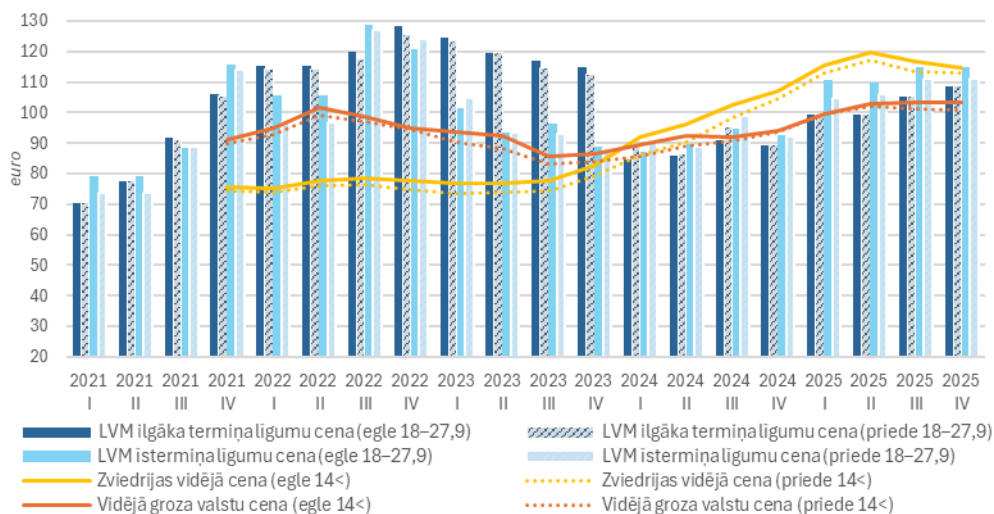
2024 – 8 212 149 *euro*

Turklāt dažu uzņēmumu darbības rezultāti 2024. gadā ļāva tiem arī izmaksāt dividendes, kas bija noteiktas par iepriekšējiem darbības gadiem – trīs⁴⁸³ uzņēmumi izmaksāja dividendes 522 tūkstošu *euro* līdz 8,2 miljonu *euro* apmērā. Tātad uzņēmumiem bija pieejami brīvi naudas līdzekļi. Minētie uzņēmumi bija izmaksājuši dividendes arī 2023. gadā, kad tika norādīts uz īpaši sliktu uzņēmumu finansiālo situāciju.

Tā kā cenu korekcija 2024. gadā tika piemērota, lai stabilizētu situāciju un nodrošinātu skujkoku pārstrādes uzņēmumu konkurētspēju, vairāku uzņēmumu peļņas rādītāji un veiktie izdevumi 2024. gadā, Valsts kontroles ieskatā, liecina par nepietiekami izvērtētu nepieciešamību piemērot cenu korekciju noteiktā apmērā.

Turklāt revīzijā arī secināts, ka atbilstoši skujkoku zāģbaļķu cenu dinamikai 2021.–2025. gada periodā zāģbaļķu cenām kopumā ir svārstīga tendence, un skujkoku zāģbaļķu tirgus ir saistīts ar zināmu nenoteiktību. Atbilstoši analizētajiem datiem uzņēmumi, kuri ar AS "Latvijas valsts meži" bija noslēguši ilgāka termiņa līgumus, 2024. un 2025. gadā, salīdzinot ar 2022. un 2023. gadu, nonāca salīdzinoši labākā situācijā:

- ✓ Zviedrijas vidējās zāģmateriālu cenas, kas 19.12.2023. Informatīvajā ziņojumā tika norādītas kā tirgus veidotājas, 2024. un 2025. gadā būtiski pieauga un pārsniedza AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenas;
- ✓ 2025. gadā AS "Latvijas valsts meži" skujkoku II šķiras zāģbaļķu īstermiņa līgumu cenas pārsniedza ilgāka termiņa līgumu cenas (skatīt 17. attēlu).

17. attēls. AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu (ar caurmēru 18–27,9 cm) ilgāka termiņa un īstermiņa līgumu cenu salīdzinājums 2021.–2025. gadā

Datu avoti: AS "Latvijas valsts meži" informācija par vidējām svērtām ilgāka termiņa un īstermiņa līgumu skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenām, SIA "Meža un koksnes produktu pēniecības un attīstības institūts" dati par apaļo kokmateriālu tirgus cenu monitoringa rezultātiem 2021.–2025. gadā (no 2024. gada 3. ceturkšņa vidējā groza valstu cenā nav iekļauti dati par Vāciju)

Lēmumi par cenu korekciju 2024. gadā ārpus Ministru kabineta un AS "Latvijas valsts meži" akcionāra kompetences

Lai gan normatīvie akti neparedz Ministru kabinetam tiesības lemt par kapitālsabiedrības noslēgto piegādes līgumu cenu izmaiņām, Ministru kabinets ar 19.12.2023. un 25.06.2024. protokollēmumiem uzdeva Zemkopības ministrijai īstenot uzdevumus, kas pārsniedza ne tikai Ministru kabineta, bet arī akcionāram likumā⁴⁸⁴ noteiktās pilnvaras.

Tādējādi AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulce un valsts sekretārs pretēji likumā⁴⁸⁵ noteiktajam kapitālsabiedrību pārvaldes institūciju kompetenču nodalījumam pieņēma lēmumus, kas ir kapitālsabiedrības valdes ekskluzīvā kompetencē.

Pirms Informatīvā ziņojuma sagatavošanas AS "Latvijas valsts meži" norādīja Zemkopības ministrijai, ka izmaiņu veikšana piegādes līgumos neatbilda normatīvo aktu⁴⁸⁶ prasībām. Tomēr AS "Latvijas valsts meži" īstenoja akcionāru sapulces lēmumu un valsts sekretāra rezolūciju par cenu korekciju ilgāka termiņa līgumos 2024. gadā. Arī AS "Latvijas valsts meži" padome šajā situācijā nenorādīja uz nepieciešamību kapitālsabiedrības darbībā ievērot normatīvo regulējumu.

Ministru kabineta kompetence

Ministru kabinets un tā locekļi izdod administratīvos aktus, pieņem politiskus lēmumus, pārvaldes lēmumus un citus tiesību aktus⁴⁸⁷.

Ministru kabinets apspriež vai izlemj visas lietas, kuras ietilpst tā kompetencē saskaņā ar Satversmi, starptautisko tiesību normām un likumiem⁴⁸⁸. Satversme nosaka⁴⁸⁹, ka Ministru kabinetam ir padotas valsts pārvaldes iestādes, un Ministru kabinets apspriež visus atsevišķus ministriju izstrādātos likumprojektus un jautājumus, kuri attiecas uz vairāku ministriju darbību, kā arī atsevišķu kabineta locekļu ierosinātus valsts politikas jautājumus.

Arī Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums paredz noteiktas Ministru kabineta pilnvaras, tomēr tās nav saistītas ar lēmumu pieņemšanu par kapitālsabiedrības saimniecisko darbību.

No iepriekšminētajiem normatīvajiem aktiem neizriet Ministru kabineta kompetence Zemkopības ministrijai uzdot un AS "Latvijas valsts meži" veikt cenu izmaiņas AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos skujkoku II šķiras zāgbaļķu ilgāka termiņa līgumos.

Zemkopības ministrijas kā AS "Latvijas valsts meži" akcionāra un akcionāru sapulces kompetence un īstenotās darbības

No ministrijas, kas ir kapitāla daļu turētāja, sabiedrība var sagaidīt, ka tā vispārēji kontrolē valsts ieguldītās mantas un līdzekļu izmantošanas efektivitāti komercsabiedrībā, kurā tā ir kapitāla daļu turētāja, un tās rīcībā ir attiecīgā informācija, lai tā varētu veikt savus uzdevumus⁴⁹⁰.

Valsts akciju sabiedrības pārvaldi īsteno akcionārs, akcionāru sapulce, valde un padome⁴⁹¹. Normatīvajā aktā ir noteikta akcionāra un akcionāru sapulces kompetence un uzskaitīti jautājumi, kas ir šo pārvaldes institūciju ekskluzīvajā kompetencē⁴⁹². Akcionāru sapulces kompetencē esošos lēmumus pieņem akciju turētāja pārstāvis⁴⁹³.

Vēršam uzmanību, ka, atšķirībā no sabiedrības ar ierobežotu atbildību⁴⁹⁴, kur dalībnieku sapulcei ir tiesības lemt arī par valdei vai padomei piederīgiem jautājumiem, akciju sabiedrības regulējums šādu iespēju neparedz⁴⁹⁵.

19.12.2023. Informatīvajā ziņojumā Zemkopības ministrija kā priekšlikumu Ministru kabinetam rosināja paredzēt Zemkopības ministrijai kā AS "Latvijas valsts meži" akciju turētājam uzdot kapitālsabiedrībai ieviest korekcijas ilgāka termiņa sadarbības līgumos, mainot cenu indeksācijas mehānismu. Faktiski tika rosināts akcionāram pieņemt lēmumu par AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa sadarbības līgumu grozījumiem attiecībā uz piegādes līgumos noteikto cenu. Turpretī Zemkopības ministrija Valsts kontrolei norādīja⁴⁹⁶:

vēršam uzmanību uz to, ka informatīvais ziņojums tika virzīts ar mērķi vienādot konkurenci, nevis iejaukties koksnes pārdošanas cenas noteikšanas procesā. Valsts pārvaldes iestādes AS "Latvijas valsts meži" operacionālo lēmumu pieņemšanas procesā neiejaucas. Koksnes atsavināšana notiek tirgus ekonomikas apstākļos.

Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmumā Zemkopības ministrijai kā valsts AS "Latvijas valsts meži" akciju turētājam ir noteikts uzdevums nodrošināt, ka no 01.01.2024. AS "Latvijas valsts meži" skujkoku zāģbaļķu piegāžu ilgāka termiņa līgumos piemēro vidējās svērtās zāģbaļķu cenas, kas attiecīgā periodam noteiktas AS "Latvijas valsts meži" īstermiņa pārdošanas procedūrā.

Pamatojoties uz 19.12.2023. Ministru kabineta protokollēmumu, AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru sapulce 29.12.2023. precizēja Ministru kabineta protokollēmumā noteikto un uzdeva⁴⁹⁷:

- ✓ AS "Latvijas valsts meži", sākot ar 2024. gada 1. janvāri, skujkoku II šķiras zāģbaļķu visos ilgāka termiņa līgumos, kuros ir piemērota cenu indeksācija (pielikumā norādot 16 līgumus), 2024. gada 1. un 2. ceturksnī piemērot vidējās svērtās zāģbaļķu produktu cenas, tajā skaitā brāķa cenas, kas attiecīgā periodam noteiktas AS "Latvijas valsts meži" plānotā īstermiņa pārdošanas procedūrā, ņemot vērā transportēšanas attāluma ietekmi līdz katra pircēja piegādes vietai;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" valdei veikt pārrunas ar katru ilgāka termiņa skuju koku II šķiras zāģbaļķu piegādes līguma partneri par noteiktās cenas piemērošanas apstiprināšanu.

Turpretī jautājums par ilgāka termiņa līgumu cenu korekcijas turpināšanu 2024. gada 2. pusgadā netika lemts akcionāru sapulcē, bet, pamatojoties uz Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmumu, tika sagatavota Zemkopības ministrijas valsts sekretāra 28.06.2024. rezolūcija⁴⁹⁸ AS "Latvijas valsts meži" valdei un padomei, uzdodot AS "Latvijas valsts meži" turpināt ilgāka termiņa sadarbības līgumos noteiktā mainītā cenu indeksācijas mehānisma piemērošanu. Jānorāda, ka kapitālsabiedrības pārvaldības īstenošanā nav paredzēta valsts sekretāra kā Zemkopības ministrijas administratīvā vadītāja iesaiste.

Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmums attiecas nevis uz vispārēju valsts politikas jautājumu, bet gan uz konkrētu saimnieciskas dabas norādījumu par ilgāka termiņa piegādes līgumos piemērojamajām cenām AS "Latvijas valsts meži".

Zemkopības ministrija, īstenojot Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmumā noteikto, ir rīkojusies nevis Ministru kabineta uzdevumā kā pārvaldes institūcija, bet kā AS "Latvijas valsts meži" akcionārs, realizējot tai likumā piešķirto akcionāra kompetenci.

Valsts kapitāla daļu turētājs, rīkojoties kā akcionāru sapulces kompetences īstenotājs, nevar pieņemt lēmumus, kas attiecas uz kapitālsabiedrības operatīvo saimniecisko darbību, tostarp cenu noteikšanas mehānismu vai izmaiņām konkrētos piegādes līgumos, jo šādi lēmumi ir akciju sabiedrības valdes

ekskluzīvajā kompetencē. Šāds lēmums ir uzskatāms par pieņemtu ārpus akcionāru sapulces kompetences Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma un Komerclikuma izpratnē.

AS "Latvijas valsts meži" padomes un valdes kompetence

Kapitālsabiedrības padome pārstāv akcionāru intereses akcionāru sapulču starplaikā un pārrauga valdes darbību⁴⁹⁹. Likumā ir noteikti kapitālsabiedrības padomes uzdevumi⁵⁰⁰, tajā skaitā pastāvīgi uzraudzīt kapitālsabiedrības darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām. Padome var veikt tikai tādus uzdevumus, kas ir tās kompetencē.

Savukārt kapitālsabiedrības valde vada un pārstāv kapitālsabiedrību⁵⁰¹. Valde pieņem lēmumus visos kapitālsabiedrības darbības jautājumos, izņemot jautājumus, kuros lēmumus saskaņā ar likumu⁵⁰² un sabiedrības statūtiem pieņem attiecīgi akcionārs vai akcionāru sapulce un padome⁵⁰³. Atbilstoši normatīvajam aktam⁵⁰⁴ kapitālsabiedrības valde var celt prasību tiesā, lai atzītu par spēkā neesošu akcionāru sapulces lēmumu.

Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums nosaka⁵⁰⁵, ka kapitālsabiedrībai ar finanšu līdzekļiem un mantu jārikojas lietderīgi – mērķis sasniedzams ar iespējami mazākiem izdevumiem, manta atsavināma vai nododama lietošanā par iespējami augstāko cenu, bet iegūstama par izdevīgāko cenu. AS "Latvijas valsts meži" produkcijas atsavināšanu par iespējami augstāko cenu nosaka arī Publiskas personas mantas atsavināšanas likums⁵⁰⁶.

AS "Latvijas valsts meži", saņemot kokrūpniecības uzņēmumu un LKRTA/LKF rosinājumus par izmaiņu veikšanu piegādes līgumos, tostarp līgumos noteikto cenu pārskatīšanu un kompensācijas summas nepieprasīšanu, 2023. gadā Zemkopības ministrijai norādīja⁵⁰⁷ uz nepieciešamību savā darbībā ievērot Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma, Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma un Konkurences likuma prasības.

Atbilstoši AS "Latvijas valsts meži" veiktajām darbībām 2024. gadā izriet, ka:

- ✓ pamatojoties uz Ministru kabineta 19.12.2023. protokollēmumu un ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces lēmumu, AS "Latvijas valsts meži" veica skujkoku II šķiras zāģbaļķu cenu aprēķinu un AS "Latvijas valsts meži" Sadarbības partneru portālā ar uzņēmumiem vienojās par ilgāka termiņa līgumu cenām 2024. gada 1. pusgadā;
- ✓ pamatojoties uz Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmumu un valsts sekretāra 28.06.2024. rezolūciju, AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētājs izdeva rīkojumu⁵⁰⁸, sākot ar 01.07.2024. nodrošināt, ka visos skuju koku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa sadarbības līgumos tiek turpināta noteiktā mainītā cenu indeksācijas mehānisma⁵⁰⁹ piemērošana. AS "Latvijas valsts meži" Sadarbības partneru portālā ar uzņēmumiem vienojās par ilgāka termiņa līgumu cenām 2024. gada 2. pusgadā.

Līdz ar to AS "Latvijas valsts meži" ir īstenojusi ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces lēmumu un valsts sekretāra 28.06.2024. rezolūciju, tos atzīstot par sev saistošiem.

Atbildīgajām ministrijām nebija vienotas izpratnes par savu atbildību komercdarbības atbalsta izvērtēšanā

Līgums par Eiropas Savienības darbību⁵¹⁰ nosaka⁵¹¹, ka ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm (turpmāk – komercdarbības atbalsts).

Komercedarbības atbalsta kontroles likumā⁵¹² noteikts, ka plānoto atbalsta programmu vai *ad-hoc*⁵¹³ atbalsta projektu sākotnējo izvērtēšanu veic:

- ✓ Zemkopības ministrija – zvejniecības, akvakultūras, lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē;
- ✓ Finanšu ministrija – pārējās nozarēs.

Saskaņā ar saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju:

- ✓ mežsaimniecības nozare ietver kokmateriālu, tajā skaitā apaļkoku, ieguvi, kā arī apaļkoku ražošanu koksnes apstrādes un pārstrādes rūpniecībai, kā arī apaļkoku ražošanu, kurus izmanto neapstrādātus⁵¹⁴;
- ✓ apstrādes rūpniecības nozarē ietilpst koka izstrādājumu ražošana, tajā skaitā koka zāģēšana, ēvelēšana un mehāniska apstrāde⁵¹⁵.

Revīzijas laikā tika saņemta pretrunīga informācija par atbildīgo ministriju sākotnējā izvērtējuma veikšanai par 2024. gadā piemēroto cenu korekciju AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos skujkoku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa piegādes līgumos saskaņā ar Ministru kabineta 19.12.2023.⁵¹⁶ un 25.06.2024.⁵¹⁷ protokollēmumiem, t. i.:

- ✓ Finanšu ministrija norādīja⁵¹⁸, ka kompetentā ministrija sākotnējai izvērtēšanai ir Zemkopības ministrija kā atbildīgā par atbalsta pasākumiem mežsaimniecības nozarē, jo mežsaimniecība ietver meža zemes apsaimniekošanu pilnā meža audzēšanas ciklā, meža produkcijas sagatavošanu un tirdzniecību⁵¹⁹;
- ✓ Zemkopības ministrija norādīja⁵²⁰, ka kompetentā ministrija sākotnējai izvērtēšanai ir Finanšu ministrija, jo kokrūpniecība nav zvejniecības, akvakultūras, lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares ietvarā.

Informatīvajā ziņojumā⁵²¹ priekšlikums cenu korekcijai tika attiecināts uz skujkoku pārstrādes uzņēmumiem, līdz ar to, Valsts kontroles ieskatā, saskaņā ar Komercedarbības atbalsta kontroles likumu⁵²² atbildīgā ministrija par iespējamo komercedarbības atbalsta sākotnējo izvērtēšanu ir Finanšu ministrija.

Šīs revīzijas apjomā netika ietverts jautājums par 2024. gadā piemērotās cenu korekcijas iespējamo atbilstību komercedarbības atbalstam.

Finanšu ministrija Valsts kontrolei sniedza informāciju⁵²³, ka 2026. gada martā tikšanās laikā ar Zemkopības ministriju ir nostiprināta izpratne par kompetenču sadalījumu starp Finanšu ministriju un Zemkopības ministriju kā komercedarbības atbalsta uzraudzības institūcijām.

Valsts kontrole nesniedz ieteikumus saistībā ar lēmumiem par egles un priedes II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenu samazināšanu 2024. gadā, jo amatpersonu rīcības likumības izvērtējumu veic Ģenerālprokuratūra.

7.2. Vai ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem pamatoti tika veiktas cenu izmaiņas 2025. un 2026. gadā?

AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulces lēmuma – diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem 2025. un 2026. gadā piemērot citus, nevis sākotnēji līgumos paredzētos, cenu noteikšanas principus – rezultātā kapitālsabiedrības ieņēmumi tiks samazināti par 12,3 miljoniem *euro*⁵²⁴.

Akcionāru sapulce 2024. gadā lēma šiem diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem samazināt līgumu cenu, piemērojot cenu korekciju, vienlaikus nenosakot, kādi cenu piemērošanas principi šiem līgumiem piemērojami pēc Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma izpildes – 2025. un 2026. gadā.

Valsts kontroles vērtējumā, akcionāru sapulces lēmums nebija pietiekami pamatots. Lai arī viens no galvenajiem apsvērumiem lēmuma pamatojumam bija Valsts kancelejas skaidrojums par Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma izpildi, skaidrojums bija balstīts uz nepilnīgu informāciju par AS "Latvijas valsts meži" piegādes līgumu veidiem un problēmjautājuma būtību. Arī Zemkopības ministrija un AS "Latvijas valsts meži" Valsts kancelejai nesniedza pilnīgu un precīzu informāciju, lai radusies situācija tiktu visaptveroši izvērtēta.

Lēmuma pieņemšanā netika ņemti vērā arī Konkurences padomes jau norādītie pastāvošie riski attiecībā uz IML un to pārveides procesā noslēgtiem līgumiem, kā arī netika pietiekami izmantota iespēja situāciju atrisināt līgumu ietvaros.

Turklāt akcionāru sapulce pretēji normatīvajā aktā⁵²⁵ noteiktajam kapitālsabiedrību pārvaldes institūciju kompetenču nodalījumam pieņēma lēmumu, kas pēc savas būtības ir kapitālsabiedrības valdes kompetence.

Skujkoku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa piegādes līgumiem (kopā – 12 līgumi), kuriem tika piemērota cenu korekcija 2024. gadā, darbības termiņš beidzās 31.12.2024., un 2024. gada beigās skujkoku pārstrādes uzņēmumi piedalījās ilgāka termiņa izolē zāģbaļķu piegādei 2025.–2027. gadam. Savukārt diviem IML pārveides procesā noslēgtajiem piegādes līgumiem, kuriem arī tika piemērota cenu korekcija, darbības termiņš turpinājās arī 2025. un 2026. gadā.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmumu⁵²⁶ un Zemkopības ministrijas valsts sekretāra rezolūciju⁵²⁷, AS "Latvijas valsts meži" tika uzdots turpināt ilgāka termiņa sadarbības līgumos mainītā cenu indeksācijas mehānisma piemērošanu līdz brīdim, kad tiks izstrādāts jauns cenošanas mehānisms visiem ilgāka termiņa sadarbības partneriem, vai līdz visu spēkā esošo ilgāka termiņa līgumu darbības perioda beigām, bet ne vēlāk kā līdz 31.05.2025.

2024. gada augustā tika apstiprināti⁵²⁸ AS "Latvijas valsts meži" koksnes produktu pārdošanas stratēģiskie dokumenti 2025.–2027. gada sadarbības periodam⁵²⁹, tajā skaitā "Koksnes produktu cenu maiņas mehānisma apraksts", un 15.01.2025. ārkārtas akcionāru sapulcē⁵³⁰ tika akceptēts, ka AS "Latvijas valsts meži" ir izpildījusi Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmumā noteikto – izstrādājusi jaunu cenošanas mehānismu visiem ilgāka termiņa sadarbības partneriem. AS "Latvijas valsts meži" jauno cenošanas mehānismu izstrādāja, uz klausot tirgus dalībnieku viedokļus un saņemot nozares akceptu⁵³¹.

Diskusija starp AS "Latvijas valsts meži" un IML partneri par Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma nosacījumu izpildi

IML pārveides procesā 2022. gada martā noslēgtie piegādes līgumu⁵³² nosacījumi paredzēja šādus cenas noteikšanas principus – cena 2022. gada 1. pusgamam tika noteikta, ņemot vērā 2021. gada ilgāka termiņa izsoles rezultātus, un no 2022. gada 1. jūlija cena tika koriģēta, veicot cenu indeksāciju⁵³³. Līguma nosacījumi neparedzēja pamatcenas izmaiņas.

Jānorāda, ka atšķirībā no ilgāka termiņa līgumiem šī līguma ietvaros IML partnerim (turpmāk – uzņēmumam) saskaņā ar līgumu⁵³⁴ nosacījumiem **bija tiesības līdz 31.03.2024. bez kompensācijas samaksas vienpusēji atkāpties** no piegādes līgumā noteikto apaļo kokmateriālu **piegādēm 2025. un 2026. gadā**. Lai arī uzņēmums 2023. gadā AS "Latvijas valsts meži" izteica neapmierinātību par līgumā noteikto zāgbaļķu cenu, tomēr atkāpšanās iespēja no apaļo kokmateriālu piegādēm netika izmantota.

2024. gada beigās uzņēmumam un AS "Latvijas valsts meži" radās viedokļu atšķirības par Ministru kabineta protokollēmumā norādīto terminu "*jauns cenošanas mehānisms*" un attiecīgi pamata līgumcenu, kāda šiem līgumiem būtu piemērojama no 01.01.2025. – cena, kas tika piemērota 2023. gada 4. ceturksnī pirms 2024. gada cenu korekcijas vai arī 2025.–2027. gada periodam nosolītās cenas, kas noteiktas 2024. gada beigās rīkotajā ilgāka termiņa izsolē. Jānorāda, ka:

- ✓ pamatojoties uz Ministru kabineta protokollēmumiem, AS "Latvijas valsts meži" ar uzņēmumu vienojās par cenu aizstāšanas principiem 2024. gadā⁵³⁵, nosakot, ka šajā laikā netiks attiecināta līgumā paredzētā cenu indeksācija; attiecīgi cenas izmaiņas piegādes līgumos skāra tikai 2024. gadu un citi līguma grozījumi netika veikti;
- ✓ arī 25.06.2024. informatīvajā ziņojumā, virzot priekšlikumu par cenu korekcijas turpināšanu, netika sniegtas norādes vai skaidrojumi, ka jauna cenošanas mehānisma izstrāde ilgāka termiņa līgumiem attieksies arī uz jauniem cenu noteikšanas principiem diviem piegādes līgumiem, kuru darbības termiņš turpinās 2025. un 2026. gadā;
- ✓ līdz 15.01.2025. arī AS "Latvijas valsts meži" un Zemkopības ministrija neapmainījās ar informāciju par šo jautājumu.

AS "Latvijas valsts meži" un akcionāra diskusija un lēmuma pieņemšana

AS "Latvijas valsts meži" ieskatā, lai nodrošinātu korektu Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma izpildi un ievērojot, ka abus protokollēmumu projektus izskatīšanai Ministru kabinetā virzīja Zemkopības ministrija, jautājums par to, kā piemērojams 25.06.2024. protokollēmumā noteiktais un kāda cena no 01.01.2025. nosakāma IML pārveides procesā noslēgtajiem piegādes līgumiem, bija nododama AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulcei⁵³⁶.

Pēc diskusijām divu mēnešu garumā – 11.03.2025. ārkārtas akcionāru sapulce⁵³⁷ nolēma IML pārveides procesā noslēgtajiem piegādes līgumiem 2025. un 2026. gadā piemērot cenas, kas iegūtas ilgāka termiņa izsolē līgumu slēgšanai 2025.–2027. gadam. Hronoloģiski diskusiju norise līdz lēmuma pieņemšanai par līgumcenu 2025. un 2026. gadā IML pārveides procesā noslēgtajiem piegādes līgumiem atainota 18. attēlā.

16.10.2023.– 31.12.2024.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 16.10.2023. un 14.11.2023. uzņēmuma vēstules AS "Latvijas valsts meži" par iespējamo līgumsaistību pārtraukšanu 2025. un 2026. gadā, ja netiks mainīts cenu noteikšanas mehānisms ✓ Pamatojoties uz Ministru kabineta 19.12.2023. un 25.06.2024. protokollēmumiem AS "Latvijas valsts meži" ar uzņēmumiem vienojas par cenu aizstāšanu 2024.gada 1. un 2. pusgadā ✓ 14.12.2024. – uzņēmums nepiekrīt cenu noteikšanas principiem no 01.01.2025.
01.01.2025.– 30.01.2025.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 07.01.2025. – AS "Latvijas valsts meži" valde nolemj jautājumu par 25.06.2024. Ministru kabineta protokollēmuma izpildi nodot AS "Latvijas valsts meži" padomei ✓ 08.01.2025. – AS "Latvijas valsts meži" padome nolemj jautājumu iesniegt izskatīšanai akciju turētāja pārstāvim ✓ 15.01.2025. – ārkārtas akcionāru sapulcē pieņem zināšanai, ka AS "Latvijas valsts meži" sagatavo vēstuli Valsts kancelejai, ar kuru lūdz sniegt skaidrojumu par 25.06.2024. protokollēmuma izpildi ✓ 22.01.2025. AS "Latvijas valsts meži" padome pieņem zināšanai sagatavoto vēstules projektu Valsts kancelejai par 25.06.2024. protokollēmuma izpildi → vēstule netiek nosūtīta
01.02.2025.– 11.03.2025.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ 13.02.2025. biedrība "Latvijas Mežizstrādātāju savienība" nosūta vēstuli Valsts kancelejai par 25.06.2024. protokollēmuma izpildi ✓ 26.02.2025. Zemkopības ministrija un 27.02.2025. AS "Latvijas valsts meži" saņem Valsts kancelejas vēstuli, kas sniegta biedrībai "Latvijas Mežizstrādātāju savienība" par 25.06.2024. protokollēmuma izpildi ✓ 05.03.2025. tikšanās pie zemkopības ministra ar Zemkopības ministrijas, AS "Latvijas valsts meži" un uzņēmuma pārstāvi par 19.12.2023. un 25.06.2024. informatīvo ziņojumu izpildi ✓ 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. akcionāru sapulcē tiek pieņemts lēmums par IML pārveides procesā noslēgto līgumu cenas noteikšanas principiem no 01.01.2025.

18. attēls. Iesaistīto pušu darbību hronoloģija, lemjot par cenas piemērošanu no 01.01.2025. diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem

IML pārveides procesā noslēgtajos divos piegādes līgumos no 2025. gada piemērojot ilgāka termiņa izolē 2025.–2027. gadam iegūtās cenas, ņemot vērā līgumos paredzētos piegādes apjomus gadā – [IP] kubikmetru –, provizoriski plānotie AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumi 2025. un 2026. gadā samazināsies par 12,3 miljoniem *euro*⁵³⁸. Egles un priedes II šķiras zāģbaļķu⁵³⁹ cenas šajos līgumos, piemēram, 2025. gada 1. pusgadā atkarībā no produkta veida samazinājās par 12 % līdz 18 %, salīdzinot ar piemēroto cenu⁵⁴⁰ pirms cenu korekcijas 2024. gadā.

Lēmuma pamatojums par piemērojamo līgumcenu IML pārveides procesā noslēgtiem līgumiem 2025. un 2026. gadā

Ārkārtas akcionāru sapulcē 11.03.2025. AS "Latvijas valsts meži" tika uzdots⁵⁴¹ visiem spēkā esošiem ilgāka termiņa piegādes līgumiem un diviem IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem par skujkoku II šķiras zāģbaļķu piegādēm piemērot pārdošanas procedūras ilgāka termiņa sadarbībai piegādēm 2025.–2027. gadā rezultātā iegūtās cenas un jauno cenu indeksācijas mehānismu:

ja tas atbilst Ministru kabineta 19.12.2023. sēdes protokollēmuma⁵⁴² un Ministru kabineta 25.06.2024. sēdes protokollēmuma⁵⁴³ mērķim un tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme un godīgas konkurences priekšnosacījumi salīdzinājumā ar citiem ilgāka termiņa sadarbības partneriem.

Izvērtējot akcionāru sapulces lēmuma⁵⁴⁴ pamatojumu, secināms, ka lēmums galvenokārt balstīts uz Valsts kancelejas sniegto skaidrojumu⁵⁴⁵ un zemkopības ministra 05.03.2025 tikšanās laikā⁵⁴⁶ sniegto skaidrojumu par Ministru kabineta protokollēmumu⁵⁴⁷ mērķi.

15.01.2025. ārkārtas akcionāru sapulcē, izskatot jautājumu par Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma izpildes interpretāciju, tika pieņemts zināšanai, ka AS "Latvijas valsts meži" valde, saskaņojot ar padomi, **sagatavo vēstuli Valsts kancelejai skaidrojuma sniegšanai**. Tomēr AS "Latvijas valsts meži" 22.01.2025. sagatavotā vēstule⁵⁴⁸ Valsts kancelejai netika nosūtīta. AS "Latvijas valsts meži" sniedza skaidrojumu, ka:

sagatavotais vēstules projekts netika nosūtīts Valsts kancelejai, jo AS "Latvijas valsts meži" 27.02.2025. saņēma Valsts kancelejas vēstuli.

Revīzijas laikā netika iegūts skaidrojums no AS "Latvijas valsts meži" un Zemkopības ministrijas, kādēļ kapitālsabiedrība vairāk nekā mēneša laikā nenosūtīja vēstuli Valsts kancelejai ar detalizētu un pilnīgu problēmjautājuma izklāstu. AS "Latvijas valsts meži" vēstules projektā⁵⁴⁹ bija sniegta informācija par dažādiem piegādes līgumu veidiem un darbības termiņiem, atšķirīgo uzņēmuma un kapitālsabiedrības interpretāciju par 25.06.2024. protokollēmuma izpildi, kā arī lēmumu ietekmi uz AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu samazinājumu.

Valsts kanceleja 26.02.2025. nosūtīja⁵⁵⁰ Zemkopības ministrijai sniegto atbildi uz biedrības "Latvijas Mežizstrādātāju savienība" vēstuli, kurā tika lūgts skaidrot, vai Ministru kabineta 25.06.2024. protokollēmuma prasība par jauna cenošanas mehānisma izstrādi ir attiecināma uz visiem un jebkāda veida AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajiem skujkoku zāģbaļķu piegāžu ilgāka termiņa līgumiem. Valsts kanceleja atbildes vēstule⁵⁵¹ norādīja, ka 25.06.2024. protokollēmuma prasība ir attiecināma uz visiem AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajiem līgumiem par skujkoku zāģbaļķu piegādēm ar darbības termiņu virs sešiem mēnešiem.

Jānorāda, ka Valsts kanceleja savā atbildē ir balstījusies uz publiski pieejamo informāciju par AS "Latvijas valsts meži" piedāvātajiem apaļo kokmateriālu pārdošanas veidiem – īstermiņa (līdz sešiem mēnešiem) un ilgāka termiņa (uz trīs gadiem) sadarbības līgumiem, neiegūstot detalizētāku informāciju, tostarp par AS "Latvijas valsts meži" egles un priedes II šķiras zāģbaļķu piegādes līgumu veidiem un to darbības termiņiem.

Līdz ar to Valsts kanceleja faktiski ir sniegusi atbildi, balstoties uz nepilnīgu informāciju, turklāt bez norādes, ka institūcijas atbilde ietekmēs tik būtiska (citas institūcijas kompetencē esoša) lēmuma pieņemšanu.

Papildus 05.03.2025. notika zemkopības ministra, AS "Latvijas valsts meži" pārstāvju un IML partnera tikšanās⁵⁵², kuras laikā ministrs sniedza politisku skaidrojumu par informatīvo ziņojumu un protokollēmumu virzīšanas uz Ministru kabinetu iemesliem un mērķiem, tomēr aicināja radušos strīdu risināt pašiem, abām iesaistītajām pusēm vienojoties, vai Latvijas normatīvos aktos paredzētajā kārtībā.

Zemkopības ministrs tikšanās laikā arī aicināja puses sākt sarunas par pārveidoto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu maiņu vai izbeigšanu, lai ņemtu vērā un novērstu Ģenerālprokuratūras un Konkurences padomes norādītās bažas šajā jautājumā.

Lai gan zemkopības ministrs aicināja strīdu risināt, iesaistītajām pusēm vienojoties, akcionāru sapulce AS "Latvijas valsts meži" uzdeva⁵⁵³ IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem piemērot pārdošanas procedūras ilgāka termiņa sadarbībai piegādēm 2025.–2027. gadā rezultātā iegūtās cenas un jauno cenu indeksācijas mehānismu.

Ņemot vērā Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumā⁵⁵⁴ noteikto kapitālsabiedrību pārvaldes institūciju kompetenču nodalījumu, lēmums, ar kuru akcionāru sapulce

nolemj un uzdod AS "Latvijas valsts meži" piemērot cenu noteikšanas principus IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem, pēc savas būtības attiecas uz kapitālsabiedrības operatīvās vadības jautājumiem, kas ir valdes ekskluzīvā kompetencē.

Līdz ar to akcionāru sapulce ir lēmusi par jautājumu, kas ir ārpus tās kompetences, turklāt, pamatojoties uz apsvērumiem, kas, Valsts kontroles ieskatā, nebija pilnībā izvērtēti. Ņemot vērā arī iepriekš ziņojumā norādīto par ilgtermiņa mežizstrādes līgumu un to pārveides procesa iespējamo neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam⁵⁵⁵ un diskusiju ar Konkurences padomi par nepieciešamību atrisināt radušos situāciju, Valsts kontroles ieskatā, nav veiktas pietiekamas darbības, lai savlaicīgi risinātu radušos situāciju, tostarp vienotos par līgumu pārtraukšanas iespējam līgumu nosacījumu ietvaros.

AS "Latvijas valsts meži", ņemot vērā Konkurences padomes viedokli un norādes par brīvas un godīgas konkurences koksnes tirgū nodrošināšanu, ir vērsusies tiesā ar prasības pieteikumu par ilgtermiņa mežizstrādes līgumu atzīšanu par spēkā neesošiem, vienlaikus lūdzot tiesu apturēt to darbību līdz brīdim, kad stāsies spēkā tiesas nolēmums⁵⁵⁶. Turklāt Konkurences padome 05.02.2026. ir ierosinājusi lietu par AS "Latvijas valsts meži" darbību neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantam⁵⁵⁷. Tādēļ Valsts kontrole nesniedz ieteikumus jautājumā par IML pārveides procesā noslēgtajiem līgumiem.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis – noskaidrot, vai tiek nodrošināta efektīva pārraudzība pār AS "Latvijas valsts meži"?

Juridiskais pamatojums

Lietderības revīzija "AS "Latvijas valsts meži" pārraudzības efektivitāte" ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 21.02.2025. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-92/2025.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītājs vecākais valsts revidents Jānis Salenieks, vecākā valsts revidente Inese Gatiņa, valsts revidentes Rūta Šīna (no 01.12.2025.), Olga Loginova un Solvita Zemīte, sektora vadītājs Uldis Kalniņš (līdz 09.11.2025.) un atbildīgā sektora vadītāja Aija Feldmane.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem un pietiekamiem revīzijas pierādījumiem.

Zemkopības ministrija un AS "Latvijas valsts meži" ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem⁵⁵⁸. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļauto revidējamo vienību – Zemkopības ministrijas un AS "Latvijas valsts meži" – veiktajiem pasākumiem, vērtējot, vai:

- ✓ Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi savlaicīgu, izsekojamu un uz visaptverošu izvērtējumu balstītu lēmumu pieņemšanu, kas veicina efektīvu kapitālsabiedrības darbību;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" padome ir nodrošinājusi pietiekamu valdes darbības pārraudzību;
- ✓ Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību pār AS "Latvijas valsts meži" noslēgto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidi;
- ✓ Zemkopības ministrijas iesaiste AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskajā darbībā bija pietiekami izvērtēta un neradīja nepamatotu ieņēmumu samazinājumu;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" piemērotā dividenžu politika ir skaidri noteikta un pietiekami izvērtēta;
- ✓ tiek veikts regulārs izvērtējums par AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās daļas izlietojumu un tā apmēra nepieciešamību.

Revīzija veikta par laiku no 01.01.2021. līdz 30.06.2025. Par atsevišķiem jautājumiem informācija apkopota arī par laiku ārpus minētā laika posma.

Revīzijas apjomā nav iekļauts:

- ✓ iespējamā komercdarbības atbalsta tiesiskuma vērtējums⁵⁵⁹ par cenu indeksācijas piemērošanu AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos līgumos;
- ✓ iespējamie Darba likuma pārkāpumi AS "Latvijas valsts meži" veiktā efektivizācijas procesa gaitā, jo par šo jautājumu pārbaudes veic Valsts darba inspekcija;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" rīcības ilgtermiņa mežizstrādes līgumu izpildē atbilstība Konkurences likumam, jo par šo jautājumu pārbaudes veic Konkurences padome.

Revīzijas apjomā iekļautas:

- ✓ Zemkopības ministrija kā AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja un par meža nozari atbildīgā ministrija;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži".

Revīzijas apjoma ierobežojumi

Revīzijas apjoma ierobežojumi nav identificēti.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ✓ dokumentu izvērtēšana un analīze;
- ✓ publiski pieejamās informācijas un datu analīze;
- ✓ analītisko procedūru veikšana;
- ✓ intervijas ar Zemkopības ministriju, AS "Latvijas valsts meži" padomi, valdi un atbildīgajiem darbiniekiem;
- ✓ intervijas ar Latvijas Kokrūpniecības federāciju, Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociāciju, Konkurences padomi, Valsts kanceleju;
- ✓ informācijas pieprasījumi iesaistītajām institūcijām un citām pusēm – Zemkopības ministrijai, AS "Latvijas valsts meži", Finanšu ministrijai, Valsts ieņēmumu dienestam, Valsts meža dienestam, Valsts kancelejai, Valsts darba inspekcijai;
- ✓ dienesta pārbaudes komisijas⁵⁶⁰ materiālu izvērtēšana;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" gada pārskatu un grāmatvedības uzskaites datu analīze;
- ✓ AS "Latvijas valsts meži" informācijas sistēmu datu analīze;
- ✓ Uzņēmumu reģistra datu analīze;
- ✓ dividenžu prakses un koksnes produkcijas cenu apzināšana citu valstu (Igaunija, Lietuva, Norvēģija, Somija, Zviedrija) uzņēmumos, kuri apsaimnieko valsts īpašumā esošos mežus.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
1. Vai ir nodrošināta atbildīga un uz ilgtermiņa attīstību vērsta pārraudzība pār AS "Latvijas valsts meži" darbību?		
1.1. Vai ministrija ir savlaicīgi un izstrādājusi politikas dokumentus valsts mežu apsaimniekošanai?	<p>Zemkopības ministrijas pieņemtie lēmumi, kas ietekmē AS "Latvijas valsts meži" darbību, ir savlaicīgi, izsekojami un balstīti uz visaptverošu izvērtējumu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ir noteikti meža nozares attīstības stratēģiskie virzieni un politikas mērķi ar sasniedzamajiem politikas rezultātiem un izmērāmiem rezultātīvajiem rādītājiem; ✓ meža nozares normatīvo aktu projekti tiek izstrādāti saskaņā ar nozares politikas mērķiem un sasniedzamajiem politikas rezultātiem; ✓ ir noteikti skaidri un konsekventi AS "Latvijas valsts meži" sagaidāmie attīstības virzieni, kas veicina kapitālsabiedrības finanšu un nefinanšu mērķu noteikšanu; ✓ ir bijusi sadarbība⁵⁶¹ starp kapitāla daļu turētāju, AS "Latvijas valsts meži" padomi un valdi lēmumu apspriešanā. 	<p>⊗ Kritērijs nav sasniegts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zemkopības ministrija piecus gadus – kopš 2021. gada – nav iesniegusi apstiprināšanai Ministru kabinetā meža nozares vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu, līdz ar to nav noteikti vidēja termiņa meža nozares attīstības stratēģiskie virzieni un politikas mērķi ar sasniedzamajiem politikas rezultātiem un izmērāmiem rezultātīvajiem rādītājiem, uz kuriem varētu balstīt AS "Latvijas valsts meži" darbību ietekmējošos lēmumus; ✓ lai arī meža nozarē nav noteikti vidēja termiņa attīstības virzieni, 2025. gadā ir virzīti būtiski normatīvo aktu grozījumi⁵⁶² meža nozarē un informatīvie ziņojumi ar ietekmi uz saimniecisko darbību valsts mežos. Pirms normatīvo aktu grozījumu ierosināšanas nav vērtēts šo grozījumu iespējamās ietekmes būtiskums un nepieciešamība veikt stratēģisko novērtējumu; ✓ no darbības stratēģijas ir izslēgts rādītājs, kas raksturo valsts meža kapitāla saglabāšanu un pieaugumu un izriet no Meža politikas⁵⁶³; ✓ sadarbība starp kapitāla daļu turētāju, AS "Latvijas valsts meži" padomi un valdi ne vienmēr ir bijusi efektīva: <ul style="list-style-type: none"> - izveidota padomes priekšsēdētāja padomnieka amata vieta ar mērķi nodrošināt efektīvu korporatīvo pārvaldību, kas ir tiešs kapitālsabiedrības padomes pienākums; - padome ir rīkojusies ārpus savas kompetences, uzdodot valdei pārveidot padomes priekšsēdētāja padomnieka amatu par neatkarīgā direktora amatu;

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
		<ul style="list-style-type: none"> - Zemkopības ministrijai kā akcionāram un kapitālsabiedrībai ir atšķirīgs viedoklis par AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politikas esamību; - Zemkopības ministrija neizvērtē informāciju par kapitālsabiedrības valsts budžetā iemaksājamo dividenžu prognozi, jo pēc informācijas saņemšanas no AS "Latvijas valsts meži" to pārsūta Finanšu ministrijai; - divus gadus pēc Zemkopības ministrijas piekrišanas AS "Latvijas valsts meži" līdzdalībai SIA "Latvijas vēja parki" kapitālsabiedrība ierosināja līdzdalību izbeigt, pamatojoties uz apsvērumu, kas jau bija zināms brīdī, kad tika pieņemts lēmums par līdzdalību kopuzņēmumā; - gandrīz trīs gadus nebija iecelts normatīvajos aktos paredzētais atbildīgais darbinieks ministrijas sadarbībai ar AS "Latvijas valsts meži".
	<p>Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi atbilstošu⁵⁶⁴ AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu kandidātu atlases procesu.</p>	<p>⊗ Kritērijs nav sasniegts – Zemkopības ministrija nav ievērojusi Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma⁵⁶⁵ prasības ievērošanu par atklāta konkursa organizēšanu padomes locekļu kandidātu atlasei un trīs gadus kapitālsabiedrības pārraudzību uzticējusi pagaidu padomei, katru reizi apstiprinot tos pašus pagaidu padomes locekļus.</p>
<p>1.2. Vai AS "Latvijas valsts meži" padome ir nodrošinājusi pietiekamu valdes darbības pārraudzību?</p>	<p>AS "Latvijas valsts meži" padome nodrošina izsvērtu⁵⁶⁶, datus balstītu un stratēģiskiem mērķiem atbilstošu valdes darbības pārraudzību.</p>	<p>⊗ Kritērijs nav sasniegts</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kapitālsabiedrības padome nav nodrošinājusi pietiekamu pārraudzību pār valdes izvirzīto efektivizācijas procesa rezultatīvo rādītāju izpildi; ✓ kapitālsabiedrības padomes apstiprinātajā darbības stratēģijā vairāki stratēģiskie finanšu rādītāji noteikti neambiciozi un būtiski mazāki par iepriekšējo gadu faktisko izpildi; ✓ kapitālsabiedrības padome nav nodrošinājusi, ka kapitālsabiedrības darbības stratēģijā tiek iekļautas akcionāra gaidas par valsts budžetā iemaksājamo dividenžu apmēru, kā arī par koksnes krājas pieaugumu kapitālsabiedrības apsaimniekotajos mežos.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
<p>1.3. Vai Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību pār AS "Latvijas valsts meži" noslēgto ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidi?</p>	<p>Zemkopības ministrija ir veikusi darbības, lai uzraudzītu ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanas procesu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ir izvērtēti uzraugošo institūciju⁵⁶⁷ norādījumi par ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanas procesa atbilstību normatīvajam regulējumam; ✓ ir savlaicīgi veiktas korektīvas darbības procesa pilnveidošanai. 	<p>⊗ Kritērijs nav sasniegts:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zemkopības ministrija izvērtēja 2022. gada Ģenerālprokuratūras brīdinājumu un Ģenerālprokurora aicinājumu izstrādāt normatīvo regulējumu IML darbībai, kā arī 2025. gada jūnija Konkurences padomes norādījumus par AS "Latvijas valsts meži" rīcības neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam, veicot saraksti ar uzraugošajām institūcijām un piedaloties savstarpējās tikšanās. <p>Tomēr šīs darbības nenodrošināja pietiekami savlaicīgu un mērķtiecīgu korektīvu rīcību, lai ieviestu praktisku risinājumu. Zemkopības ministrija sākotnēji noraidīja normatīvā regulējuma izstrādes risinājumu kā neiespējamu, un tikai 2025. gada nogalē paziņoja par nodomu to izstrādāt. AS "Latvijas valsts meži" vērsās tiesā par IML atzīšanu par spēkā neesošiem 2026. gada februārī. Lēmumi par normatīvā regulējuma pilnveidi, IML izbeigšanu vai vērsanos tiesā netika pieņemti pietiekami savlaicīgi, lai gan šādi risinājumi varēja tikt izvēlēti ievērojami agrāk.</p>
<p>AS "Latvijas valsts meži" veiktais ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidošanas process 2021. gadā, tostarp vienošanās par piedāvāto apaļo kokmateriālu apjomu, ir izsekojams un pamatots ar visaptverošu izvērtējumu.</p>	<p>⊗ Kritērijs sasniegts daļēji – lai arī AS "Latvijas valsts meži" īstenotais IML pārveides posms 2022.–2026. gadam, tostarp vienošanās ar IML partneriem par piedāvāto apaļo kokmateriālu apjomu ir izsekojams, revīzijā konstatēti trūkumi IML pārveides procesa īstenošanā, tajā skaitā:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ izvirzot IML darbības termiņu samazināšanu kā vienu no mērķiem, AS "Latvijas valsts meži" īstenotā IML pārveides procesa rezultātā laika periodā no 2014. gada citiem uzņēmumiem kokrūpniecības nozarē nebija iespēja publiskās izsolēs iegādāties maksimāli pieejamo apaļo kokmateriālu apjomu, it sevišķi skujkoku II šķiras zāgļbaļķu apjomu; ✓ AS "Latvijas valsts meži" pirms IML pārveides posma 2022.–2026. gadam un tā īstenošanas laikā pasūtīja astoņus ārējus izvērtējumus par noslēgto IML un to pārveides procesa tiesiskumu un ekonomisko izdevīgumu. Ņemot vērā, ka šo izvērtējumu saturs vairākos aspektos savstarpēji pārklājas un izvērtējumos analizētais normatīvais regulējums nemainījās pēc 01.01.2020., šāda rīcība nav vērtējama kā pietiekami samērīga un 	

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
<p>1.4. Vai Zemkopības ministrijas iesaište AS "Latvijas valsts meži" saimnieciskajā darbībā bija pietiekami izvērtēta un neradīja nepamatotu ieņēmumu samazinājumu?</p>	<p>Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi, ka lēmumi⁵⁶⁸ par cenu samazinājumu egles un priedes II šķiras zāģbaļķiem un to piemērošanas nosacījumiem ilgāka termiņa līgumos ir izvērtēti un ekonomiski pamatoti, tajā skaitā nodrošinot:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ka informatīvajos ziņojumos⁵⁶⁹ informācija par skujkoku zāģbaļķu cenām ir pamatota ar pietiekamiem un atbilstošiem datiem; ✓ ka akcionāru lēmumi ir izsekojami un pamato cenu samazinājumu ilgāka termiņa līgumiem un ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveides procesā noslēgtiem līgumiem; ✓ sadarbību ar AS "Latvijas valsts meži" nozares norādīto problēmu risināšanā; ✓ dažādu alternatīvu izvērtējumu ekonomiski pamatota lēmuma pieņemšanai. 	<p>lietderīga. Turklāt, neskatoties uz juridiskajos izvērtējumos sniegtajiem atzinumiem, tika saņemtas Konkurences padomes norādes par pārveides procesa iespējamo neatbilstību konkurences neitralitātes regulējumam no 2020. gada.</p> <p>⊗ Kritērijs nav sasniegts – Zemkopības ministrijas lēmums par cenu samazinājumu egles un priedes II šķiras zāģbaļķiem un to piemērošanas nosacījumiem AS "Latvijas valsts meži" ilgāka termiņa līgumos nav pietiekami izvērtēts un pamatots, jo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 19.12.2023. un 25.06.2024. Informatīvie ziņojumi, uz kuru pamata pieņemti lēmumi samazināt cenas AS "Latvijas valsts meži" noslēgtajos egles un priedes II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumos, visaptveroši neatspoguļo Latvijas skujkoku pārstrādes uzņēmumu situāciju, un atsevišķos gadījumos sniegtā informācija nav korekta; ✓ akcionāra lēmuma pamatojums 19.12.2023. Informatīvajā ziņojumā virzīt vienu priekšlikumu – no 01.01.2024. skujkoku II šķiras zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumiem piemērot īstermiņa pārdošanas procedūrās iegūtās vidējās svērtās cenas, nav pietiekami izsekojams. AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulces lēmums cenu korekciju 2024. gadā piemērot arī IML pārveides procesā noslēgtiem piegādes līgumiem neizriet no 19.12.2023. informatīvajā ziņojumā norādītā, un nav nodrošināts skaidrs lēmuma pamatojums; ✓ Zemkopības ministrija, sagatavojot 19.12.2023. Informatīvo ziņojumu, nesadarbojās ar AS "Latvijas valsts meži" datu un iespējamo risinājumu izvērtēšanā; ✓ 19.12.2023. Informatīvajā ziņojumā netika sniegti alternatīvu risinājumu izvērtējumi.

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
2. Vai AS "Latvijas valsts meži" piemērotā dividenžu politika ir skaidri definēta un ekonomiski pamatota?		
2.1. Vai AS "Latvijas valsts meži" piemērotā dividenžu politika ir skaidri noteikta un pietiekami izvērtēta?	<p>Zemkopības ministrija ir nodrošinājusi konsekventu un izsekojamu AS "Latvijas valsts meži" dividenžu politiku, tajā skaitā:</p> <p>1) nodrošinot skaidrus un prognozējamus dividenžu apmēra noteikšanas pamatprincipus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ņemot vērā AS "Latvijas valsts meži" ilgtermiņa attīstības un investīciju plānus; ✓ paredzot nosacījumus elastīgām dividenžu apmēra izmaiņām atbilstoši objektīviem apstākļiem; <p>2) nodrošinot regulāru piemērotās dividenžu politikas AS "Latvijas valsts meži" efektivitātes izvērtējumu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Kritērijs nav sasniegts – netiek noteikti skaidri un prognozējami dividenžu apmēra noteikšanas principi, kas saistīti ar kapitālsabiedrības ilgtermiņa investīciju plāniem, kā arī nav paredzēti caurskatāmi nosacījumi elastīgām izmaiņām atbilstoši objektīviem ekonomiskajiem apstākļiem. ⊗ Kritērijs nav sasniegts – netiek veikts regulārs piemērotās dividenžu politikas efektivitātes izvērtējums, lai nodrošinātu pienācīgu atdevi no valstij piederošajiem aktīviem.
2.2. Vai tiek veikts regulārs izvērtējums par AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās daļas izlietojumu un tā apmēra nepieciešamību?	<p>AS "Latvijas valsts meži" budžets tiek apstiprināts un regulāri pārskatīts atbilstoši ilgtermiņa attīstības un investīciju plāniem.</p> <p>Regulāri tiek veikta uzraudzība pār AS "Latvijas valsts meži" finansiālo darbību, tostarp finanšu un kapitāla struktūras mērķiem⁵⁷⁰, tajā skaitā, regulāri izvērtējot kapitālsabiedrības rīcībā esošo finanšu līdzekļu ekonomisko pamatojumu un izlietojumu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⊙ Kritērijs sasniegts daļēji – Neskatoties uz to, ka budžetā investīciju apjoms tiek precizēts atbilstoši faktiskajai situācijai, kapitālsabiedrība faktiski investīcijas ir īstenojusi vidēji tikai 82 % apmērā no budžetā plānotā. ⊗ Kritērijs nav sasniegts – lai arī tiek veikta regulāra uzraudzība pār AS "Latvijas valsts meži" finansiālo darbību, tomēr revīzijā netika gūta pārliecība, ka AS "Latvijas valsts meži" padome būtu vērtējusi kapitālsabiedrības darbības nodrošināšanai un dividenžu izmaksai nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru.

Sektora vadītāja
Departamenta direktors

Aija Feldmane
Oskars Erdmanis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Termini, saīsinājumi un skaidrojumi

Saīsinājums/ termins	Skaidrojums
AS	Akciju sabiedrība
AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja (akcionārs, akciju turētājs)	Valsts Zemkopības ministrijas personā
AS "Latvijas valsts meži" kapitāla daļu turētāja pārstāvis (akciju turētāja pārstāvis)	Zemkopības ministrijas valsts sekretārs vai ar valsts sekretāra rīkojumu noteikta cita ministrijas amatpersona
Budžeta ietvara likums	Kārtējā gada likums par valsts budžetu un budžeta ietvaru
Darbības stratēģija	Valsts kapitālsabiedrības vidēja termiņa darbības stratēģija
EBITDA <i>euro/m³</i>	Peļņa pirms procentiem, nodokļiem, nolietojuma un amortizācijas <i>euro</i> par kubikmetru
Gaidu vēstule	Akcionāru sapulces apstiprināts dokuments, kas detalizē kapitālsabiedrības attīstības virzienus, vispārējos stratēģiskos, finanšu un nefinanšu mērķus, kā arī sniedz skaidrojumu par publiskas personas iecerēm, ko tā noteiktā periodā vēlas īstenot ar līdzdalību kapitālsabiedrībā ⁵⁷¹
ha	hektāri
ICGN	Starptautiskais korporatīvās pārvaldības tīkls (<i>International Corporate Governance Network</i>)
IML	Ilgtermiņa mežizstrādes līgums
Korporatīvās pārvaldības kodekss	Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā" ⁵⁷²
LKF	Latvijas Kokrūpniecības federācija
LKRTA	Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija
LVM	AS "Latvijas valsts meži"
MK	Ministru kabinets
MWh	megavatstunda
NACE	Eiropas Kopienas saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
ROA	Ekonomiskā jeb aktīvu rentabilitāte
ROE	Pašu kapitāla rentabilitāte
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
Stratēģiskais novērtējums	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
Stratēģiskie finanšu rādītāji	Darbības stratēģijā noteiktie rezultatīvie rādītāji finanšu mērķiem
TAP	Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls
Koordinācijas institūcija	Valsts kapitāla daļu un valsts kapitālsabiedrību pārvaldības koordinācijas institūcija (Valsts kanceleja; līdz 28.02.2023. Pārresoru koordinācijas centrs)

1. pielikums. AS "Latvijas valsts meži" darbības stratēģijās noteiktie stratēģiskie finanšu rādītāji un to izpilde

Stratēģisko mērķi raksturojošs rādītājs	Mērvienība	Darbības stratēģija*	2021	2022	2023	2024	Gads					
							2025	2026	2027	2028	2029	2030
Finanšu rādītāji												
Stratēģiskais mērķis: Palielināt ilgtermiņa peļņu un nodrošināt pozitīvu naudas plūsmu no saimnieciskās darbības (sākot no stratēģijas 2024-2030: Mēs īstenojam ilgtspējīgu uzņēmuma saimniecisko darbību un sekmēsim produktu piegāžu ķēžu konkurētspēju)												
Ieņēmumi pirms procentu, nodokļu, nolietojuma un amortizācijas atskaitījumiem (<i>EBITDA</i>) no saimnieciskās darbības	miljoni <i>euro</i>	2021–2025	71,2	91,1	92,1	93,3	94,2				x	
		2023–2027			143,4	131,5	122,8	123,6	124,3			
		2024–2030				141,4	112,7	112,8	114,7	121,6	128,2	133,8
		2026–2030								Rādītājs izslēgts		
		faktiskā izpilde	165,5	299,8	296,2	216,4	264,9 ⁵⁷³					
		faktiskā izpilde, %⁵⁷⁴	232,4	329,1	206,6	153,0	235,0					
Peļņa, kas izmaksājama dividendēs ⁵⁷⁵	%	2021–2025	≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %					
		2023–2027			≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %			
		2024–2030				≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %	≥80 %
		2026–2030								Rādītājs izslēgts		
		faktiskā izpilde	145 %	80,0 %	83,9 %	80,0 %	92,4 %					
		faktiskā izpilde, %⁵⁷⁴	181,3	100,0	104,9	100,0	115,5					
Peļņa pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	miljoni <i>euro</i>	2026–2030						143,8	142,2	142,6	143,9	145,1
Stratēģiskais mērķis: Palielināt uzņēmuma apsaimniekojamo aktīvu un kokaudžu vērtību												
Meža infrastruktūras bilances vērtība (ceļi, tilti, meliorācijas sistēmas)	miljoni <i>euro</i>	2021–2025	267,0	276,4	284,1	293,5	297,2					
		2023–2027			272,9	282,2	295,5	307,2	318,4			
		2024–2030								Rādītājs izslēgts		
		2026–2030								Rādītājs izslēgts		
		faktiskā izpilde	257,4	261,6	264,1					Rādītājs izslēgts		

NAV KLASIFICĒTS

NEPIECIEŠAMI UZLABOJUMI AS "LATVIJAS VALSTS MEŽI" PĀRVALDĪBĀ

Stratēģisko mērķi raksturojošs rādītājs	Mērvienība	Darbības stratēģija*	Gads										
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Meža kapitālvērtība	miljoni euro	faktiskā izpilde, % ⁵⁷⁴	96,4	94,6	96,8	Rādītājs izslēgts							
		2021–2025	2608	2608	2608	2608	2608						
		2023–2027 ⁵⁷⁶			4464	4464	4464	4464	4464				
					/3160	/3160	/3160	/3160	/3160				
		2024–2030							Rādītājs izslēgts				
		2026–2030							Rādītājs izslēgts				
		faktiskā izpilde	2878	4464/3160	6364	Rādītājs izslēgts							
			/4671										
		faktiskā izpilde, % ⁵⁷⁴	110,4	171,2	142,6	Rādītājs izslēgts							
				/147,8									
Stratēģiskais mērķis: Mēs palielināsim dabas kapitāla vērtību													
Ieguldījumi (samazinātā mežsaimniecības ilgtermiņa peļņa) ekosistēmas pakalpojumu nodrošināšanai	miljoni euro	2023–2027 ⁵⁷⁷			60	60	60	60	60				
		2024–2030					≥80,5	≥80,5	≥80,5	≥80,5	≥80,5	≥80,5	
		2026–2030							Rādītājs izslēgts				
		faktiskā izpilde			82,2	85	102,7 ⁵⁷³	Rādītājs izslēgts					
		faktiskā izpilde, % ⁵⁷⁴			137,0	105,6	127,6	Rādītājs izslēgts					

* AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.–2025. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.10.2020. lēmumu Nr. 39); AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2023.–2027. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 13.10.2022. lēmumu Nr. 73); AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2024.–2030. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.02.2024. lēmumu Nr. 3); AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).

2. pielikums. Lēmumi par AS "Latvijas valsts meži" dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu

Akcionāru sapulces lēmuma datums	Dividendēs neizmaksātā peļņa, euro	Valdes priekšlikums par dividendēs neizmaksātās peļņas izlietošanu	Padomes lēmums par valdes sagatavoto priekšlikumu	Akcionāru sapulces lēmums par dividendēs neizmaksātās peļņas izlietojumu			Vai akcionāru sapulces lēmumā ir norādīti izlietojuma principi vai mērķis?
				Atstāt nesadalītu	Ieguldīt pamatkapitālā	Pamatojums	
27.05.2021.	2 080 806	iepriekšējo gadu peļņu ieguldīt pamatkapitālā ⁵⁷⁸	atbalstīt ⁵⁷⁹	x	2 080 806	iepriekšējo gadu nesadalītās peļņas daļu ieguldīt pamatkapitālā ⁵⁸⁰	Nav
30.05.2022.	22 306 342	atstāt nesadalītu ⁵⁸¹	atbalstīt ⁵⁸²	22 306 342	x	atstāt nesadalītu ⁵⁸³	Nav
11.04.2023.	87 037 753 ⁵⁸⁴	ieguldīt pamatkapitālā 87 037 753 euro investīciju programmas realizācijai ⁵⁸⁵	atbalstīt ⁵⁸⁶	x	87 037 753 ⁵⁸⁷	ieguldīt pamatkapitālā kopā ar iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu un rezervēm investīciju programmas realizācijai ⁵⁸⁸	Ir
26.05.2023.	39 055 379	atstāt nesadalītu ⁵⁸⁹	atbalstīt ⁵⁹⁰	x	39 055 379	novirzīt pamatkapitāla palielināšanai darbības stratēģijas mērķu sasniegšanai ⁵⁹¹	Daļēji
27.05.2024.	44 167 619	novirzīt pamatkapitāla palielināšanai darbības stratēģijas mērķu sasniegšanai ⁵⁹²	atbalstīt ⁵⁹³	x	44 167 619	novirzīt pamatkapitāla palielināšanai darbības stratēģijas mērķu sasniegšanai ⁵⁹⁴	Daļēji
23.05.2025.	11 343 374	atstāt nesadalītu ⁵⁹⁵	atbalstīt ⁵⁹⁶	11 343 374	x	atstāt nesadalītu ⁵⁹⁷	Nav
Kopā:	205 991 273			33 649 716	172 341 557		

3. pielikums. AS "Latvijas valsts meži" apaļo kokmateriālu un skujkoku II šķiras zāgļa realizācija IML pārveides posmos no 2017. līdz 2024. gadam⁵⁹⁸

[IP]

4. pielikums. AS "Latvijas valsts meži" pasūtīto izvērtējumu par IML un IML pārveides procesu salīdzinājums

Izvērtējuma tēma	Pakalpojuma sniedzējs A 09.11.2020. (daļā par IML)	Pakalpojuma sniedzējs B 16.11.2020. (daļā par IML)	Pakalpojuma sniedzējs A 02.07.2021.	Pakalpojuma sniedzējs C 12.08.2021.	Pakalpojuma sniedzējs D 28.02.2023. (izņēmuma tiesības)	Pakalpojuma sniedzējs D 28.02.2023. (tiesvedība)	Pakalpojuma sniedzējs A 28.02.2023.	Pakalpojuma sniedzējs A 07.09.2023.
<i>Pakalpojuma summa</i>	<i>50 818 euro⁵⁹⁹</i>	<i>50 819 euro⁶⁰⁰</i>	<i>9151 euro</i>	<i>12 040 euro</i>	<i>10 650 euro</i>		<i>33 668 euro</i>	<i>50 684 euro</i>
IML un IML pārveides atbilstība Konkurences likumam	✓	✓	✓				✓	✓
IML un IML pārveides atbilstība Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likumam	✓	✓	✓				✓	✓
IML un IML pārveides atbilstība Publiskas personas mantas atsavināšanas likumam	✓	✓	✓				✓	✓
IML un IML pārveides atbilstība Publisko iepirkumu likumam					✓		✓	✓
IML un IML pārveides atbilstība Latvijas mežsaimniecības nozares pamatnostādņem, AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa stratēģijai un iekšējiem normatīvajiem aktiem, citiem ārējiem normatīvajiem aktiem un labai biznesa praksei		✓						
IML pārveides atbilstība valsts atbalsta regulējumam							✓	
IML pārveides atbilstība valsts un sabiedrības interesēm (Prokurora brīdinājums)							✓	

IZVĒRTĒJUMA TĒMA	Pakalpojuma sniedzējs A 09.11.2020. (daļā par IML)	Pakalpojuma sniedzējs B 16.11.2020. (daļā par IML)	Pakalpojuma sniedzējs A 02.07.2021.	Pakalpojuma sniedzējs C 12.08.2021.	Pakalpojuma sniedzējs D 28.02.2023. (izņēmuma tiesības)	Pakalpojuma sniedzējs D 28.02.2023. (tiesvedība)	Pakalpojuma sniedzējs A 28.02.2023.	Pakalpojuma sniedzējs A 07.09.2023.
IML pārveides par labu noteiktam IML partnerim tiesiskums					✓			✓
IML pārveides ekonomiskais izdevīgums				✓				
AS "Latvijas valsts meži" pārvaldes institūciju rīcības, veicot IML pārveidi, atbilstība iekšējiem un ārējiem normatīvajiem aktiem								✓
Priekšlikumi IML turpināšanai, veicot IML pārveidi		✓	✓			✓		✓
AS "Latvijas valsts meži" pienākums pildīt no IML izrietošās saistības						✓		✓
IML radītā negatīvā ietekme uz konkurenci (Eiropas Savienības konkurences tiesību regulējums)								✓
IML tiesiskums un iespējas tiesai atzīt tos par absolūti spēkā neesošiem	✓					✓		✓
IML izbeigšanas iespējas, prasot tiesai līgumu atcelšanu						✓		✓
IML izbeigšanas iespējas AS "Latvijas valsts meži" vienpusēji atkāpjoties no tiem, balstoties uz līguma raksturu vai līgumā vai likumā noteikto						✓		✓
IML izbeigšanas iespējas, līgumpartneriem vienojoties						✓		✓
2000. g. tiesvedība par IML						✓		

5. pielikums. Skujkoku pārstrādes uzņēmumu finanšu darbības rezultāti 2022.–2024. gadā⁶⁰¹

Uzņēmums	Gads	Neto apgrozījums	Neto naudas plūsma	Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	EBIDTA	Pārskata gada peļņa/ zaudējumi	Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa/ nesēgtie zaudējumi	Naudas līdzekļu atlikums gada beigās	Rentabilitātes rādītāji			Likviditātes rādītāji		Maksātpējas un kapitāla struktūras rādītāji	
									ROS*	ROA**	ROE***	Kopējā likviditāte	Absolūtā likviditāte	Kopējās maksātpējas koeficients	Finansiālās neatkarības koeficients
									Pietiekama / optimāla			Norma 1–2	Norma 0,1–0,7	Norma 2–3	Norma >0,5
			> 5 %	> 5 %	> 10 %										
SIA "Gaujas koks"	2022	127 915 028	38 267 094	-15 964 907	28 256 751	24 593 900	83 144 024	42 147 667	19,23	23,36	25,18	9,27	5,87	14,20	0,93
	2023	64 216 959	1 442 566	-9 502 060	2 879 512	193 076	107 110 961	33 759 412	0,30	0,16	0,18	8,31	4,78	15,12	0,93
	2024	85 926 029	7 092 539	-6 430 481	9 550 176	5 787 840	106 866 971	35 196 259	6,74	4,86	5,19	9,19	5,26	16,67	0,94
SIA "Kurekss"	2022	89 425 807	7 882 587	-2 884 362	8 972 226	2 009 893	21 217 793	19 075 060	2,25	2,82	4,06	3,72	1,84	2,66	0,64
	2023	62 659 444	1 036 377	1 039 233	4 347 984	-704 359	23 227 685	15 837 655	-1,12	-0,97	-1,45	5,95	2,56	3,18	0,70
	2024	67 913 759	5 402 482	-690 574	7 380 413	3 212 315	22 523 327	5 238 770	4,73	4,73	6,07	3,35	0,69	7,70	0,88
SIA "PATA JĒKABPILS"	2022	37 091 655	6 290 802	-15 971 202	572 437	128 258	87 603	394 101	0,35	0,70	6,41	0,39	0,02	1,06	0,06
	2023	16 452 174	-1 994 010	-5 960 017	-7 580 672	-8 089 381	215 861	3 618	-49,17	-21,43	-400,23	0,34	0,00	1,05	0,05
	2024	46 338 415	3 191 798	-1 667 269	1 967 690	293 619	-7 873 520	3 392	0,63	0,74	13,83	0,39	0,00	1,06	0,06
SIA "PATA Saldus"	2022	95 070 506	18 925 669	-19 509 715	4 397 858	1 759 773	17 947 808	5 902	1,85	3,70	6,88	1,11	0,00	1,46	0,51
	2023	66 840 581	5 222 745	-4 137 924	-2 472 783	-5 519 053	17 663 503	5 959	-8,26	-10,78	-25,40	0,62	0,00	1,12	0,35
	2024	61 389 907	1 917 330	-677 552	7 078 035	4 316 242	12 182 376	2 648	7,03	8,34	21,47	0,85	0,00	1,28	0,43
SIA "Rettenmeier Baltic Timber"	2022	90 499 158	12 180 473	-28 233 075	15 329 394	12 680 568	37 947 701	1 539 286	14,01	18,97	24,25	1,13	0,09	3,64	0,73
	2023	66 483 710	4 587 578	-48 187 890	107 766	-3 155 151	50 628 269	781 461	-4,75	-3,06	-5,53	0,58	0,03	1,75	0,44
	2024	61 453 056	5 628 682	-46 037 161	4 153 161	549 319	47 473 118	29 677	0,89	0,37	0,99	0,56	0,00	1,46	0,33
SIA "AKZ"	2022	101 250 653	18 473 505	-5 436 489	21 969 526	19 614 940	88 682 815	103 525 668	19,37	13,47	19,85	29,31	23,05	3,34	0,70
	2023	81 396 657	7 460 829	-37 837 664	4 467 324	4 968 899	101 759 115	72 833 520	6,10	3,14	4,61	21,14	17,23	2,86	0,66
	2024	85 104 539	16 328 092	39 586 493	19 316 257	10 108 937	56 728 014	71 585 686	11,88	7,03	11,60	5,81	4,38	2,14	0,53
SIA "BSW Latvia"	2022 ⁶⁰²	86 515 135	30 794 359	0	15 707 310	9 640 142	42 809 232	21 348 745	x	x	x	x	x	x	x
	2023	81 193 111	12 517 566	0	-1 397 008	3 637 933	41 093 984	26 520 412	4,48	5,92	6,80	5,29	3,11	6,65	0,85
	2024	86 906 612	7 384 069	-20 067 776	5 023 530	11 776 482	44 731 917	14 764 586	13,55	16,60	19,26	4,11	1,67	7,81	0,87
SIA "Silpec"	2022	6 133 496	x	x	x	1 333 016	5 556 378	3 977 619	21,73	20,79	21,40	26,91	17,61	30,76	0,97

NAV KLASIFICĒTS

NEPIECIEŠAMI UZLABOJUMI AS "LATVIJAS VALSTS MEŽI" PĀRVALDĪBĀ

Uzņēmums	Gads	Neto apgrozījums	Neto naudas plūsma	Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	EBIDTA	Pārskata gada peļņa/ zaudējumi	Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa/ nesegtie zaudējumi	Naudas līdzekļu atlikums gada beigās	Rentabilitātes rādītāji			Likviditātes rādītāji		Maksātspējas un kapitāla struktūras rādītāji	
									ROS*	ROA**	ROE***	Kopējā likviditāte	Absolūtā likviditāte	Kopējās maksātspējas koeficients	Finansiālās neatkarības koeficients
									Pietiekama / optimāla			Norma 1-2	Norma 0,1-0,7	Norma 2-3	Norma >0,5
		euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro	> 5 %	> 5 %	> 10 %				
	2023	5 137 742	x	x	x	718 919	6 889 394	4 642 496	13,99	9,62	9,91	32,96	22,62	37,22	0,97
	2024	5 513 168	x	x	x	1 191 645	7 608 314	5 970 796	21,61	14,18	14,51	44,01	32,65	48,13	0,98
SIA "SMILTENE IMPEX"	2022	22 537 475	2 545 912	-550 391	861 136	41 192	416 120	2 262 862	0,18	0,72	0,93	5,53	3,28	8,33	0,78
	2023	15 505 017	-1 384 977	-233 507	-960 201	-1 617 148	457 436	643 283	-10,43	-33,53	-44,32	2,25	0,61	3,68	0,73
	2024	20 253 394	-56 479	-364 471	658 978	71 628	-1 159 712	222 333	0,35	1,90	2,49	3,16	0,30	4,89	0,80
AS "STORA ENSO LATVIJA"	2022	130 261 415	4 107 892	-4 602 835	7 106 831	4 280 535	26 973 014	3 279 624	3,29	3,73	4,49	1,60	0,16	3,09	0,82
	2023	107 667 634	9 274 167	5 884 718	13 683 267	11 356 868	7 450 004	3 283 660	10,55	10,30	12,09	2,68	0,27	4,72	0,89
	2024	149 666 421	8 723 594	3 679 963	12 817 821	9 559 460	8 806 872	5 631 860	6,39	8,68	10,00	2,22	0,34	3,76	0,85
SIA "Vika Wood"	2022	105 575 191	27 073 349	3 435 796	21 200 886	18 497 438	32 924 055	22 981 008	17,52	31,38	36,42	14,33	8,78	10,60	0,92
	2023	71 907 882	1 346 166	-4 053 301	-34 767	-2 740 099	51 421 493	18 145 168	-3,81	-4,38	-4,67	19,99	12,10	25,27	0,96
	2024	80 752 599	9 768 379	-10 783 316	9 689 047	7 257 449	48 681 394	17 099 795	8,99	11,46	11,91	12,51	7,26	22,45	0,96
SIA "VUDLANDE"	2022	17 603 250	-665 922	-5 942 869	2 258 148	10 093	24 795 939	827 414	0,06	0,03	0,04	6,87	0,45	8,99	0,89
	2023	21 696 229	3 865 162	-6 294 959	-2 882 132	-5 479 309	24 806 032	650 598	-25,25	-18,98	-22,53	3,18	0,31	4,78	0,79
	2024	24 291 524	921 606	-2 863 490	2 213 689	-493 129	19 326 723	1 717 998	-2,03	-1,65	-2,31	1,29	0,22	2,86	0,65
SIA "KRAUZERS"	2022	33 415 720	2 920 055	-2 630 418	4 597 349	3 314 732	5 464 035	284 283	9,92	22,37	42,68	1,38	0,06	2,19	0,54
	2023	30 048 547	3 536 666	-4 472 896	1 930 947	133 533	8 778 767	292 533	0,44	0,68	1,41	1,01	0,05	1,79	0,44
	2024	34 156 441	909 509	145 232	1 502 545	198 001	8 912 300	11 000	0,58	0,92	2,05	0,97	0,00	1,84	0,46
SIA "Piebalgas"	2022	9 545 132	1 412 199	-7 448	743 671	459 276	1 537 702	1 726 418	4,81	10,61	12,87	5,04	2,61	5,59	0,82
	2023	6 933 267	-109 886	-70 903	-115 411	-360 808	1 767 340	1 251 327	-5,20	-8,74	-10,76	4,34	1,84	5,00	0,80
	2024	7 761 623	x	x	x	68 011	1 406 532	1 281 782	0,88	1,79	2,20	4,72	2,10	5,77	0,83

*Apgrozījuma rentabilitāte (ROS), **Aktīvu rentabilitāte (ROA), ***Pašu kapitāla rentabilitāte (ROE)

Atsauces

- ¹ AS "Latvijas valsts meži". "AS "Latvijas valsts meži" korporatīvās pārvaldības ziņojums par 2024. gadu". https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/ilgtspeja/lvm_korporativas_parvaldibas_zinojums_2024_gads.pdf, skatīts 29.12.2025.
- ² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, 1. panta pirmās daļas 19. punkts.
- ³ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 25. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, 31. panta otrā un trešā daļa.
- ⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, 31. panta astotā un devītā daļa.
- ⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums, 107. panta otrā daļa.
- ⁷ AS "Latvijas valsts meži" padomes 31.10.2025. sēdes protokola Nr. 22/2025 2. punkts.
- ⁸ Piegādes līgumi ar darbības termiņu no 2022. līdz 2024. gadam.
- ⁹ Piegādes līgumi ar darbības termiņu no 2022. līdz 2026. gadam.
- ¹⁰ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §).
- ¹¹ MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §.
- ¹² Informatīvais ziņojums "Par koksnes tirgus stabilizācijai valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu" (pieņemts zināšanai MK 25.06.2024. sēdē, protokols Nr. 26, 53. §).
- ¹³ MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ¹⁴ Egles un priedes II šķiras zāģbaļķi trīs produktu grupās (ar caurmēru 14-17,9 cm, 18-27,9 cm un virs 28 cm).
- ¹⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94. pants, 3. panta trešā daļa.
- ¹⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 113. pants.
- ¹⁷ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ¹⁸ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. panta 2. punkts.
- ¹⁹ Ministru kabineta (turpmāk – MK) 24.09.1999. rīkojums Nr. 453 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" izveidošanu".
- ²⁰ Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma 17. panta pirmā daļa; Meža likuma 4. panta otrā daļa.
- ²¹ AS "Latvijas valsts meži" statūti (apstiprināti AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 02.12.2025. sapulcē, protokols Nr. 12/2025, 2. punkts).
- ²² Prezentācija "Efektivitātes rezultāts 2025, 2025. gada 15. decembris" (AS "Latvijas valsts meži" padomes 29.12.2025. sēdes protokols Nr. 25/2025, 4. punkts). Attiecīgā gada 1. decembrī.
- ²³ AS "Latvijas valsts meži" "Koksnes produktu pārdošanas koncepcija 2022.–2024. gadam" (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 18.08.2021. lēmumu Nr. 31); AS "Latvijas valsts meži" "Koksnes produktu pārdošanas koncepcija 2025.–2027. gadam" (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.08.2024. lēmumu Nr. 52).
- ²⁴ Zemkopības ministrijas 19.12.2024. vēstule Nr. 3.3-9e/2290/2024 "Par papildinājumu a/s "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu vēstulē" AS "Latvijas valsts meži".
- ²⁵ AS "Latvijas valsts meži" 2022., 2023., 2024. gada pārskats (nekonsolidēts), 2025. gada budžets.
- ²⁶ AS "Latvijas valsts meži" 2022., 2023., 2024. gada pārskats (nekonsolidēts).
- ²⁷ Tajā skaitā bioloģisko aktīvu vērtības samazinājums 2 336 813 *euro*.
- ²⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 3. panta trešā daļa.
- ²⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 93. panta otrā daļa.
- ³⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94. pants, 118. panta trešā daļa.
- ³¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta pirmā daļa.
- ³² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrā daļa, 118. panta piektā un sestā daļa.
- ³³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 113. pants.
- ³⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ³⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 118. panta pirmā daļa.
- ³⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 118. panta ceturtnā un septītnā daļa.
- ³⁷ AS "Latvijas valsts meži" statūti (apstiprināti AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 06.02.2026. sapulcē, protokols Nr. 2/2026, 1. punkts).

- ³⁸ AS "Latvijas valsts meži" statūti (apstiprināti AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 06.02.2026. sapulcē, protokols Nr. 2/2026, 1. punkts).
- ³⁹ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulces 06.02.2026. lēmums. Pieejams: https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/strategija/akcionaru_sapulces_lemumi_lvm.lv_20.02.pdf, skatīts 20.03.2026.
- ⁴⁰ AS "Latvijas valsts meži" padomes 16.02.2026. sēdes protokols Nr. 5/2026, 2. punkts.
- ⁴¹ OECD. "Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises". 2024. <https://doi.org/10.1787/18a24f43-en>, skatīts 20.02.2026.
- ⁴² Korporatīvās pārvaldības konsultatīvā padome. "Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"" (2020. gada decembra versija un 2025. gada decembra versija; piemērošanu nosaka MK 15.03.2022. noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrībā un publiski privātā kapitālsabiedrībā piemērojamajiem korporatīvās pārvaldības ieteikumiem"). <https://www.tm.gov.lv/lv/korporativas-parvaldibas-kodekss>, skatīts 29.12.2025.
- ⁴³ Līdz 28.02.2023. Pārresoru koordinācijas centrs.
- ⁴⁴ Valsts kanceleja. Vadlīnijas un Regulējumi. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 19.02.2026.
- ⁴⁵ MK 04.03.2020. rīkojums Nr. 95 "Par nozaru politiku pamatnostādņem 2021.–2027. gada plānošanas periodam", 20. punkts.
- ⁴⁶ Likumprojekts "Grozījumi Meža likumā". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b26e319f-ced3-49e6-b373-2a626b8625cf, skatīts 04.09.2025.
- ⁴⁷ Noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā"". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/0410f825-902f-4d3a-821f-437ab41c157c, skatīts 04.09.2025.
- ⁴⁸ Zemkopības ministrijas 15.09.2025. vēstule Nr. 8-1e/1566/2025 Finanšu ministrijai (Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumus MK 21.01.2025. rīkojumā Nr. 42 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam", pamatojoties uz MK 02.09.2025. sēdes protokola Nr. 34, 31. § 4.2. apakšpunktā doto uzdevumu).
- ⁴⁹ Likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. panta 6. punkts, 3. panta 6. punkts.
- ⁵⁰ Satversmes tiesas 08.04.2024. spriedums lietā Nr. 2023-01-03, 25. punkts.
- ⁵¹ MK 16.11.2015. rīkojums Nr. 718 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2016.–2020. gadam"; MK 13.08.2020. rīkojums Nr. 435 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2021.–2025. gadam".
- ⁵² Zemkopības ministrija. "Latvijas Meža politika (mērķi un principi)". 1998. gada aprīlis. <https://www.zm.gov.lv/lv/latvijas-meza-politika>, skatīts 30.01.2026.
- ⁵³ Meža likuma 1. panta pirmās daļas 13. punkts.
- ⁵⁴ MK 04.03.2020. rīkojums Nr. 95 "Par nozaru politiku pamatnostādņem 2021.–2027. gada plānošanas periodam", 20. punkts.
- ⁵⁵ MK 02.12.2014. noteikumu Nr. 737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi" 18. punkts.
- ⁵⁶ Līdz 01.04.2026. Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu 2026.–2050. gadam projekts nav iesniegts izskatīšanai MK.
- ⁵⁷ MK 04.03.2020. rīkojums Nr. 95 "Par nozaru politiku pamatnostādņem 2021.–2027. gada plānošanas periodam", 20. punkts.
- ⁵⁸ Zemkopības ministrijas 27.05.2025. e-pasta vēstule.
- ⁵⁹ Zemkopības ministrija. "Sākta meža nozares attīstības pamatnostādņu 2026.–2050. gadam sabiedriskā apspriešana". 22.09.2025. <https://www.zm.gov.lv/lv/jaunums/sakta-meza-nozares-attistibas-pamatnostadnu-2026-2050-gadam-sabiedriska-apspiesana>, skatīts 19.12.2025.
- ⁶⁰ Iepirkums "Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2026.- 2050." Nr. ZM 2025/30_IE (izsludināts 02.10.2025.), <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/157533>, skatīts 13.04.2026.
- ⁶¹ Likumprojekts "Grozījumi Meža likumā". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b26e319f-ced3-49e6-b373-2a626b8625cf, skatīts 04.09.2025.
- ⁶² Noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā"". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/0410f825-902f-4d3a-821f-437ab41c157c, skatīts 04.09.2025.
- ⁶³ Zemkopības ministrijas 15.09.2025. vēstule Nr. 8-1e/1566/2025 Finanšu ministrijai (Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumus MK 21.01.2025. rīkojumā Nr. 42 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam", pamatojoties uz MK 02.09.2025. sēdes protokola Nr. 34, 31. § 4.2. apakšpunktā doto uzdevumu).
- ⁶⁴ Meža likuma 9. pants; likumprojekts "Grozījumi Meža likumā". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b26e319f-ced3-49e6-b373-2a626b8625cf, skatīts 04.09.2025.
- ⁶⁵ Likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 1. panta 6. punkts, 3. panta 6. punkts, 4. panta trešā daļa; MK 23.03.2004. noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 2.1.1. apakšpunkts.
- ⁶⁶ Satversmes tiesas 08.04.2024. spriedums lietā Nr. 2023-01-03, 25. punkts.
- ⁶⁷ MK 21.06.2022. sēdes protokols Nr. 33, 79. § 3. punkts.

- ⁶⁸ Galvenā cirte ir cirtes veids mežaudzes nociršanai vienā paņēmienā vai vairākos paņēmienos pēc galvenās cirtes vecuma vai galvenās cirtes caurmēra sasniegšanas (Meža likuma 1. panta pirmās daļas 10. punkts).
- ⁶⁹ MK 16.11.2015. rīkojums Nr. 718 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2016.–2020. gadam".
- ⁷⁰ MK 13.08.2020. rīkojums Nr. 435 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2021.–2025. gadam".
- ⁷¹ MK 21.01.2025. rīkojums Nr. 42 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam".
- ⁷² Zemkopības ministrijas 15.09.2025. vēstule Nr. 8-1e/1566/2025 Finanšu ministrijai (Zemkopības ministrija ir izstrādājusi grozījumus MK 21.01.2025. rīkojumā Nr. 42 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam", pamatojoties uz MK 02.09.2025. sēdes protokola Nr. 34, 31. § 4.2. apakšpunktā doto uzdevumu).
- ⁷³ Zemkopības ministrijas 23.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁷⁴ MK 21.01.2025. sēdes protokols Nr. 3, 28. § 3. un 4. punkts.
- ⁷⁵ Eiropas Komisija. Eiropas Savienības Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. <https://eur-lex.europa.eu/LV/legal-content/summary/eu-biodiversity-strategy-for-2030.html>, skatīts 13.02.2026.
- ⁷⁶ Informatīvā ziņojuma projekts "Par Ministru kabineta 2025. gada 21. janvāra sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 3 28.§) "Rīkojuma projekts "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam"" 3. punktā dotā uzdevuma izpildi". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/de1abb4-d910-41c2-ac82-6932db2368e2, skatīts 13.02.2026.
- ⁷⁷ 2026.–2030. gads.
- ⁷⁸ 2086.–2090. gads.
- ⁷⁹ Informatīvā ziņojuma projekts "Par esošā ciršanas apjoma valsts mežos ietekmi uz 2030. gada zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektora klimata mērķiem, kā arī iespējām palielināt šo ieguldījumu". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b647d34e-a469-42e2-a7c5-cc04b5c3ba3eb, skatīts 13.02.2026.
- ⁸⁰ AS "Latvijas valsts meži" modelēšanas rezultāti. Informatīvā ziņojuma projekts "Par esošā ciršanas apjoma valsts mežos ietekmi uz 2030. gada zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektora klimata mērķiem, kā arī iespējām palielināt šo ieguldījumu". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b647d34e-a469-42e2-a7c5-cc04b5c3ba3eb, skatīts 13.02.2026.
- ⁸¹ Bāzes scenārijs jeb esošais scenārijs veidots, ievērojot MK 21.01.2025. rīkojumā Nr. 42 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam" noteikto koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2026.–2030. gadam AS "Latvijas valsts meži" apsaimniekotajos mežos.
- ⁸² AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50), 4. pielikums.
- ⁸³ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50), 4. pielikums.
- ⁸⁴ Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" sagatavotās oglekļa dioksīda emisijas prognozes.
- ⁸⁵ Zemkopības ministrija. "Sākta meža nozares attīstības pamatnostādņu 2026.–2050. gadam sabiedriskā apspriešana". 22.09.2025. <https://www.zm.gov.lv/lv/jaunums/sakta-meza-nozares-attistibas-pamatnostadnu-2026-2050-gadam-sabiedriska-apspriesana>, skatīts 19.12.2025.
- ⁸⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta otrā un trešā daļa.
- ⁸⁷ MK 07.01.2020. noteikumu Nr. 20 "Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 6. punkts.
- ⁸⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta astotā un devītā daļa.
- ⁸⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta otrā un trešā daļa.
- ⁹⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta astotā daļa.
- ⁹¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ⁹² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta devītā daļa.
- ⁹³ MK 07.01.2020. noteikumu Nr. 20 "Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 7. punkts.
- ⁹⁴ MK 07.01.2020. noteikumu Nr. 20 "Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai" 6. punkts.
- ⁹⁵ AS "Latvijas valsts meži" valsts kapitāla daļu turētājs 03.03.2023. iecēla pagaidu padomi piecu locekļu sastāvā; 09.02.2024. – trīs locekļu sastāvā; 07.02.2025. – trīs locekļu sastāvā.
- ⁹⁶ No 28.02.2023. viens padomes loceklis; no 02.03.2023. trīs padomes locekļi.
- ⁹⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 03.03.2023. sapulces protokols Nr. 1/2023.
- ⁹⁸ Zemkopības ministrija. "Veiktas izmaiņas AS "Latvijas valsts meži" padomē". 03.03.2023. <https://www.zm.gov.lv/lv/jaunums/veiktas-izmainas-latvijas-valsts-mezi-padome>, skatīts 19.11.2025.
- ⁹⁹ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 09.02.2024. sapulces protokols Nr. 1/2024.
- ¹⁰⁰ Zemkopības ministrijas 31.01.2025. vēstule Nr. 7.3-23e/215/2025 "Par AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu nominācijas procesa pārtraukšanu" Valsts kancelejai.
- ¹⁰¹ Zemkopības ministrijas 27.05.2025. e-pasta vēstule.

- ¹⁰² AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 07.02.2025. sapulces protokols Nr. 2/2025.
- ¹⁰³ Valsts kanceleja. "Aicinām pieteikties uz AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļa amatu". 30.09.2025. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/sabiedribas-lidzdaliba/vakances-kapitalsabiedribas/12022/aicinam-pieteikties-uz-as-quotlatvijas-valsts-mezi-quot-padomes-locekla-amatu-/pdf/pdf>, skatīts 04.11.2025.
- ¹⁰⁴ Zemkopības ministrija. "Aicinām pieteikties akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" trīs padomes locekļu amatam". 01.10.2025. <https://www.zm.gov.lv/lv/jaunums/aicinam-pieteikties-akciju-sabiedribas-latvijas-valsts-mezi-tris-padomes-loceklu-amatiem>, skatīts 05.11.2025.
- ¹⁰⁵ Zemkopības ministrijas 22.01.2025. vēstule Nr. 7.3-23e/136/2025 "Par AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu amatam izvirzāmajām prasībām" Valsts kancelejai.
- ¹⁰⁶ Zemkopības ministrijas 04.07.2025. vēstule Nr. 7.3-23e/1187/2025 "Par AS "Latvijas valsts meži" padomes locekļu amatam izvirzāmajām prasībām" Valsts kancelejai.
- ¹⁰⁷ Lsm.lv. "Zemkopības ministrija apstiprina "Latvijas Valsts mežu" jauno padomi". 06.02.2025. <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/ekonomika/06.02.2026-zemkopibas-ministrija-apstiprina-latvijas-valsts-mezu-jauno-padomi.a633489/>, skatīts 19.02.2026.
- ¹⁰⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta otrā un trešā daļa.
- ¹⁰⁹ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 25. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹¹⁰ Latvijas Meža politika (mērķi un principi), 1998. gada aprīlis. <https://www.zm.gov.lv/lv/latvijas-meza-politika>, skatīts 30.01.2026.
- ¹¹¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 12. panta trešā daļa.
- ¹¹² MK 18.08.2022. rīkojums Nr. 553 "Par akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" vispārējo stratēģisko mērķi un tās līdzdalības saglabāšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts".
- ¹¹³ Zemkopības ministrija. "Latvijas Meža politika (mērķi un principi)". 1998. gada aprīlis. <https://www.zm.gov.lv/lv/latvijas-meza-politika>, skatīts 30.01.2026.
- ¹¹⁴ Meža likuma 4. panta trešā daļa.
- ¹¹⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 24.² panta pirmā daļa.
- ¹¹⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 24.² panta ceturta daļa; Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹¹⁷ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta pirmās daļas 19. punkts.
- ¹¹⁸ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 19. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹¹⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrās daļas 3. punkts.
- ¹²⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 57. panta otrā daļa; Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 20. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹²¹ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.–2025. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.10.2020. lēmumu Nr. 39).
- ¹²² AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2023.–2027. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 13.10.2022. lēmumu Nr. 73).
- ¹²³ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2024.–2030. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.02.2024. lēmumu Nr. 3).
- ¹²⁴ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹²⁵ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 5. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹²⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 57. panta ceturta daļa.
- ¹²⁷ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta pirmās daļas 17. punkts.
- ¹²⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 1. panta pirmās daļas 16. punkts.
- ¹²⁹ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 37.4.1. un 37.4.2. apakšpunkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹³⁰ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2024.–2030. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.02.2024. lēmumu Nr. 3).
- ¹³¹ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹³² Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 25. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.

- ¹³³ Pārresoru koordinācijas centrs. "Vadlīnijas darbības rezultātu izvērtēšanai kapitālsabiedrībās, kurās valstij ir izšķirošā ietekme". 01.06.2016., 25. un 26. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹³⁴ Ceļi, tilti, meliorācijas sistēmas.
- ¹³⁵ AS "Latvijas valsts meži" 2023. gada pārskats (nekonsolidētais; bilances vērtība 31.12.2023.: 824,2 miljoni *euro*).
- ¹³⁶ Zemkopības ministrija. "Latvijas Meža politika (mērķi un principi)". 1998. gada aprīlis. <https://www.zm.gov.lv/lv/latvijas-meza-politika>, skatīts 30.01.2026.
- ¹³⁷ Meža likuma 4. panta trešā daļa.
- ¹³⁸ Ieguldījumi (samazinātā mežsaimniecības ilgtermiņa peļņa) ekosistēmas pakalpojumu nodrošināšanai – mežsaimnieciskās darbības rezultātā neiegūtā daļa no potenciālās peļņas, kas novirzīta sabiedrībai nozīmīgu, normatīvajos aktos un akcionāra gaidās noteiktu neapmaksātu ekosistēmu pakalpojumu nodrošināšanai, tostarp bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, klimata regulācijai, ūdens aizsardzībai un rekreācijas iespējām.
- ¹³⁹ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁴⁰ AS "Latvijas valsts meži" 28.01.2026. e-pasta vēstule.
- ¹⁴¹ Meža likuma 31. panta pirmā daļa.
- ¹⁴² Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam (apstiprināts Saeimā 20.12.2012.).
- ¹⁴³ Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 05.10.2015. rīkojumu Nr. 611), 3.3. apakšnodaļa "Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam".
- ¹⁴⁴ Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2026.–2050. gadam (projekts). <https://www.zm.gov.lv/lv/media/17783/download?attachment>, skatīts 19.12.2025.
- ¹⁴⁵ Latvijas Meža politika (mērķi un principi), 1998. gada aprīlis. <https://www.zm.gov.lv/lv/latvijas-meza-politika>, skatīts 30.01.2026.
- ¹⁴⁶ Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 05.10.2015. rīkojumu Nr. 611).
- ¹⁴⁷ Meža likuma 31. panta pirmā daļa.
- ¹⁴⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 26. panta trešā daļa.
- ¹⁴⁹ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁵⁰ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁵¹ 26.07.2024., 19.12.2024., 18.04.2025. un 26.09.2025.
- ¹⁵² Zemkopības ministrijas 19.12.2024. vēstule Nr. 3.3-9e/2290/2024 "Par papildinājumu a/s "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu vēstule" AS "Latvijas valsts meži".
- ¹⁵³ Likuma "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam" (pieņemts 06.12.2024.) 26. pants.
- ¹⁵⁴ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁵⁵ Zemkopības ministrijas 19.12.2024. vēstule Nr. 3.3-9e/2290/2024 "Par papildinājumu a/s "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu vēstulē" AS "Latvijas valsts meži".
- ¹⁵⁶ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁵⁷ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁵⁸ AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".
- ¹⁵⁹ Zemkopības ministrijas 18.04.2025. vēstule Nr. [b. n.] "Par AS "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu vēstules aktualizēšanu" AS "Latvijas valsts meži".
- ¹⁶⁰ AS „Latvijas valsts meži” vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ¹⁶¹ AS „Latvijas valsts meži” 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".
- ¹⁶² No 2021. līdz 2025. gadam.
- ¹⁶³ Meža kā ilgtermiņa aktīva ekonomiskā vērtība, kas noteikta, balstoties uz ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas prognozētām un diskontētām naudas plūsmām visā meža attīstības ciklā, izmantojot tirās tagadnes vērtības metodi.
- ¹⁶⁴ No 2021. līdz 2023. gadam.
- ¹⁶⁵ No 2021. līdz 2025. gadam.

- ¹⁶⁶ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 25. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹⁶⁷ Pārresoru koordinācijas centrs. "Vadlīnijas valdes un padomes locekļu darbības rezultātu izvērtēšanai". 17.08.2020., 12. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹⁶⁸ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".
- ¹⁶⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 27. panta otrā daļa.
- ¹⁷⁰ Pārresoru koordinācijas centrs. "Vadlīnijas valdes un padomes locekļu darbības rezultātu izvērtēšanai". 17.08.2020., 15. punkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ¹⁷¹ Novērtējumu "ļoti labi" izmanto, ja kapitālsabiedrība pilnībā sasniegusi vai pārsniegusi visus plānotos finanšu mērķu un nefinanšu mērķu rezultātos rādītājus.
- ¹⁷² Novērtējumu "labi" izmanto, ja kapitālsabiedrība nav sasniegusi atsevišķus plānotos finanšu mērķu un nefinanšu mērķu rezultātos rādītājus, bet novirzes to izpildē nav būtiskas.
- ¹⁷³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 12. panta trešā daļa.
- ¹⁷⁴ Zemkopības ministrijas 22.09.2022. kārtība Nr. 16 "Valsts kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības kārtība Zemkopības ministrijā".
- ¹⁷⁵ Zemkopības ministrijas 26.06.2025. rīkojums Nr. 51-p/2025/e "Par atbildīgo darbinieku iecelšanu".
- ¹⁷⁶ Zemkopības ministrijas 22.09.2022. kārtība Nr. 16 "Valsts kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības kārtība Zemkopības ministrijā", 3. pielikums.
- ¹⁷⁷ Zemkopības ministrijas 22.09.2022. kārtība Nr. 16 "Valsts kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības kārtība Zemkopības ministrijā", 2.2.3. apakšpunkts.
- ¹⁷⁸ Zemkopības ministrijas 18.04.2025. vēstule Nr. [b. n.] "Par a/s "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu vēstules aktualizēšanu" AS "Latvijas valsts meži".
- ¹⁷⁹ Zemkopības ministrijas 27.05.2025. e-pasta vēstule.
- ¹⁸⁰ AS "Latvijas valsts meži" padomes 31.10.2025. sēdes protokola Nr. 22/2025 2. punkts.
- ¹⁸¹ Zemkopības ministrijas 19.12.2024. vēstule Nr. 3.3-9e/2290/2024 "Par papildinājumu a/s "Latvijas valsts meži" akcionāra gaidu vēstulē" AS "Latvijas valsts meži".
- ¹⁸² AS "Latvijas valsts meži" 01.07.2025. e-pasta vēstule.
- ¹⁸³ AS "Latvijas valsts meži" 19.12.2025. e-pasta vēstule.
- ¹⁸⁴ AS "Latvijas valsts meži" prezentācija AS "Latvijas valsts meži" padomei (AS "Latvijas valsts meži" padomes 09.04.2025. sēdes protokols Nr. 6/2025).
- ¹⁸⁵ AS "Latvijas valsts meži" padomes 29.12.2025. sēdes protokols Nr. 25/2025.
- ¹⁸⁶ AS "Latvijas valsts meži" prezentācija AS "Latvijas valsts meži" padomei (AS "Latvijas valsts meži" padomes 29.12.2025. sēdes protokols Nr. 25/2025).
- ¹⁸⁷ AS "Latvijas valsts meži" valdes 27.02.2024. sēdes protokols Nr. 9/2024.
- ¹⁸⁸ AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".
- ¹⁸⁹ 29.02.2024. Darba līgums Nr. 33/2024/10002, PAPILDUS VIENOŠANĀS Nr. PIL/1/2024/33/2024/10002 pie 29.02.2024 noslēgtā Darba līguma Nr. 33/2024/10002.
- ¹⁹⁰ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 09.02.2024. sapulces protokols Nr. 1/2024.
- ¹⁹¹ AS "Latvijas valsts meži" padomes 26.05.2025. lēmums Nr. 48.
- ¹⁹² AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".
- ¹⁹³ Starptautiskās korporatīvās pārvaldības tīkls.
- ¹⁹⁴ ICGN. *Global Governance Principles*. 2021., 8.–13. lpp. <https://www.icgn.org/global-governance-principles>, skatīts 06.02.2026.; OECD. *Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*. 2024., 21.–22. lpp. https://www.oecd.org/en/publications/2024/06/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2024_68fa05cd.html, skatīts 06.02.2026.
- ¹⁹⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrā daļa, 118. panta piektā un sestā daļa.
- ¹⁹⁶ AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".
- ¹⁹⁷ Amata vietu skaits 01.10.2025.
- ¹⁹⁸ AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".
- ¹⁹⁹ AS "Latvijas valsts meži" 19.12.2025. e-pasta vēstule.
- ²⁰⁰ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 06.02.2026. sapulces protokols Nr. 2/2026, 1. punkts.

- ²⁰¹ AS "Latvijas valsts meži" 29.12.2025. padomes sēdes protokols Nr. 25/2025, 2. punkts; AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 28.01.2026. sapulces protokols Nr. 1/2026, 2. punkts; AS "Latvijas valsts meži" 05.02.2026. padomes sēdes protokols Nr. 3/2026, 1. punkts.
- ²⁰² AS "Latvijas valsts meži" 29.12.2025. padomes sēdes protokols Nr. 25/2025, 2. punkts.
- ²⁰³ AS "Latvijas valsts meži" padomes 30.12.2025. vēstule Nr. 4.1-2_08hd_101_25_690 "Par 02.12.2025. akcionāru sapulcē dotā uzdevuma izpildi" Zemkopības ministrijai.
- ²⁰⁴ AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.01.2026. sēdes protokols Nr. 2/2026, 2. punkts.
- ²⁰⁵ AS "Latvijas valsts meži" padomes 05.02.2026. sēdes protokols Nr. 3/2026, 3. punkts.
- ²⁰⁶ AS "Latvijas valsts meži" valdes 20.02.2026. sēdes protokols Nr. 7/2026, 1. punkts.
- ²⁰⁷ 20.02.2026. Darba līgums Nr. 29/2026/10199.
- ²⁰⁸ 23.02.2026. Darba līgums Nr. 28/2026/10198.
- ²⁰⁹ AS "Latvijas valsts meži" valdes 20.02.2026. sēdes protokols Nr. 7/2026, 1. punkts.
- ²¹⁰ Amata vietu skaits 01.10.2025.
- ²¹¹ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".
- ²¹² AS "Latvijas valsts meži" 19.12.2025. e-pasta vēstule.
- ²¹³ Komerclikuma 306. pants, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 116. pants.
- ²¹⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 117. panta trešā daļa.
- ²¹⁵ MK 25.06.2025. noteikumu Nr. 392 "Valdes un padomes locekļu skaita un atalgojuma noteikšanas kārtība publiskas personas kapitāla daļu pārvaldīšanas gadījumā" 34.1. apakšpunkts.
- ²¹⁶ Valsts kanceleja. "Valsts kapitālsabiedrību pārvaldība. Uzņēmumu vadītājiem un kapitāla daļu turētājiem – Atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem." <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/uznemumu-vaditajiem-un-kapitala-dalu-turetajiem/atbildes-uz-biezak-uzdotajiem-jautajumiem/>, skatīts 30.01.2026.
- ²¹⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 16.10.2025. sapulces protokola Nr. 10/2025 4. punkts.
- ²¹⁸ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 16.10.2025. sapulces protokola Nr. 10/2025 4. punkts.
- ²¹⁹ AS "Latvijas valsts meži" padomes 31.10.2025. sēdes protokola Nr. 22/2025 2. punkts.
- ²²⁰ AS "Latvijas valsts meži" padomes 31.10.2025. sēdes protokola Nr. 22/2025 2. punkts.
- ²²¹ AS "Latvijas valsts meži" padomes 22.04.2026. vēstule Nr. 4.1-2_02gp_101_26_169 "Par informācijas sniegšanu saistībā ar 20.04.2026. sapulce uzdotajiem jautājumiem".
- ²²² AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 16.10.2025. sapulces protokola Nr. 10/2025 4. punkts.
- ²²³ AS "Latvijas valsts meži" padomes 31.10.2025. sēdes protokola Nr. 22/2025 2. punkts.
- ²²⁴ AS "Latvijas valsts meži" padomes 22.04.2026. vēstule Nr. 4.1-2_02gp_101_26_169 "Par informācijas sniegšanu saistībā ar 20.04.2026. sapulce uzdotajiem jautājumiem".
- ²²⁵ No 29.07.2022. līdz 31.10.2025.
- ²²⁶ 24.04.2026. apliecinājums.
- ²²⁷ AS "Latvijas valsts meži" padomes 31.10.2025. sēdes protokola Nr. 22/2025 2. punkts.
- ²²⁸ Likums par budžetu un finanšu vadību, 18. panta pirmā daļa;
MK 31.07.2012. noteikumi Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" (spēkā līdz 02.11.2022.), 101. punkts;
MK 22.08.2023. instrukcija Nr. 4 "Instrukcija par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" (spēkā no 29.08.2023.), 85. punkts.
- ²²⁹ MK 25.01.2022. noteikumi Nr. 72 "Kārtība, kādā tiek prognozēti, noteikti un veikti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu" (spēkā no 01.02.2022.); MK 22.12.2015. noteikumi Nr. 806 "Kārtība, kādā valsts kapitālsabiedrības un publiski privātās kapitālsabiedrības, kurās valsts ir dalībnieks (akcionārs), prognozē un nosaka dividendēs izmaksājamo peļņas daļu un veic maksājumus valsts budžetā par valsts kapitāla izmantošanu" (redakcijā, kas spēkā no 10.01.2020. līdz 31.01.2022.).
- ²³⁰ MK 25.01.2022. noteikumu Nr. 72 "Kārtība, kādā tiek prognozēti, noteikti un veikti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu" (spēkā no 01.02.2022.) 2. punkts; MK 22.12.2015. noteikumu Nr. 806 "Kārtība, kādā valsts kapitālsabiedrības un publiski privātās kapitālsabiedrības, kurās valsts ir dalībnieks (akcionārs), prognozē un nosaka dividendēs izmaksājamo peļņas daļu un veic maksājumus valsts budžetā par valsts kapitāla izmantošanu" (redakcijā, kas spēkā no 10.01.2020. līdz 31.01.2022.), 2. punkts.
- ²³¹ Korporatīvās pārvaldības konsultatīvā padome. "Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"" (2020. gada decembra versija), 38., 39. lp. <https://www.tm.gov.lv/lv/korporativas-parvaldibas-kodekss>, skatīts 29.12.2025.
- ²³² Korporatīvās pārvaldības konsultatīvā padome. "Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"" (2020. gada decembra versija), 6. lp. <https://www.tm.gov.lv/lv/korporativas-parvaldibas-kodekss>, skatīts 29.12.2025.

- ²³³ Zemkopības ministrijas 30.12.2025. e-pasta vēstule.
- ²³⁴ MK 25.01.2022. noteikumi Nr. 72 "Kārtība, kādā tiek prognozēti, noteikti un veikti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu".
- ²³⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58.¹ panta pirmā daļa, pārejas noteikumu 32. punkts.
- ²³⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58.¹ panta otrās daļas 2. punkts.
- ²³⁷ AS "Latvijas valsts meži". "AS "Latvijas valsts meži" korporatīvās pārvaldības ziņojums par 2024. gadu". https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/ilgtspeja/lvm_korporativas_parvaldibas_zinojums_2024_gads.pdf.
- ²³⁸ Zemkopības ministrijas 30.12.2025. e-pasta vēstule.
- ²³⁹ Jo augstāka kapitāla atdeve, jo zemāks minimālais sadalāmais neto peļņas īpatsvars.
- ²⁴⁰ Saskaņā ar MK 02.09.2025. sēdes protokolu Nr. 34 (31. § 2.2. apakšpunkts) AS "Latvijas valsts meži" bija jāsaņem priekšlikums dividenžu apmēra noteikšanai 2026.–2028. gadā vismaz 90 % no pārskata gada peļņas; ņemot vērā likumā "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam" noteikto minimālo dividenžu maksājumu un AS "Latvijas valsts meži" darbības pārskatā par 2025. gadu norādīto operatīvo peļņu par 2025. gadu, faktiski 2026. gadā dividendes plānotas vismaz 76 % apmērā. www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/darbibas-parskati/2025/2025_12m_ataskaite.pdf, skatīts 04.03.2026.
- ²⁴¹ MK 22.12.2015. noteikumu Nr. 806 "Kārtība, kādā valsts kapitālsabiedrības un publiski privātās kapitālsabiedrības, kurās valsts ir dalībnieks (akcionārs), prognozē un nosaka dividendēs izmaksājamo peļņas daļu un veic maksājumus valsts budžetā par valsts kapitāla izmantošanu" (redakcijā, kas spēkā no 10.01.2020. līdz 31.01.2022.) 3. punkts (minimālā prognozējamā dividendēs izmaksājamā peļņas daļa ir 80 % no kapitālsabiedrības pārskata gada peļņas, kas ietver uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu 25 % apmērā, tādējādi minimālā prognozējamā dividendēs izmaksājamā peļņas daļa bez uzņēmumu ienākuma nodokļa ir 64 %); MK 25.01.2022. noteikumu Nr. 72 "Kārtība, kādā tiek prognozēti, noteikti un veikti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu" (spēkā no 01.02.2022.) 3.1. apakšpunkts.
- ²⁴² AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.–2025. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.10.2020. lēmumu Nr. 39). Stratēģijā noteikti maksājumi par dividendēm, ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu, tādēļ veikts pārrēķins, aprēķinot maksājumus par dividendēm, neieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu (nodokļa 25 % likme).
- ²⁴³ Stratēģijā noteikta procentuālā daļa no peļņas ($\geq 80\%$), kas izmaksājama dividendēs, ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu, tādēļ veikts pārrēķins, aprēķinot procentuālo daļu no peļņas, kas izmaksājama dividendēs, neieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu (nodokļa 25 % likme).
- ²⁴⁴ Tā kā likumā tika noteikti maksājumi par dividendēm, ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu, veikts pārrēķins, aprēķinot maksājumus par dividendēm, neieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu (nodokļa 25 % likme).
- ²⁴⁵ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2023.–2027. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 13.10.2022. lēmumu Nr. 73).
- ²⁴⁶ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2024.–2030. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.02.2024. lēmumu Nr. 3).
- ²⁴⁷ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2026.–2030. gadam (aktualizēta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.05.2025. lēmumu Nr. 50).
- ²⁴⁸ Vidējam termiņam.
- ²⁴⁹ AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".
- ²⁵⁰ Likums par budžetu un finanšu vadību, 18. panta pirmā daļa; MK 31.07.2012. noteikumi Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" (spēkā līdz 02.11.2022.), 101. punkts; MK 22.08.2023. instrukcija Nr. 4 "Instrukcija par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" (spēkā no 29.08.2023.), 85. punkts.
- ²⁵¹ Par iepriekšējo AS "Latvijas valsts meži" pārskata gadu, neieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu.
- ²⁵² Tā kā likumā tika noteikti maksājumi par dividendēm, ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu, veikts pārrēķins, aprēķinot maksājumus par dividendēm, neieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividenžu izmaksu (nodokļa 25 % likme).
- ²⁵³ Likuma "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2022., 2023. un 2024. gadam" (spēkā līdz 31.12.2024.) 21. pants.
- ²⁵⁴ Likuma "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" 24. pants.
- ²⁵⁵ Likuma "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" 24. pants.
- ²⁵⁶ Likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" 24. pants.

- ²⁵⁷ Likuma "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" 24. pants; likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" 24. pants.
- ²⁵⁸ Likuma "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam" 26. pants.
- ²⁵⁹ Likums par budžetu un finanšu vadību, 18. panta pirmā daļa;
- MK 31.07.2012. noteikumi Nr. 523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" (spēkā līdz 02.11.2022.), 101. punkts;
- MK 22.08.2023. instrukcija Nr. 4 "Instrukcija par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem" (spēkā no 29.08.2023.), 85. punkts.
- ²⁶⁰ Likuma "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" (Saeimā pieņemts 09.03.2023.) 24. pants.
- ²⁶¹ Zemkopības ministrijas 29.06.2023. vēstule Nr. 8-2e/1243/2023 "Par valsts budžeta ieņēmumu prognozēm" Finanšu ministrijai.
- ²⁶² Zemkopības ministrijas 28.09.2023. vēstule Nr. 8-2e/1741/2023 "Par precizētu ieņēmumu prognozi valsts budžeta likumprojektam" Finanšu ministrijai.
- ²⁶³ Zemkopības ministrijas 30.12.2025. e-pasta vēstule.
- ²⁶⁴ AS "Latvijas valsts meži" 28.01.2026. e-pasta vēstule.
- ²⁶⁵ Likuma "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam" (Saeimā pieņemts 04.12.2025.) 22. pants.
- ²⁶⁶ MK 02.09.2025. sēdes protokols Nr. 34, 31. § 2.2. apakšpunkts.
- ²⁶⁷ AS "Latvijas valsts meži" 05.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_0798_101_25_611 Zemkopības ministrijai "Par dividendes apmēru 2026. – 2028. gadam".
- ²⁶⁸ AS "Latvijas valsts meži" darbības pārskats par 2025. gada 9 mēnešiem. https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/darbibas-parskati/2025/2025_9m_atskait.pdf, skatīts 25.02.2026.
- ²⁶⁹ Revidentu aplēse, izmantojot likuma "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam" 22. pantā norādīto minimālo dividendu maksājumu 2026. gadā (155 948 000 *euro*), kas dalīts ar AS "Latvijas valsts meži" prognozēto peļņas daļu, kas iemaksājama dividendēs (90 %).
- ²⁷⁰ Operatīvā peļņa pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa.
- ²⁷¹ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".
- ²⁷² AS "Latvijas valsts meži" darbības pārskats par 2025. gadu. https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/darbibas-parskati/2025/2025_12m_atskait.pdf, skatīts 21.04.2026.
- ²⁷³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 28. panta otrā daļa.
- ²⁷⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrās daļas 5. punkts.
- ²⁷⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94. panta pirmās daļas 2. punkts.
- ²⁷⁶ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 56. panta trešā daļa.
- ²⁷⁷ Komerclikuma 257. panta pirmās daļas 1. punkts.
- ²⁷⁸ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrās daļas 3. punkts.
- ²⁷⁹ Pārresoru koordinācijas centrs. "Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas". 17.06.2022., 37.5. apakšpunkts. <https://www.valstskapitals.gov.lv/lv/vadlinijas/>, skatīts 20.02.2026.
- ²⁸⁰ 286,26 miljoni *euro* (2021. gads – 32,26 miljoni *euro*, 2022. gads – 49,72 miljoni *euro*, 2023. gads – 99,18 miljoni *euro*, 2024. gads – 105,1 miljons *euro*).
- ²⁸¹ Tajā skaitā uzņēmumu ienākuma nodoklis.
- ²⁸² AS "Latvijas valsts meži" padomes reglamenta (apstiprināts ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 12.05.2021. lēmumu Nr. 25) 10.10. apakšpunkts.
- ²⁸³ AS "Latvijas valsts meži" gada pārskatos (nekonsolidētos) par 2021. līdz 2024. gadu norādītā kopsumma par pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu iegādi.
- ²⁸⁴ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.–2025. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.10.2020. lēmumu Nr. 39).
- ²⁸⁵ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.–2025. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.10.2020. lēmumu Nr. 39).
- ²⁸⁶ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2023.–2027. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 13.10.2022. lēmumu Nr. 73).
- ²⁸⁷ AS "Latvijas valsts meži" vidēja termiņa darbības stratēģija 2024.–2030. gadam (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 14.02.2024. lēmumu Nr. 3).
- ²⁸⁸ Salīdzinot faktiski izlietoto investīciju apjomu ar kārtējā gada budžetā plānoto investīciju apjomu.
- ²⁸⁹ Valdes ziņojums par AS "Latvijas valsts meži" darbības rezultātiem 2023. gadā (pieņemts zināšanai AS "Latvijas valsts meži" valdes 13.02.2024. sēdē, protokols Nr. 7/2024, 1. punkts);

Valdes ziņojums par AS "Latvijas valsts meži" darbības rezultātiem 2024. gadā (pieņemts zināšanai AS "Latvijas valsts meži" valdes 11.02.2025. sēdē, protokols Nr. 6/2025, 15. punkts).

²⁹⁰ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025"

²⁹¹ MK 25.01.2022. noteikumu Nr. 72 "Kārtība, kādā tiek prognozēti, noteikti un veikti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu" 9.2.1. apakšpunkts.

²⁹² Valsts kanceleja.

²⁹³ Reģistrācijas Nr. 40203415150.

²⁹⁴ MK 22.02.2022. sēdes protokols Nr. 9, 52. § 2. punkts.

²⁹⁵ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 12.04.2022. sapulces protokols Nr. 1/2022, 1. §.

²⁹⁶ MK 27.06.2022. rīkojums Nr. 464 "Par atļauju akciju sabiedrībai "Latvenergo" un akciju sabiedrībai "Latvijas valsts meži" iegūt līdzdalību to jaundibināmajā kopuzņēmumā".

²⁹⁷ Ieguldījums veikts 19.07.2022.

²⁹⁸ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 06.12.2023. sapulces protokols Nr. 7/2023, 2. punkts.

²⁹⁹ Ieguldītais finansējums saņemts atpakaļ 26.04.2024.

³⁰⁰ AS "Latvijas valsts meži" padomes 08.11.2023. sēdes protokols Nr. 21/2023, 2. punkts.

³⁰¹ Attiecīgā gada beigās.

³⁰² AS „Latvijas valsts meži” 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".

³⁰³ Ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividendžu izmaksu.

³⁰⁴ AS "Latvijas valsts meži" 22.04.2026. e-pasta vēstule.

³⁰⁵ 31.05.2026.

³⁰⁶ AS „Latvijas valsts meži” 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".

³⁰⁷ Absolutā likviditāte parāda (1) uzņēmuma spēju segt īstermiņa saistības, izmantojot īstermiņa finanšu līdzekļus; (2) kā uzņēmums var dzēst saistības nekavējoties. Koeficienta optimālās robežas: 0,1 – 0,7. Avots: Mietule, I., Jackaniča, A. "Uzņēmuma finanšu analīze. Teorija un praktiskā pielietošana". Rēzekne: Rēzeknes augstskola, 2013.

³⁰⁸ 31.05.2026.

³⁰⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrās daļas 3., 4., un 10. punkts.

³¹⁰ AS "Latvijas valsts meži" padomes 25.11.2025. vēstule Nr. 4.1-2_07pg_101_25_640 "Par atbildes sniegšanu uz 13.11.2025. informācijas pieprasījumu revīzijā".

³¹¹ Procentu ieņēmumi, dalīti ar gada vidējo finanšu līdzekļu atlikumu.

³¹² Attiecīgā gada decembris salīdzinājumā ar iepriekšējā gada decembri. Inflācijas kalkulators. https://tools.stat.gov.lv/cpi_calculator/ly, skatīts 06.02.2026.

³¹³ AS "Latvijas valsts meži" 22.04.2026. e-pasta vēstule.

³¹⁴ Attiecīgā gada decembris salīdzinājumā ar iepriekšējā gada decembri. Inflācijas kalkulators. https://tools.stat.gov.lv/cpi_calculator/ly, skatīts 06.02.2026.

³¹⁵ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".

³¹⁶ AS "Latvijas valsts meži" darbības pārskats par 2025. gadu. https://www.lvm.lv/images/lvm/par-mums/korporativa-parvaldiba/darbibas-parskati/2025/2025_12m_ataskaite.pdf, skatīts 21.04.2026.

³¹⁷ Revidentu aplēse, izmantojot likuma "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam" 22. pantā norādīto minimālo dividendžu maksājumu 2027. un 2028. gadā (123 335 754 euro), kas dalīts ar AS "Latvijas valsts meži" prognozēto peļņas daļu, kas iemaksājama dividendēs (90 %).

³¹⁸ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".

³¹⁹ AS "Latvijas valsts meži" krājumu aprīte dienās 2024. gadā: 365 dienas / [(Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa (399,5 miljoni euro) / krājumu atlikums 31.12.2024. (50,3 miljoni euro)] = 46 dienas jeb 1,5 mēneši (krājumu aprīte dienās raksturo periodu, kurā uzņēmuma līdzekļi ir piesaistīti krājumos līdz to pārdošanai vai izmantošanai saimnieciskajā darbībā – jo ilgāks ir krājumu aprītes periods, jo ilgāk naudas līdzekļi nav pieejami citu saistību segšanai);

krājumu aprīte (1,5 mēneši) x kapitālsabiedrības 2026. gada budžetā plānotās izmaksas (398,3 miljoni euro) / 12 mēneši + AS "Latvijas valsts meži" 2026. gada maijā prognozētās izmaksājamas dividendes, ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividendžu izmaksu (183,9 miljoni euro + 25 % uzņēmumu ienākuma nodokļa likme = 229,9 miljoni euro) + AS "Latvijas valsts meži" 2027. un 2028. gada maijā prognozēto izmaksājamo dividendžu, ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli par dividendžu izmaksu, pārsniegums pār prognozēto peļņu (34,3 miljoni euro) – kapitālsabiedrības 2026. gada budžetā plānotā peļņa 2026. gada četros mēnešos līdz dividendžu izmaksai (117,1 miljons euro / 12 x 4).

³²⁰ 09.11.2020.–07.09.2023.

- ³²¹ Valsts meža dienesta vārdā IML slēdza vairākas juridiskas personas – virsmežniecības.
- ³²² Konkurences padomes 10.06.2025. vēstule Nr. 1.7-2/653 "Par ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži".
- ³²³ [IP]
- ³²⁴ [IP]
- ³²⁵ AS "Latvijas valsts meži" "Konceptija AS "Latvijas valsts meži" piedāvājumam par IML termiņa samazināšanu vai izbeigšanu" (apstiprināta ārkārtas akcionāru 24.04.2013. sapulcē, protokols Nr. 1/2013, 3. punkts).
- ³²⁶ AS "Latvijas valsts meži" "Konceptija AS "Latvijas valsts meži" piedāvājumam par IML termiņa samazināšanu vai izbeigšanu" (apstiprināta ārkārtas akcionāru 24.04.2013. sapulcē, protokols Nr. 1/2013, 3. punkts); AS "Latvijas valsts meži" 2013. gada "Piedāvājuma projekts / principi ilgtermiņa mežizstrādes līgumu (IML) pārveidei"; AS "Latvijas valsts meži" "Piedāvājums ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidi 2022.–2026. gadam".
- ³²⁷ [IP]
- ³²⁸ AS "Latvijas valsts meži" 12.09.2025. un 22.01.2026. e-pasta vēstules.
- ³²⁹ [IP]
- ³³⁰ AS "Latvijas valsts meži" 08.04.2026. vēstule Nr. 4.1-1_000o_101_26_10 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzijā Nr. 2.4.1-92/2025".
- ³³¹ AS "Latvijas valsts meži" "Konceptija AS "Latvijas valsts meži" piedāvājumam par IML termiņa samazināšanu vai izbeigšanu" (apstiprināta ārkārtas akcionāru 24.04.2013. sapulcē, protokols Nr. 1/2013, 3. punkts); AS "Latvijas valsts meži" 2013. gada "Piedāvājuma projekts / principi ilgtermiņa mežizstrādes līgumu (IML) pārveidei"; AS "Latvijas valsts meži" "Piedāvājums ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidi 2022.–2026. gadam"; AS "Latvijas valsts meži" 30.01.2025. e-pasta vēstule.
- ³³² AS "Latvijas valsts meži" 12.09.2025. e-pasta vēstule.
- ³³³ AS "Latvijas valsts meži" 22.04.2026. e-pasta vēstule.
- ³³⁴ AS "Latvijas valsts meži" 04.04.2025. vēstule Nr. 4.1-2_0241_101_25_252 "Par 11.03.2025. informācijas pieprasījumu" Konkurences padomei; AS "Latvijas valsts meži" 22.01.2026. e-pasta vēstule; [IP]
- ³³⁵ LKF 02.08.2013. vēstule Nr. 09/08-013 AS "Latvijas valsts meži".
- ³³⁶ LKRTA 08.10.2024. vēstule Nr. 2/10-024 "Par Ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidi" AS "Latvijas valsts meži" un AS "Latvijas valsts meži" akciju turētāja pārstāvim; LKRTA 06.10.2025. vēstule Nr. 1/10-024 "Par Ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidi" AS "Latvijas valsts meži", AS "Latvijas valsts meži" akciju turētāja pārstāvim un Konkurences padomei.
- ³³⁷ Konkurences likuma 14.¹ pants.
- ³³⁸ Pakalpojuma sniedzēja A un AS "Latvijas valsts meži" 05.10.2020. Darbu-pieņemšanas nodošanas akts; Pakalpojuma sniedzēja A un AS "Latvijas valsts meži" 04.11.2020. Darbu-pieņemšanas nodošanas akts Nr. 5-5.5_001v_101_20_49_2; Pakalpojuma sniedzēja B 30.11.2020. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja A 05.07.2021. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja A 04.08.2021. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja C 23.08.2021. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja C 10.03.2023. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja A 02.03.2023. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja A 02.04.2023. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja A 02.08.2023. rēķins; Pakalpojuma sniedzēja A 02.09.2023. rēķins.
- ³³⁹ Izvērtējums bija plašāks nekā ar IML un ar IML pārveides procesu saistītie jautājumi.
- ³⁴⁰ Izvērtējums bija plašāks nekā ar IML un ar IML pārveides procesu saistītie jautājumi.
- ³⁴¹ Pakalpojuma sniedzēja C 07.03.2023. rēķins Nr. LVM-1-2023 par juridisko konsultāciju pakalpojumiem 19.01.2023.–31.01.2023. 3900 euro apmērā nav ieskaitīts līguma summā, jo juridisko konsultāciju pakalpojumi daļēji sniegti pirms AS "Latvijas valsts meži" valde 24.01.2023. nolēma saņemt atzinumu no Pakalpojuma sniedzēja C. AS "Latvijas valsts meži" valdes 24.01.2023. sēdes protokols Nr. 4/2023, 5. punkts.
- ³⁴² Pakalpojuma sniedzēja A 09.11.2020. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja B 16.11.2020. AS "Latvijas valsts meži" apaļkoku pārdošanas procesa atbilstības izvērtējuma ziņojums; Pakalpojuma sniedzēja A 02.07.2021. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 07.09.2023 Atzinums.
- ³⁴³ Pakalpojuma sniedzēja A 09.11.2020. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja B 16.11.2020. AS "Latvijas valsts meži" apaļkoku pārdošanas procesa atbilstības izvērtējuma ziņojums; Pakalpojuma sniedzēja A 02.07.2021. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 07.09.2023 Atzinums.
- ³⁴⁴ Pakalpojuma sniedzēja A 09.11.2020. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja B 16.11.2020. AS "Latvijas valsts meži" apaļkoku pārdošanas procesa atbilstības izvērtējuma ziņojums; Pakalpojuma sniedzēja A 02.07.2021. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 07.09.2023 Atzinums.
- ³⁴⁵ Pakalpojuma sniedzēja B 16.11.2020. AS "Latvijas valsts meži" apaļkoku pārdošanas procesa atbilstības izvērtējuma ziņojums; Pakalpojuma sniedzēja A 02.07.2021. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 07.09.2023 Atzinums.
- ³⁴⁶ Pakalpojuma sniedzēja D 28.02.2023. ziņojums "Dokumentu, kas saistīti ar noslēgtajiem ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem un to pārveides procesu, analīze, ieteicamā rīcība ar tiesībsargājošo institūciju pieprasījumiem un nolēmumiem,

nākotnes rīcība" (*par Prokurora brīdinājumu*); Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 07.09.2023 Atzinums.

³⁴⁷ Pakalpojuma sniedzēja A 09.11.2020. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums; Pakalpojuma sniedzēja A 07.09.2023 Atzinums.

³⁴⁸ AS "Latvijas valsts meži" un Pakalpojuma sniedzēja A 22.12.2020. Juridisko pakalpojumu līgums Nr. 5-5.9_00mp_101_20_231.

³⁴⁹ Pakalpojuma sniedzēja A 28.02.2023. Atzinums.

³⁵⁰ Pakalpojuma sniedzēja D 28.02.2023. ziņojums "Dokumentu, kas saistīti ar noslēgtajiem ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem un to pārveides procesu, analīze, ieteicamā rīcība ar tiesībsargājošo institūciju pieprasījumiem un nolēmumiem, nākotnes rīcība" (*par Prokurora brīdinājumu*).

³⁵¹ AS "Latvijas valsts meži" un Pakalpojuma sniedzēja A 17.07.2025. Juridiskās palīdzības līgums Nr. 5-5.5.1_001l_101_23_59.

³⁵² Skatīt, piemēram, AS "Latvijas valsts meži" valdes ziņojumu "Ilgtermiņa mežizstrādes līgumi, to pārveides process un tā ekonomiskais un juridiskais izvērtējums" (pieņemts zināšanai AS "Latvijas valsts meži" padomes 18.10.2023. sēdē, protokols Nr. 19/2023, 2. punkts).

³⁵³ Ģenerālprokuratūras 28.12.2022. vēstule Nr. 131.4003/2022/238 AS "Latvijas valsts meži" un Zemkopības ministrijai.

³⁵⁴ Ģenerālprokuratūras 29.12.2022. vēstule Nr. N-101-2022-00482 "Par AS "Latvijas valsts meži" ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" zemkopības ministram.

³⁵⁵ Konkurences padomes 10.06.2025. vēstule Nr. 1.7-2/653 "Par ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži".

³⁵⁶ Konkurences padomes 09.01.2026. vēstule Nr. 2.2-18/40 "Par pārrunu procedūru" AS "Latvijas valsts meži".

³⁵⁷ Konkurences padomes 10.02.2026. vēstule Nr. 2.2-25/207 "Par lietas ierosināšanu" AS "Latvijas valsts meži".

³⁵⁸ Skatīt, piemēram, AS "Latvijas valsts meži" valdes ziņojumu AS "Latvijas valsts meži" padomei saistībā ar prokurora brīdinājumu par IML pārveidošanas procedūras pārkāpumu nepieļaujamību (skatīts AS "Latvijas valsts meži" padomes 01.03.2023. sēdē, protokols Nr. 3/2023, 3. punkts).

³⁵⁹ Ģenerālprokuratūras 29.12.2022. vēstule Nr. N-101-2022-00482 "Par AS "Latvijas valsts meži" ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" zemkopības ministram.

³⁶⁰ Konkurences padomes 10.06.2025. vēstule Nr. 1.7-2/653 "Par ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" Zemkopības ministrijai un AS "Latvijas valsts meži".

³⁶¹ Konkurences likuma 3. panta pirmā daļa, 14.¹ panta pirmās daļas 1. punkts.

³⁶² Iespējamo neatbilstību Konkurences likuma 14.¹ pantā noteiktajam aizliegumam AS "Latvijas valsts meži" rīcībā.

³⁶³ Zemkopības ministrijas 04.07.2025. vēstule Nr. 7-1e/1188/2025 "Par klātienes tikšanos" Konkurences padomei.

³⁶⁴ AS "Latvijas valsts meži" 29.01.2025. e-pasta vēstule.

³⁶⁵ Skatīt Zemkopības ministrijas 03.12.2025. vēstuli Nr. 3.3-2e/2049/2025 "Par informācijas sniegšanu" Ministru prezidentei.

³⁶⁶ AS "Latvijas valsts meži" 29.01.2025. e-pasta vēstule.

³⁶⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 02.12.2025. sapulces protokols Nr. 12/2025, 4. punkts.

³⁶⁸ Zemkopības ministrijas 03.12.2025. vēstule Nr. 3.3-2e/2049/2025 "Par informācijas sniegšanu" Ministru prezidentei.

³⁶⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94. pants, 118. panta trešā daļa.

³⁷⁰ Ģenerālprokuratūras 29.12.2022. vēstule Nr. N-101-2022-00482 "Par AS "Latvijas valsts meži" ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" zemkopības ministram.

³⁷¹ Zemkopības ministrijas 31.03.2023. vēstule Nr. 3.3-3e/694/2023 "Par a/s "Latvijas valsts meži" ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" Ģenerālprokuratūrai.

³⁷² AS "Latvijas valsts meži" 16.12.2025. vēstule Nr. 4.1-2_087s_270_25_129 "Par iespējamiem risinājumiem, lai tiktu nodrošināta brīva un godīga konkurence saistībā ar ilgtermiņa mežizstrādes līgumiem" Konkurences padomei.

³⁷³ Konkurences padomes 05.12.2025. vēstule Nr. 1.7-2/1569 "Par konkurences neitralitātes nodrošināšanu" AS "Latvijas valsts meži".

³⁷⁴ AS "Latvijas valsts meži" padomes 23.07.2025. sēdes protokols Nr. 13/2025, 1. punkts.

³⁷⁵ AS "Latvijas valsts meži" 23.07.2025. vēstule Nr. 4.1-1_000q_101_25_24 "Par atbildes sniegšanu uz 08.07.2025. vēstuli Nr. 3.3-9e/1208/2025" Zemkopības ministrijai.

³⁷⁶ Konkurences padomes 09.01.2026. vēstule Nr. 2.2-18/40 "Par pārrunu procedūru" AS "Latvijas valsts meži".

³⁷⁷ Skatīt AS "Latvijas valsts meži" 12.01.2026. vēstule Nr. 4.1-2_0089_101_26_2 "Par pārrunu procesu" Konkurences padomei.

³⁷⁸ AS "Latvijas valsts meži" 22.04.2026. e-pasta vēstule.

³⁷⁹ AS "Latvijas valsts meži" 15.01.2026. Juridiskās palīdzības līgums Nr. 5-5.5.1_0002_101_26_3.

³⁸⁰ 02.02.2026. rēķins.

- ³⁸¹ AS "Latvijas valsts meži" 23.07.2025. vēstule Nr. 4.1-1_000q_101_25_24 "Par atbildes sniegšanu uz 08.07.2025. vēstuli Nr. 3.3-9e/1208/2025" Zemkopības ministrijai.
- ³⁸² Saldus rajona tiesas 15.06.2000. spriedums lietā Nr. 2-368/499.
- ³⁸³ Kurzemes apgabaltiesas 10.10.2000. spriedums lietā Nr. CA-240/4, 5. lp.
- ³⁸⁴ AS "Latvijas valsts meži" 29.01.2025. e-pasta vēstule.
- ³⁸⁵ 29.01.2026. Juridiskās palīdzības līgums Nr. 5-5.5.1_0003_101_26_8.
- ³⁸⁶ AS "Latvijas valsts meži" 30.01.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Rīgas pilsētas tiesai.
- ³⁸⁷ 02.02.2026. rēķins.
- ³⁸⁸ Konkurences padomes 10.02.2026. vēstule Nr. 2.2-25/207 "Par lietas ierosināšanu" AS "Latvijas valsts meži".
- ³⁸⁹ AS "Latvijas valsts meži" 30.01.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Rīgas pilsētas tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 04.03.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Kurzemes rajona tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 13.03.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Vidzemes rajona tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 01.04.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Latgales rajona tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 17.04.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Vidzemes rajona tiesai.
- ³⁹⁰ MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §, MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ³⁹¹ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §).
- ³⁹² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 113. pants.
- ³⁹³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ³⁹⁴ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. panta 2. punkts.
- ³⁹⁵ Pārdošanas veids, kurā notiek vairākkārtēja elektroniski iesniegtu cenu piedāvājumu apstrāde, ekonomiskā izdevīguma un apjoma aprēķināšana. Pircēja cenas piedāvājums (*euro*) nosaka līguma apjomu (kubikmetros), konkurējot ar citu pircēju cenu piedāvājumiem.
- ³⁹⁶ Līgumu darbības termiņš no 2022. līdz 2026. gadam.
- ³⁹⁷ AS "Latvijas valsts meži" "Koksnes produktu pārdošanas koncepcija 2022.–2024. gadam" (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 18.08.2021. lēmumu Nr. 31).
- ³⁹⁸ Egles, priedes zāģbaļķi, bērza finierkluči, skuju koku papīrmalka, bērza papīrmalka.
- ³⁹⁹ Saskaņā ar AS "Latvijas valsts meži" Piedāvājumu ilgtermiņa mežizstrādes līgumu pārveidei 2022.–2026. gadam" IML pārveides procesā noslēgtajos piegādes līgumos cenu veido ilgāka termiņa pārdošanas procesā (dinamiskā pārdošana) iegūtā vidējā svērtā kokmateriālu vērtība (pārdošanas rezultātu cena – transportēšanas izmaksas, *euro/m³*), kurai tiek pieskaitītas konkrētā IML pārveides procesā plānotā piegādes līguma apjomam atbilstošas transportēšanas izmaksas (*euro/m³*).
- ⁴⁰⁰ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §).
- ⁴⁰¹ Informatīvais ziņojums "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu koksnes tirgus stabilizācijai" (pieņemts zināšanai MK 25.06.2024. sēdē, protokols Nr. 26, 53. §).
- ⁴⁰² MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §.
- ⁴⁰³ MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ⁴⁰⁴ AS "Latvijas valsts meži" 02.11.2021. "Apaļo kokmateriālu pārdošanas piedāvājums ilgāka termiņa sadarbībai piegādēm 2022.–2024. gadā".
- ⁴⁰⁵ Aprēķinā ietverti 12 no 14 uzņēmumiem, kuri iegādājās papildapjomu un ilgāka termiņa izsolē iesniedza cenu piedāvājumus.
- ⁴⁰⁶ Egles un priedes II šķiras zāģbaļķi trīs produktu grupās (ar caurmēru 14–17,9 cm, 18–27,9 cm un virs 28 cm).
- ⁴⁰⁷ Ieskaitot piegādes izmaksas.
- ⁴⁰⁸ AS "Latvijas valsts meži" 27.12.2021. Apaļo kokmateriālu pārdošanas ilgāka termiņa sadarbībai piegādēm 2022.–2024. gadā rezultāti.
- ⁴⁰⁹ [IP]
- ⁴¹⁰ Pakalpojuma sniedzēja A 19.09.2023. Atzinums.
- ⁴¹¹ Konkurences likuma 14.¹ panta pirmās daļas 1. punkts.
- ⁴¹² Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 10. pants.
- ⁴¹³ Zemkopības ministrijas 11.12.2025. e-pasta vēstule.
- ⁴¹⁴ Zemkopības ministrijas 12.06.2023. vēstule Nr. 3.4-2e/1141/2023 "Par iesaisti jautājumu risināšanā" Ekonomikas ministrijai.
- ⁴¹⁵ AS "Latvijas valsts meži" 07.06.2023. vēstule Nr. 4.1-2_04lh_101_23_482 "Par atbildes sniegšanu uz 26.05.2023. vēstuli Nr. 3.4-11e/1030/2023" Zemkopības ministrijai.
- ⁴¹⁶ AS "Latvijas valsts meži" 09.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴¹⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 15.01.2025. sapulces protokols Nr. 1/2025.

- ⁴¹⁸ AS "Latvijas valsts meži" 24.02.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴¹⁹ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §).
- ⁴²⁰ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (1. redakcija, 04.12.2023.).
- ⁴²¹ Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 05.12.2023. un 12.12.2023. atzinumi par informatīvo ziņojumu "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu".
- ⁴²² Zemkopības ministrijas izziņa par atzinumos izteiktajiem iebildumiem un priekšlikumiem par informatīvo ziņojumu "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu".
- ⁴²³ Finanšu ministrijas 07.12.2023. atzinums par informatīvo ziņojumu "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu".
- ⁴²⁴ Zemkopības ministrijas 17.12.2025. e-pasta vēstule.
- ⁴²⁵ Izņemot Tieslietu ministriju.
- ⁴²⁶ Dienesta pārbaudes komisijas (izveidota ar MK 17.12.2025. rīkojumu Nr. 866 "Par dienesta pārbaudes komisijas izveidi") 20.01.2026. ziņojums.
- ⁴²⁷ Eurostat. *International trade in goods – detailed data*. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-045409_custom_19727465/default/table, skatīts 21.01.2026.
- ⁴²⁸ Zemkopības ministrija. Ārējā tirdzniecība – Eksports un imports 2021. gads un Eksports un imports 2022. gads, Meža nozares produkcijas eksports no Latvijas. <https://www.zm.gov.lv/lv/areja-tirdznieciba>, skatīts 20.03.2026.
- ⁴²⁹ Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, NACE 2. redakcija (spēkā līdz 31.12.2024.). NACE grupa Nr. 16.10 "Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana".
- ⁴³⁰ Eurostat. *Production in industry – monthly data* (2022=100). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sts_inpr_m_custom_19800122/default/table?lang=en, skatīts 26.01.2026.
- ⁴³¹ Datu avots: Eurostat. *Production in industry – monthly data* (2022=100). https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sts_inpr_m_custom_19800122/default/table?lang=en, skatīts 26.01.2026, Lietuvas un Latvijas dati analizēti saskaņā ar saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā, NACE 2. redakcija (spēkā līdz 31.12.2024.). NACE grupā Nr. 16.10 "Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana".
- ⁴³² Zemkopības ministrija. Ārējā tirdzniecība – Eksports un imports 2023. gads, Meža nozares produkcijas eksports no Latvijas. <https://www.zm.gov.lv/lv/areja-tirdznieciba>, skatīts 26.01.2026.
- ⁴³³ Office for National Statistics. *PPI INDEX OUTPUT DOMESTIC – C1610 Wood, sawn and planed 2015=100*. <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices/timeseries/evud/mm22>, skatīts 26.01.2026.
- ⁴³⁴ Zemkopības ministrija. Ārējā tirdzniecība – Eksports un imports 2023. gads, Meža nozares produkcijas eksports no Latvijas. <https://www.zm.gov.lv/lv/areja-tirdznieciba>, skatīts 26.01.2026.
- ⁴³⁵ Datu avots: Office for National Statistics. *PPI INDEX OUTPUT DOMESTIC – C1610 Wood, sawn and planed 2015=100*. <https://www.ons.gov.uk/economy/inflationandpriceindices/timeseries/evud/mm22>, skatīts 26.01.2026, dati analizēti NACE grupā Nr. 16.10 "Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana", izmantojot 2018=100.
- ⁴³⁶ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §).
- ⁴³⁷ Egles un priedes vidējās zāģbaļķu cenas tirgus monitoringā iekļautajās septiņās valstīs – Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Somijā, Zviedrijā, Norvēģijā un Vācijā.
- ⁴³⁸ *Valstybinių miškų urėdija. "Didmeninė prekyba"* <https://vmu.lt/veikla/medienos-ruosa/didmenine-prekyba/>, skatīts 22.01.2026., papildus pieskaitītas transportēšanas izmaksas atbilstoši Zemkopības ministrijas 12.12.2025. iesniegtajiem datiem.
- ⁴³⁹ Lietuvas Valsts kontroles 14.01.2026. iesniegtie dati par Lietuvas valsts mežu (*Valstybinių miškų urėdija*) piemērotajām egles un priedes zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenām 2021.–2024. gadā. Cenu aprēķinā ņemti vērā Zemkopības ministrijas 12.12.2025. iesniegtie dati par transportēšanas izmaksām.
- ⁴⁴⁰ Igaunijas valsts mežu (*Riigimetsa Majandamise Keskus*) 30.01.2026. iesniegtie dati par piemērotajām egles un priedes zāģbaļķu ilgāka termiņa līgumu cenām (ar piegādi) 2021.–2024. gadā.
- ⁴⁴¹ Centrālā statistikas pārvalde. Apaļkoku vidējās iepirkuma cenas (EUR/m³ (bez PVN)). https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START_NOZ_ME_MEI/MEI020, skatīts 23.01.2026.
- ⁴⁴² Egles un priedes zāģbaļķi ar caurmēru 14–18 cm, 18–26 cm un vīrs 26 cm.
- ⁴⁴³ Egles un priedes II šķiras zāģbaļķi ar caurmēru 14–17,9 cm, 18–27,9 cm un vīrs 28 cm.
- ⁴⁴⁴ Zemkopības ministrijas 18.12.2025. e-pasta vēstule.
- ⁴⁴⁵ Lietuvas Valsts kontroles 30.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴⁴⁶ Igaunijas valsts mežu (*Riigimetsa Majandamise Keskus*) 30.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴⁴⁷ Zemkopības ministrijas 06.11.2025. e-pasta vēstule.

- ⁴⁴⁸ Zemkopības ministrijas 11.12.2025. e-pasta vēstule.
- ⁴⁴⁹ Kompensācijas summa noteikta vidējās aritmētiskās viena mēneša līgumsummas apmērā – gada apjomu izdalot ar mēnešu skaitu un sareizinot ar vidējo svērto cenu, kas ir spēkā līguma uzteikuma iesniegšanas dienā.
- ⁴⁵⁰ AS "Latvijas valsts meži" 20.10.2023. vēstule Nr. 4.1-2_08b3_101_23_811 "Par ilgāka termiņa piegādes līgumu izpildes principiem" biedrībai "Latvijas Kokrūpniecības federācija", biedrībai "Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija", AS "Latvijas valsts meži" padomes priekšsēdētājam Zanei Driņķei, Zemkopības ministrijai, AS "Latvijas valsts meži" akciju turētāja pārstāvim R. Kronberga kungam.
- ⁴⁵¹ Valsts kontroles aprēķins atbilstoši AS "Latvijas valsts meži" datiem par piegādes līgumos plānotajiem egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjomiem 2024. gadā un 2023. gada 4. ceturkšņa piemērotajām cenām, AS "Latvijas valsts meži" 09.10.2025. e-pasta vēstule. Aprēķinā nav ietverti uzņēmumi, kas zāģbaļķus iegādājās par AS "Latvijas valsts meži" sākotnēji noteikto izsoles cenu.
- ⁴⁵² Valsts kontroles un Zemkopības ministrijas tikšanās 24.11.2025.
- ⁴⁵³ Finanšu rādītāju analizē izmantotie avoti: Mietule, I., Jackaniča, A. "Uzņēmuma finanšu analīze. Teorija un praktiskā pielietošana". Rēzekne: Rēzeknes augstskola, 2013; Skatīt *Munich Business School. Rate of Return*. <https://www.munich-business-school.de/en/l/business-studies-dictionary/financial-knowledge/rate-of-return>, skatīts 20.02.2026.; *Investopedia. Understanding the Return on Assets (ROA) Ratio for Profitability*. 23.01.2026. <https://www.investopedia.com/terms/r/returnonassets.asp>, skatīts 20.02.2026.; *Income-outcome. Return on Sales (ROS): How to Measure and Improve Profitability*. 06.12.2024. <https://www.income-outcome.com/blog/return-on-sales>, skatīts 20.02.2026.; Firmas.lv, Nacionālā informācijas aģentūra LETA. "Latvijas biznesa gada pārskats". 2024. g. https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2024/books/lbgp_2024.pdf?v26, skatīts 24.02.2026.; Firmas.lv, Nacionālā informācijas aģentūra LETA. "Latvijas biznesa gada pārskats". 2023. g. https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2023/books/lbgp_2023.pdf?v23, skatīts 24.02.2026.
- ⁴⁵⁴ AS "Latvijas valsts meži" 24.07.2025. un 09.01.2026. e-pasta vēstules.
- ⁴⁵⁵ MK 07.09.2021. noteikumu Nr. 606 "Ministru kabineta kārtības rullis" 50.1. apakšpunkts.
- ⁴⁵⁶ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces protokols Nr. 8/2023.
- ⁴⁵⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces protokols Nr. 8/2023.
- ⁴⁵⁸ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces protokola Nr. 8/2023 pielikums "Piegādes līgumu, kuru darbības termiņš ir 3 gadi un vairāk un kuros noteikta cenu indeksācija".
- ⁴⁵⁹ AS "Latvijas valsts meži" 24.02.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴⁶⁰ AS "Latvijas valsts meži" 06.12.2023. un 07.12.2023. e-pasta vēstule akciju turētāja pārstāvim, Atzinums par Informatīvo ziņojumu "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu".
- ⁴⁶¹ AS "Latvijas valsts meži" 24.02.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴⁶² AS "Latvijas valsts meži" "Koksnes produktu pārdošanas koncepcija 2022.–2024. gadam" (apstiprināta ar AS "Latvijas valsts meži" padomes 18.08.2021. lēmumu Nr. 31).
- ⁴⁶³ [IP]
- ⁴⁶⁴ Konkurences padomes 14.12.2023. atzinums par informatīvo ziņojumu "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu".
- ⁴⁶⁵ Valsts kontroles aprēķins atbilstoši AS "Latvijas valsts meži" datiem par IML pārveides procesā noslēgtajos piegādes līgumos plānotajiem egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjomiem 2024. gadā, aprēķinātajām cenām, piemērojot piegādes līgumos paredzēto cenu indeksāciju un piemērotajām cenām saskaņā ar Ministru kabineta protokollēmumiem 2024.gadā, AS "Latvijas valsts meži" 09.10.2025. e-pasta vēstule.
- ⁴⁶⁶ MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §.
- ⁴⁶⁷ Informatīvais ziņojums "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu koksnes tirgus stabilizācijai" (pieņemts zināšanai MK 25.06.2024. sēdē, protokols Nr. 26, 53. §).
- ⁴⁶⁸ Zāģbaļķi ar caurmēru 14<.
- ⁴⁶⁹ Saskaņā ar SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts" iesniegtajiem apaļo kokmateriālu tirgus cenu monitoringa rezultātiem 2024. gadā, pamatojoties uz AS "Latvijas valsts meži" un SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts" 28.03.2022. Līgumu "Par apaļo kokmateriālu tirgus cenu monitoringa pakalpojuma sniegšanu 2022.–2024.gadā" Nr. 5-5.5.1_000m_200_22_6.
- ⁴⁷⁰ AS "Latvijas valsts meži" ziņojumi par koksnes produktu pārdošanas rezultātiem 2024. gadā.
- ⁴⁷¹ AS "Latvijas valsts meži" 19.04.2024. vēstule Nr. 4.1-2_035b_101_24_292 "Atbilde par koksnes tirgus stabilizācijas pasākumu rezultātiem" Zemkopības ministrijai.
- ⁴⁷² Informatīvais ziņojums "Par koksnes tirgus stabilizācijai valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu" (pieņemts zināšanai MK 25.06.2024. sēdē, protokols Nr. 26, 53. §).
- ⁴⁷³ MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.

- ⁴⁷⁴ AS "Latvijas valsts meži" aprēķins par piegādes līgumu cenām saskaņā ar sākotnējiem līgumu nosacījumiem un cenu indeksāciju atbilstoši SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts" iesniegtajiem apaļo kokmateriālu tirgus cenu monitoringa rezultātiem, AS "Latvijas valsts meži" 09.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴⁷⁵ AS "Latvijas valsts meži" ieņēmumu starpības aprēķins, ņemot vērā 2024. gadā faktiski piegādāto egles un priedes II šķiras zāģbaļķu apjomu, AS "Latvijas valsts meži" 09.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁴⁷⁶ Valsts kontroles aprēķinā izmantotie dati – AS "Latvijas valsts meži" noteiktās minimālās cenas 2024. gada īstermiņa pārdošanas procedūrās konkrētā ceturksnī+10%+Transportēšanas izmaksu pieaugums, ja nopirkta apjoma piegādes attālums pārsniedz 50 km, *euro*/m³.
- ⁴⁷⁷ Valsts kontroles aprēķinā izmantotie dati – AS "Latvijas valsts meži" dati par nosolīto vidējo svērto cenu īstermiņa sadarbībai 2024. gada konkrētā ceturksnī (piegādes attālums līdz 50 km), *EUR*/m³+10%+Transportēšanas izmaksu pieaugums, ja nopirkta apjoma piegādes attālums pārsniedz 50 km, *EUR*/m³.
- ⁴⁷⁸ Ministru prezidentes 14.11.2025. rezolūcija Nr. 7.8.5./2025-DOC-2193-3546.
- ⁴⁷⁹ Zemkopības ministrijas 23.12.2025. vēstule Nr. 3.3-2e/2217/2025 "Par informācijas sniegšanu" Ministru prezidentei.
- ⁴⁸⁰ Zemkopības ministrija. "Valdības 2023. gada lēmums par koksnes tirgus stabilizāciju deva vairāk nekā 52 miljonus eiro papildus valsts budžetā – bezdarbība nestu ap 50 miljonu zaudējumu". 06.01.2026. <https://www.zm.gov.lv/lv/jaunums/valdibas-2023-gada-lemums-par-koksnes-tirgus-stabilizaciju-deva-vairak-neka-52-miljonus-eiro-papildus-valsts-budzeta-bezdarbiba-nestu-ap-50-miljonu-zaudejumu>, skatīts 09.01.2026.
- ⁴⁸¹ Vai, maksimums, vienāda.
- ⁴⁸² Likumā "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" plānotais dividenžu apmērs par 2024. gada pārskatu.
- ⁴⁸³ Analīzē nav ietverti divi uzņēmumi, kuri 2024. gadā arī veica dividenžu izmaksu, vienlaikus atbilstoši finanšu datiem dividenžu izmaksa nebija saistīta ar skujkoku pārstrādes darbību.
- ⁴⁸⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ⁴⁸⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ⁴⁸⁶ Piemēram, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likums un Publiskas personas mantas atsavināšanas likums.
- ⁴⁸⁷ Ministru kabineta iekārtas likuma 33. panta pirmā daļa.
- ⁴⁸⁸ Ministru kabineta iekārtas likuma 3. pants.
- ⁴⁸⁹ Satversmes 58., 61. pants.
- ⁴⁹⁰ Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 04.02.2022. spriedums lietā Nr. A42-00218-22, ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0204.A420127721.9.S, 10. punkts; Augstākās tiesas Senāta 11.04.2014. spriedums lietā Nr. SKA-10/2014, A420418311, 14. punkts.
- ⁴⁹¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 93. pants.
- ⁴⁹² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94., 95. pants.
- ⁴⁹³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 93. pants.
- ⁴⁹⁴ Komerclikuma 210. panta otrā daļa.
- ⁴⁹⁵ Komerclikuma 268. pants.
- ⁴⁹⁶ Zemkopības ministrijas 11.12.2025. e-pasta vēstule.
- ⁴⁹⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces protokols Nr. 8/2023.
- ⁴⁹⁸ Zemkopības ministrijas valsts sekretāra 28.06.2024. rezolūcija Nr. 3.
- ⁴⁹⁹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta pirmā daļa.
- ⁵⁰⁰ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 107. panta otrā daļa.
- ⁵⁰¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 113. pants.
- ⁵⁰² Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums.
- ⁵⁰³ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 118. panta pirmā daļa.
- ⁵⁰⁴ Komerclikuma 288. panta pirmā daļa.
- ⁵⁰⁵ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3. pants.
- ⁵⁰⁶ Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 2. panta trešā daļa.
- ⁵⁰⁷ AS "Latvijas valsts meži" 20.10.2023. vēstule Nr. 4.1-2_08b3_101_23_811 "Par ilgāka termiņa piegādes līgumu izpildes principiem" biedrībai "Latvijas Kokrūpniecības federācija", biedrībai "Latvijas Kokmateriālu ražotāju un tirgotāju asociācija", AS "Latvijas valsts meži" padomes priekšsēdētājam Zanei Driņķei, Zemkopības ministrijai, AS "Latvijas valsts meži" akciju turētāja pārstāvim R. Kronberga kungam.
- ⁵⁰⁸ AS "Latvijas valsts meži" valdes priekšsēdētāja 28.06.2024. rīkojums Nr. 3.1-1_002s_101_24_17 "Par Ministru kabineta 2024. gada 25. jūnija lēmuma (protokols Nr. 26, 53. paragrafs, 2. punkts) izpildes nodrošināšanu".
- ⁵⁰⁹ Noteikts ar AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 29.12.2023. sapulces lēmumu (protokols Nr. 8/2023, 1. punkts).
- ⁵¹⁰ Līgums par Eiropas Savienības darbību, 107. panta 1. punkts.

- ⁵¹¹ Ja Līgums par Eiropas Savienības darbību un Līgums par Eiropas Savienību neparedz ko citu.
- ⁵¹² Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 9. panta pirmās daļas 1. punkts, 9. panta otrā daļa.
- ⁵¹³ Pēc nepieciešamības.
- ⁵¹⁴ Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, NACE 2. redakcija (spēkā līdz 31.12.2024.). NACE sekcija Nr. A "Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība", kā arī attiecīgā nodaļa Nr. 02 "Mežsaimniecība un mežizstrāde" un grupa Nr. 02.20 "Mežizstrāde": <https://klasis.csp.gov.lv/lv-LV/classifications/NACE2>, skatīts 12.02.2026.
- ⁵¹⁵ Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija Eiropas Kopienā, NACE 2. redakcija (spēkā līdz 31.12.2024.). NACE sekcija Nr. C "Apstrādes rūpniecība", kā arī attiecīgā nodaļa Nr. 16 "Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana" un grupa Nr. 16.10 "Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana". <https://klasis.csp.gov.lv/lv-LV/classifications/NACE2>, skatīts 12.02.2026.
- ⁵¹⁶ MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §.
- ⁵¹⁷ MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ⁵¹⁸ Finanšu ministrijas 16.01.2026. vēstule Nr. 7-4/18/119 "Par komercedarbības atbalsta vērtējuma sniegšanu Valsts kontroles revīzijas lietā Nr. 2.4.1-92/2025".
- ⁵¹⁹ Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādnes 2015.–2020. gadam (atbalstītas ar MK 05.10.2015. rīkojumu Nr. 611).
- ⁵²⁰ Zemkopības ministrijas 29.01.2026. vēstule Nr. 3.3-3c/151/2026 "Par valsts atbalstu".
- ⁵²¹ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §).
- ⁵²² Komercedarbības atbalsta kontroles likuma 9. panta pirmās daļas 1. punkts, 9. panta otrā daļa.
- ⁵²³ Finanšu ministrijas 02.04.2026. vēstule Nr. 7-4/18/962 "Par Revīzijas ziņojuma projektu revīzija Nr. 2.4.1-92/2025".
- ⁵²⁴ Tā kā nav precīzi identificējams ieņēmumu samazinājums atbilstoši faktiskajiem un plānotajiem piegādes apjomiem sadalījumā pa produktu veidiem 2025. un 2026. gadā (IML pārveides procesā noslēgto piegādes līgumu un ilgāka termiņa līgumu piegādes ir apvienotas), aprēķinā izmantots AS "Latvijas valsts meži" norādītais aprēķins AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. sapulces protokola Nr. 3/2025 6. pielikumā.
- ⁵²⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94. pants, 3. panta trešā daļa.
- ⁵²⁶ MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ⁵²⁷ Zemkopības ministrijas valsts sekretāra 28.06.2024. rezolūcija Nr. 3.
- ⁵²⁸ AS "Latvijas valsts meži" valdes 20.08.2024. lēmums Nr. 279; AS "Latvijas valsts meži" padomes 28.08.2024. lēmums Nr. 52.
- ⁵²⁹ AS "Latvijas valsts meži" "Koksnes produktu pārdošanas koncepcija 2025.–2027. gadam"; AS "Latvijas valsts meži" "Koksnes produktu mārketinga plāns 2025.–2027. gadam", 2. pielikums.
- ⁵³⁰ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 15.01.2025. sapulces protokols Nr. 1/2025.
- ⁵³¹ AS "Latvijas valsts meži" 09.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁵³² [IP]
- ⁵³³ Atbilstoši pārdošanas piedāvājuma ilgāka termiņa sadarbībai noteikumiem cena nākamajiem ceturkšņiem, sākot ar 01.07.2022., tiek aprēķināta, pamatojoties uz attiecīga apaļo kokmateriālu produkta (-u) tirgus situācijas analīzes un tirgus monitoringa datiem noteiktā kārtībā.
- ⁵³⁴ [IP]
- ⁵³⁵ AS "Latvijas valsts meži" un piegādes līguma pasūtītāja sarakste AS "Latvijas valsts meži" Sadarbības partneru portālā.
- ⁵³⁶ AS "Latvijas valsts meži" 09.01.2026. e-pasta vēstule.
- ⁵³⁷ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. sapulces protokols Nr. 3/2025.
- ⁵³⁸ Tā kā nav precīzi identificējams ieņēmumu samazinājums atbilstoši faktiskajiem un plānotajiem piegādes apjomiem sadalījumā pa produktu veidiem 2025. un 2026. gadā (IML pārveides procesā noslēgto piegādes līgumu un ilgāka termiņa līgumu piegādes ir apvienotas), aprēķinā izmantots AS "Latvijas valsts meži" norādītais aprēķins AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. sapulces protokola Nr. 3/2025 6. pielikumā.
- ⁵³⁹ Egles un priedes II šķiras zāģbalķiem trīs produktu grupās – ar caurmēru 14–17,9 cm, 18–27,9 cm un virs 28 cm.
- ⁵⁴⁰ 2023. gada 4. ceturkšņa cena, ņemot vērā cenu indeksu, kas aprēķināts atbilstoši no 2025. gada spēkā esošajam Koksnes produktu cenu maiņas mehānismam.
- ⁵⁴¹ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. sapulces protokols Nr. 3/2025.
- ⁵⁴² MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §.
- ⁵⁴³ MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ⁵⁴⁴ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. sapulces protokols Nr. 3/2025.
- ⁵⁴⁵ Valsts kancelejas 26.02.2025. vēstule Nr. 2025-7.3.1/34-600 "Par saraksti ar biedrību "Latvijas Mežizstrādātāju savienība"" AS "Latvijas valsts meži", Zemkopības ministrijai.

- ⁵⁴⁶ Zemkopības ministrijas 05.03.2025. protokols "Tikšanās pie zemkopības ministra par MK protokollēmuma par Informatīvo ziņojumu "Informatīvais ziņojums par koksnes tirgus stabilizācijai valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu" izpildi".
- ⁵⁴⁷ MK 19.12.2023. sēdes protokols Nr. 62, 115. §; MK 25.06.2024. sēdes protokols Nr. 26, 53. §.
- ⁵⁴⁸ AS "Latvijas valsts meži" padomes 22.01.2025. lēmums Nr. 9.
- ⁵⁴⁹ AS "Latvijas valsts meži" padomes 22.01.2025. lēmums Nr. 9.
- ⁵⁵⁰ Valsts kancelejas 26.02.2025. vēstule Nr. 2025-7.3.1./34-600 "Par saraksti ar biedrību "Latvijas Mežizstrādātāju savienība"" AS "Latvijas valsts meži", Zemkopības ministrijai.
- ⁵⁵¹ Valsts kancelejas 18.02.2025. vēstule Nr. 7.8.5./2025-DOC-331-486 "Par skaidrojuma sniegšanu" biedrībai "Latvijas Mežizstrādātāju savienība".
- ⁵⁵² Zemkopības ministrijas 05.03.2025. protokols "Tikšanās pie zemkopības ministra par MK protokollēmuma par Informatīvo ziņojumu "Informatīvais ziņojums par koksnes tirgus stabilizācijai valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu" izpildi".
- ⁵⁵³ AS "Latvijas valsts meži" ārkārtas akcionāru 10.03.2025. ar turpinājumu 11.03.2025. sapulces protokols Nr. 3/2025.
- ⁵⁵⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 94. pants, 3. panta trešā daļa.
- ⁵⁵⁵ Konkurences likuma 3. panta pirmā daļa, 14.¹ panta pirmās daļas 1. punkts.
- ⁵⁵⁶ AS "Latvijas valsts meži" 30.01.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Rīgas pilsētas tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 04.03.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Kurzemes rajona tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 13.03.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Vidzemes rajona tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 01.04.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Latgales rajona tiesai, AS "Latvijas valsts meži" 17.04.2026. prasības pieteikums un pieteikums par pagaidu aizsardzību Vidzemes rajona tiesai.
- ⁵⁵⁷ Konkurences padomes 10.02.2026. vēstule Nr. 2.2-25/207 "Par lietas ierosināšanu" AS "Latvijas valsts meži".
- ⁵⁵⁸ Valsts kontrole. Revīziju standarti. <https://lrvk.gov.lv/lv/par-mums/valsts-kontrole/normativie-akti/reviziju-standarti>, skatīts 20.02.2026.
- ⁵⁵⁹ Līgums par Eiropas Savienības darbību, 107. panta 1. punkts; Komercedarbības atbalsta kontroles likums, 5. pants.
- ⁵⁶⁰ MK 17.12.2025. rīkojums Nr. 866 "Par dienesta pārbaudes komisijas izveidi".
- ⁵⁶¹ OECD. "Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises". 2024., II.C., VII.A.2. https://www.oecd.org/en/publications/2024/06/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2024_68fa05cd.html, skatīts 20.02.2026.
- ⁵⁶² Noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā"" https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/0410f825-902f-4d3a-821f-437ab41c157c, skatīts 04.09.2025.; likumprojekts "Grozījumi Meža likumā". https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b26e319f-ced3-49e6-b373-2a626b8625cf, skatīts 04.09.2025.; MK 02.09.2025. sēdes protokols Nr. 34, 31. § 4.2. apakšpunkts.
- ⁵⁶³ Latvijas Meža politika (mērķi un principi), 1998. gada aprīlis. <https://www.zm.gov.lv/lv/latvijas-meza-politika>, skatīts 30.01.2026.
- ⁵⁶⁴ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta devītā daļa.
- ⁵⁶⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta otrā un trešā daļa.
- ⁵⁶⁶ Korporatīvās pārvaldības konsultatīvā padome. "Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"" (2020. gada decembra versija), Princips Nr. 12 "Padome pieņem informētus un izsvērtus lēmumus". <https://www.tm.gov.lv/lv/media/19842/download?attachment>, skatīts 26.09.2025.
- ⁵⁶⁷ Ģenerālprokuratūra, Konkurences padome.
- ⁵⁶⁸ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §); Informatīvais ziņojums "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu koksnes tirgus stabilizācijai" (pieņemts zināšanai MK 25.06.2024. sēdē, protokols Nr. 26, 53. §); AS "Latvijas valsts meži" akcionāru sapulču protokoli.
- ⁵⁶⁹ Informatīvais ziņojums "Par Latvijas kokrūpniecības nozares konkurētspēju negatīvi ietekmējošo faktoru mazināšanu" (pieņemts zināšanai MK 19.12.2023. sēdē, protokols Nr. 62, 115. §); Informatīvais ziņojums "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" piegādēs ieviesto cenu korekciju rezultātu koksnes tirgus stabilizācijai" (pieņemts zināšanai MK 25.06.2024. sēdē, protokols Nr. 26, 53. §).
- ⁵⁷⁰ OECD. "Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises". 2015., II. "The state's role as an owner", F.3. https://www.oecd.org/en/publications/2015/11/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2015-edition_g1g5a749.html, skatīts 20.02.2026.; OECD. *Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises*. 2024., II.F.3. https://www.oecd.org/en/publications/2024/06/oecd-guidelines-on-corporate-governance-of-state-owned-enterprises-2024_68fa05cd.html, skatīts 20.02.2026.
- ⁵⁷¹ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 24.² panta pirmā daļa.
- ⁵⁷² Korporatīvās pārvaldības konsultatīvā padome. "Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodekss "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā"" (2020. gada decembra versija un 2025. gada decembra versija;

piemērošanu nosaka MK 15.03.2022. noteikumi Nr. 175 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrībā un publiski privātā kapitālsabiedrībā piemērojamajiem korporatīvās pārvaldības ieteikumiem"). <https://www.tm.gov.lv/lv/korporativas-parvaldibas-kodekss>, skatīts 29.12.2025.

⁵⁷³ Operatīvais rezultāts, kas var mainīties līdz auditētā gada pārskata publicēšanai.

⁵⁷⁴ Faktiskā izpilde salīdzinājumā ar plānoto, %.

⁵⁷⁵ Par attiecīgā pārskata gadu. Līdz 2025. gadam – ieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli; no 2026. gada – neieskaitot uzņēmumu ienākuma nodokli.

⁵⁷⁶ Apmaksātā / patiesā meža kapitālvērtība.

⁵⁷⁷ Stratēģijā iekļauts kā nefinanšu rādītājs "Neiegūtā peļņa dabas daudzveidības, rekreācijas iespēju un citus sabiedrībai būtisku meža un saistīto ekosistēmu neapmaksātu pakalpojumu nodrošināšanai".

⁵⁷⁸ AS "Latvijas valsts meži" valdes 27.04.2021. lēmums Nr. 86.

⁵⁷⁹ AS "Latvijas valsts meži" padomes 12.05.2021. sēdes protokols Nr. 4/2021, 4. punkts.

⁵⁸⁰ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 27.05.2021. sapulces protokols Nr. 1/2021, 2. punkts.

⁵⁸¹ AS "Latvijas valsts meži" valdes 26.04.2022. lēmums Nr. 103.

⁵⁸² AS "Latvijas valsts meži" padomes 11.05.2022. sēdes protokols Nr. 9/2022, 2. punkts.

⁵⁸³ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 26.05.2022. sapulces protokols Nr. 2/2022, 2. punkts.

⁵⁸⁴ Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa 58 250 216 euro un rezerves 28 787 537 euro; 2019. gada peļņa tika novirzīta rezervēm.

⁵⁸⁵ AS "Latvijas valsts meži" valdes 03.05.2023. lēmums Nr. 33.

⁵⁸⁶ AS "Latvijas valsts meži" padomes 01.03.2023. sēdes protokols Nr. 3/2023, 7. punkts.

⁵⁸⁷ Iepriekšējo gadu nesadalītā peļņa 58 250 216 euro un rezerves 28 787 537 euro; 2019. gada peļņa tika novirzīta rezervēm.

⁵⁸⁸ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 11.04.2023. sapulces protokols Nr. 2/2023, 2. punkts.

⁵⁸⁹ AS "Latvijas valsts meži" valdes 03.05.2023. lēmums Nr. 127.

⁵⁹⁰ AS "Latvijas valsts meži" padomes 08.05.2023. sēdes protokols Nr. 9/2023, 5. punkts.

⁵⁹¹ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 26.05.2023. sapulces protokols Nr. 3/2023, 2. punkts.

⁵⁹² AS "Latvijas valsts meži" valdes 07.05.2024. lēmums Nr. 160.

⁵⁹³ AS "Latvijas valsts meži" padomes 22.05.2024. sēdes protokols Nr. 9/2024, 4. punkts.

⁵⁹⁴ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 27.05.2024. sapulces protokols Nr. 4/2024, 2., 3. punkts.

⁵⁹⁵ AS "Latvijas valsts meži" valdes 06.05.2025. lēmums Nr. 187.

⁵⁹⁶ AS "Latvijas valsts meži" padomes 08.05.2025. lēmums Nr. 187.

⁵⁹⁷ AS "Latvijas valsts meži" akcionāru 23.05.2025. sapulces protokols Nr. 5/2025, 2. punkts.

⁵⁹⁸ AS "Latvijas valsts meži" 04.04.2025. vēstule Nr. 4.1-2_0241_101_25_252 "Par 11.03.2025. informācijas pieprasījumu" Konkurences padomei; AS "Latvijas valsts meži" 22.01.2026. e-pasta vēstule; [IP]

⁵⁹⁹ Izvērtējums bija plašāks nekā ar IML un ar IML pārveides procesu saistītie jautājumi.

⁶⁰⁰ Izvērtējums bija plašāks nekā ar IML un ar IML pārveides procesu saistītie jautājumi.

⁶⁰¹ Finanšu rādītāju analizē izmantotie avoti: Mietule, I., Jackaniča, A. "Uzņēmuma finanšu analīze. Teorija un praktiskā pielietošana". Rēzekne: Rēzeknes augstskola, 2013; Skatīt *Munich Business School. Rate of Return*. <https://www.munich-business-school.de/en/1/business-studies-dictionary/financial-knowledge/rate-of-return>, skatīts 20.02.2026.; *Investopedia. Understanding the Return on Assets (ROA) Ratio for Profitability*. 23.01.2026. <https://www.investopedia.com/terms/r/returnonassets.asp>, skatīts 20.02.2026.; *Income-outcome. Return on Sales (ROS): How to Measure and Improve Profitability*. 06.12.2024. <https://www.income-outcome.com/blog/return-on-sales>, skatīts 20.02.2026.; *Investopedia. Return on Equity (ROE) Calculation and What It Means*. 18.02.2026. <https://www.investopedia.com/terms/r/returnonequity.asp>, skatīts 20.02.2026.; Firmas.lv, Nacionālā informācijas aģentūra LETA. "Latvijas biznesa gada pārskats". 2024. g. https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2024/books/lbgp_2024.pdf?v26, skatīts 24.02.2026.; Firmas.lv, Nacionālā informācijas aģentūra LETA. "Latvijas biznesa gada pārskats". 2023. g. https://www.firmas.lv/resources/lbgp/2023/books/lbgp_2023.pdf?v23, skatīts 24.02.2026.

⁶⁰² Vidēji gadā, ņemot vērā pārskata periodus 01.10.2021.–30.09.2022. un 01.10.2022.–31.12.2022.